

ספר אמונות ודעות

לרב סעדיה גאון

צילום הדפוס הראשון, קושטא שכ"ב

הדפוס השלם היחידי שלא נקטע על ידי הצנזורה הנוצרית, ששינתה וקטעה את כל הדפוסים האחרים. כולל מאמרים פולמוסיים רבים נגד הדתות האחרות שלא נדפסו במקום אחר.

נדפס מחדש

על-ידי

הוצאת מקור בע"מ, ירושלים

תשל"ב — 1972

ספר האמונות

והדעות אשר חבר הגאון רבינו סעדיא
ולבלשון הערב והעתיקור יהודה
בן שאול הידוע ותבון מרמון ספר
אל לשון הקדש

אמ' המנוקה לאח ראיתי תהלת מעלת ספר האמונות
והדעות לרב רבינו סעדיא באון צ' ואלת יקר תפאלי
גדולתו והסכמתי להדפיסו כדי לזכות בו את הרבים
וה' אלהים יעזר לי ויחיה אלהים עמדי
להכין אותי ולסעדי • יחזיק בידי • לגבול תלמי
להתחיל ולהשלים •

יהי נא חסדך אלי לנצח • דוח נכס ואת לבו סעדיא
בעמדו ולחקוק ספר אמונו לרב באון אדוננו סעדיא

בקושטאנטניא

מ

נדפס מחודש ע"י הרבצא מקור
ירושלים תש"ב

בשה נאלאכול מגדי חבונות
בכנו שאול בכפלי האמונות

בשה אלני אהי הכמות והידות
אשר ארו לך ספרי יהודה

אמר

יהודה בן שאול- פתח מחברו ואמר ברנך יי אלהי ישראל-
אשר לו יאיות- עין האמת הברורה- המאמת למדברים
מציאות נפשות אמת ברורה ומכאן בה מוחשיהם מציאה ברורה- וידעו
בה ידיעותם ידיעת צדקה כבת לקו בה מעליהם השבוסים- וסרו עמה ר'
הספקות והכזללו להם הראיות- והזדבנו להם המופתים וישתכח על כל ספור-
נעלה לתהלים .

ואחר

מה שפתחנו בו- מתהלת אלהינו ושבחנו במאמר קצר איני
מקדים לספר עזה אשר בוונתי לחברו- הודעת סבת נפילי
הספקות לכני ארס ברונשיהם ואופני הסרתם- עד שתלם הגעתם אל
גדר דוש- וטלוט קצתם על קצתם- עד אשר היינו אותן אמתות כפי מחשבתם
וסבתם- ובאלהים אשור לגלותם מעלי- עד אשר ישלם לי מה שאביע בו
אל עבודתו- באשר שאל אותן חסידו- באמרן גל עיני ואביט- כפלא אמתות
ורבני לשום את זה- עם דברי הספר- כלו- מאמר קרוב ולא רחוק- מהדברים
הקלים ולא הקשים- מרשי הראיות והטעם- ולא מהעפותם- לבעבור יקרב
דרכו- ויהל טרחו- וישר למודו- ויביע בו מבקשו- אל הצדקה- האמת- כמו שאמר
החכם על החכמה- כשהיא קרוב- לאז תבין צדקה ומשפט ומישרי- כל מעבל גו'
תחלה- קבת נפילת הספיקות לכני ארס - ואומר כי
המושכלות- מפני שהיו יסודות- מוסמים על המוחשים

ואודיע

והיו הדברים המוסגים בחושנו- פלים בהם הספיקות באחת משני סבות
זה אם מפני ידיעת הדור- שברדו- סו- או מפני שהוא מקל על עצמו- ומניח
העיון וההתכלות- בארס שמבקש את ראובן- ונתתקלו בא' מדברים
אם בעבור שאין יודע אותן- ואפשר שיריה לפניו- ולא יכיר- נאו סהיה זולתו-
ויחשוב שהוא הוא- או מפני שהוא מקל על עצמו- ומבקש אותו בקלות ורפיון
לכזבעבור זה לא יתברר לו ג'כ' הדברי- המוסכלי- ופול בהם הספק לאס'
מסתי סבות האל אם מפני שמבקש המדע- הכלי אינו יודע אפני הראיות
ומסים הראי' לא ראייה ומסים ג'כ'מה שאיננו ראייה ראייה אוססה' יודע דרך
העיון- הוא הוא מקל על עצמו וממהר לגזור על הידוע- קודם השלמת מלאכ'
העיון- בו ובס'אס יתקבצו בארס ב הדברי- יחד ר'ל' סלא ייהיה בקי במלאכ'
ועיון ועב זה איננו ממתין- עד שיסלים מה שהוא נודע ממנה- כמשפט
ויקיים רחוק מבקשתו- או בענין יא'ם- ואמר נחכם כראשונים- מן הסופרי'

יודע מן זכות אחרונים מהם לא ידעו ולא יבינו * וכל ספק אם
 יצטרף אל שני הדברים האלה דבר שלישי והוא שיהיה המבקש לא ידע
 מה יבקש כי אז יהיה יותר רחוק מן הדבר עד שיקרה לו האמת או
 יתבאר ולא ירביש בו והוא כמי שאינו בקי במלאכת המשקל ולא רדמות
 המאזנים והאבנים ולא כמה זווים יש לו אבל המחוייב לו אפילו היה
 המחוייב לו פורעו משלם לא היה מתברר לו שפרעו מה שיהיה חייב לו
 ואם יקח ממנו פחות ממה שהוא חייב לו הוא חושב שהונה אותו *
 וכמו שיהיה זה ענין השנים התובע אחד מהם את חברו כן ענין הדורש
 לסקול לעצמו ואינו יודע כלי השקילה ולא הכמות השקולה * ומשלנו
 עוד כמי שהוא מקבל ממון לעצמו או לזולתו ברצוי עצמו והוא אינו בקי
 במלאכת הרצוי ויקח פעמים רבות המעות הרעות ויניח הטובות וכן
 אם יהיה בקי במלאכה ולא יתחיל בטוב * וכבר דמה הכתוב רצוני
 דברי הדדק ברצוי הממון באמרו כסף נבחר לשון צדיק לב רשעי כמעט
 ושם אשר ידעתם במלאכת הרצוי מעטה או סבלם מעט רשעים מפני
 שהם חומסים האמת כאשר אמר לב רשעים כמעט ושם המרצים צדיקים
 בעבור סבלם וידעתם בהקדמתו כסף נבחר לשון צדיק ואין החכמים
 מסובחים וההפקות מסתלקות מעליהם כי אם בסבלם עול ידעת תכלית
 חלקי המלאכה אחר ידיעת אותה כמו שאמ' החכם הן הוחלת לדרברי באזון
 עד תכונותיכם עד תחקרון מילין * ואמר הצדיק האחד ולא תבל מפי

דבר אמת עד מאד *

ואשר

הביאני אל הדבר הזה הוא מה שראיתי רבים מבני
 אדם באמנותם ודעותם מהם מי שהביע אל האמת
 והוא יודע אותה נשמח בה וכן אמר הכביא נמצאו
 דבריו ואוכלם ויהי דברך לי לסטון ולשמחת לכבי * ומהם מי
 שהביע אל האמת והוא מסתפק בה ואינו ינה מתאמת' אצלו ולא מחזיק בה
 וכן אמר הכתוב אכתוב לו רובי תודתי כמו זר נחשבו * ומהם
 מי שלא התאמת אצלו ומחזיק בה והו' אומ' השקר וחושב שהוא אמת והוא
 מחזיק בשווא ומניח הסו ועליו כאמר אל יאמן בשווא כתיבה כי שווא תריס
 תמורתו * ומהם מי שמנהיג את עצמו בדעת מן הדעות זמן
 ואחר כך מאבקו בעבור דבר שראה בו והעתיק ממנו אל דעת אחרת זמן
 ומאבקו בעבור דבר שיהיה מבונה בעיניו בו ואחר כך העתיק ממנו אל
 דעת אחרת זמן ועזבו בעבור ענין שהפקיד אותו בעיניו וזה בהתהפכות
 כל ימיו * ומשלו כמי שרובה ללכת אל עיר ולא ידע הדרך אליה והוא
 קולג

הולך פרסמה ואחר כך כבוד בדרך וישנוב וילך בדרך אחרת פרסה ויהיה
נבוכה וישנוב וכן בשלישית וכרביעית וכן אמר הכתוב עמל הכסיל
תיגענו כי לא ידע ללכת אל עיר

ובאשר

שמדתי על השרשים האלה ורוע עשפותם כאב לבי
על מיני מן המדברים והתעוררה נפשי לעמנו בני
ישראל ממה שראיתי בזמני מרבים מן המדברים
המאמינים אמונתם בלתי זכה ודעותם אינם ברורים והרב' המוכחישים
מתגדלים בהפסד ומתפארים על אנשי האמת וזה התועים וראיתי
בני אדם כאלו טבעו בימי הספקות וכבר כסו אותם מימי השבוסים ואין
כולל סיעלה אותם ממעמקיהם ולא שותה שיחזיק בידם וימסם והיה אזלי
ממה שלמדני אלהי מה שאוכל לסמוך אותם בו וכיבלתי ממה שחננני מה
שאשימהו להם למסער וראיתי כי הועילם בו חובה עלי והישרם אלע
מן הדין עלי וכמו שאמר הכביא יי אלהים נתן לי לשון למודים לדעת
לעות את ישראל דבר • וגם מה שאני מתודה בקצור חכמתי שאניניס
תמימה ובחסר ידיעתי שאנינה שלימה ואניני חכם מכל בני דורי אך
כפי יכולתי והשבת סכלי וכמו שאמר הכביא ואנא לא בחכמה דאיתי
בי מכל חייאוב' • ועם זה אניני מתיאס שיבליחני אלהיני ולבני
ויחנני במה שידע מכוונתי ומצפוני במה שבקשתי לא בפי פעלי ויכלתי
וכמו שאמר חסידן ידיעתי אלהי כי אתה בוחן לבב ומישרים הרבה

ואני

משביע באלהים בורא הכל כל חכם לב שיעין
בספר הזה ויראה בו שום טעות שיתקנה או מלה
מקופקת שישיבנה אל הישרה ואל ישכבהו מזה ענין
סאין הפל שלו או שאני הקדמתיו לגלות מה שלא נודמן לו כי לחכמים
חמלה על החכמה והם מוצאים לה חניכה כחניכת אנשי הקרבה ובאשר
אמר אמר לחכמה אחותי את אף על פי שהכסילים חומלים על פכלותם
ואינם מניחים אותה כמו שאמר יחמול עליה ולא יעזבה •

ואחרי

בן אשביע על כל מבקש חכמה שמעין בו בשם
הבוראית בדרך שיכוין את לבו בעת שיקראהו
ויכוין בו כונתי ויעזוב התוארה והערבוב עד
שתשם לו הטובה ותחוסלו התועלת באומץ מי שלמדנו מה שמועיל לבנו
באמרו אניי אלהיך מלמדך להועיל וגו' וכאשר ינהג החכם
והתלמיד בספר המנהג הזה יוסיף בו המאמץ אמונה ויסתלק הטפת
מעל המסתפק וישוב המאמץ יב' להאמי' כעין וכהכנה וישמור הטוט

בסקר ויתייסל המתעקס דליתאנה וישמחו הצדיקים וישמרו
 יראו יסורים וישמחו וכל עולה קפצה פיה מי חכם וישמר אלה ויהיבוננו
 חכדיי * וזכה ייטבו מצפוני בני אדם ותוך תפלהם באשר יהיה
 עמם כלבם גוער בם על החפזות ומשיר אותם על הנכונה וכאשר
 אמר החסיד בלבי צפנתי אמרתך למען לא אפסא לך * ותתקיים
 אמונתם בעסקיהם ותמעט קנאת קצתם בקצתם על עניני העולם
 ויבאו כלם לפני אנשי החכמה ולא יטו אל דבר אחר ותהיה להם תשועה
 וטובה ורחמים באמרו פנו אלי והושעו כל אפסי ארץ כי אני אל ואין עוד
 בל זה יהיה עם הכתלקות הפיקיות והסרת הסבוסין ותתפסט הידיעה
 באלהי' ובתורתו בהתפסט המיס בחלקי היס כמו שאמר כי תמלא הארץ
 לדעת את כבוד יי במיס יכמו על יס

ואולי

יאמר אומר מה ענין החכמה שהבוא לי תכריך סם
 אלה הסבוסין והספיקות בין הכרואיס ונקדיס הנה
 התסוכה על זה ונאמר היותם בדואיס הוא עצמו
 חייב להם הספק והשכוס זהו כי באשר היו צדיקים בחלק הכריאה
 בכל פעל שיפעלו והוא אל מדה מהזמן ישלם בה פעלם חלק אחר חלק והיות
 המדע אשר הוא אחד מהפעלים צריך בלא ספק אל כמו זה ותחלת מה
 שתחלינה ידיעותם להם תחלינה מדברים מקובצים ומסובסים
 ובכח השכל אשר בם אינם מניחים לזקק אותם ולצרפם במדה מהזמן
 עד סור מעליהם הספיקות ויזרקק להם הזך בלתי מעורב עם טוס ספק
 ובאשר יש לכל מלאכה ממלאכתם חלקים אס הם פוסקים מעשיהם קודם
 השלמתם לאתרום המלאכה להם כמו הזריעה והבנין והאריגה וסאר
 המלאכות אשר לא ישלמו בי אס בהמתין עושיהם עד אחריתם כן מלאכת
 המדע צריכה שתותל מתחלתה והולכים עמה פדת אחרי פדת עה
 אחריה וענין ההתחלה יהיו הספיקות על דרך הדמיון פשרה ובענין
 השכייסוכו חשעה ובענין הסלויטי יסוכו שמונה וכן כל אשר יעיין האדם
 ויהתכל יחברו הספיקות עד אשר יזרקק כבוף הענינים האחד ההוא
 המבוקש ויסאר לכרו בלי ספק עמו ולא שכוט בו וכיאור זה כמי שמבקש
 מופת שימד בו על האמת ואנחנו יודעים כי המופת דבור והדבור מן
 מן מיני הקול והקולות על דרכים רבים ובאשר יבא המבקש לזקק
 מבוקשו וכבר מצא הקולות מסובסים ממופקים והחל בחלוקם והפריש
 מהם החלה קול הקסת הרמלי כנמול אכן על אכן וכהבקע קצת הבסמי'
 וכהול הרעש והרעש והדומה להם וידע כי אלה הקנינים לא יעילו לו
 להביא

להביא מופת ויעלה אל ענין השני אל קולות החיים בלבד והוא אשר
 יקווה למופת להמית בהם ואחר כן יפריש מהם קולות החיים שאינם
 מדברים כזהילה והנהיקה והבטיחה והנעירה והדומה להם מפני שאין
 בהם שום חכמה ויעלה בענין שלישי אל קולות בני אדם בלבד אשר
 במינם כל מדע עד שיפריש מהם הקול הטבעי אשר הוא קולנו והדומה
 לו בעבור שאין בו תועלת ויעלה בענין רביעי אל קול האדם הלמודי
 דומה לומר אשר הוא מכ'ב' אותיות ויפריש ממנו האותיות הנפרדות
 מפני שכל אות נפרדת מהם לא יועיל על דבר באמרו א'ב'ד'כל א'לכדו
 ויעלה אל הענין החמישי אל האותיות המורכבות עד שיהיו שמות כל
 אחד מהם משתי אותיות או שלשה או יותר ואחר כן יפריש מהם כל שם
 נפרד שאמר לכו באמרו שמים כוכב אדם כי אין בטבע השמות האלה
 בשהם נפרדים סוירו על יותר מהנקרא בהם ויעלה בששי אל
 הדבור המחובר באמרו כוכב מזהיר אדם קותב והדומה לזה מה שהיו
 שתי מלות מחוברות או מלה וסם או יותר למה כי הוא מקוה שיביע
 במחברים האלה אל מחוקם ואחר כן יפריש מאלה השתי מלות
 המחוברות או יותר כל חלק שאיננו הברה • ואחר כך יעלה במעלה
 השביעית אל ההברות כאשר יאמר אומר ככל זרחה השמש וכבר ירד
 המטר והדומה לזה ואחר כן ידע בייחודנות על שלשה דרכים • ראוי
 באמרו האש חמה ונמנע באמרו האש קרה ואכסר באמרו לאובן
 באשכנז או בכבל ואחר כן ישים שני חלקי הראוי והנמנע לבד •
 ויעלה בשמינית אל ההגדה האפשריית ויחקור עליה אם היא כאשר הגיד
 המגיד עליה אם לא ואחר כן יעלה בענין התשיעי אל הבאת הראיה
 בדבר שהוא אם הוא מן הראוי ויביא ממנו מה שמחייבו בקצת הדרך
 אשר אני עתיד לבארה • אבל הנמנע ימנע בוכל הדומה לדבר
 אשר גזר בו וכאשר יבטלו כלם ולא נשאר ביאם האחד הקוץ אשר
 עלה בידו בענין השיעור והזקק לו והזדקף ויפיל כל השערים הראשונים
 מלבד אשר היו מהם מקושים ומשכשים אותו קודם העיון בו והסיר
 כל אחד ואחד מהם • וכבר התבאר ביהמעין החל בעיון
 מדברים מעורבים ולא זו לזקה אותם תשעה מעשרה ואחר כן שמנה
 מתשעה ואחר כן שבעה משמנה עד שחלקתו מעליו כל העשר כוכבים
 נשאר לו המזוהק הצרוף ואם הוא פוסק העיון בחגיגו אל הענין
 הרביעי או החמישי או איזה מעלה שתהיה כבר פרו מעליו מן השפוק

בטיהמעלות אסר הניח החליו וכשארנו עליו מהם כפי אסר הניח מן
 חמעלות לכניו ואס הוא מחזיק בענין שהגיע אליו יקווה לו שישוב עליו
 וישלימנו ואס אינינו מחזיק בריך לשוב אל הענין מראשיתו ובעבור
 הדבר הזה טעו אנשים רבים ומאנו בחכמה קצתם מפני שלא ידעו
 הדרך אליה והקצתם ידעו ונכנסו לכדיבה אך לאו שלימותו והיו מהאובדים
 וכמו שאמר הכתוב אדם תועה מדרך קטכל בקהל רפאים ינות •

ואמרו

חכמי ישראל במי שלא השלים עניני החכמה
 משרכו תלמידי שמיא והלל שלא שמשו כל זרכן רבו
 ממחלוקות ולמדנו מהכי התלמידים בטהם משלימים הלמוד לא תקייה
 ביניהם מחלוקת ולא ערבוב על כן אלישיב הכטיל אוקרץ חטאו על
 הבורא יתברך הוא הגנוב אלה הפסיקות אך בכלותו וקוצו ועצלותו בהם
 באשר ביארנו כילא יתכן שהיה מעשה ממעשיו ברבע אחד בהסתלקות
 הפסיקות כי אז קיה יוצא מתק הברואים והוא נברא ומי שלא תלה החטא
 בזה בעצמו אך התאוה שישמהו הבורא יודע מדע שאין בו הפקבכר טאל
 שישמהו אלהיו דומה לו כי קודע בלא טבה מוא הבורא יתברך וכאשר
 אני עתיד לבאר אכלכלתברואים לא יתכן שהיה מדעם בלא טבה והיא
 הדרישה והעיון הבריכים למדה מהזמן כאשר פטרנו והם מתחלת רבעי
 הזמן ההוא עד אהריתם בהסקות כאשר ביארנו והמשוכחים הם
 המתחניכים עד אשר יזרכו הככה מן הביג וכאשר אמר הגו סיגים מככה
 ומיניו חלב המלאכה עד אשר יוציאו חמאתה וכמו שאמר כי מיץ חלב
 יוציא חמאתה וגו' ועד אשר יצמח זרעם ויקצרוהו כמו שאמר זרעו
 לכם לזרד' קצרו לפי המד ועד שיתבטל פרי עצם וישוכ למזון וכמו שאמר
 עץ חיים היא למחזיקים בה

ובין

סקטלמנו מה שרצינו לזכרו מענין השבוסים והסקקות אכחו
 צריכים לבאר מה היא האמונה וכאמר כי היא ענין עולה
 בלב לכל דבר ידוע בהכונה אשר הוא עליה וכאשר תבא חמאת העיון
 יקבלנה הכלל ויקיפנה ויכניסנה בלבבו ותמוז בהם ויהיה האדם מאמין
 בענין אשר הגיע אליו ויצניעהו לעת אחרת או לעתים וכמו שאמר
 חכמים יצפנו דעת וכמו שאמר קח בא מפיו תורה •
והאמונה על שני דרכים אחת וסקה והאמונה האמתית הוא
 טידע הדבר כאשר הוא הרב רב והמעט מעט והלכך
 לבן והשחור שחור והנמצא נמצא והנעדר נעדר והאמונה השקרית
 היא טידע הדבר בהפך מקה הוא הרב מעט והמעט רב והלכך שחור והשחור
 לבן

לכבודו נמכת נעדר והנעדר נמכר והחכם המשובח מי שנים
 המתורגמנים רבי יצחק טרסומתניב עליהם דעתו וטוב הכמתו בוטח אל
 המוכתב בו וכו' ודומה שגדיר לחוגר ממנו ונכסילו המבונה מי שסס
 דעתו לטוב וחשב כי אמיתות הדברים הולכות אחר דעתו ועס הכלותו
 בוטח במה שצריך להזהר ממנו וכו' מה בטוח בו וכאשר אמר החכם
 חכם ירא ובר מי שיוכחיל מה עבד ובוטח •

ואחר

אל המאמר הזה זכרון אנשים תמתי עליהם המה
 עבדים וחושבים כי אין ארון להם וכמכופע לכל מה
 שגדריהן שהוא בטל וכל מה שיקיימוהו שהאמקוים אלה אשר כללו
 בתהומות האולת וכבר הביעו אל התומות האבדון • ואם האמת אתם
 מי שאין לו מהם ממין יעלה על דעתו שתיבותיו וארבויו מלאים ממון
 ויראה מה יועיל לו • או יעלה על דעתו שהוא בן שבעים שנה והוא בן
 ארבעים ויראה מה יועיל לו • או יעלה בדעתו שהוא שבע כשהוא
 דעב או שהוא רוח כשהוא במא או שהוא מבוכה כשהוא ערום ויראה ענינו
 מה יהיה • ומי שיש לו מהם אויב מזיק יעלה בדעתו שאויבו כבד מת
 זאבד ואינו ירא ממנו ומה מכרה תבואהו דעה סלה יגור ממנה וזאת
 היא האולת הגמורה מאנשים חסכו כי כאשר לא יאמינו באלהיהו ינחו
 נמכותיו ואלהיהו יגמולו ועשנו ושאר מה כדומה לזה • ובמקום אמר
 הכהן כנתקה את מוכרותימו וכסליבה ממנו עבותימו •

והנה

קצת אנשי חורו התגברו לכבוד האש והיא שורפת אותם
 בכל עת שיקרבו אליה והקצת מהמתפקדים בעניני הבהרות
 מתגברים לכבוד מכות המטות והמקלות וחס מכאיבים אותם בכל עת
 שיפגעו בס' כ' שיותר יהיה חוק מה שיביע אל המתגברים על כודה קבל
 בענין הזה והם עם אולתם אינם נמלטים ממה שחייבה הכמתו וכמו
 שאמר החכם חכם לבב ואמיץ כח מי הקסה אליו וישלם •

וכיון

שהשלמנו מה שראינו לחברו אל האומר הראשון צריך שנדבר
 הנה על משכי האמת ונותני הברוד אשר הם מוצא
 כל ידוע ומכועב כל נודע ונדבר עליו כפי מה שהוא ראוי לענין הספר
 הזה וכאמר שהם שלשה מסכים • הראשון ידיעת הכראה •
 והשני מדע השכל • והשלישי ידיעת מה שהכרח מביא אליו •
 וכפמין לזה ביאור כל אחד ואחד מאלה הסרסים •

ונאמר

כי ידיעת הנדאה הוא מה שיסיגו האדם באחד מן החמשה
 חוסים אם בלאת או בטמא או בריח או במשום או בטעם

אבל מדע השכל הוא אשר יעלה בשכל כמו שהצדק טוב וכבוד מנוחה •
 אך מדע ההכרחיות הוא מה שאם לא יתקין בו האדם יתחייב לבטל
 המושכל או המוחש • וכאשר לא יתכן לבטל אחד מהם מכריחוהו ככל
 להאמין בענין ההוא כאשר אנחנו מודים בעל כרחנו • כיום לאדם נפש
 אף על פי שאין אנו רואים אותה שלא נבטל פעלה הנראה • וכיום לנפש
 שכל אף על פי שאין אנו רואים אותה שלא נבטל פעלו הנראה • ואלה
 השלשה שרשים מצאנו בני אדם שאין מודים בהם והמעט מהם שכפר
 בשרש הראשון ואני עתיד לזכרם במאמר הראשון מן הספר ואשיב עליהם
 ובכפירתו הראשון וכפר בשני ובשלישי מפני שהם בניו עליו • ורבים
 מאלה מיהודה הראשון וכפר בשני ובשלישי ואני עתיד לזכור עוד
 דבריהם במאמר הראשון ואשיב עליהם • ויותר מכלם מי שהודה בשני
 השרשים הראשונים וכפר בשלישי וקבץ התחלק מעלותם בזה שמדע
 השני יותר נעלם מהראשון והשלישי יותר נעלם מהשני • והכפירה יותר
 מתקדת אל הנעלם מאל הנראה • ויש אנשי שכתבו במדע הזה לחזיק
 בתורה וכל אחד מהם שלא בדעת חברו • וכל אחד מהם מקיים מה
 שהרחיק בעל דינו ועוון עליו שהכרח מביאו לזה כמי שקיים שכל
 הדברים נחם וכפר בתנועה • ואחר קיים כי כל הדברים נעים וכפר
 בכוח • וכל אחר מטיע תראיה שמתביא חברו הפקוש כשם אבל אנחנו
 קהל המיחדים מאמינים באלה השלשה מככים אשר למדעים ונחבר
 אליהם משך רביעי הנכבד אותנו בשלש דאיות וסב לנו שרש והוא ההגדר'
 הנבאנת כי היא בנויה על מדע החוש ומדע השכל ומה שחייבו • כאשר
 אני עתיד לבאר במאמר השלישי מן הספר הזה •

ואומר

הנה כי זה המדע רובה לומר שהגדרה הנבאנת
 וספרי הנבואה מאמתים לנו אלה השלשה
 שרשים כי הם מרעים אמתיים מפני שהיא מונה המוחשים המורחקי' מן
 העצבים ומזים אותם תצטע ומחבר אליהם שנים • כאמרו פה להם ולא
 ידברו שיניס לזם ולא יראו • והחנניהם החושים עצמם • והשנים
 קצובים אליהם אחד מהם התנועה כמו שאמר דבליהם ולא יקלכו
 ובה יודע הכבוד והקל כאשר ימנע האדם התנועה לכבודו • או שלא
 ימנעו לקלותו וזה שהאנשים רבו להוסיף במספר אלה החושים • ואמר
 במה מהם תודע הקלות והכבוד • וכאמר בחושי התנועה שבהתמבא
 הקלות והקושי • ואחר הדבור באתרו לזיהבו בדבונם והוא כלל הדבור
 בעל השמות והתכונות והמופתיים כאשר בארנו • וכאשר אמר
 לנו

לנו מדע השכל וצוה בצדק והזקיר מהכזב באמרו כי אמת ירבה חכי ונו'
 בצדק כל אמריטי ונו' ואח'כן אמת לנו המדע ההכרחי כי כל מה שמביא
 לדחות מאומה מן המוחש או מן המושכל שהוא שקר ובטול מה שדוחה
 המוחש באמרו טורף נפשו באפנה למענך תעזב וגו' אבל בטול מה שדוחה
 המושכל מהכזב והצדק באמרו אם לא איפה מי יכזיבני וגו' ואחר כך
 הודיענו שכל המדעים בנויים על מה שהשגנו בחושינו אשר זכרנום
 ומסתעפים מהם ומוציאים מהם באמרו שמעו חכמים מלי ויודעי' האזינו
 לי כי און מליס תבחן וחיך אבל יטעם לו • ואחר כן אמת לנו האמרים
 הצדיקים שהם אמת באמרו אחוך שמע לי וגו' אשר חכמי' ידו ולא כחזו
 מאבותם להם לבדם נתנה הארץ וגו' ויש להם תנאים כבר בארנו' בפ'
 אלה הפסוקים במקומם • וכיון שזכרנו אלה השרשים הר' צריך שבאר
 לפני הראיה מהם • ונאמר כי מדע החוש כל אשר יכול חושינו האמתי
 בדבוק אשר בינינו וביני ראוני סדרע שהוא הוא באמת כאשר השגנוהו
 אין בו ספק אחר אשר נהיה רגילים בענין הדמיונים ולא נטעה בהם
 בעם אשר חשבו כי הצורה אשר תראה במראה כי היא צורה ברואה שם
 באמת ואינה כי אם טבע מיוחד לגמים הזכים שתהפך צורת מה שהוא
 נבחה בו ולא בעם אשר שמו הקומה אשר תראה במים נהפכת שהיא אמת
 תכרא בעת ההיא ולא ידעו שהם בטוה היא בשיהיו המים יותר עמוקים
 בשיעורם משיעור אורך הקומה וכאשר יסמר מזה וזולתו יגיע אל רעת
 המוחשות באמת ולא תטעמו הדמות כאשר אמר הכתו' וילאו מואב מ' יד
 את המים אדומים כדם • אך המושכל כל אשר יצטייר בשכלנו הנכל מכל
 פגע והוא מדע אמת אין בו ספק אחר סדרע איך נעיין ואחר כך בשלים
 חנין וכשמר מן הדמיונים והחלומות כייש עם שקיימום אמתות ברואות
 בצורות אשר ראה האדם וחייבו עצמם זה כדי שלא ידחו הכר' ולא ידעו
 כי קצתם יהיה מעניני היום החולף אשר עברו על המחשב וצוה אמר
 הכתו' כי בא החלוס ברוב ענין וקצתם מפני המזון וחומם וקורס ורוב'
 ומעוט' וב' קאמר הכתו' כאשר יחלוס הרעב וקנה אוכל וכאשר יחלוס הקמא
 והנה שותה וקצת' מפני המטך הגובר על המזג - והחם והלח ידמה שנתח'
 ומיני שחוק - וקצר והיבש ידמה אבל ודאג' וכמו שאמ' הכואב חלולה כי
 האמתיתתחמני ערשי ישא בשיחי מסכבי וחתתני בחלומות ומחוינות
 תבעתני • אך בהם רמז מעט עליוני מתעל' בהם על דרך הרמז והדמיו'
 כמו שאמ' בחל' סזיין לילה וגו' אבל הקב' חיי' המדע' ישיג חושנו

בדברי' אחרי' עמו אנו חייבי' שנאמין בהם כלם בין שהיו מעט או הרב'
 מפני שלא התקיי' המוחש ה'ו'כי אס' בהם ואפס' שיהיה א' ואפשר שיהיו ב'
 אוב' או ד' או יותר מזה ואפילו הביעו אלמה שהביעו מפני שא' בלתי
 המוחש הוא וא' בלעדיהם כלם

והאחר מהם כי כשאנחנו רואים עשן שנאמין מזיאו' האש במציאות
 קצתן כי לא יתום זה כי אס' בזה וכן כאשר נשמע קול
 אדם מאחורי הפרגוד או מאחורי הבתול' אנחנו חייבי' שנאמין במציאותו
 מפני שלא יהיה קול אדם כי אס' מאדם נמצא אבל מה שיוכיף על האחד
 כמו שאנו רואים המזון ככנס בבטן בעל חי מובסס ותבא הפהולת ממנו
 ואס' לא נאמין בד' רכריכ' לא ישלם מנח שהשיבו חושינו והוא שיש בהם כח
 לחסד' המזון לפנים וכח מחזיקו עד שיתבטל - וכח שמעכל אותו •
 וכח רוחה פסלתו בו נדחה חוץ • וכאשר יהיה המוחש לא יתום כי אס'
 באלוה' הרבעה בריך' שנאמין שארבעה הם אמת ואפשר שלא תשלם לנו
 אמונתמה שנאמין עד שנחדש לו מלאכה שתאמתה לנו ואכסר שנצטרך
 למלאכה רבות וכאשר יתאמת שהדבר הוא המוחש נתלה בהם אנו
 חייבים שבחשוב אותם כלם אמת עד שיתקיים המוחש שהוא וזה כאשר
 צראה הירח מאיר על הארץ והוא בא בעתים סונים מיום ומלילה ועס' זה
 הולך חליכה ארוכה והליכה קברה' כאשר יקבעתים להביע אל אחד
 המחנות השמים ועשרים אשר חשבנוס' וקראנו להם שמות וימדך עתים
 ויעבור אותם ועס' זה אנו רואים אותו פעם הולך בכנב' ופעם בכפון וכרע
 מזה כי אס' היתה לו תנועה אחת בלבד לא היתה מתחלפת הליכתו ורחבו
 וראותו התחלפותו מחייב שיש לו תנועות רבות ושהתנועות הרבות לא
 תהיינה כי אס' מגשמים רבים מפני שהגשם האחד לא ינוע בעת אחד
 שתי תנועות מתחלפות כל סכן שלטה או ארבעה ושהגשמים הרבים
 השמים בכוחם פוסקים קצתם את קצתם ולכן התנועות יחברו קצתם
 מקצתם או יוכיפו עליו וסזה לא יתאמת לנו כי אס' במלאכת השיעור
 סנקרית הכדס' והיא תראה אותם לנו נכנפי' בצורה על דרך ההרכבה
 אחרי שהעמוד על רפשוט תהס' וההעסקנו לדעת הצורות הפשוטות אחד
 הקודרות והקוים עד שידענו הצורה המבולסת והמירובעת והעגולה
 והכנסת והפשוטה והפוסקת עד שהגענו לדיעה הצורה הפוסקת ומה
 סמ' צבר מאלוקה' ומה סמ' צבטל עד שידענו כי צורת ה'ג'ג'ג'ג'ג'ג'
 כדוריות או עגולות ומקצתם בתוך קצתם • ובה שלמת המלאכות
 באלה יתברר לנו כי הליכת הירח מוכב' נארבעה תנועות וכריך'
 שנאמין

סבאמין כי אלה המלאכות אמת מפני שלא תתום לנו אמונת החלפות הליכתו על החק הטבעי כי אם בהם • וכיון שבארנו איך יהיה המרע ההכרחי בדרך סנוכיר מה שיטמרהו מן ההפסד והוא שרוב מחלוקות בני אדם וקתחלפות ראייתיהם בן וממנו • ונאמר כשיאמר אומר האמתני בכך שלא בטל המוחש אנו חייבין לעיין שמא המוחש יתקיים בזולת מה שהאמין בו ואם הגאון מה שהאמין בו בטל

וזו כמי שהאמין כי פירוש מגורה הוא העגול הלכן הנראה בשמים • ויש אומרים המגורה בעבור שראים מלבנתה שהיא ככב הנקרא נר השמים • ויש מי שקורא שחיה ע"ה סבוב אוקוס ערוב שמים • ויש מי שאומר שחואיקוס בלבל השמש מקדם דיוח בין שני קטבי הגלגל הקטוב הגדול וכאש יבחנו דברין והקוטב הדרומי והשם יתברך הוא הקודע כמצא זולתן אפשר

והוא שיהיה זה איר עולה מחלק אישי עומד או בכביס הקטנים נקבצים או זולת זה ויתבטל מה שאמר • ואם יאמר אומר האמתני כך שלא בטל המוחש אנו חייבין לעיין אם המוחש כל הנראות חייב בזולת מה שהאמין בו בטל האמתנותו כמי שחשב שיש ארץ אחרת זולת זאת וראיותם על זה שתהיה האש באמצע היכל דבר חשוב שמור באמצע וכבר הטיעור לנו שכתחשבו זה לאדם השוכן בארץ אשר הוא באמצע הכל ובטל מה שחייבו וכו' עכ"ל בו • וכשיאמר אומר האמתני בכך הקשה על המוחש והיתה האמונה ההיא מפסדת מוחש אחר • נדון בגבול שבשני המוחשים כמו שחשבו כי הדברים כולם הוחל מן המים כי ב' ח' מיוחד לתועבו מה שהם רואים אותם הברת המים מה הוכחו לאיתכן שיהיה שרם כילא יעמוד בעצמו וכאשר בסגשם בהבאת הראיה כמו אלה השנים הגדול שבה יותר ראוי לראיה ונכאשר יאמר אומר האמתני כך הקשה על המוחש ויהיה קצת מאמרנו שנתראת קצתו מאמרנו שער במאמר אשר חשבו כן הטוב הוא כל מה שזוה ערב לנו מפני שכך הם חיים ואינם אוצרים סוד ריבתם תערב לשונאיהם כאשר הריגת שונאיהם תערב לגם ויהי

קוב ורע יחד דבר שבוחר זה את זה
ובשיאמר אומר האמתני כך לעלת בו ודקדקנו העלה הביא ומצאנו אותה מחייבת דבר אחר איננו מהאמין בו כבר בטלה כמאמר אנשי הקדמות האמינו כי הדברים קדומים מפני שאין אנו מאמינים אלא במה שהסיבוגו חושינו • ואשר אינאמינים כי אם במה

שהטוב והחיים ימצעו שיאמינו כי הדברים הקדמונים כי אי אפשר
 שיחשבו הקדמון בקדמונו • ובן אם יאמר אומר מאתך כן לעלה כך
 ותמצאהו שגכנס ביותר הטהמה שברח ממנו כחש' כרח קבת המיהדים
 מאמור שאינו יכול על השבת אתמול וזככס במה שהוא יותר רע לבפר
 עליו מה שהוא הכל וכאשר אני עתיד לזכור במאמר הראשון •

ואנחנו עתה כאשר נדרוש קיום אמתת מדע ההכרחי נשמרהו
 מחמת הענינים האלה המכסידיים אוחו והוא שלא
 תבזר בזולתו אמתת המוחש ולא תבזר בזולתו אמתת הירושע ולא שיהיה
 מפסיד אמת אחר' ושלא יסתור קצתו את קצתו כל כן כיכנס ביותר רע
 ממה שברח ממנו • וזה אחרי שמירת המוחש והמושכל ברגילות אשר
 יצאו ויהיו שבעה ענינים עם המתון על מלאכת העיון עד הסלמה
 תבא לנו האמת וכשיבא זולתנו להביא לנו ראייה במדע ההכרחי נכחין
 דבריו באלה השבעה וכאשר יבחן במבהן ויסקל במאזניו יהיה אמת גם
 כן מקובל וכן נשתמש בהם בעניני ההגדה הנאמנת דונה לומר סכרי
 הנביאים אך אין זה מקום לבאר בו כל אפשרים וכבר בארתי מזה קצת
 ברחב כפתיחת בירוש' התורה • ואם יאמר אומר איך נשים עלינו
 לדין העיון בירוש' נדרוקים עד אשר נאמין אותם כפי מה שיתבררו
 במלאכה השיעור ויתישבו והעם מלחיקי המלאכה הזאת עד שהם אמרי'
 שהענין מביא אל הכפיר' ומביא אל האפיקורוס • נאמ' כי זה אינו אלא
 אבל עמי הארץ שבהם כאשר הוכרים עמי הארץ שבעיר הזאת כי כל מי
 שהוא הולך אל ארץ הודו יעשיר • וכמו שנאמר על עמי הארץ שבעירינו
 שהם הוכרים שדבר שאר דומה לתנין בולע הירח ונקדר וכאשר אומר'
 על קבת עמי הארץ שבערב שהם הוכרים שמי שמת מהם ולא ישגו
 במלו' על קברו יביא'ו ליום הדין רגלי • והרבה כזה ממה שראוי לשחוק
 עליו • ואם יאמר אומר הנה חכמי ישראל הקהירומזה וכלבד העיון
 בתחל' הזמן ותחלת המקום כאמרם כל המסתכל בארבעה דברים ראוי
 לו באלו לא בא לעולם מה למעלה מה למטה מה לפניו מה לאחור •

נאמר וכעזר באלהים כי העיון האמתי לא יתכן שימנעוהו ממנו ויבדנו
 בכר בזה בו עם ההגדה הנאמנת כאמרו הלא תדעו הלא תשמעו הלא
 הוגד מראש לכם הלא הבינותם מוכרות הארץ • ואמרו החסידים
 קצתם לקצתם משפט נבחרה לנו נדעה כינינו מה טוב • וכאשר
 יש לחמשת האנשים בזה דונה לומר אינו וחבריו מאמרים כרחבים •

אבל מעטו שבעזוב ספרי הנביאים לבד וסקמך על מק שיבא לכל אחר
 ואחר

ואחר ברעית עצמו • בעולותו על דעתו התחלות הזמן והמקום • כי כל
המעיינים מן חכד הזה אפשר שימצא ואפשר שיטעה • ועד שימצא יהיה
בלא דת ואם ימצא הדת ויחזיק בה לא יבטח מהעתקתו ממנה בספק
שיעמוד לפכיו ויפקיד עליו אמונתו • ואחזקו כלנו מנסכימים שהעושה
זה חוטא אם קוא בעל עיון אבל אכחנו קהל בני ישראל חוקרים
ומעיינים על דרך זולת זו שהוא מה שאני עתיד לזכרו ולבאר בע"ה •
דע אלהים ייסירך האיש המעייין בספר הזה כי אכחנו חוקרים
ומעיינים בעניני תורתנו בסני ענינים האחד מהם
שיתברר אל לנו בפעל מה שידענו מנביאי האלפים במדע • והסני
מנסיב על כל מי שטוען עלינו כדבר מדברי תורתנו והוא שלא יזכו ית'
חידנו כל מה שאנו צריכים אליו מעבין תורתנו על ידי נביאין אחר
שאמת להם הנבואה אל לנו באותות ובמופתים וזכונ שנאמת
בענינים ההם ונסמדם והודיענו כי כאשר נעייין ונחקור יבאלנו הברור
השלים בכל שער כאשר הודיענו על ידי נביאין והבטיחנו כי לא יתכן
שהיה לכוספים עלינו מענה בתורתנו • ולא ראה למספיקים
באמונתנו והוא באמרו כמה שנגיד לנו מן הדברים כלם שהם
מוחלים והוא הכוראת התחלתם והוא אחד אין שותף לנו באמרו
בה אמר ימלך ישראל וגואלו ייבא את אני ראשון ואני אחרון
ומבלעדי אין אלהים ואמר אחריו כיתה שבוה בו והזהירנו ממנו
והגיד אותה לנו שהוא היה והוא יהיה באמרו ומי כמוני יקרא ויבידה
ויערבה לי משומי עם עולם ואותיות ואשר תבאנה יבידו למו • והקיר
פחדו מן החולקים עלינו כי לא יתכן להם שיבדו עלינו כטענה ולא
סיראו עלינו דבר מהויב כמו שאמר אל תפחדו ואל תהו הלוא מאז
השמעתיו והגדתי והאם עדיהם אלוהי מבלעדי ואין צור בלי דעתי •
ואמרו אל תפחדו רובו בו עניני בעלי דינין ברובם וכחותם ומדות' כמו
שאם במקום אחר ותפחד תמיד כל האדם מפניהמת המכיה • ואמרו ואל
תרהו הוא כמו ואל תיראו כש' יבא בענין התמורה' א' במקו' אלף ורובם
מן הדברים עצמם ומן טעוין עצמם כאשר אמת במקו' אחר מפני אל תירא
ומי בריה' אל תחת ואמת' היר' את דבי יי • ואמרו הלוא מאז השמעתיו רובם
בו ההברות שעתידים לבא • ואמרו והגדתי רובם בהקדמות אשר חלשו
במו שאם הראשונ' הנה באו וחרטות אני מגיד • ואמרו ואתם עדי דומת
אל מה שראו נעם מן האותות המלאות והמופתים הנגלים והם על פנים
דברים מצא העשר מכות על מצרים ובקיעת הים ומעמד חר בני •

ואני יואה כי ענין אזה המן יותר כפלא מכולם כי הדבר המתמיד יותר כפלא מהנפקה כי לא יעלה בדעת תחבולה שכלכל עם שנתפרס קרוב לאלקה אלפים אדם ארבעים שנה לה מדברי כי הם מתוך מוחני יהל אותנו בורה להם באויר וחלו גיה כנה שום כנים לתחבולה לקצת זה היו מקדימים אלה נפילוסופים הקדמונים ויומכלכלים תלמידיו הם בו ומלמדים אותם החכמות ויש מספיקים להם מהצטרף להתעסק בקנין ולבקש עזר מבני אדם ולא שיניו המון בני ישראל מכימים על הענין הזה ומפסיק זה בהנאי כל הגדולה האמת ועם זה כשהיו א מרים לבניהם שאנחנו עמרכו במדבר ארבעים שנה אוכלים המן ולא היה לנו שום עיקר היו אומרים להם בניהם הנה אתם מכזבים לנו אהה פלוגי הלאזה סדר ואתה פלוגי הלאזה בנך אשר מהם חיייתם תמיד מתפרנסו זה מה שלא היו בניהם מקבלים מהם בשו פנים - ואמרו הם אלנו מבלעדי דופה בו שגור הייתם יראים שיהיה קצת מה שהגדתי לכם שהיה או קצת מה שהגדתי לכם שיהיה איך כן אם היתה בדיאה מבורא אולתי ושאלה הייתי יודע כל מה שיעשה ווכיון שאני אחד דעת יכולת כל מה ששיתני ומה שאעשה • ואמר וואין צור כל ידעתי נכנסו בו גדולי בני אדם וחכמיהם כי מלת צור נופלת על גדולי בני אדם כאמרו כביטוי אל צור חובבתם ואל מקבת צור נוקרתם הביטוי אל אברהם אביבם ואל סרה תחוללכם וגו' ועוד אה תשיב צור חרבו ולא חקמותו במלחמה • ודוזה בו כי אין חכם ואין גדול שלא אדעהו ולא יחסן שיהיה להם טענה עליכם בתודתכם ולא שער לאמונתכם מפני שדעת יכולת הכל והוראתי לכם אותו ועל גדרך הזה ירחמך האל כשיין ונחקוד להביא אל מה שהודיענו אלהינו במדע ובהכרח ויבאך לטעור

הזה שער שאנו צריכים לן ונאמר כשיהיו דברי התורות מתקיימות ב בחקירה ובעין הברור כאשר הביד לנו אלהינו מה אופני החכמה שהודיענו אותם מדרך הנבואה והעמיד עליהם מופתים ואותות הנראות לא המושכלות • אחר כן אשיב בעזרת האל התשובה הסלימה ונאמר מפני שידע בחכמתו כי המבוקשים המוצאים במלאכת העיון לא ישלמו כי אם במדה מהזמן כי אם ימחה אותנו בידיעת תורתו עליה נעמוד זמן בלא תורה עד שתשלים המלאכה ויתום העבך בה ושאל ארבים ממנו לא תשלים בו המלאכה בעבוד חסרון שיש בו או שלא ישלם לו להתעסק בה בעבור שיקוץ בה או מפני שהסקות סולטים עליו ומכלכלים אותו וסמך ובהנאי מקל אלו הטורחים כלם במקרה ושלח לנו שלוחיו והביד לנו

לנו בהגדה והראנו בעינינו אותות עליה ומופתים שלא התערב בהם
 ספק ולא מצאנו דרך לדחותם כמו שאמר אתם ראייתם כי מן השמים
 דברתי עמכם * ודבר עם נביאו בפנינו ונטו זה מחייב להאמין בו תמיד
 כמו שאמר בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם כך יאמינו לעולם *
 והתחייבנו מיד לקבל ענין התורה וכל אשר נכלל בה כי כבר התקיים
 בעד המוחש והתחייב בקבולו כל מי שהוגד לו בראיית ההגדה הנאמרת
 כאשר אני עתיד לבאר * וזונו סכרבה לעיין במתן עד שיבא לנו זה
 כעיון ולא סרנו מהמעמ' הוא עד שנתקיימה טענתו עלינו והתחייבנו
 להאמין בתורתו ממה שראו עינינו ושמעו אזנינו * ולא יאריך הזמן
 למעיין ממנו עד שיסלם עיננו לא יחוש לזה ומי שיתאחר בעבור דבר
 מונע מזה לא ישאר מבלי דת * ומי שיהיה מן הנסים או הנערים ומי
 שלא ידע לעיין תהיה דתו שלמה לו ומגיע אליה בי כל בני אדם שוים
 במדעים החושיים ישתבח החכם המנהיג ובעבור זה אחת רואה בתורה
 מקבץ בקרבה מקומות הנסים וג' כלי' והאבות בזכרון האותו' והמופתו' *
ואחר כן אומר בהקדמת זה כמי שסקל ממנו אלא זון לחמסה
 לכל אחד כ' זון ולששה אנשים לכל אחד ששה עשר זון
 וסני שלישי זון * ולשבעה לכל אחד ארבעה עשר זון וסתי שביעיות *
 ולשמונה אנשים לכל אחד שנים עשר זון ושלש שמיניות * ולתשעה אנשים
 לכל אחד עשרה זונים ותישעית ורובה לאמת אכלם במהרה מה שנשאר
 מן הכל והוא אומר שהנשאר הוא ת'ק' זון ויסיס ראיתו על ממונו שקילת
 הממון וכאשר יסקול אותו מהרה וימצאנו ת'ק' זון התחייבו להאמין מה
 שאמ' להם ויש להם מתן לדעתו מדרך החשבון כל אחד כפי השגחתו
 והבנתו ומה שקורה לו מדבר מונע וכמי שספר על חולה מהחלי' בענין
 מעניני החולי והוא נותן במהרה עליו אות טבעית עד שיטמוד הדורס
 אותה מדרך העיון על מבוהסו * וראוי שנאמין עוד שהתורה היתה לבורא
 על בראיון קודם בני ישראל באותות ובמופתים נבליים מי שראים עליו
 טענה במה שהסיגו חוש ראיותו * ומי שהוגד לו יש עליו טענה במה
 שהסיגו חוש שמעו * וכמו שאמרת תורה על קצתם כי ידעתיו למען
 אשר יבזה וגו'

ואסמך לדברים האלה מה שעלה בדעתי בסבות אשר הפילו
 בפערים ובכזב וכרוחמהאמת האותות והעיון באמונו'
 כי אני רואה מהם שמונה הם נמצאות חרבה * תחלקם כבוד הטורח על
 פבע בני אדם וכאשר יוגיש הטבע בענין טבאעליו לחזק אותו ולאמנו

בלאיה ומסתמש בה בענין החזרה הוא בנרתי ומפחד מזה • ובעבור זה
 אתה רואה הרבה בני אדם אומרים האמת ככדה • ומהם אומרי האמת
 מרה • והם רוצים בחירות ובורחים ממנה ועליהם אמר הכתוב רחקו
 מעל יי לנו היא נתכה הארץ למורסה • ולא הכינו הפתאים כי אם ילכו
 לרצון הטבע בכרחם מהעמל ויביעו ישארו רעבים ונענים בטבול
 חזרעוהבנין **והשנית** הסתכלות הגוברת על רבים מהם והוא
 תדבר בלסון האולת וחוסך בלכו העצלה ואומר
 מבלי מחשב אין דבר • וכן במצפונ • ובאלה הוא אומר כי עתה יאמר
 אין מלך לנו כי לא נאלנו את יי והמלך מהיעשה לנו • ואינם חושבים
 כי כאשר הם מדברים בקצת האולתות האל והגבורות ימותו ויאבדו
והשלישית נטות האדם למלאכת תאוותיו במאכל ומסתה ומכגל
 ובקנין והוא ממחר לעשות זה בזרזות בלי מחשבת
 ובהם אומר הכתוב אמר נבל בלכו אין אלהים וגו' • ולא חשב כי כאשר
 יעשה זה בחלני ובכריאותו ויאכל כל מה שיתאוה וישגל כל אשר ימצא
 ימות ויאבד **והרביעית** הקיצה בעיון ומיעוט התישבות
 בעת השמע והמחשב ומספיק לו המזער
 ויאמר כבר עיינתי ולא יצא לי כי אם זה ובהם אמר הכתוב לא יחרוך
 רמיה צידו וגו' • ופירוש רמיה הקץ לא יביע לחסנו • ולא ידעו כי אם
 ינהבו כזה בענין תאוות לא תסלם להם

והחמישית עזות וגאווה שגוברי על האדם ולא יודה כי יש חכמה
 בעלמתי ממנו ולא מדע עמד לפניו ובהם אמר הכתוב
 רשע בגובה אפו כל ידרוש וגו' ולא הרביש כי הסענה הזאת לא תועיל
 בעשות טבעת ולא בכתיבת אות • **והששית** מלה שיטמעת
 האד' בשם אחד מן המכחישי וביעק
 ויעמיד כל ימיו במחשבו אומ' דברי גרבן במתלהמי' וגו' • ולא חשב כי
 אם לא יבן על עצמו מהחוס וחקור וביא' וגו' אל המות • **והשביעית**
 ראה חלוטה שמע אותה מאחד מן המיחדי והוא חוסך
 כי הכל הוא כן והיו משחקים על הם ומלעיבי' הם ולא העלה במחשבתו
 כי סוחר הבגדים היקרים אם איננו בקי בקפולס לא יפתית זה הבגדים
 מאומה • **והשמינית** אדם שיש בינו ובין קצת המיחדים שגאווה
 ומכיל זה עוד לשגוא' אל' יגו' • ובהם הוא אומר במחתני
 קנאתי כי סכח דכרין צרו ולא ידע הבסיל שסוכאו לא יוכל להביע ממנו
 עק שהגיע הו מעצמו כי אין ביכולת משאלו לקתמיד עליו הענוי המכאיב
 ערי

פרי ער • אך מי שהיה מנחנו חלוקה הדעות כאשר חשב בסוקרים מהתקל
 וראה בהם מה שהרחיקו או שהתפל' לאלהיו ולא ענהו וסאל ממנו ולא נתן
 לו : או שראה דשעים שלא נקם מהם • או שהיה תמה איך תעמוד לכופרי'
 מלכות או שראה המות אוהף את הבריות וכולל אותם או שענין האחרות
 והכפס וענין הגמול והעונש לא עלה בסכלו • אלה כלם והדומה להם אינן
 עתיד לזכור כל אחד מהם במאמ' אשר הוא ממנו ובספר הראוי לו ואדבר
 עליו כפי היכולת ואקוה שאביע בו אל תקות המנהגי' בזה בע"ה • וכאשר
 ג' גיעו הדברים עד הנק' אני רואה לזכור ענין הספר ומספר מאמרם ואחר
 כך אחל לבארם ואקדים בהתחלתם זכרון מה שבא בדבריהם נביאי ואחר
 כך אביא עליהם המופתים המוסכלי' כאשר הקדמתי ואומר כי כל מאמרי
 הטפר הזה עשרה • **המאמר** הראשון בשהעולם וכל אשר
 בו מתודס • **המאמר** השני בשהבור'
 אחר • **המאמר** השלישי בשיש
 לו בוני ואזקה **המאמר** הרביעי בעבודה
 והמרי • **המאמר** החמשי בזכות
 ובחובות • **המאמר** הששי בכפס ובענין
 המות ומה שאחריו • **המאמר**
 השביעי בתחיית המתים • **המאמר**
 השמיני בגאלת בני ישראל • **המאמר**
 התשיעי בגמול והעונש • **המאמר**
 העשירי במה הוא הטוב לאדם
 ואחל בכל מאמר במה שהוא לו ממה שהודיענו ובמה שמתקו מן
 המוסכל ואח' כן אשמך לו מי שנטה אליו ומי שחלק עליו מתישהביע אלי
 ואזכור מה שיש לו מן הדברים ומה שיש עליו מן התשובות ואח' כ' אחתום
 בראיות הנבואה אשר לענין ההוא אשר לו המאמר • ומאלהים אשר
 להיטיבני וכל מי שמעיין בו ולהביעני אל תאותי בעמך וחסידיו וקול
 שומע קרוב • בטלמה ההקדמס

המאמר הראשון בשהנמצאות כלם מחודשות • אמל
 יהודא בן שאול • אמר מחבר הספר
 הקדמת המאמר הזה כי כל מעיין בו הוא דורש דבר שלא כפל עליו ראות
 העין ולא חסיבונה החושים • אך הוא משתדל להקיים אנתו עדרך הבאח
 שר' תיע' מן המוסכל והוא איך קנו הדברים לענין •

ושיקר הדבר שחזו דורס דק למאר לא ישיגוהו חרום והוא מסתדל להשיגו
 במחשבה • וכיון שהענין המבוקש בן היתה כוונת מבקשו שימצאו באשר
 ימצאו על הצדק אשר בקש למצאו בה אין ראוי להרחיקו ולא סתיעם
 למצאו בצורה אחרת וידיעת איך חיו הרברים לפנינו הוא דבר בלא ראש
 אותן אחר מן הרברים אבל כלנו מכוננים להגיע בשכלנו אל דבר רחוק
 ועמוק מחוסינו • וכאשר אמר החכם בזה רחוק מה שהיה ועמוק עמו' ובו'
 • וכאשר יצא לנו כי הרברים חודשו לא מדבר וחוסינו לא נפלו על דבר
 בזה אין ראוי לנו להתרחק ממנו ולמהר לומר איך נודח בדב' שלא ראינו
 כמוהו אך נתנו דעתנו עליו ונשמח בו כיון שהגענו אל מה שבתקנו •
וחזרתי להקדי' ההד' המ' אחת שלא יקוה הקורא בספר זה: שהמציאות
 דבר לא מדבר בראות עין והקדמתי לו כי אלנו היה זה אפש'
לא היה צריך לראיה ולא לעיון ולא להוציא דבר מתוך דבר • ועוד כי
 חיינו אנחנו ושאר בני אדם שויס במציאותו ולא היינו חולקים בדבר
 מעניניו • אבל הצרכנו אל עיון סיבילת אותו לנו ולראיה שתבארהו לנו
 משני שלא היה נראה ולא מוחש ולא אנחנו כלבד הסבכמו עם נפשנו על
 הודאת דבר שלא ראינו כמוהו בתחלה אך בלתי עיינים וגו' מביאים ראיות
 הסכימו עם נפשם על כוה כי אנשי הקדמות הם משתדלים לקיים דבר
 שאין לו תחלה ולא סוף ולא כפלו חושיהם של דבר שחשו אותו וחסגינהו
 שאין לו תחלה ולא סוף אבל הם משתדלים להשיג את זה בשכלם •
ובעלי הסכיים משתדלים לקיים שני שרשים זה הפד זה מתכרדים
 נמזגו והיה העולם • והם לא ראו שני דברים זה הפד זה
 נכרדים ולא איך נמזגו ונתערבו • אך הם משתדלים להביא ראש על זה
בדרך השכל **ובעלי** החמר הקדמון הם מכוננים לקיימו
 היולי דבר שאין בו חוס ולא קור ולא להות ולא יוכס
 נהפך כח מחכמות והיו בו אלה תארבעה והם לא השיגו דבר אין בו אחד
 מן הארבעה ולא איך יהפך ויתחדשו בו הארבע' אבל כוונתם לעמוד עליו
 מרדד הקשת השכל וכן כל שאר הדעות כאשר אני עתיד לבאר • וכיון
 שהדבר בן כבר הבכיס הכל עם נפשנו על הודאת דבר בתחלה לא נפל
 עליו ראות עין • ואתה המבקש ירחמן חאל כאשר יצא לך מנאמרנו כמו
 זה והוא חיות דבר לא מדבר אל תמור להרחיקו כי כמו זה בקשת מתחלת
 בקשור וכל מבקש זולתו בן בקש • אך שמעו זה תבונן כי ראיתיך חזקות
 מראיותיהם ויש לך טענות שתישיב בהם על כל בת מהם ואחר זה שאתה
 יש לך יתרון עליהם באותות וכמופטים שהתקיימו לך החוק באלתה של שמש

דברים

דברים בכל עשר מחמפרי זהו וחס שראיתך יותר חזקה וסיס לך תשובות על מיטשחולק עליוך ואותות כביאיד מהיתרון

וכאשר בארתי מההקדמה הזאת אומר כי אלהינו יתברך ויחשלה הודיענו כיכל הדברים מחודשים והוא חדשם לא מדבר כמו שאמר בראשית ברא אלהים וגו' • ואומר עוד אנכי יי עושה כל נוסה שמים לברי וגו' • ואמת זה אצלנו באותות ובמופתים וקבלנוהו • ואחרי כן עיינתי בענין הזה היתאמת בעיון כאשר התאמת בנבואה ומצאתיו בן מפנים רבים אקצר מכללם ארבע ראיות • הראשונה מהם מן התכליות והוא שהשמים והארץ כיון שהתברר שיש להם תכלית בהיות הארץ באמצע ובבונן השמים טביבותיה התחייב שיהיה לכחם תכלית כי אי אפשר שיהיה כח לאין תכלית בגשם בעל תכלית ודוחה זה הירועי • וכאשר יכלה הכח השגור אותם התחייב שיחיה להם תחלה וכוף • ואחרי סגולתה לי זאת הראיה התישבת בדקדוקה ולא מהרתי לגזור אומר בה עד שבררתי בה אמרי שמה הארץ אין לה תכלית בארץ וכרחב ובעמק אחרי כן אמרתי אלו חיתה כן לא חיתה השמש מקפת אותה עד שהים משלמת סבובה בכל יום ולילה פעם אחת ויאשוב זורחת ממקום שזרחה ובאה למקום שבה וכן הירח ושאר הכוכבים • ואחרי כן אמרתי שמה השמים אין להם תכלית ואמרתי ואין יחיה זה והם מתכופעים כלם ו טובים סבוב הארץ תמיד כי לא יתכן לחסוב כל גלגל הקרוב אלינו הוא אשר יסוב והשאר יותר גדול מסיסוב מכני שאין אנו משכילים כי אם זה הדבר אשר יסוב ולא נסביל אחריו דבר אחר כל שכן שנאמין שהוא שמים וכאמר שהוא סובב • ואחרי כן חקרתי ואמרתי שמה יש ארצות רבות ושמים רבים יקיפנו כל שמים מהם הארץ שלהם ויהיו עולמים שאין להם תכלית • וראיתי זמ נמנע מצד הטבע כי לא יתכן להיות עבר ממעל להם בטבע ולא אייר תחת מים בטבע כי האש וגו' אייר קלים שניהם והעפר והמים כבדים שניהם • וידעתי כי אלו היה בנמצא גוש עפר חוץ לארץ האת היה בוקע כל אייר וכל אש עד אשר יגיע לעפר הארץ הזאת • וכן אם היה מקוה מים חוץ למים האלה היה בוקע האוויר והאש עד שיגיע למים האלה • ומצאתי העצמא בגמורת כי אין שמים בלתי אלה ולא ארץ כי אם זאת וכי השמים האלה יש להם תכלית והארץ הזאת יש לה תכלית וכאשר גשמיים יש להם גבול כניס לכחם גבול מביע אל קץ ויעמוד אצלם ולא יתכן להם לעמוד היה כלות פכה הזוא ולא ימצאו קודם ביותו ומצאתי הבהוב סהעיד עליכם ב

בהכלית באמרו מהצה הארץ ועד קצה הארץ זלמקה השמים ופד קצה השמים • והעיד ביה השמש תסובב סבוב הארץ ותסובב בכל יום וזרח השם וכל השמש **והראיה** הטנית מקבוץ החלקים והרכבת הפרקים והוא שראיתי הגשמים חלקים מחוברים ופרקים מוכבים והתבאר לי בהם מימן מעשה העושה והחדוש • אחר כן אמרתי שמה אלה הפרקים והחוברים אינם כי הם בגשמים הקטנים רוצה לומר בשמי החוש והצמח ופסטתי מחסבתי אל הארץ והנה היא כן כי היא עפר ואבן וחול ודומ' להם מקובצים ועליתי בה אל השמי וראיתי בסכות רבות מן הגלגלי קצתם בתוך קצתם יש בהם כחות מן המאורים הנקראי' ככבי' כגזרו גדול וקטן רב אור ומעט אור והורכבו בתוך הגלגלי' ההם וכאשר כתבתי לי הקבוץ והחבור והקרככה אשר הם החדושי' בגשם ששמים וזולת האמנתי בעבור הראיה הזאת עוד כי השמים וכל אשר בהם מחדושים ומצאתי הכתוב אומר כי פירוד חלקי החיים וחבורם יורה על חדושים והוא אמרו יודיק עשוכי ויכונכוני • ואמר בארץ יוצר הארץ ועושה הוא כונכה • ואמר בשמים כי אראה שמין מעשה אצבעותיך ירח וככבים אשר בוכנת **וחשלישית** מן הראיות המקרים והוא שמצאתי כל הגשמים לא ימלטו ממקרים שיקרו בכל אחד הם מעצמם או מזולת עצמם כמון שילד החי והצמח ויבדל עד אשר ישלם ואחר כן יתקד ויתפרדו חלקיו ואחר כן אמרתי שמה הארץ נמלטת מאלה המקרים • והשתדלתי בה ומצאתיה שאיננה נמלטת מצמח וחיים שהם מחודשים וידוע כי מה שאיננו נמלט מן המחודש שהוא כמוהו • אחר כך אמרתי שמה השמים נמלטים מחודשים כאלה • והשתכלתי והנה אינם נמלטים מחודשים ועקרים התנועה הרבקה בהם לא תנוח אבל תנועות רבות בנות עד אם תערוך אחת מהנה אל האחרת תדע כי יש להם אחר ומהירות ומהם נפילת אור קצתם על קצתם ויתחדש בהם האור כירח • ומהם שמראה קצת ככבים לקצת האורים והלובן והירקה והירוקי וכאשר מצאתי החדושים שכללואותם וחס לא קדמו להם האמנתי כל מה שלא קדם החדוש הוא כמוהו בעבור שהוא ככנס בגדרו • ואמר הכתוב בחדושי הארץ והשמים שהם מורים על חלפתם אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בבראית איני ידני נטו שמים וכל צבאם צויתי •

והראיה הרביעית מהזמן והוא שידעתי כי הזמנים שלשה חולף ועומד ועתיד • ואע' פיססעומד פחות מכל עתה • שמת' בעתה כנהוד' ואמרתי אם יהיה האד' משתדל במתעבתו לעלות מהנהוד' הזאת

הזאת למעלה לא יתכן לזה בעבור שהזמן אין לו תכלית ומה שאין לו תכלית לא תעלה בו המחשבה למעלה ותעבור בו העלה עצמה תמכס שתלך בזה הנהיה למטה ותעבור בו ע"י סתביע אצלנו - ואם לא תביע הקוים אליו לא נהיה" • ויהיה הדבר מחוייב שאנחנו המון ההוים אינם קוים ונהנמאים אינם נמצאים • וכאשר תבא תיגעבמי נמצא ידעתי כי שהיה עברה על הזמן עד שהביעה אליו ולולי שיש לזמן תכלית לא היתה ההויה עוברת בו והיתה דעתי בזמן גם כן בזמן העתי כאשר היתה דעתי בחולף בלא עכוב ומצאתי הכתו' אומ' כמו זה בזמן הרחוק • כל אדם חוזר בו אנוס וסיט מרחוק • ואמר אשאר דעתי למרחוק • והביעני על אחד מהמכחשים עמי שפגע זולתי מהמאמיני' שטען על הראיה הזאת ואמר היתכן שיעבור האדם מה שאין לו תכלית לחלקיו בהליכה כי כל מיל שילך אותו האדם או אמה ויעלה אותו על מחסבתו נמצאשו מתחלק לחלקים שאין להם תכלית • ומקצת המאמינים הוודו להודות בחלק שאינו מתחלק • והקצתם הודה בטפחה פירוש הוא הדלוג מלמטה למעלה • והקצתם הודה בפילת חלקים רבים על חלקים • והשתכלתי בטענה הזאת ומצאתיה הבהלה מפני שחלוק הדבר לאין תכלית אינו נופל כי אם במחשבה ולא יתכן שיכול בפעל מפני שהוא דק מנפול הפעל עליו או החלוק • ואם הזמן התולף עברה אותו שהויה במחשבה לא באפעל • הוא בעיני דומה הטענה הזאת • ואם שהויה עברה בזמן בפעל עד שהביע אליו הויה זאת הטענה אינה עוברת טענותינו מפני שהיא במחשבה • ואחרי אלף הראיות יש לי ראיות אחרות • מהם מה שכתבתיו בפ' ראשי' ומהם מה שכתבתיו בפירוש הלכות יצירה ובתשובותי על הגי' הכלבי • חוץ מדברי אחרים תמצאם בשאר חבורי ועם כל זה אומר כי בתשובות אשר אשיב בזה במאמר הזה על מי שחולק על הדעת הזה גם כלם מחזיקות ומאמצות אותו ובריד שיתבונן האדם בהם • ויחזר מהם אל הדעת הזה מה שהוא דומה לו • וכאשר תבדיר לו ביד במור כי הדברים כלם מחודשים עינתי אחר כן היתכן שיעשו את עצמם או לא יתכן שיעשה אותם כי אם זולתם וכתל אללי שיהיו הם עושים את עצמם מפניש אני זוכר מהם כלשה • הפניש הראשונים הם שכל גשם שכוין אליו מן הנמצאות • וחשבנו שהוא יעשה את עצמו אנחנו יודעים שאחר הויהו יהיה יותר חזק ואמין על לעשות כמוהו • ואם עשה את עצמו והוא חלש יעשה כמוהו והוא חזק • וכאשר נלאה לעשות כמוהו והוא חזק כבר נלאה לעשות כמוהו והוא חלש •

הפנים חסונים כי כאשר נעלה במחשבתנו שיפעה הדבר את עצמו זה סקר על סני חלקי הזמן כי אם נשתדל להודו' בעשותו עצמו קודם שיהיה יודעים אנחנו כי אז היה נעדר והנעדר לא יעשה דבר • ואם נאמר כי אחר שהיה עשה את עצמו כיון שקדמה היותו איננו צריך לעשות את עצמו ואין בהאן חלק שלישי כי אם עתה אשר איננה סובלת מעסק • והפנים השלישיים כי כאשר נחשוב שהבסם יכול לעשות את עצמו לא יתכן זה אלא עד שנחשוב עליו שהוא יכול לעזוב עשותו את עצמו • ואם נחשוב עליו זה נמצא, וכמציא נעדר יחד מפני שמחשבתנו יכול לא יהיה כי אם נמצא וחברנו אליו מאמר שלא יעשה את עצמו הוא שנאמין שהוא נעדר • ומה שהביא לקבץ נמצא עם נעדר לדבר אחד בענין הוא סקר מסת • ומצאתי הכתוב סקדם להכחשת הענין הזה באמרו הוא עשנו ולא אנחנו ובהפסו על מי שאמר לי יאורי ואני עשיתיני ועכשו אותו •

ואחר הפנים

האלה אשר בטלו אצלי שיהיה הדבר מחדש את עצמו וחייבו שזולתו עשמו עינתי במלאכת העיו' אם מחדשו עסקו מדבר או לא מדבר כאשר נכתב בספרי' ומצאתי שנעלה בסכלנו מחדשו מדבר טעות מפני שהודבר סותר קתו את קתו מפני שאמרנו חרונ מחייב שיהיה העצם נכרא מוחל • ואם נשער המאמר מדבר נחייב שחומר שלו קדמון לא נברא ולא מוחל ובאשר נעלו על הסכל חרונ לא מדבר נמצאהו דבר ישר • ואם יאמ' לי אומר חייבת לדבר' עושה בידוע מפני שלא ראית במוחם עשוי כי אם מעושה ולא פעל כי אם מפועל גם כן לא ראית במוחם שיחיה דבר כי אם מדבר ואין שמת ראיתך שאין פעל כי אם מפועל ולא שמת ראיתך שאין דבר כי אם מדבר וחס שוים במציאה • אומר לו כי היות דבר מדבר או לא מדבר הוא המבוקש אשר דרסתו להביא הראיות עליו • ולא יתכן שיהיה הדבר אשר יתעסקו להביא עד עליו שיפיד הוא על עצמו באחת מסתי המעלות אבל מביאים עד מולתו כאשר היה אין פעל כי אם מפועל לצד מן המבוקש הזה אשר אנחנו מבקשים אמתתו לקחתיו לראיה עליו ורץ לי היות דבר לא מדבר עם שמצאתי קצת מהדברים אפסד שיאמר עליהם זה אלא שהמאמר דק יוצא חוץ לענין הספר והנחתו ולקחתו הגלוי • והתבאר לי עוד כי כל מה שנחשוב שהנמצאות נבראו ממנו כבר חייבנו שהדבר הקוץ הוא קדמון ואם היה קדמון ישתנה הוא והכורא בקדמותו חתחייב שלא יוכל לו לברוא ממנו דברים ולא היה נסמע לו להפעל ברצונו ולהצטייר בהפסו אלא שגחבר אליהם עלת שליטת במחשבתנו

ספר דק

כפירייה בניחם עד ספיה בהזה עושה וזה עשוי • ואם נאמר זה נאמר
 דבר שאיננו נמצא כי לא מצאנו כי אם עושה ועשוי לבד • וזכרתי עוד
 בי עקר מבוקשנו היה מי עשה הדבר כי העושה ראוי שיקדם לעשוי ואין
 א' מהם יותר ראוי להיות בבה להוית האחר ממה שיה'הח' בבה להויתו
 וזה סקר במוז • וזכרתי עוד כי האומר שהוא ברא דבר מדבר כשימשך
 האדם עמו ימשכנו עד שיביאנו אל שלא ברא דבר כלל • והוא שהבב
 המפלת בלב היות דבר מדבר הוא המוחש כן הסבכוה • ויאמ' כי המוחש
 גם כן יושב סינייה במקום ובזמן ובזויה מזוירת ובשיעור מסוער
 וכמצב נצב ובצירוף מצטרף ושאר התכונות הדומות לאלה כי משפטם
 כלם כשער הזה כמשפט דבר מדבר ואם נבוא להשלים כל משפטיהם עד
 שנאמר נברא דבר מדבר בזמן ובמקום ובשיעור מסוער וכל מצב נצב
 ובצירוף מצטרף והדומה להם יהיו כלם קדמוניות לא נשאר אס' כן דבר
 לברוא ותבטלהבריאה כלל • ודקדקתי עוד כי אם לא נודה היות דבר
 לא מדבר לפניו לא יתכן שימצא דבר כלל והוא שאם נעלה במחשבתנו
 דבר מדבר יהיה דרך הדברהשני במאמר כדרך הראשון ותנאו שלא יהיה
 בראש מדב' שלישי ודרך השלישי כדרך השני ותנאו שלא יהיה כי אם מדבר
 רביעי ויגיע הדבר עד אין תכלית • וכיון שמה שאין לו תכלית לא ישלם
 בבר נתחייב שלא נמצא והנה אנתנו נמצאים • ולולי שהדברים אשר
 היו לפניו יש להם תכלית לא היו נשלמים עד שנמצאו • ואשר יצא לנו
 מן המושכל הוא הכתוב בפס' הנביאים • כי הגשמים תחלתם מאת
 הבורא כאשר נאמר בטרם הרים יולדו ותחולל ארץ ותבל מעולם ועד
 עולם אתה אל • וכיון שהגשמי לאמת אלה השלטה שרשים בדרך העין
 באשר התאמתו כדברי הנביאים והמוכתים והוא שהדברים מחודשים
 ושמהדשם זולתם ושהוא חדשם לא מדבר • והיה זה הדעת הראשון מן
 המאמר הזה אשר הוא העיון בהתחלות ראוי שאביא אחריו שנים עש' דעות
 למי שחלק עלינו באמונה הזאת ויהיה הכל שלם עשרה • ואבאר בוכל מה
 שנגע בו כל עם לדעתם ומח סתור אותו • ואם יחיה לו דומה מן הכתוב
 אבארהו בגזרת השם

והדעת השני דעת מי שאמר שבורא הדברים'ים לו גשמים לוחניים
 קדמוניים מהם ברא אלה הגשמים המורכבים וטען על זה
 מפני שלא יהיה דבר כי אם מדבר וכאשר עלו במחשבת' למעלה והתעסקו
 לרמות איך ברא הכנול' הדברים המורכבים מן הדוחניים • אמרו כדמע

לנו שהיא הקבץ מהם נקודות קטנות והם החלקים אשר לא יחלקו וחס מעליהם אותם במחשבתם שהם דקים עד מאד יותר דק מה שאפשר להיות מן הצדק ועשה מהם הו ישר (ואחר כך) גזר הקו ההוא לשני בזריח שוים • אחר כן הרכיב מן האחד מהם על השני הרכבה אלכסונית עד שיהיו כצורת הפתך היונית אשר היא בצורת אלף למד בערבי בלא תושבת בזה X ואחר כן סימנ אותם במקום שנכבשו ואחר כן גזר אותם ממקום הסימור ועשה מאחרי מהם הגלגל העניון הגדול ועשה מן האחרת הגלגלים הקטנים • ואחר כן צייר מן החלקים הקטנים הרחוקים צורה הצטרובולית וכראי מהם עגלת האש • ואחר כן צייר מהם צורה סמינייה וכראי ממנה עגלת העפר • ואחר כן צייר מהם צורה שתיים עשרונייה ושם עליהם סבוב האוויר • ואחר כן צייר ממנה צורה עשירימייה וכראי ממנה כל הימים וגזרו בזה וסמנו בזה אמונתם • והביאם אל המאמר הזה שלא יורו כמה שאינו כנמצא • וחלה הצורות אשר ערחו בהצאתם לדמותם אל צורות הטבעים האלה הנמצאים • והכניי מבאר מה שיש עליהם בטעמים האלה • ואמר שיש עליהם במאמרים האלה שתיים עשרה תשובות • מהם הארבעה הראשונות אשר הורנו אותנו שהדברים מחודשים ומתחילים האחרות אשר הורנו אותנו שבורא הדברים בראש לא מדבר • ואחר שיש לנו אלה הסמוכה תשובות אלו מוצא ארבעה תשובות אחרות סתחייבו בהם • תחלתם שהם האמינו במה שאין בתוהו כנראה • והם הרומניים אשר הם מדמים במחשבתם באבה וברת מכל דה וחלקה שאין מתחלק וזה דבר שלא יושכל

והשנית

אני רואה כי אלה הדברים אשר טענו לא יתכן סיהיו חמים ולא קרים • ולא לחים ולא יבסיס

מפני שהם אומרים שאלה הארבעה טבעים מהם נבראו ואני רואה עוד שלא יתכן להיות להם מראה ולא טעם ולא ריח ולא גבול ולא שיפור ולא רוב ולא מיעוט • ולא במקום ולא בזמן מפני שאלה הדברים הם תארי חסמים והדברים שהם הם אנלם קודם הבטמים וזה תוספת למה שלא יושכל • וברחו מהיות דבר לא מדבר וככנסו בתה שהיא יותר רחוק ועמוק ממנו • והשלישית שאני מרחיק ואחשוב לסקר התקפכות דבר לא מציייר בצורה עך סיבוייך בצורת האש המים והאוויר

והאויז והעפל והצניעות מה שאיכו ארוך ולא לחב ולא עמוק ער
 מהיה ממנו הארוך הרחב העמוק וכן הסתנות מה שאין לו ענין ער
 שאינו לו כל הענינים הנראים עתה ואם אכלס סתקינו כל האטוכים
 והסנוים מפני סבורא הכס יבול להפכס ולסנותס חכמתו אס כן
 ויכלתו לכרא דבר לא מרבר • ונכות מאלה סרוחניים הסקלים

והרביעית סלא התקיים מה סטרחו בן • מאסמנת החתון
 והרכוק והרכבס והסימור והחתוך הסני וסאלס
 מה סנהמדך אל המעסיס האלה מפני שאין ראיה מעמדת על דבה
 מהס אבל סס מחסכות וסברות • אכל אני רואה שס במלאכס
 סזאת סתירה וסיא סהעוסה אכלס אס סוא יבול להפוך את הרוחניים
 בטמים הו א יבול להפכס ברבע אחר וכוטלו אלו החלוקים • ואס סוא
 אכלס אינו יבול להפכס כי אס מעט מעט כמעסה הברואים דבר
 אחרי דבר כל סכן סלא יבול להפכס מן הרוחניות אל הבטמיות •
 וסכלו אלה הסקרים כלס מלכר עויבת האותות והמוסותים ומן ס
 צהוריה בכלתי המוחס לא נחו • והגיעני בי יס אכסיס
 ומעמנו חסכו כי הענין סאמר בו הכתוב יי קנני ראסית דרכו קדם
 בטעליו מאו וסאר הסדסס הו ענין אלה הרוחניים • והתכוונתס
 ברבר ומצאתיו טטעו בסירוס הענין הזו מחמס עסרה פנים הסנים
 עסר אסר בארתים מדרך הסכל • אף הסלסס אחרים מדרך לסון
 העבריס ודכיו המקרא תחלתס כי מלת קנני מורה על בריאת הדבפ
 כמו סאמר קונת סמים וארץ • וכמו סאמר עזר מלאה הארץ הקינף •
 ואס סס מחזיקים סהמלה קזאת מחייבת קדמות יחסכו גם כן כי הסמים
 וכל אסר בסס קדמונים ויכוטלו בריאתס מרוחניים אסר חיתה כוונתס
 אליהס • ואס תהיה אכלס מלת סקנין בטמים וביארץ מחייבת
 בריאתס היא עצמה תחייב בריאת הרונסניים • והסניים סמלת
 בראסית דרכו מורה על ענין תחלת בריאה כי כמנה כאמר בדבול
 סככתמות סוא ראסית דרכי אל וכאסר ענינח סס סהוא תחלת מה סברא
 סככתמות יתיה גם כן ענינה הנח בי זה סנוכר תחלת מה סברא
 סהדבריס • ואס איכס יוכיס בפירוס הזו יחייכו סהבהמס
 סהיא קדמונת • והסלסיים סזה סענין סנוכר אוחכ סאמת וסווא
 סהיה • כמן סאמר בדרך כל אצרי פי אין כהס כפתל וסקס

ומי שאהבו אהוב את החיים ומי ששנאו אהוב המות • כמו שאמר ביל
 מנבא: מצא חיים • וחוטאי חומם כפשו כל מסנאי אהבו מות וחזו
 מצוה לבהקשו ולהזהר בו • כמו שאמר ועתה בניס שמעו לי והקשיבו כל
 אחי: פי • נא הם הרוחניים אין נמלטות המדות האלה סיהיו להם אם
 בענין פשיטותם או אחרת: כבתם • ואם נחשוב אותם להם בפשיטותם
 אין עמם בעת ההיא צדק ולא טוב ולא חיים ולא מות ולא אדם נמצא
 סיכסא וביע אליהם • ואם נחשוב שהם להם אחרי נהרובה החלק
 אשר יש לנו: נחם אלהינו מביע אלינו בהכרח והחל' הקסא' אשר לא תורכב
 אי אצ' להגיע אליו כי המורכבות יבדילו בינינו וביניו כפי דבריהם •
 וטעמי סא' וזים חשוב כי פרסתו והכחזו מאין תמצא ואיזה מקום בינה
 וס' אר' תבין שהיא אר' הרוחניים • מפי שאמר באר' חונה אליהם הבין
 דרכה והוא ירד אר' מקומה • ומצאתי אלהים כן טעו כפי יותר משעות
 הראשונים מני שהענין הראשון אין מפורש בו שהיא החכמה א' ע' ש' ע' ע'
 האחת שאין בו ספק שהוא על החכמה אבל הענין השני היא זכרון החכמה
 בו מפורש ואין טעמו עצמו בכניו • וראיתי עוד שהכתוב מאמר על
 החכמה הזאת כי נמצאת עם הארבעה יסודות לא הודם כאשר נאמר
 אליהם שבין דרכה והוא ידע את מקומה • כי הוא לקנות הארץ יבוס
 תחת כלהטמים יראה • זכר השמים והארץ (ואחר בן לעשות לרוח משקל
 ומים תכן במדע • זכר האויר והמים • אחר בן ראויה פורה הכינים
 וגם הקרה • וכבר נבלה בעול סברת מני הענינים האלה ברוחניות •
 אך הם על החכמה ואין החפץ בה שהיא היתה לבד א' ככלי שברא בה
 הדברים אבל החפץ בה שהיה חרטה מבריאית יסודות ופעולותם

ונתבאר חכמתו שבה הכל מתוקן

והרעת

הטלישי דעת מי שאמר טבורא קבשמים בראם מעצמן
 מצאתי אלה האנשים לא נתכן להם לכחש בעושה ועם זה
 לא קבל סבלם כפי מחשבתם חיות דבר לא מדבר • וכיון שאין דבר כי אם
 הבורא האמין וכי ברא הרבלימן עצמו • ואלה ירחמך האל יותר כסליים
 מן הראשונים • וראיתי לבלות אולתם בשלש עשר' פנים מהם הארבע אשר
 על בעלי הרוחניים • וארבעה ראיות חרום • וארבעה ראיות חיות
 דבר לא מדבר • אך לפני התשובה אשר על מי שאמר בקדמות הרוחניים
 אינם חייבים בהם אך הם חייבים כמותם חמש ענינים כל אחד מהם
 מרחיק אותן • הראשון הסתנות הענין הקדמון אשר אין לו צורה ולא
 תכונה ולא שיעור ולא גבול ולא מקום ולא זמן עד שטב הצת גוף שיש לו
 - בורס -

צורה ושיעור ונכול ומקום וזמן ושאר מה שנכללו עליו הנמצאות ואף להעלות זה על חלב כי חם מרחוק שברחוקים

והשני בחידת האדם אשר לא ישיבהו סנוי ולא יפצל בו סועל ולא

ישיבהו משיג שישים קבתו גוף עד שישיבהו חמשיגים ועד

שיפצלו בו הפועלים ועד שיסכל אחר חכמה ויאבד אחר המנוחה ו

וירעב ויבמא וייראג וייבע וישיג וקו שאר הרעות ו. וא היה רחוק מכל אלה

ואין לו צורך לקנות מהם תועלת אין אלה הדברים כי אם מעניני ההבל •

והשלישי הצדיק אשר לא יעול אין בור על קבת חלקיו להפילם

ברשות האלה • וכאשר אשתדל לדעת זאת לא אמצאנו

שיעבור אח' משני ענינים אם שבא עליו זה בדין ופתחייב בו לא יהיה כי

אם בעבור רעה שעשה או בחטאים שחטא • או שיקח בלא חיוב ויהיה

זה חמס שחמקו ועול סעול עליו • ועל אי זה משני הענינים שבא הדבר

מנצתיו מופסד ושקר •

והרביעי איך קבל החלק והוא מצות שאר החלקים עד שהטבע

וכתקן וכצטייר וככנס תחת הצער אם היה זה בעבור

פחד ספחד או תקוה סקוה ואלו היה זה על א זה משני הענינים לא ימלט

סיהי דרך קהל שיפחד וסיהי או סיהיה זה דרך הקבת לבד ואם הוא זה

דרך נכל נאי זה דבר יירא ולמה יקוה ואין דבר זולתו • ואם יקוה זה

דרך הקבת לאי זו עלה שב הקצו מקוה ומפחד והשאר לא יקוה ולא יפחד

• ואם הקבת קבל מצות סרוב לא לתקוה ולא לפחד ולא ליראה זו רעה

מפני שאין לו עלה ידועה וכל זה כיב ושקר •

והחמשי מי שיכל להשיב חלקיו מן הצערים והוא חכם לא יתכן

סלא ישיבם • ואם נעביר על רשתנו שיהו יעשה כן

יבטלו הכרויים ואם אי אפשר בלעריהם בסוף כאשר לא היה אפשר ב

בלעריהם בתחלה יהיו אלה החלקים שהם גופים לעתים וכל חלק מהם

יצטייר ויתכן מדה מהזמן • ואחר יבן ימלט ויפתלק ויכנס תחתיו חלק

בהפעלות • ועם כל זה לא יתכן סיהיה תכלית לעתים סאל מפני שהכל

אשר הם ממנו אין לו תכלית וזה מה שידחנו הסכל ותמאנה אותו המחשבו

הכרויות • ואיני חושב הפתאים בכרחם מהיות דבר לא מדבר עד

סאמינו באלה האולות כלם אלא כמי שבורח מן החום אל האש ומן

המטר אל תחת המרזבים חוץ ממה שרחו מדבר האותות והמוצתים •

והרעית הרביעית דעת מי שחבל בין אלה השגים וחשב כי הכורא

ברא הנמצאות מעצמו ומדברים קדמונים • ויתחייבו

צאלה י' חסכות ה'כ' הראשונות אשר על בעלי הרחמים ואלה החמס
 אשר על מי שחשב כיבורא ברא הדברי' מעצמו והיה צד יותר הכל משתי
 בכתות פקודמות • ואם אלה ההבלים כלם נטו אליהם נעבוד יכולת
 כבורא וחשבו עליו שהוא יכול על כל • סקר מכנוי עצמו ומה שיהיבד
 אל זה • ואני רואה שיכלתו על היות דבר לא מדבר יותר קל על הנפש
 ויותר קרוב אל הסכל' יותר נאות לאותות ולמופתים '

והדעת

החמישית דעת פי שאמר בסני עושים הדמונים ואלה
 ייסירך האלהים יותר בכלים במה שנטו אליו מכל מי
 שקדם זכרו והוא שהם מרחיקים סיהיו סני כועלים מפועל אחד ואומרים
 כי לא ראו כזה והסכימו על זה ואמרו הנה אנחנו רואים הרברים כלם
 שיש בהם טוב ורע נוק ותועלת • וכבר תתחייב סיהים הטוב אשר בס
 משרש כל טוב • ויחיה הרע אשר בס משרש כל רע • והביאם זה למר
 בי מובא הטוב אין לו תכלית מחמשה דברים • והם המעלה ומזרח ומערה
 ודרוס וכסוף ויש לו תכלית מלמטה ממקום שהוא מממש מובא הרע •
 גבן מובא הרע אין לו תכלית מחמשה דברים והוא מטה ומזרח ומערב
 ודרוס וכסוף ויש לו תכלית מלמעלה ממקום שהוא מממש מובא הטוב
 ואמרו עוד שאלה השני שרשים לא ברו נבדלים זה מזה • ואחר כן נמזגו
 וחתחדשו אליו הגשמים מהמזגם ונחלקו בסבת המזגם סקצתם חסכוני
 הטוב היתה סבתו סירכה הצד הפוגם אותו מן הרע • ומקצתם חסכוני
 הרע היתה סבת המזגו לתקומו בטוב סיהכה במה סבו מן הערבות •
 והסכימו כי זה המזגו עד זמן כשיהיה כלה תקיה התגבורת לטוב ויחלש
 לרע ויפסק מעשהו • והכני כותב מה שיש על אלה מן התשובות בכל
 שער ממה שטעו בו • ואמר כי יש עליהם תחלה י' ארבעה פנים אשר
 סביאונם ראים על הדוש הגשמים • ואחריהם ה' פנים אשר הביאונם
 ראים על חיותם לא מדבר • ואחריהם החמס פנים אשר על מי שחשב
 שהבורא יתברך בראם מעצמו ואלה י' פנים ועליהם אחריהם מה שהוא
 גיוחד בהם ט' פנים מן התשובות במאמר הזה חוץ ממה שיש עליהם
 במאמר השני • והוא טלקתי הטובי דבריהם וכבבתי עליהם אופן
 העיון ונתקו בו עד שלא נשאר מהם דבר • ואסיבותי הל לבי ראסון
 ראסון מה שחשבו כי אין בנריה סני פעלים זה הכד זה מעוקה אחד •
 גמחתי סהיות סני פענים מפועל אחד נכון מכמה פנים • אחד מהם
 סהארם יקבוק ויכעם • ואחר כן וידעם ימחול ויאמר כבר רציתי וכבר
 אמחתי • והם העוב סוף סמותל ה' א' ס' כ' ה' ק' ו' פ' • ואם סרע הוא
 המוחל

מִמֶּנּוּ כְּבֹד הַיְסוּד כְּאִשֶּׁר מִחַל • ועל סתי הפנים יחדיו כבר היו פני
המעשים לאחר • ועוד כי אנו רואים האדם רוצה וגונב וכאשר יביאנו
להודות יודה כמה שחט אובמת פעטה • ואם הרע הוא שהיה כבר
צדק והצדק הוא טוב • ואם האוב הוא אשר הורה הוא בסין אשר רבח
וגנב ועל פני הענינים יחד כבר התקיימו לאחר השני מעשים • ועוד
סאם יקית הכח הכועס איכנו הכח הרובה • וכן נכח הגונב איכנו הכח
המודה ראוי אם כן שלא יזכור הרובה בעת רבותו מה שהיה ממנו בעת
קצבו ולא יזכור המודה בעת הודאתו מה שהיה ממנו בעת חטאו ולא יזכור
מנכאים המוחש בהסך זה כלו • ואחר כן השתכלתי מה שבהסירי והג
מהיות פועל אחד לשנים והנה הוא מופקר וסקר משני פנים •
אחר מהם סאם נעלה ברעתו ששנים שיצטו עשוי אחד וכחשוב סאחר
מהם עושה את כלו והשני גם כן עושה את כלו והכל כהעושה
את כלו לא כשאר לשני מה ישנה • ואם נחשוב כי אחד מהם עושה
את קצתו והאחר עושה קצתו כל העשוי אם כן כבר היה לעושה אחד
ואין לו שותף בו • **והפנים** השניים כי המעלה על
דעתו שני דברים יעשו מעושה אחד אי אפשר לו
סלא יחשוב לכל אחד מהם סכמו סיכול שיעשה הדבר והוא כן הוא יכול
שיעזוב עשותו • וכאשר נעלה על דעתנו סתי בחירות זו הפך •
במעשה אחד בחל האחר מהפועלים עשותו ובחל האחר שיעזוב •
עשותו • נראה אותו כשכלנו עשוי עזוב בעת אחד וזו הפך
מבואר • והנה אתם רואים אותם שזחתיקו מה שהתקיים בערות
הנראה והודו כמה שכטלו הנראה • ואלה חמשה תשובות סלסה
על תרחקתם פני מעשים מעושה אחד ושמים על היוםם מעשה אחד
לשנים • ואחר כן אומר ברחו מהיות דבר לא מדבר
משני סלא ראו כמוהו וספילו עצמם בגומץ לאנראה כמוהו •
ותחלת זה שהם הודו בי כל אחד מהשנים אין לו תכלית מהתחמה
צדדים אשר לא ראו והיה יותר טוב להם שישימם שישלם תכלית
הקסה על הססית אשר ראו אותם ודכו בהפך זה • ועוד
מהם כמה שחטבו כי הרב מכל אחד מהשנים נפרד בלתי נמצא •
ומס כל דבר שהשיגו מהם לא חסגוהו כי אם נמצא • ועזבו להאמין
בי הכל נמצא הקסה על הקצת ויחטבוהו בהפך זה • ועוד כמה
שחטבו סממזג חדש בלתי קדמון לא היה לפניו מוזג ומס הודיעם
ואולי פני הענינים לא סרו נמצאים ונפרדים עד אין מקצה •

ועוד בזה שהשכונות שהם עתידים להפרד אחר זמן ומה הדין שיהיה
 יתקוואו לאיזה נפרדי לעולם הקשה על הנראיהו שמה יסירו וימזגו
 בעתיד לאין תכלית ראה איך ברחו מחיות דבר לא מדבר מפני שלא ראו
 במה ובכמה - והסכימו על חלקים בלתי נמוגים ושהם אין להם הכלית
 וכמוג לא היה מזג לפניו ובהפרד לא יהיה אחריו מזג ולא ראו דבר מזג
 לנמצאות אך ראו הנמצאות בהפרד זה ואלה ארבעה תשובות אחרות •
 ואחר כך עיינתי בשתי עלות המזג אצלם ומצאתים כפפדות סתיהן והוא
 כי הפועל אם היה באשר אמרו הקתם בכונן הטוב כבר שרע בהתערבו
 עם גרע בכוננו בקשת הרע ואם הוא בכונן הרע כבר נהפך המכונן
 מעצמותו וזה מה שממאנים להודות בו • ועוד אם הוא המזג מפועל
 הטוב לא הביע אל מה שכונן מהרפות הדד הממשותיות • אבל אהננו
 רואים צערו בהכנס הרע יותר גדול מהמשוש וזהיתאר עצל פתי •
 ואם הוא הפועל לרע כבר הביע אל בקשתו ונהג אהננו
 רואים אהנו שיערב לו הטוב ויאכלהו וישתכו וירוחאותו ויקרב אליו ועל
 סני הענינים כבר נפל היאוש מבור הטוב על הרע • ואחרי כן
 התבוננתי אפני המזג אחר שהיו נפרדים וראיתי המוחס דוחה את זהכי
 אהננו רואים האש מתרחק מהתחבוי אל המים ונראה האויר בורת
 מהתערב בעפר וכאשר יהיו חלקיהם הנעטים על זה ההנע • כל שכן
 גימנעו חלקיהם הרבים ולא ילט המזג לעולם וזה מבור • ועוד אם
 העם נתלים בהקשה יש לנו עליה אלה השלשה תשובות אהרונות •
 ואם מצד ההגדה אומרים המאמרים האלה ההגדה הברורה
 לא תהיה כי אם מדרך הנבואה וכל נביא אינו כי אם אחר המזג ובזה
 שלש טענות • תראשונה שאחרי הפרדו ממוצא הגמור אינו יודע מה
 יהיה מהמוצא האור • והשנית כי בהתערבו עם הרע כבר נשתכח
 צדקו ולא יהיו הנכסות בוטחות בו • והשלישית כי הנביא אין מתקיימו
 לו הנבואה כי אם באותות המלאות והאותות המלאות לא תהינה כי אם
 בחדוש מה שאין בטבע ולא כמנהג והם מכחישים מה שהוא הפך הטבע
 והננה והם מביאים ראיה תמיד במה שהם סוברים בטבע ובחק • וזה
 ממה שמרחיק אותם מטעות הנבואה כי לא יתכן אצלם להביא מופתים
 עליה וזה השלמת החמשה עשר פנים • ואני עתיד לזכור אחריהם פנים
 אחרים במאמר השני מאמר גיחוד בעזרת האלקים ואמנתו • ולא תנח
 דעתך אחר כך במקום מזה על כל מה שזכרתי עד שאבאר כי זה הדבר
 אשר התקיימן בן העם הזה דל' החסן אינו חסן האור אבל הוא העדר האור
 ואם

ואם יאלתרומאי זה טעם אלה האומר כי אין החסך הפך האור אביא בית
 שלם דאיות • אחת מחן כי האדם אינו יכול לברא שרש ומה הנחנו
 דואים אותו כשהוא עומד לשמש וישים כפו האחת על השנית כמו קובה
 יהיה מה שיש ביניהם חסך והאדם אינו בורא שרש החסך • אך כך בעד
 האור מהגביש אל האור אשר בין כפיו וחסך מפני שחסך האור • והשנית
 בי אני רואה את האדם יש לו כל כשהוא עומד לפני נר אחד ואם נקיפהו
 בכרות רבים לא יהיה לו כל ואין בכח האדם לכלות שרש מהשרשים אבל
 המביא האור אשר היה נעדר בהקצת האור והמקיף את האדם • והשלישית
 בי לא ראיתי שני גופים זה הפך זה שיהפך אחד מהם וישוב האחר על
 השלמות כאשר לא יתכבו המים אם ולא האש מים • וכאשר ראיתי האור
 החסך ישוב מאיר ידעתי כי החסך איננו הפך האור אבל הוא העדרו •
 ואחר כך מצאתי שאר המוחשים על הדרך הזה והוא שהאור מקבל הקול מן
 המדבר ומגיעו אלינו ואם לא יקרעהו קול לא נשמע דבר ולא אמר באור
 שהוא איננו ממשמע הפך הקול אבל הוא העדר הקול וכן המאמר בריח כי
 האור מקבלו באיזה מקום שיהיה ומגיעו אלינו ואם לא יתיה לא נריח
 דבר ואין זה הפך קריח אבל הוא העדרו • וכן האור מקבל האור
 ומגיעו אל עינינו ואם לא יתיה אור לא נראה דבר ואין זה הפך האור
 אבל הוא העדר האור • וכאשר ראיתי הגופים העבים מונעי האור
 ונדמה לבני אדם כי הכל יולד מהם • אמרתי אולי יטענו
 כי החסך יולד מן העפר והתבאר לי כי אם היינו לוקחי גוש עפר ועמדנו
 במקום השמש וזרינו את עפרו באיר לא היינו רואים לחסך מקום כלל
 ונאמר עוד אולי הם טוענים באדם אשר הקיפוהו סכרו ככלו שב אל
 גופו וידעתי שאם היה זה כן היה משחיר הנראה מבפני • ואלה דברים
 נראים מוחשים דוחים התחדשות הטבוסין אשר נאמרו כי החסך כאור
 ואני יודע כי האלהים ספר על עצמו שהוא יוצר אור ובורא חסך • ויאמר
 במה שהוא באנת למוחם הזה כי הוא ברא האור המקבל האור והחסך
 במציאותו העדר באמרו אחריו עושה שלום ובורא רע ואנחנו מסכימים
 בלנו כי הבורא לא ברא רע אך ברא לרברלי אשר הם טובלי' שיהיה לאדם
 בהם שלום ורע בבחינתו שאם יאכל חמאלל כפי צרכו וישתה המים כפי
 צרכו יהיה זה שלום ואם יקח מהם מה שאינו טובל יהיה זה רע • וכאשר
 אינני עתיד לברא במאמר הרביעי כשעבר הצדק • אבל יחם האור והחסך
 לבריאתו בעבור רוע מחשבת מי שחאמין בשנים ועל כן אמר יוצר אור
 ובורא חסך ומודיענו עוד כי יש לאור ולחסך תכלית והאשר הטיבוננו אל

עצמות באמצע חק חג על פנימים עד תכלית אור פס חשך •
והדעת הששי דעת מי שהורה בארבעה יסודות אלה חסכוני ככל
הגשמים מורכבים מארבעה יסודות והם החום והקור
ואחיות והיובש טהלה הארבעה היה כל אחד נפרד בתחלה ואחר כך
התחברו והתחדשו מהם הגשמים • ומביאים ראיה על זה כיהם נוהגים
הגשמים מקבלים מחוץ חום האויר וקורו • וכיון שהדבר לא יקבל כי אם
הדומה לו כבר נתחייב שיהיו בחוץ גשמיים אלה הארבע • ואלה טבלים
מכל מי שקדם בעבור דברים אחרים אחרים והוא עליהם עזבו בהם
דרך הרהור והעומד בהם • ואומר תחלה שגם שהחיות היות
דבר לא מדבר בדיאלוגו במה שלא כרה כמוהו ונכנסו במה שלא
נראה כלל והאמינו בו והוא שסוף אד' בעול' לא ראה חום נפרד ולא לחות
גמור ולא קור פשוט ולא יובש לבד אך השיגו החוש והם נקבצו בגשמים
ונטענו אלה כי בתחלה היחל אחד מהם נפרד ולא ראו מזה דבר ואחר כך
מה שהם מאמינים שהתחברו אחר שהיו נפרדים הוא עוד בהפך המוחש
כי אכתנו והם לא ראינו מעול' מים שהתחברו עם האש ולא אש שהתחבר
עם המים עד בהמים והעפר אשר יתכן חבור' ולא יפחדו בשאנו מחבור'
אזות ואח' כן נעזבם הם מתחיל להפרד וסוקע העפ' ופנים המים ודבר
אשר יוכרח להתחבר יסוד מן השקר שזבא הוא מאליו להתחבר עם הפכו
ואחר כן עיינתי במה שזכרו מן ההתחברות ומצאתיו איבנו נמלט
משיהיה התחברותם לעצמם או לדבר אשר זולת זה והוא ההתחברות
הוא לעצמם בטל מה שאמרו עצמיהם לא הרו נפרדים והתחייב שאם
המצאם הם מורכבים • ואם התחברות לדבר זולת זה אל הענין הוא
היה כונתו ואמרנו כי יש להם בורא אחר מחוברים • ואחר כן עיינתי
בהפרד אשר שמוהו קדמון ואם הוא לעצמם בכל עת שימצא עצמם לא
יהיו כיהם נפרדות וכטל החבור ואם הוא לדבר אחר תקיה עלה חמישית
צריך שהיו נכתבים לכרר אותה וזה מה שלא ימצאונו אבל הבאתם
הראיות על מצאות אלה הארבעה בגשמים • איך זו תשובה עלינו איך
אנחנו נאמר שהם נמצאים ויש להם ממצא המציאם • ואלה התשובות
עליהם אמרו בכל אחד מהן הפך הנראה ומהיות כל אחד מהארבעה
נפרד וכיהם מ' יהיה אל ההרכבה וההיותם בכל ענין או לזולת עצמם •
אלה התשובות עליהם ע' ג' שיתים עשרה קודמות • רובה לומר ארבע
ראיות החדש וארבע ראיות שהדבר אינו עושה את עצמו וארבע ראיות
היות דבר לא מדבר • ואלה השתים עשרה מלבד מה שהוא מתחייב
באותה

כאלמות ובמופתים • ומי שידעתיו מעמנו וסבב הדמות דבלי מהטבעים לא מצאתיו וסחושב כי אם הדמות המים והאוויר מפני שהתור ספרה על עבדת האש והעפר בראשית בראשית את השמים ואת הארץ אבל כבר על המים והאוויר שהם קדמוניות מפני שחשב שענין והארץ היתה זהו ובהורות • המים שהם בן קודם הכריאה • וזה מאמרו אלה במורה כי התורה לא אמרה והארץ היתה אלא אחר שהקדימה בראשית בראשית וזאת הארץ כאשר נבראת עפר ומים ואויר וכבר הסר הכתוב על הרוח באמרו כי הנה יוצר הרים ובורא רוח • ועל המים בתחזונים באמרו אשר לו היסוד הוא עשהו ועל העליונים באמרו והמים אכל מעל השמים כי הוא בוח וכבראו •

והדעת ששביעידעת מי שאמר באלבעה יסודות

וההיולי ואלה הם יותר הכלים מכל מי שהקדם זכרם מפני שהיימו העסוי עושה וקיימו הדברים לא עצם ולא מקרה ויתחייבו ה'ו חייוב' אשר על בעלי הטבעי ועמם החמשת חייוב' שעל בעלי הרוחניים ואלה אחד ועשרים וכאשר נאמר לאלה הסתי בתות כאשר אינכם רואים עושה הגשמים האלה למה אמרתם שהטבעי עסואותם ולמה לא אמרתם שאין להם עושה נמצאם שאמרים אף כל פי סלא ראינו להם פועל בנראה בדין שנאמין שיש להם פועל שאיננו נראה שאין פעל הווה כי אם מפועל וראיתם זאת בעצמם מבטלת סיהים הדומם עוש' דבר כי אין אינו רואי' פועל כי אם בוחר ונמצאם עוד אמר' ראינו המים כשפוסקין אותם מן האילן לא יעשה פרי והוא ראה כי מעשה ההפרות למים • ונאמר כי בורא הגוף בלא סבה יכול שיבראהו בסבה כי לא יתכן סיהיה יכול הדבר הגדול וילאח מהקטן וכיון שאין פעל כי אם מבחר יתחייב סיהיה הכותר הוא אחד עשה הפרי בסבה היא המים • ונמצאם עוד אותרים כבר הסכמנו כלנו על שהאש שורפת ולמה יחסתם הפעל לזולתה • נאמר כאשר הסכמנו על שהכין כורת והפעל איננו כי אם למניעו ואפשר סיהיה למניע ההוא מניע אחר • כן נאמר כי האש שורפת ולאש מניע הוא האויר ולאוויר מניע הוא הכורה והפעל איסכן לבורא אשר הוא העניע הראשון וכבר אמר הכתוב במעשים שהם למניע הראשון באמרו היתפאר הגרון על החובב בן אש יתגדל העשור על מניפוכה ניה' שבת ואת מרימין כהרים מטה לא עץ ונכאיתי אלה כשכוסין בסוף אלה הירעות שלא יפגשוט קצת התלמידים ויתבלבלו •

הורע

השמינית דעת מי שאומר כי השמים הם הפועלים את
הבשמים והוא מסיים אותם הקדמונים ואינם מאלה
הארכבעים טבעים אך הם מדבר חמישי וכאשר ישיבן עליו מחוס השמש
הוא אומר כי אין עצמה חס אבל היא מחמימות האוויר מרב סבוכה ויביש
אליו חומתו • ואזר זה מביא ראיה על השמים שהוא טבע חמשי מפני
שחוף רוחה תנועתה עבולה בהפך תנועת האש או האוויר אשר הם ל
למעלה והפך תנועת העפר והמים אשר הם למטה • וכבר טעה טעות
עבולת במה שהביא ראיה ממנו ובמה שהביא ראיה עליו • ואינו מבואר
הכל • ואומר כי אפני טעותו במה שהביא ראיה מן השמים כי אלן היתה
אש היתה תנועתה למעלה כאשר אכחנו אומרים כי תנועת האש עצמת
הטבעית היא הקבוע וקראיה על זה תנועת השמים אשר היא אש גמורה
כאשר התבאר לנו מתנועת השמש המוחשת אך זאת התנועה שתראה לאש
למעלה היא תהרית בעבור שתצא מעגלת האוויר וכאשר תצא מעגלת
האוויר ויביש אל מוצאה תשתנה תנועתה הסבוכה וזה כמוהאין אשר
אין לתנועה כמוצאה אבל היא שוקעת וכאשר ישליכה למעלה ת
תתנועע למטה עד שתצא מעגלת האוויר וכאשר תצא ממטה יראה טבעת
סוף לתנועה • וכאשר נראה האבן אשר אין לתנועה מהתנועת
בהכרח עד שתגיע אל מוצאה תקיה האש אשר יש לה תנועה הסבוכה
עוד קרובה להכתינו שתתנועע תנועה זולתה עד שתגיע אל מוצאה
הלא תראה כי האיש הזה בעבור זה הפיק החלוש חייב את נפשו להאמין
בדבר חמישי שאינו מושכל וכל ליתם חוס השמש שהוא מוחסאל האוויר
לא אל עצמו • וזה תמה מעצתו שישם הברוד הסקוהספק ברור קיים
ויכרח מהיות דבר לא מדבר מפני שלא ראה כמוהו והוא מאמין בטבע
שמיני ולא ראה כמוהו • ויתחייב עוד בהפסד אמונתו שעצם השמים יש
לו תכלית זכחו אין לו תכלית ובעבור זה אינם אכלו כלים וזה תחלת מה
סהקדמנו לסתור דבריו ושאר השנים עשר מאמר הקודמים • ועם כל זה
אשיב עליו במה שטען מקדמות השמים מארכבע' פנים אחרים • תחלתם
טורו הגלגלים והוא שהדבר הקדמון לא תהיה קבתו יותר ראוי במעלה
סחסוכה מקבתו האחרת ואם הפנימי הוא החשוב או החיבון הוא מחוייב
כטענה • וכן המאמר בתורו הכוכבים כי קתם בגלגלים ורוכס בגלגל
החיבון • והשניים מהשיבנו השמים בעינינו והידוע שעינינו אינם
עשבים כי אש מה שהוא מ'לה הארכבע' יסודות כי טבעיה' מתחבר' עם
טבעי עינינו אבל אש יהיה בודחמשי נמצא אין לו בעינינו דבר דומה
סידק

שִׁדְרֵיךְ בּוֹ יוֹרְאֵנוּ הַחוּם אֵלֶּךָ אִם יִחַסְבוּ שִׁים בְּנוֹ בְּנוֹ גַם כִּן מֵאֲמוּנָה מִן הַטֶּבַע
 הַחֲמִישִׁי וְזֶה שֶׁאֵינֶנוּ חוֹסְבִים • וְהַשְּׁלִישִׁים מֵהַתּוֹסֵפֶת וְהַחֲרוֹן וְהוּא
 סָבֵל יוֹם חוֹלָף מֵחֲזָמָן לְגַבְלֵהוּא תּוֹסֵפֶת עַל מֵה שְׁחָלָה וְהַחֲרוֹן מִן הַעֲתִיד
 זְמַת שֶׁזֶה סוֹבֵל הַתּוֹסֵפֶת וְהַחֲרוֹן יֵשׁ תְּכֵלֵית לִכְחוֹ וְתֵכֵלֵי מִחִיבֵית הַחֲרוֹס
 זֶה אִם יִתְגַבֵּר חוֹסֵב וְיִחַסְבוּ כִּי חֲלִיפֶת יוֹם מִן הַיָּמִים לֹא תּוֹסֵף עַל מֵה
 שְׁחָלָה וְלֹא תִחַסְרַר מֵמֵה שֶׁעֲתִיד נִקֵּית הַמִּצִּיָּה וְהַחֲרוֹס • וְהַרְבֵּיעִים
 מִחֲחֲלָפוֹת הַתְּנוּעוֹת וְהוּא שֶׁהִכָּה אֲסֵר אֵין לֹן תְּכֵלֵית לֹא יִתְחַלֵּף בְּעַמְנוּ
 וְכֹאֲסֵר רֵאִינוּ תְּנוּעוֹת הַשְּׁמִים מִתְחַלְפוֹת עַד שֶׁקָּצַתָּם נִעְרָכִים אֵל קֶצֶת עַל
 סְלִיסִים כִּפְלָ וְעַל סְלִיסֵי מֵאוֹת וְחַמְשִׁים וְחַמֶּשׁ • וְעַל יוֹתֵר מֵזֶה יֵרְעוּ סָבֵל אֵת
 מֵהַשִּׁים לֹן תְּכֵלֵית • וְכִיאוֹר זֶה שֶׁהַתְּנוּעָה הַמְזוֹרְחִית לְגַבְלֵה הַגְּדוֹלָה
 תִּרְאֶה סוֹבֵבֶת בְּכָל יוֹם וְלֵילָה פַעַם אַחַת • וְהַתְּנוּעָה הַמְזוֹרְחֵית לְכוֹכְבֵים
 הַקְּטִינִים תְּנוּעָה בְּכָל מֵאָה סָבֵה שִׁיעוֹר מִדְּרָגָה אַחַת • וְעַל שְׁעֵרֵךְ הַזֶּה לֹא
 תִּזְכָּר כִּי כּוֹב סָלֵס כִּי אִם בְּאַלְף סָבֵה יֵהִיוּ יָמִים י'ג' אֲלָף אֲלָפִים וְקָמ' אֲלָף
 יוֹם אֵלֶּה בְּפִלֵי הַתְּנוּעָה הַמְזוֹרְחִית מִלְבַּד מֵהַשִּׁים בֵּין זֶה מִן הַתְּנוּעוֹת • וְמִן
 תְּאֵמֵל בְּכַח שֶׁתְּעוֹבֵר תְּנוּעוֹתָהּ הַמְעַבֵּר אֵיךְ לֹא יֵהִי לֹן תְּכֵלֵית • וְאַלֵּה
 הַי' פְּנִים עַל הַאֲמִרָה מִלְבַּד טַעֲנֵת הַאוֹתוֹת וְהַמּוֹפְתִים • וְאֲמִרוֹ
 הַאֲפִירִים כִּי הַשְּׁמִים לֹא יֵשׁוּ דָבָר וְכֹל מַעֲשֵׂיהֶם הֵם לִיזְכָּרֵינוּ וְיִתְבַּרַךְ הוּא
 אֲמִרוֹ תֵּשֶׁב בְּהַבְלִיָּה וְיִגְשֵׁי מִגְּשֵׁימִים וְאִם הַשְּׁמִים יִתְנוּ רְבִיבִים הֵלֹא אֵתֵה י'
 אֵלֵהֵינוּ וְנִקְוֶה לְרִבֵי אֵתֵה עֲשִׂית אֵת כָּל אֵלֶּה • וְאֲמֵר עוֹד אֲכִי עֲשִׂיתִי אֲרִאֵץ
 וְאֵרֵם עֲלֵיהֶם בְּרֵאֵתִי אֲבִי יָדֵי נְטוּ שְׁמִים וְכָל בְּבֵאֵם בּוֹתֵי •
וְהָרֵעַת • הַתְּשִׁיעֵי דַעַת הַמִּקְרָה • אֵלֶּה הַאֲכֵשִׁי חֲסוֹן כִּי סָכְלָם הַזֶּה
 אוֹתָם שֶׁהַשְּׁמִים וְהָאֲרִץ הֵיוּ בְּמִקְרָה בְּלֹא כּוֹנֵת מִכּוֹן וְלֹא
 פּוֹעֵל פּוֹעֵל וְלֹא בּוֹחֵר וְלֹא דוֹמֵם • וְכֹאֲסֵר שְׁאֵלֵנוּ אוֹתָם אֵיךְ יֵעֲבִירֵנוּ עַל
 דַּעַתָּם אֲמִרוֹ כִּי בְּשְׁמִים לֹא יוֹדֵעַ מֵהֵם נִקְבְּצוּ אֵל הַמִּקּוּם הַזֶּה וְנִדְחִקוּ
 וְנִלְחָצוּ וְנֵה שִׁהִי מֵהֵם קֵל מֵהֵר לַעֲלוֹת לַמַּעֲלָה וְשֵׁב שְׁמִים וְכוֹכְבֵים
 וְנֵה שִׁחִיָּה מֵהֵם כִּבְדָּ שֶׁקָּע לַמַּטָּה וְכָף עֲלִיו הֵלֵךְ וְהַחֲמַצֵּעַ בֵּינָם הַרְפָּה
 וְשִׁבֵּב אוֹתָם הוּא הַאֲוִיר וְהַסָּנָה אוֹתָם וְהַעֲמִידִם • וְאֵין סִפְקָה אֵלֶּה יוֹתֵר
 סָכְלִים מִכָּל אֲסֵר הַקִּדְּם זָכָרִם • וְיִתְחַיִּיבוּ מֵהַתְּנוּעוֹת עֲלֵיהֶם הַשְּׁמִים עֲשֵׂר
 פְּנִים אֲסֵר הַקְּדָמָנוּס וְמִתְחַיִּיבִים עוֹד אֵלֶּה הַשְּׁלֵסָה פְּנִים אֲסֵר אֲבִי מִסְפָּר
 אוֹתָם תְּחַלְתֵּם שֶׁהַדְּבָרָה בְּאֵל בְּמִקְרָה יוֹחֵם אֵל דְּבָר טַעֲבֵי וְיֵהִי הַדְּבָר
 הַזֶּה בְּטַעֲבֵי וְזֶה בְּמִקְרָה וְאִם יֵהִי כָל דְּבָר בְּמִקְרָה מֵהֵם הוּא הַדְּבָר שִׁהִי
 בְּטַעֲבֵי • וְהַשְּׁנֵי כִי הַדְּבָרִים הַנּוֹפְלִים בְּמִקְרָה מַעֲטִים בְּשִׁיעוֹר וְאִם יֵהִיוּ
 בְּלִי הַשְּׁמִים חֵם הַרְבֵּב הַמְעַט אִם כִּן מֵהוּא הַרְבֵּב הַרְבֵּב

והשלישי

שהדבר הנזכר במקרה אין לו קיימא מפני שאין לו סודם הולך עליו ולא מסך שמכלכל אותו ההתמדה אש יהיה כל דבר אין לו קיימא מה הוא אשר לו קיימא • ואלה דחמך האלהים דברים מופקדים והזיות שאין להם קיימא בעת המבחן פנבין • וכאשר בארתי טעותם במאמרם במקרה כן אבארחו בשאר מה שסברו והשבו • ואומר כי מאמרם כי הדברים באו ונקבצו ונדחקו יראו לכו מאין באו והם יודעים מהם שהיו בזולתה אשר קצתם מקום לקצתם ונאיוה דבר ברחו ואיוה דבר היה קבת עזיבתם לראשון והליכתם אל אשני ואחר כן יאמרו איך היו מקודם זה הקבוץ העל מה שהם אועל זולתו • ואם הוא ענינם בחפך מה שהם עליו איך חוסבים האיכות שהוא • ואחרת מאולתם אמרם כי כל דבר מזהיר חלק עלה מהם למעלה מורה אמרם זה על שהם טובים שהבוכים כשיעור החול און כדולח אשר ימצא בארץ ולא ידעו כי אחד מן הבוכים ככל הארץ בפלים רבים והם רחוקים מזה והוא מהם והדומה לומר זה • ואחר כן אומר ואם הם אומרים אמת על המקרה ימציאונו שיהבן התחברות חלקי בית מאכנים ועבים מעבמם ויפסלו ויתרכבו עד שהיו בית או יתחברו חלקי הפינה מעבים וכרזל ויתחזקו מאלהיבן ויכאו בים וזה מה שלא ימציאונו בראה ולא יבטיחונו במאמר שלא יחסבו ל לפזאים ובאשר תחבר אלה חשבעה תשובות אל מה שהם תהיינם חסע עטרת חוץ ממה שנתברר באותות וכמופתים

והרעית העשירי הדעת חידוע בקדמות והוא דעת מוטבט מבלעות רבות אפשר שחטונו עם הקינלי ואפשר ששתפיה עם הארבעה טובים ואפשר ששמותו כפרד לכדו ואומרים בעליו כי הדברים כלם לא קרו על מה שאנחנו רואים מהארץ • ושמים והצמח והחיים ושאר המקרים אין להם תחלה ולא סוף ומגדולה שבטענתם שהם אין מאמינים אלה במה שיכול עליו ראותם ולא השיבו חוסיים לבטמים האלה תחלה ולא סוף • ואלה ירחמך האלהים אשר אני חושב שבכני אדם מה שיחשב שהם מלאים • המתוכח עמם שלא תתקיים עליהם טענת • ואבאר טלה יותר פכלים מכל מה שהם זכרו ובאלהים אעזר ואביאם במטח הויכות עד שאביאם אל ההודאה בידוע • ואומר כי תחלת טעואם שאחר שאמרו שלא נודה בי אש במה שיפול עליו חוסינו חדו במה שלא נכל גליו חוסם כי לא אמרו לא ראינו תחלת חקקים וסופם ויבדקו על חוסם

חוסס אף הם אומרים בכר התכרר לנו שאין להם תחלה ולא סוף ואף
 ענין לא יתכן שיראוהו בחוש * וכאשר ישובו לטעון שהם הטבילונו
 בשכל הקשה על המוחס יעזבו סודם טענתם ויורו בידוע בלתי ה
 המוחס * אך אני מוצא אותם סותרים דבריהם שכל אחד מאמין
 שהמדינות אשר הלך בהם והמעשים אשר עשה זכני אדם קראה והחסכון
 אשר חשב וכבר דחקו מעיניו אומתו חמת והוא אינו רואה אותם
 בחוסו מפני שדחקו ממנו אבל הוא יודע בשכלו אשר קבל צורתם
 דמותם ונטבעו אצלו אבל אני רואה אותם סותרים דבריהם אחד
 מיטמעותו ויראוהו ומוא שחוס הראות אין לו ממסלת על השמע וחוס
 העינים אין לו ממסלת על המעשם וכאשר יבישו חוסי האדם לדבר
 מים לו מראה וקול וטעם ומשום אם לא יהיה הנה מדע הקבץ בו
 הנפש כל אלה המוחסים לא תגיע אליהם נאחר כן אני מוצא כל אחד
 מהם כשהוא דואף אדם ואחר כן ישאלוהו הראית אותו אומר כן ואם
 המענה הוא לחוס הוא איננו מדבר ואם המענה לדבור הוא לא ראה
 מאומה וזאת ראיה שיש הנה מדע בפניהו חוס הראות והליץ בעדו הדבור
 ובאמר כי אין מדע כי אם מה שיכול עליו החוש הם עוזבים זה השדש
 והוא שחם כשאין להם לקיים דבר כי אם בחוש אם כן אין להם גם כן
 לבטל כי אם בחוש ומי יתן שיאמרו באי זה חוש בטלו כל מדע בלתי
 המוחס בראות או בשמע או בזולת זה ובמצאנו שהם יראים מהדברים
 שיש לירא מהם כמו הבית הרעוע שיכול עליהם ויקוו הדברים המקווים
 כמו הזרע והלידה מתה סיורה כי כלם מתנהגים במדע ולא בחוש לבד
 כי אין החוס נוטל על תקוה ויראה וכמה שאכחנו רואים אותם שהם
 מתרפאים בעת החולי וכל שכן ברפואות הנמאקות אשר הם מרגישים
 בצערם והם חושבים שהם עושים בטבעם ראיית שאינם סומכי על החוס
 כי אם על המדע ובשאלנו אותם על השלב אשר עינינו רואות אותו יורד
 מן האויר אם הוא חלק מן האויר יתבאר ענינם שאם ישימוהו חלק מן
 האויר יבערו. ואם ישימוהו חלק מן העי' ויאמרו אבל האויר הקפואו כבר
 הודו בידוע ועזבו המוחס וכ' אם יורו בהיותו אר הקודם היותו מים נאיש
 שבה העלתהו מן הארץ או היתה לסבה שהיא הבה אחר וכ' שכל הודה
 במה שיש אחר המוחס * ואכחנו לא נסיר שואנו מעליהם עד שביאם
 מהאמונה במוחס אל האמונה במה שממך לו ואם יש שם שלישי אלמה
 שממך למה שממך לו ואם יש שם רביעי אלמה שממך למה שממך לו
 [כן לעולם עד אשר ישלם המדע ונורקו בו על חרום הדברים

ואלה השמונה פנים הם חייבים בהם עם הסנים עשר הראשונים רצופי
 לומר החרוט וחרבע ראיותיו וחרבע ראיות המחדש וחרבע ראיות היות
 דבר לא מדבר ויהיו עשרים • ומי שיש מהם שחבר הקיולי אל מאמרן
 יתחייב במה שיש עליה מן התשובה • ומי שיש מהם שחבר הטבעים אל
 מאמרן יתחייב מה שיש עליהם מן התשובות • והספרים כבר חבדו קידוע
 אל המושכל ואל המוחש ואל הטבע באמרו הלא און מלין תבחן וחיך אכל
 טעם לו • בישישים חכמה וארך ימים תבונת •

והרעת

האחד עשר הוא דעת בעלי העקשות אלה שמים הנמצאות
 הקדמוניות מחודשות יהד בני אמתת הדברים האלס אינה
 אלא כפי הרעות והם יותר בכלים מכל סקדם זכרו • והחלת מה שבאר
 מסכלותם כי הדברים לא היו בעבור הרעות אבל הרעות היו בעבור
 הדברים טבינוס על אמתם ונפכו אלה הכילים הדבר ושמו הדברים
 סולכים אחר הרעות • וכבר הקדמנו בפתיחת הספר הזה דברים קצרים
 בענין הזה והבחינו דבר אחר בו אומר אותו הנה והוא שאלה חושבים
 כי הדבר כשחולקים בו סנים יאמינוק ואחד על דרך אחת ויאמינוקו הסני
 על דרך אחרת יתחייב שיהיה לדבר ההוא שתי אמתות ומאמרם זה מביא
 אל דרכים רבי' מן ההפך והזכור מהם סכעה • אומר באשר מחייב שתי
 אמונות שיהיה לדבר שתי אמתות כן יהיו חייבים שהאמונות מחייבות
 לדבר עשרה אמתות ואחר כן יתחייבונסענס הדבר אשר יש לו עשר
 אמתות בעבור עשרה מאמינים שיהיה בכל עת סיראה אדם אחר לדבר
 זה הוא אמונת אחד עשר חוסיה אמת אחת באמתותיו • וטיקה בכל עת
 שתבטל אצל אדם מן העשר האמונות שתבטל בזה אחת מאמתותיו וסלא
 יפקו על דבר בעצמו כמה יש לו מן האמתות כילא פגסו כל בני אדם
 וידעו כמה יש לו אצלם מפני האמונות ויתחייבו עוד שאלס בני אדם יהיו
 טרודים שלא יעייבו באיזה דבר ולא האמינו לו ענין כלל שיבטל הדבר
 ההוא ולא תהיה לו אמת כלל • וכאשר יתחייב כי השתיד עות שהם בסתי
 ראיות מקבים הדבר האחד שתי אמתות יתחייב כמנהו בסני הרעות ס
 סקאחד מהם בראיות והסני בזרון רובה לומר שמזידיס בו לומר שהקד
 סיקחו הדבי שתי אמתות ויהיה כזב מי סכזב על פלניחי ואמר שהוא
 מת מקנהו אמתת המות באשר הקנהו צדק מי סכדק עליו והייס •
 וכאשר יתחייב זה בסני מאמרים האחד צדק ואחר כזב יתחייב גם כן
 בסני מאמרים סכיתס כזב ויהיה הזהמראה האדום כסיראון אותו הסנים
 ותאמן האחד שהוא לבן והסניסנהוא סחור ויהיה המראה הנלובן וסחור
 יחד

ער וקטל אמתו אשר היא האדם חוץ ממה שהם חייבים כמה
 מכתבנוהו מאמתות הדברים בפתיחת הספר הזה ומן הראיות הנזכרות
 בחרוש ואמר הכתוב במי שחשב שהדבר הולך אחר אמונתו ונעתק עם
 מהשבתו • טורף נפשו באכזריות ארץ •

והרעת

הסני' עשר דעת העמידה • אלה האנשי' חשבו כי האמת
 הוא שימור האדם ולא יאמין בדברי אמוני העין
 רב ספקות ואנחנו רואים כמוהו הברק הלוהט לא יאצר ולא יתפסד ואנו
 סנעמוד מהאמין ואלה יותר בכלים מאנשי העקשות מפני שהם חברו
 אל האמת הנמצאות שקרים ואלה עמדו מהאמת והסקר יחדו • וראיתי
 לבאר מה שיש עליהם בזה להשיבם בו אל האמת כי הם יתקנו בדבר
 עמהם בדרכי העין אם לא טבעו באולת סנתיאט מהם כמו הכת אשר
 אחריה' • ואומ' אם תהיה אצלם אמת כל דבר העמיד' ממנו הם חייבי'
 שימורו מן העמידה ולא יבזרו עליה שהיא אמת ולא דנתי עליהם בזה
 ער סדנתי בועל עצמי כי כאשר האמת כי המדע אמת האמתני סבו
 ידעתי שהיא האמת • ואחר כן אומר כי דברים עם חמדברים עם
 לחייבם בעמידה יוצאים בזה ממה שטענוהו וזכאים להצדיק במדעים
 ולולי זה לא היו חושבים לקיים העמידה ואומר עוד כי רובם עמנו אל
 סכלם בעת הדבר אל ההנהגה כאשר הם רצים אל ראותם בעת שהם
 צריכים לראות ואל שמעם בעת שהם צריכים לשמוע יבטל עמידתם
 ויאמת המדעים כמו החושים' ואומר עוד כי מה שהם שוכרים האומן
 הבקיה ורופ' המומחה והעשר המופלג ממה שמור' כי לא יאמינו בענין
 העמידה ואלו היה הדבר כן היו לוקחים כל מי שימצאוהו • ואומר עוד
 כי זכרם מה שהיה מן הפעלים ומה שקרה להם מן המקרים וכל סבן
 אם יבזרו עליו העדות ממה שמבטל העמידה ויקיים האמתות • ואומר
 עוד כי הסתמסם במחשבה בכל דבר שיש לו אחרית מבקשים שתהיה
 אחריתו טובה ולא רעה בטול העמידה והכנע אל האמתות • ואומר עוד
 כי מה שהם משכחים המטיבים ומבנים המריעין וכן שהם מצדיקים
 הצדיקים ומכזיבים הכוזבים ממה שמבטל העמידה ומקיים האמתות
 ואלה הארבעה עניינים עם מה שקדם בפתיחת הספר יעירו על
 אמת האמת ונורה בו על חרוש הדברים וכמו שזוהר החכמה ואמרת
 חבינו פתאים ערמה וכפילים הבינו לב •

והרעת

השלשה עשר דעת הסכלים והם העם אשר עם הכחשתם
 המדעים כחוסן המוחשות עוד ואמרו כי אין אמת לשום

דבר כלל לא לירושלם ולא למוחם והם יותר ככלים ממה שהקדם וכלם מי
 הסבא של יאמר להם מיתכן שיהיה הרבר הקדמון לא חרם או חרם לא
 קדמון או חרם וקדמון יחדיו או לא חרם ולא קדמון יאמרו כן • וכאשר
 יאמר לאחד מהם יתכן שיהיה החרם ההוא חרם לא חרם או חרם לא חרם
 או חרם וחרם • חר או לא חרם ולא חרם אומרים עוד כן ומי שהביאתהו
 האולת או הוציאתהו העקשות אל ענין כוחאין אופן לדבר אתו ולא תועלת
 בהתוכח עמו והוא שכל ראייה שתשיב עליהם בה מחזישים בה ומחזיקים
 בעקשות ובהבדלה • ובכמותם אמר הכתוב בכל תוסיף יתגבלע •
 ואשר עוד באו בני כהיל אל תדבר כי יבזו לשכל מליך • ומי שמהוכח
 עמם ויאמר להם כמדע אמרתם שאין מדע או באולת אז יהיו כמכוכח
 מפני שאין אצלם לעיון דרך אמת • אך תשנים ירחמן האלהים
 בזה שירעבו עד שיתרעמו מהרעב ויבמאו עד שיביע מהם המא • ויבזו
 המכות המבאיות עד שיבכו ויזעקו וכאשר יבט או בהודיה בכאב ככת
 חודו במוחם וכאשר יבקשו המחבל והמסתהזמנוכה ככר הודו בתחלת
 דבר שמוך למוחם ולא נהור מהם להעלותם מדבר אל דבר עד בשלם
 אל המדע המלם ונורם בו שהבדלים מחודשים ואם הם לא יורו בדברים
 אלה ככר נפלו בראש חגגור מהתקן וכס אמר הכתוב אי תכתוש את
 האויל במכתם בתוך הריפות בעלי נא תפור מעליו אולתו • וראו
 לבאר הנה דעות אחרים מלבד אלה השנים עשר אבל אינם שרשים
 אך הקתם עשיפים משרם אחד והקתם עשיפים נקבצו משני שרשים או
 משלשה ואין צריך לזכרם הנה ולא להשיב עליהם אבל בזכרי אלה השנים
 עשר שרם ובארי השבר עליהם בטלתי בזה עשיפיהם וכברתו פארותם
 והתקיים השרם הראשון כי הדברים מחודשים ושם חדשם חדשם לא
 מדבר באשר בארתי ופרשתי • וכיון שהשלמתי ביאור הדעות האלה
 ומה שהביא ממנו ראייה כל אחד מהם על דעתו ומה שיתחייב לו מן המענות
 והמיד לדרבי האלה מה שאפשר שישאלו עליו הקת בני אדם בשער הזה •
 ואומר כי הם שואלים אם יהיו הדברים מחודשים אך יאמר ההכס דור
 הולך ודור באוה ארץ לעולם עומדת • ואבאר ואומר כי ההכס
 לא רבה בזה עמידת הארץ לאין תכלית אך שם המאמר הזה ראייה על
 מדושה והוא ממה שראינו אותה שאין החודשים נפרדים ממנה כי דור הולך
 ודור בא מאנשים ובעלי היים וכמהו היא כן עומדת עד בוא עולמה •
 התבאר לנו בזה שהיא מחודשת כי מה שאיננו נפרד מן החודשים מחודשם
 מפני שהחודש כולל אותו • ואולי חושב יחשוב ויאמר איך יבא דבר
 לא

לא מדבר ונאמר אלן היו הכרואים מביעים לעמוד על זה איך הוא
לא היינו חייבים שייחדוהו בכלנו לבורא הקדמון כאשר נהיה כלנו
מטיבים אבל דנו הסכלים ביחד הבורא בפעל הזה מפני שאין דרך
לנכרה לעמוד עליו איך הוא ומי שיצריכנו להראוהו זאת האיכות
הוא מצריך שנשים עצמנו ונשימנו בוראים אבל נסקיף עליה בשכלנו
מבלי סגדמה אותה ולא נביינה או במא יחשב במקום הארץ ויאמל
אי זה דבר היה במקומה זה ומאמרו זה אמנם מביא אותו בכלותו
בבגד המקו' וסברתנו כי ענין המקו' הוא מה שהוא מושם תחת גרביים
ותבקש נפשו מקום למקום ורואה שאין לזה תכלית ויהיה נבדך •
וצריך שאבאר כי אמתת המקום איננו כמו שחשב אבל הוא פביסת
שני הגשמים המתמססים וקירא מקום מסוכס מקום אבל ישוב כל
אחד מהם מקום לחבירו והארץ עתה בסבוכה קצתה מקום לקצתה
וכאשר לא היה ארץ ולא גשמים יבטל שיאמר מקום בשום פנים •
ושמא יחשב גם כן בזמן ויאמר קודם מהתחדשו מקום הגשמים
האלה איך היה הזמן שהוא ערום מהמבצאות כלם וזה עוד
איך אומר אותו כי אם מי שהוא סכל בגרר הזמן ויחשוב כי הוא דבר
יודא חוץ לגבלגל ושהעולם כלו בו ואין אמתת הזמן כן אבל אמתתו
השארות הנמצאות האלה ענין אחר אשר מהגבלגל ומה שלמטה ממנו
וכאשר לא יהיו אלה הנמצאים בטל שיאמר זמן בשום צד • ושמא
עוד ימעטו בעיניו אלה הגשמים ויאמר זאת היא כל היכולת וכל
החכמה • הנה נאמר לו ברא מה שידע שנשיבהו וכדעמו וכשמרהו
ויספיק לנו לקבל הוראה בו על אלהותו • ואם יאמר הנית
דבר שלא ברא אותו באמר שלא הוא בורא כל דבר • ואולי יאמר
איך יקבל הסכל כי אין לעולם כי אם הרבעת אלפים ושם מאות ו
ושלשים ושלש סגס • ונאמר כי כאשר נאמין עולם כבירא
אי אפשר לו בלא התחלה התראה אם היינו אנחנו הכרואים בשנת
מאה לבריאת עולם היינו תמיהים ומכחישים את זה כל סכן שלא
בכחישהו בזמן הזה • ואולי יאמר בלבנו כאשר יחיה אבלנו
מי שעזב דבר שהוא פועל בעזיבתו הקיא ולא קר הבורא עזב •
הרברים עד שבראם וכיון שעזיבתו הקיא נקראה פעל לא נעדר
עמו פעל עם ארץ הזמן ונאמר כי לא היו עניני בני אדם פעלים כי
אם מפני שהם גועלים המקרים כי אם לא ירבו יבטעו • ואם לא

יטאן יאקטו

אבל הכורא פעלו מיוחדים המסמים והגממים אין להם חפץ סיהיה באשר יעזובם ככר פעל אות' אך כאם יעזוב לחרטום לא ימכאדכר זולתו ואלו יחשב לאי זועלה ברא הכור' אלה חכמא' וכוה שלם חסוב' • הראשונה סנאמר כראם לא לעלה ולא יהיה עם זה לבטלה כי הארם יחיה פועל לבטלה כשהוא פועל ללא עלה מפני שהוא מניח חועלתו וזה מרומם מהכורא • והשנית שרבה בזה להראות הקבצה ולגלותה וכמו שאמר לחודיע לבני הארם גבורותיו יחשליטי'רבה בזה תועלת הכורא' במת סמנהיגם בו ויעבדוהו וכאשר אמ' אני יי אלהך תלמדך להועיל מדריךך בדרך תלך ואסיאמ' למה לא כראם קודם חזמן הזה נאמר כי לא היה זמן סנטאל עליו ויודו כפיך דרך כל כפל בתידה שיטעה בכל עת שירבה •

המאמר השני בשמחדש הדברים אחד אמר יהודה בן שאול אמר המחבר

אקרים במאמר הזה לאמר, כי התחלות המדעים גדול' ותכליותיהם דקות , וסחס מגיעות אל הידוע האחרון, ולא יהיה אחריו ידוע אחר, וסחאדם כולה בידיעותיו, מענין אל ענין, וכל מעלה יעלה אליה היא בהכרח תהיה יותר דקה מהמעלה אשר לפני, עד שתהיה המעלה האחרונה יותר דקה מן הידיעות כלם, וכאשר יפבסנה הארם בדיקות החי, הוא אשר בקסוהו, ולא יכשר סיתעסק בה סתהיה גדולה, ואם הוא מתעסק בזה, הוא מסתחיל לסוב אל הידוע הראשו' אשר ממנו החל לו הסני אשר בו סנה, וזוא ככר ענות דרכי המדעים וחמסם, וכל אשר הוא מקעסק להגדיל הידוע האחרון הוא מתעסק לבטל עיונו , ולבטל מדעו, ולסוב אל הסכלות בו, וכדיך סאבאר מאין אמרתי אלה הססה מאמרים • ואחר כן אומ' ססבה אשר הביאתני, למנות אותם בתחלת המאמר הזה ' ואבאר תחלה סתחלות המדעים גדולות, ואומר סהם מתחילות מן המוחס, וכל דבר שיפול עליו החוש, הוא הדבר הכולל אשר אין בו יתרון לקצת בני אדם, על קצתם, סיהיה אחד מהם יותר יודע מן האחר, ובאבל אין להם בו יתרון על סבהמות קבי אבחנו מובאים אותם ססס חסות בראותם, וסמעם, כאש' יחשוהם, וכל דבר שיסתוו בו סבהמו' עם בני אדם, לא' להיות' דבר יותר עבה ממנו, וכאשר יעמוד האדם על זה הדב' המוחס, יודע כי הוא גסם, וראח בדיקות סכלותים בו מקרי' והוא מפני סדלא מסחיר עת, ומלכין עת, ויחס עת, ויקר עת, ואחר כן יוסף לדיקה

לדקה ויראה שיש בו ענין, עולה ממנו ענין הכמות, והוא בעמדו על ענין אחר, רחב, ועמה, ואחר כך יוסיף לדקה, ויראה שיש בו ענין, חולך עם מצבו עולה ממנו המקום, והוא פניסתו, ואחר כך ילך עם דקות עינו, ויגיע אל עמו ענין הולך עמו, עולה ממנו הזמן, והוא קיומו, ועל הדרך הזה איכנו, מביש ומפליב, והוא הולך עם מחשבתו והכרתו, עד שיגיע אל סוף מה שסיבתו, ויהיה זה האחרון, הוא, יותר דק, מכל אשר עלה לו, כאשר היה הראשון יותר עבה, מכל מה שעלה לו. • ומזה דנתי, כי סוף הידועים הוא הרה שבהן, ואמיתי שהארס עולה מידוע אל ידוע, שאין אחריו ידוע בעבור שלשה דברים **אחד** מהם כי הארס כיון שבטו מובבל מתחייב שיהיה לכל כח טבו, גבול, וכח המדע אחר מהם, וכאשר אמרתי בשמים כי כח עמידתם, חייב שיהיה לו תכלית • **והשני** כי המדע איכנו נתפש לארס, אלא מפני שיש לו תכלית, והוא יחשב שאין לו תכלית, אזי יבטל להתפשט לו, וכאשר יבטל זה יבטל סידרתו הארס, **והשלישי** כי הפרס אשר ממנו יתילדו כל המדעים, רבני ספר, ולא יתכן שיהיה מה שיתילד ממנו באין תכלית, ויהיה הסעיף בחלוף הפרס, ואמיתי שהארס עולה מהם מענין אל ענין, מפני שכל מדע יש לו פרס, שיתילד ממנו, ואין לסכלות פרס, שיתילד ממנו, אבל הסכלות העדר המדע בכלד, כאשר בארנו בענין ההסדר, שהוא העדר האור, ואיכנו הפכו, וכמו שהבאנו סס ראה, כי החסך אלו היה הפך האור, לא היה נחפץ האור, והמחסיך, לאור, וכן נאמר כי הסכלות אלו היתה פרס, במדע, לא היה אפשר שיחפץ הסכל, וידע, אבל היה המדע והסכלות מתקבצים בחלק אחד, והיו נמנעים • ומזה אמרתי שהארס יעלה במדע מענין אל ענין אחר, מפני שהוא כולד מפרס ומסתעף, ולא יתכן שיפלה בסכלות מענין אל ענין, כי אין הסכלות מעלות ירדך, בס, אך הוא עוזבת מדע דבר אחר דבר, והעדרו • ואמיתי שהאחרון יותר דק מן חכל, בעבור מה שאנחנו רואים שהסלג יורד ממקום האור, ואנחנו רואים אותו כאבן, ונדקדק 'הענין' ונדע שהוא ממנו, ואחר בן נדקדק מה שבה עור, ונדע שהמים ההם לא יעלו, כי אם על דרך האיד והעליות, והאנחנו כי תחלתו אד, ואחר כך פ קעמקנו עור, והארסו אי אפשר שלא יהיה לאיד ההוא שבה שתעלה, וכבר התבאר כי הבה העולה ביריכו באחרונה, היא דקה מן האיד, אשר היא יותר דק מן המים, אשר הוא יותר דק מן הסלג, והאית חסבה שהיא אלית כוון הארס ומגיע, ואמיתי שמי שהתעסק שיקיו סוף ידיעותו, כען תחלתו

שומע אותם כאכל גליתי מההיקם וכדרכם, ואמרתיו אף הוא מנחמת מדענו,
 כב במדוק שוכני שחייב את עצמו שתהיה הכבה המעלה האד מן הארץ,
 סלב, כמוהסלב אשר בו התעבה תחלה, ובכר השחית / מפני שהסלב הוא
 אשר בקס והסלב דבר עלה לו מבלי דרישה, ואם לא יפרם הדרישה שיהיה
 סלב, אומיס, אבל אמר רוצה אני שארצנו, ואם לא לא ארמין בו, הוא אומר
 בכר בקסתי סלב אומיס או אד, אבל בקס אותו בזולת הדבור הארצני,
 מפני שלא יתכן לראות בטעור הזה, כי אס הדברים האלה, ואם יסוב על
 דרך בבת האד ובטלו בעבור שלא עלה לוכראה, ואמר שאין בבה, בכר
 בסל ענין בככר התכרר אכלו, לתוחלת נכזבה או עצה נכזבה • וכיון
 שהשלמתי אלה הבאורים, בדרך לבאר הסבה אשר הביאתני להקדימ' הנם,
 • ואומ' באשר נבטי אל עשר יריעת העושה, ראיתי אנשים דומים לתוס'
 בעבור עלת שלא ראוהו, ואחרי' מפני עמק ענינו ודקוהו • ואחרי' חושבי'
 שתהיה יריעתו יריעה אחרת, ואחרים חושבים לציירו במחשבתם בסם
 ואחרי' אינם בוטים בהגסמתו בפירו', אך הם מבקשים לבמות או איכות,
 או מקום או זמן והדומה לזה, ובקשתם זאת היא בקשת עצם בעצמה, מפני
 שאלה הכפורים, לא יהיו כי אם לבגס, והקדמתי הדברים האלה, להכיר
 מחשבתם הקטנות והגויה לנפשות מטרחם, ואהמת' ביהיות ענין הכורא
 בתכלית הדקות, הוא בירורו, ומציאתנו אותו בסכלנו, ויודע דק מכל יודע
 הוה' אמתתו וחסד אמרו לא נאמי' כי אם במה שיראו עינינו, ובטלו המדעי'
 בכר הסיבות יעליה, בזכר ידעת בעלי הקדמות, ובעלי הדקוהו עמידה
 במה שאם יצטרך המעיין להסתכל בו, יסוב לעיין אותו, טמה / במה
 שאמרתיו • ואשר אינם מודים בענינו בעבור דקוהו ועמקו, בכר הניסו
 מבוקסם, הםני אחר הראשון, והוא שאתה יודע כי בכר הארתי בשער
 גמדע כי כוננו כואל דבר דק ועינוק נעלם, שלא נראה כמוהו, ואמרתיו
 סבו אמר הכתוב רחוק מה שהיה, ועמק עמוק מי ימצאנו • ובכר ראיתי
 זולתנו, ואיך חשב הענין הוה' דק באבה, והשער, ובחלק שלא יתחלק • ו
 זאבתנו איך יבא לנו דבר לא מדבר, ובאשר יהיה זה הענין הידוע במעלה
 הקי, באבה כרת יביה ענין הידוע במעלה אשר לאחריה, רוצה לומר בורא
 יתברך יודע דק מכל דק, ועמק מכל עמק, וחוק מכל חוק, ונעלכ מכל
 געלס וגבוה מכל גבוה, עד שלא יתכן לעמוד על קצתה כלל, וכזה אמר
 ג' כתוב וחקר אלוה תמצא, אם עד תכלית כדי תמצא, גבהי שמים מה
 הפעל עמק מה שאול מה חדע, ארוכה מאלף מרה, ורחבה מניס • ואשר
 יסודנו טיחטובו גסם, יעורו מאלותם, הלא הגסם היה תחלת ידענו,
 וכמה שיש בו מן ג' סימני', שקדנו ודרשנו עד שהגענו אל יריעת עושה •

אֲדִי יִשׁוּבוּ אֶל אֲבֹתָי עַל הַדְּמִיּוֹן וּמִתְעַקֵּים בּו שְׁהוּא גַּם־סָו וְנִהְיֶה הַגִּסְס
אֲשֶׁר בְּקִסְנוֹ לֹו הַעֲוֹנָה אִים יְדוּעַ בַּעֲמֹו עַד סִיתְכֵן סִיְהִי עוֹסְהוֹ אִים
אֲחֵר זֹלְתָו אֲבָל בְּקִסְנוֹ עוֹסָה לְכָל גַּסְס שְׂרִיטָו וְהַסְכְּלוֹו וְכָל גַּסְס
סִיעֵלָה בְּמַחֲשַׁבְתָּו זֶה הַעֲוֹנָה עֲשָׂהוּ וְהוּא יוֹבֵא חוּץ לֹו וְאֲשֶׁר בְּקִסְו מֵה
סִים אֲחֵרִינֹו כִּכְבֵּר רַחֲיִנוֹ מֵהַסְבָּקְסוֹ מַכֵּר הָאֲרֵס הַחֲכָס וְיִוִּיב תְּכָלִית חֲמַתָּו
בְּתַכְלִית כַּחֲזוֹן מַכֵּר הַיְדוּעַ שְׁמִי סֵלָא הַבִּיעַ אֶל תְּכָלִית וַיִּפְסַק אִיכְנוֹ יִתְפַּס
לְכַפְסוֹת וּמַכֵּר הַשֶּׁרֶשׁ אֲשֶׁר עָלָיו נִכְנוּ הַמְדַרְסִים כָּל־ס / וְאוֹסִיף הֵנָּה בִּיאֹפ
וְאוֹמֵר • וְאוֹלֵי חוֹסֵב יַחֲסוּב סִיתְכֵן לִהְיוֹת אֲחֵר הַיְדוּעַ הַזֶּה יְדוּעַ אֲחֵר
וּמַחֲשַׁבְתֵּי אֲחֵר מַכְנִי אֲרֵס לֹא הַבִּיעַ תְּהוֹ אוֹ מַחֲשַׁבְתֵּי כָל־ס לֹא הַבִּיעוּ אֵלַי
וְאוֹמֵר כִּי זֹאת מַחֲשַׁבָה נִפְסַדְתִּי מִפְּנֵי שֶׁכָּל הַיְדִיעוֹת אִיכֵס כּוֹרְעוֹת כִּי אִם
בְּמַכּוּעַ הַגִּסְס כֹּאֲשֶׁר הִקְרַעְנוּ בְּתַחֲלַת הַסֶּפֶר וּכֹאֲשֶׁר יֵבֵא הַיְדוּעַ מֵהַיּוֹתָו
גַּסְס חָן בְּתוֹר גַּסְס כִּכְבֵּר נִמְנַע סִיְהִי אֲחֵרִינֹו יְדוּעַ אֲחֵר כָּל־ס וְאֲשֶׁר לֹא
בְּקִסְו לְקִים אֲתוֹו גַּסְס אֲךְ בְּקִסְו סִתְהִיָּה לוֹ תַנּוּעָה אוֹ מַנּוּחָה אוֹ כַּעֲס
אוֹ רַבּוֹן אוֹ מֵהַ סְדוּמֹ' לֹו כִּכְבֵּר בְּקִסְו הַיּוֹתוֹ גַּסְס כֹּאֲמַת בְּדֶרֶךְ הַעֲנִין לֹא
בְּדֶרֶךְ הַרְבּוֹר וְדוּמָה לְמֵי שְׁאוּמָה אִיכְנִי תוֹכַע רֹאבֹן כְּמֵאֵה זֹו אוֹ חֲנִי
תוֹכַע אֲתוֹו בְּגֵר רַבְבָּה כִּי הוּא סֵלַק מֵעַל רֹאבֹן לְשׁוֹן הַמֵּאֵה אֲבָל קִים
עֵינִיכָה • וּכֹאֲשֶׁר תַּמְנַע הַבְּקִשָּׁה שְׁהוּא גַּסְס תְּכַתְּלַק מִמֶּנּוּ הַבְּקִשָּׁה
בְּמֵאוּמָה מִמְּקָרֵי הַגִּסְס הַכְּלָלִים וְהַסִּיבּוֹתֵי הַדְּבָרִים כְּהַקְדָּמָה עֵס
שְׁמַכְנֵי לְקַבֵּל לְהַסְבִּיעַ בִּיאֹר מִפְּנֵי שֶׁהִיא מַכּוּנֶת כָּל הַסְּפָרָה וְקִטְבָּן
וְאִתְעַכֵּב בָּהּ מַעֲטָו הוּא מַסְפִּיק מִיְגִיעָה רַבָּה אֲחֵרִיָּה וְאִם יֵאֵמֵר אִיךְ הִים
הַעֲנִין הַזֶּה בְּדֶרֶךְ אֶל הַיְגִיעָה הַזֹּאת הַרְבָּה וְאֵל אֵלֶּה הַמֵּאֵרִי הַרְחִיבִים
וְאוֹמֵר כִּי זֶה לְסִתֵּי סְבוֹת אֲחֵת מֵהֶם כִּי כָל דְּבַר יִקַּר הַסְּבָחָמָה סִיעֵלָתָם
מִמֶּנּוּ יִתְרָה וְרַחֲמָה תִּהְיֶה בְּדַבְרֵי הַנֶּקֶל בֹּאֲשֶׁר הוּא יְדוּעַ כִּי עֲבִיֵּאֵת
הַזְכוּכִי וְיִתֵּר קֵלָה מִמֵּצִיא הַפְּכִיכִים וְהַסְּכִי כִי הַמִּתְעַסְקִי כְּמַדַּע הַזֶּה רַבּוֹ
מֵאֵמֶלִיָּה וְהִיתָה סְבֵת זֶה אִם מִיעוּט הַכֵּל אוֹ מִיעוּט שֶׁכָּל אוֹ זֶדוֹן לְדַחּוֹת
אוֹ עִיבָה וְעַבְלָה אוֹ נְטוּת אֶל תֹּאוֹה כֹּאֲשֶׁר הִקְדַּמְנוּ בְּפִתְיֵי הַסֶּפֶר וְכַעֲבוֹל
זֶה הַבְּטָרְכָנוּ לְגַלּוֹת טַעְמוֹתָם בְּמֵה סַבְטָרְךְ לְגַלּוֹ הַאֲמַת וּכֹאֲשֶׁר כְּלִימֵי
מֵאֵלֶּה הַמַּחֲסָבוֹת הַמַּעֲטוֹ אֲתַחֲחִיל בַּעֲדֵס הַמֵּאֵר • וְאוֹמֵר סֵלָחֵינוּ יֵת'
הוֹדִיעֵנוּ עַל יְדֵי כִּיִּאִין שְׁהוּא אֲחֵר חֵי יִכּוֹל חֲכָס לֹא יִיעָה לוֹ דְּבַר וְהִין
דוּמָה לְפַעֲלִין וְהַעֲמִידוֹ לְנוֹ עַל זֶה תִּאֲחֹו וְתִמּוֹסְתֵי וְקַבְּלָנוּן מִקְרַת אֶל
מֵה סִיעֵלָה לְנוֹ מִן הַעֲיּוֹן מֵהַ שְׁהוּא אֲחֵר כְּמוֹ שֶׁאֵם שְׁמַע יִסְרָאֵל יֵי אֵלֵינוּ
יֵי אֲחֵר וְאֵמְרוּ עוֹד רֵאוּ עֲתָה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְהִין אֵלֵינוּ יִעֲמִידוּ וְגו' וְאֵמְרוּ
יֵי בְּדַד יִכְחָנוּ וְהִין עֲמוֹ אֶל נִכְר • וְמֵה שְׁהוּא חֵי אֵמְרוּ כִּי מִי כָּל בְּפַר
אֲשֶׁר שְׁמַע קוֹל אֲלֵמִים חִים מְדַבֵּר מִתּוֹד הַאֵם וְגו'

ואמרנו ווי' אלהים אמת הוא אלהים חיים ומלך עולם, ומה שהוא יכול, אמרו ידעתי כי כל תוכל ולא יבצר ממך זומא, ואמרנו לך יי' הגדולה והגבורה והתפארת והכבוד והקוד וגו' . ומה שהוא חכם, אמרו חכם לבב ואמין בח מי הקשה אליו ויסלם ואמרו אין חקר לתבונתו . ומה שאין דומה לו ולא לפעליו, אמרו אין כמוך באלהים יי' ואין כמעשיך . ואחר ששמענו אלה החמשה ענינים מספרי הנביאים, התעסקנו לקיימם מדרך העיון, ומצאנום כן, ומצאנו עמו בטול כל טענה, שיטעון עלינו כל מי שחולק עלינו, על דבר מהם, והם אינם מסתדלים בזה, בי אס משני פנים אין להם שלישי . אחר מהם הקשתו על הברואים, והסניים שהוא תופס אותנו, בכל מלה שנתארהו בה, וכל מלה שנכתבה בהגשמת המלה לא בהעברתה . וכאשר תתישב לנו הידיעה הזאת, נבאר זה, ביכולת הבורא ואמתתו . ואומר תחלת, כי מצאנו מה שזכר על שהוא אחד אחר מה שקדם מן הראיות, מה שאומר מעושה הגשמים, מפני שחיה שלא גמיניק, והיו הגשמי רבים, יתחייב שהוא אחד, מפני שאם יוסיף על האחד יכול עליו המספר, ויכנס תחת חקי הגשמים . ועוד כי הככל גזר בענין העושה, במה שאי אפשר בלעדיו, אבל מה שמוסיף עליו, אפשר בלעדיו, ואין צורך אליו . ועוד ביהעושה והאחד, תחייב בראיה הראשונה, אשר היא ראיה החדוש, אך מה שמוסיף עליה, צריך אל ראיה שנית, וזאת הראיה היא להורות עליו, ואין דרך לראיה שאיננו מדרך החדוש בשום פנים, ואחר אלה השלם ראיות על שהוא אחד, אומר כי כל טענה, שהיא מפרידה בין שנים, היא טענה לאחד, וכבר עמדת על מה שקדם מתוכתינו על בעלי הדעת הזה . ואומר הנה עוד, שמצאתי אלה, בשיאמר להם למה שמכתם כל אלה הנמצאות כלם, אל שני טרשים בלבד, ולא חשבתם שלכל אחד מהם, טרם שחדשו, הם אומרים, אלחנו רואים אותם, ואם רבו אפניהם הם נקבצים אל התועלת וההזק, ואין ביניהם שלישי, על כן ממכנס אל שנים, והתבוננתי במאמר הזה, ומצאתי סיס למדבר עמם, שיאמר להם וכבר מצאנו התועלת וההזק, שנקבץ אל חמשה חושים, מהם מה שיוחס בראות ומהם מה שיוחס בשמע, וכן בשלשה האחרים ואינם יאחר ראויים בקבצם, אל שנים מזולתם, לקבצם אל חמשה, יש לנו לאמר לחם עוד שכל התועלת וזק, מתקבצים תחת המראות ושרשי המראה הטבעי, שבעה, לובן ושחור, וירוק, וירקרק, ואדום, ומראה השמים, ומראה העפר, ואינם יותר ראויים בקבץ חכל, אל שנים מזולתם, לקבצם אל שבעה . ועוד יש לנו לומר, להם, שהם נקבצים תחת הגעמים, ושרשי הטעם תענה, המתוק, והדיסן והם

והם חמיי' לחי' והמל' והמליח' והחריף' והם חמיי' יבש' וזה קובץ' והחמיי' קושע' פיי' והם יבש' קריים, והתפל', והוא קר' לח', ואינם יותר ראוים לקבצם אל סניס מזולתם, לקבצם אל תשעה, וכן יאמר להם על הארבעה טבעים, אשר הם קומכי' אליהם הכל • וכן בעשר המאמרות אשר על העצם, וכן בששת מיני התנועה, וכן בשבעה מיני הכמות, וכן בשלשה הזמנים, ושלש הגזירות ושלש הכוונות, לא ארריך בדברי, עד סיתבדר הפסד, מה שנטו אליו, מאפני ההתחלקות, שחלצו מספר, מבין שאר המספרים, וגזרו עליו, ואוסף בזה ביאור, ואומר כי כל אחד מהם כשהוא רוצה לברוא דבר, לא יתוס לוכי' אם בעזר האחר לו, ושניהם אם כן נלאים, ועס, זה, אם יהיה חפצו מכריח האחר, לעזרו, שניהם מוכרחים, ואם יניו בוחרים ירצה אחד מהם להחיות בשם, ורוצה האחר להמיתו, יתחייב סיקיו, הגשם, הרוח, חי, תי, יחד, ואומר עוד, אם יהיה כל אחד מהם, יכול להפעיל דבר מחבירו, שניהם אי' אינם יודעי', ואם אי' יכולי' על זה, שניהם אי' נלאים, ואומ' עוד כי אם הם דבקי' הם דבר אחד, והם הסכפרי' ייש' ביניהם דבר שלישי, ולא אפשר לבעליהם לדמותם אל החשך והאור, המשתמשים, בלא שלישי, כי אלה מקריים, והם אצלם בשמים, ויבאו אלה הטענות מסכימים, למה שאמרו הספריים, כי אין בורא כי אם אחד, באמרוס אתה הראת לדעת כי י' הוא האלהים אין עוד מלבדו • ואמרו וידעת היום והשבות אל לבבך כי י' הוא האלהים בשמים מעל ועל הארץ מתחת אין עוד • ועוד פנו אליו והנשעו בל אפני ארץ כי אכי אל ואין עוד • ועוד למען ידעו ממזרח שמש וממערבה כי אפס מבלעדי אגיי' ואין עוד • ועו' אגיי' ואין עו' זולתי • ועוד הלא אגיי' יי' ואין עוד והדומה לזה, ואם יאמר אומר אם כן מה ענין אלה הסני' שמות המשתמשים תמיד במקראי' אלהים? כאמר לוכבר אמת שהוא לענין אחר באמרוכי' בהאמר יי' בורא השמים הוא האלהים • ואמרו דעו כי יי' הוא האלהים • ועס עז הביאור אל תכבית אם יספר אחד מהם בפעל א' והשני בפעל אחר, ודומה לזה בלשון, וילך ירכעל בן יואש וישב בביתו ולג' עון היו סבעי' כגיס יוצאי יי' כו ספר השם הזה בפעל הח' וספר האת' בפעל אחר, ולא השבית כי כבר אמת כי ירכעל הוא גדעון, ואם יאמר אם כן מה ענין אמרו, אלהי וי' לריבי • וכן משמים יי' ועליון יתן קולו כאמר זאת עלה שנית, ודעם מפני שהוא יי' ושהוא עליון העירה כי אתה אלהי ואתה יי' ודמיונו בלשון, שמעו זאת כל העמים, האזינו כל יוסבי חלד גם בט אדס, גם כני איס יחד עשיר ואביון, עכינו סאתם עמים ואתם יוסבי חלד וסאתם בני אדם וסאתם בני איש • ודומה לאמרו אל תירא

פצדי יעקב ואל תחת ישראל. אל תירא עבדי יעקב וישולון בחרתי בן
 סאתה יעקב ואתה ישורון, וכלל אומר כל מה שימצא בפסים, ובדברים
 אלה חנו המיחדים מלסון, בספור בוראינו, ומעשיו, וחולק על מה שמחייבו
 העיון האמתי בלי ספק, שחאר דרך העבר'מהלסון' ימצאוהו המחפסי' באשר
 יבקשוהו • ואין השצר הזה צריך להרחיב בפרוטו באספר הזה, וסבאך דרכי
 ההעבר'והשמושי' ורחב הלסון כי בכ' בארתי מזה, שיעור רחב, בפתיח' פרו'
 התור' לא אסוב לשנונו אך רבונן לבאר מה שיש בלב' בלסון, בכל ספק שבא
 לידי בלבד • ואם יאמ' מה ענין אמרו יי' אלהי' שלחני ורחו, באמר כי יבשר
 להיות ענינו ברוח' באמרו דרשו יי' ופירו' ופירו' ופירו' ופירו' ופירו' ופירו' ופירו'
 וכבודו עליך ירא' ופירו' כי בהנהי' בין כרא' בכבודו וכאמרו יי' וכלי' עמו
 ופירו' בו: ע' תצ' אר' בן פירסוהנה ותעד בס' ברוחך ביד נביאך אלה ואי
 זה דבר מזה שיבא לידנו ונמצי' לנהעבר' ונמצי' שאפס' אין אנו צריכי' ויתר
 מזה • ואח'כן אומ' שמבאתי מדרך העיון מה שורה שהוא חי יבול חכ' הוא
 מה שהתאמת לנו שהוא ברא הדברים וזכח סכלנו התברר כי לא יעשה
 כי אם יוכל ולא יוכל כי אם חי? ולא יהיה העשוי המתוקן אלא אממי סידע
 קודם שיבשר ואיך יהיה ואלה העלמה ענינים מצאום סכלנו
 לעושינו פתאום בלי מתשבה מביא' אחת והוא שבתה שעשה התקיים לו
 שהוא חי ויכול חכם באשר בארתי ולא יתכן שיגיע השכל אל אחד מהשלם'
 הענינים האלה קודם האחר אך הוא מגיע אליהם פתאום מפני שהו' סקל
 אכלו שיבשרם זולת חי ושיבשרם זולת יכול ושיבאר מעשה גמור ומתוקן ממי
 שלא ידע איך יבאר הפעל כי מי שאינו יודע לא יהיה מעשהו מתוקן ולא
 מכונן • וכאשר התקיימו בסכלנו אלה הסלשה ענינים בבת אחת לא
 נתכן ללשונותינו להביעו בבת אחת כי לא מצאנו בלסון מלה מקבצ' אלה
 הג' ענינים וכצדקתנו לסליץ עליהם בשלש המלות אחד אשר קשרנו
 דרכי' בביאורם סכל לאח בבת אחת ואל יחשוב חושב ס' הקדמון יתברך
 יש בו ענינים שונים כי כל אלה הענינים הם כלם בענין שהוא עושה אף
 מליצתינו היא אשר הביאתנו להוציא זה הירוש' בשלש מלות כי לא מצאנו
 בדברים העושמים מלה שתקבץ אותם ולא יתכן לברוא להם מלה ותהיה
 המלה בליה ידועה ותהיה צריכה לפרוש' ונשוב למלות רבות במקומה •
 ואם יחשוב חושב כי הענינים האלה מחייבים שני רצ' שיהיה זה זולת זה
 אבאר לנהעבר מה שחשב בעיון האמת והוא שהשני וההסתנות לא יהיו
 בי אש' בגשמים ובמקרי' אך בורא התקרים הוא מרום מכל שנוי ההסתנו'
 ולא יפיק לי זה ער שאביעהו בי אור • ואומר כי באשר אמרנו עושה
 איננו מועיל תוספת בעדמו אך מועיל שיש לו הנה עשוי בן אמרנו חי

יכול חכם אשר הם פרושי עושה אבל לא יבנה עובד כי אם מי סאלה
 הענינים לו בכת אחת אינו מועיל תוכפת בעצמו אבל מועיל שיטלו הנח
 עשוי ואח' שהתכונתי בזה ותקנתיו בתי אל ספני הקדש ומצאתי בהם
 בבעול הזולת ממנו אין עוד מלבדו ומה שמן דבר נשמע בו ועוד יהיה
 סי' אחד ושמו אחד • ואחר כן אומר בבער הזה בעו הנוכרים והשבו בו
 זולתו ויביאם זה אל שישימוהו שלש' ויבאו אל יבכירה והנה אני מקיים
 שיש עליהם מהחשובה מהמוכבד ובהרד האמת בהדרותו העור ואיכני
 מכון בתשובה היא עמי הרץ שבהם כי הם אינם יודעי' ביהם הלשם
 המוגשם בלבד ולא הטריד בכרי בתשובתם מכני סגור מבואר ונקל
 אבל כנון להשיב אל החמיהם אשר חוכבי בהם מאמינים בסלכה בעין
 וברקו' תכונ' זבאו אל אלה המדו' זולתו עצמו' בס' ואמר לו לא יכרא ב' אד' חכ'
 חי וחשוב כי חיותו וחכמתו בני דברי' זולת עצמו וסבואצ' ג' ותחלה מה
 סתלב' בו התשוב' עליה סגס אינם נמלטי' משיחשבוהו גס' או לא גס' ואם
 חשבוהו גס' טועי' כפתיי עמס וכס זה הם חייבי' בכל תשוב' שהשיבונ
 בה על כל מי שיבטימוהו ואם לא יחשבוהו גס' אמר' שיש בו סנוי עד שיח'
 תירו זה אינו תארו אח' הוא אמר' שה' מוגס' באמ' אב' אמרוהו בלשון' אח' כי
 מה שיש בו סנוי הוא גס' בלא הפ' ואנחנו ככר קיימנו כי העניני' האל' הם
 תאר אחד אבל הלשון לא יוכל לקבצ' בדב' באש' יוכל הסבל לקבצ' במד' פ
 ודו' זה למי שאומ' שה' אינו עובד האש אבל הוא עובד הדב' הסורף המאיר
 העול' למעל' אשר הוא האש באמ' ואח' כ' נשתדל עמס שיאמרו בפיה' שה' גס'
 ואם ימנעו מזה ויאמרו לא יתכן לאמ' שהוא גס' בכל גס' עשוי וכן יתחיל
 שלא יאמרו שהיותו והכמתו זולתו סכל מי שחיתו זולתו עשוי ואלה ירחמ'
 האל ככלו אבני הכה' הראיה והוא שאכנהו המון המיחד' האמ' נכונ' שחיי האדם
 זולתו בעב' שראינוהו פעם חי ופע' מת ידע' כוכי דבר דיה בו ודיה חי וכאשר
 הר ממנו שבת וכן באש' דאינוהו פעם חכם ופע' סכל ידענו כי דבר דיה
 בו והיה חכם וכאש' הר ממנו שבת הכל ולולי מה שראינו מאל' בהעניני' באד'
 היינו מאמיני' כי האד' חי חכם לעצמו וכיון שבעל באמת מצוא עת לבדור
 הכל שלא יהיה בה חי ולא חכם באש' נצ' לאד' התחיי' בלי ספי' חיי לעצמו
 וחכם לעצמו ובעל מה שנטו אליו האנשים האל' מעיקרו ועס זה לא השלימו
 מה שראוי לדעס על דעתה והיא שאמרו עצמו וחיותו וחכמתו ועזבו לזמ'
 ויכלתו וכן ענין שומע ודואה ואם אמרם חי מפיק להם מיכול ואמר' חכ'
 מפיק להם משומע ודואה אמרם ג' חכם מפיק להם מחי חיין חכם
 כי אם חי הלא תראה שהם לא הלכו על דעתם הפילו אחר עינם לא קלכו
 וי' הבהילו במאמרהו לעמוד בו כנגד מה שראתו להם •

ואחר כן אומר כי אם היה אפשר בענינו שנוי אחד היה אפשר בכול שנוי
 שבעולם כי העיון אינו משיין כי אם בכללי הדברים ומיניהם ואינו
 משיין באישיהם ופרטיהם ואם האנשים האלה חשבו להביא ראייתם
 היו שכל כבר בארנו הפקדו עליהם כמה שנטו אליו ואם הביאו ראייה מן
 הכתוב כמה שאומרים הקדום ראיתי הבתוב אומר רוח ומלה הוא אמרו
 רוח יי' דבר בי ומלתו על לשוני • באמר בי זה הרוח והמלה בראים
 הם הדברים הנופרים אשר הם הבורא בפי כביאו וכבר ידענו כי
 הספרים קוראים הם הכורא נפש באשר אמר אשר לא נשאל לשוא נפשי
 במקום שמי • וכאשר היה בכוראים נפש ורוח ענין אחד והיה נפש
 בכורא ענינו שם כן לו רוח וענינו חזון וכבואה וזה מאלה המביאים
 ראייה מעוט ידיעה בלשון העברים • ובן מצאתי קצתם מביא ראייה כי
 הספרים אמרו כי רוח האל עושה באמרו רוח אל עשתי ונשמת שדי
 תחיני ואמרו שדבר הבורא עושה באמרו בדבר יי' שמים נעשו וראיתי
 שגם זה ממעוט ידיעתם בלשון ארץ חפץ הספרים באמרם כי העושה עשה
 הדברים בכוננו או באמרו או בחפצו או ברצונו כלומר שעשה אותם
 בכוננה לא על דרך השואל ולא בסגנה ולא בהכרח כאשר אמר והוא באחד
 ומי ישיבנו ונפשו אותה ויעש • ורובים באמרו שהוא עשה אותה בדברו
 וברוח פיו ובמאמריו ובקריאתו שעשה אותם בכת לא במדה מה זמן
 ולא חלק אחרי חלק כאשר אמר קורא אבי אליהם יעמרו יחדיו ונרמה לנו
 זה דבר אשר באמר לנו או שנפח בו ברוח פיו כן אמר וברוח פיו כל
 צבאם מנשמת רוח אפך ומזה אני מוצא אותם עוזבים דעתם כי הספרים
 אומרי כי ידו תעשה כי יד יי' עשה זאת ושעינו תצור עיני יי' כצרו דעת
 וסכורו יאסוף כבוד יי' יאסוף ושאלו עולה ואף יי' עלה בהם ושרהמין
 באים יבואו רחמיך ואחיה • ויהיה כל אחד מאלו הענינים והדומ' להם
 מדות אחרות מופתות על הרוח והמלה מפני שלכלם פעל מיוחס להם
 באשר להם פעל מיוחס • ואלה יי' שירך חילוקים ודומה להם הכלנו
 העכרות בדבור ורחבות כרחבה בהם הלשון ולכל אחד מהם הקרבה
 והבנה אבאר אותם בעתיד בעזרת האל • ומצאתי קצתם חושב ענין יי'
 קנני ראיתי דרכו של בורא מלה קדמונה לא סרם ברוחה והשער הזה
 כבר הסיכותי קודם הפעם הזאת על אשר השיבותי אל הרוחני ובאיתי
 שמת קנני ענינה בריחה ובליתי שהתארנה הוא תאר החכמה ואין רובים
 בו שברא הדברים בכלי הוא החכמה אבל רובים בו שברא הדברים
 מתוקנים יעיד מי שיראה אותם כי חכם עשה אותם • וראיתי אחרים
 בתלים

נתלים בנעשה אדם בצלמנו ואומרים שזה הדבור רומן לרבים • ואלה
 יותר סכלים מאנשים הקם כי לא ידעו כליסון העברים מתרת לגדול
 לאמר כפעל וכעשה והוא אח' באש' אצ' בלק אולי אוכל נכה בו ואמר דניאל
 דכא חלמא ופסירא נאמר קודם תלכא ואמ' מנחם נעצרה בא אחרך וכעשה
 לפיכך גדי עזים והדומה להם ואחרים חושבים בענין וירא אליוי' באלוני
 ממרא ואומרים שזה הענין אשר נראה לאברהם הנקרא בשם הזה הוא
 שלשה כי הוא פרש אחריו והנה שלשה אנשים נכבדים • ואבאר כי אלה הם
 סכלים מהכל והוא שלא המתין עד שיביעו לסוף הענין ולזהו ממתני'
 עד שישמעו ויפנו מסם האנשים וילכו הדומה ואברהם עורבו עומד לפני
 יי' הין יורעים כיהאנשים ככר הלכו וכבוד יי' עומד ואברהם לפנו ובטל
 סתיה הוא הם אבל נראה הבבורת חלש לאברהם שילמד ממנו שאלה
 האנשים חסידים ויראי שם עלכן אמר להם ארני אם נא מצאתי חן
 בעיניך רוצה לומר מלאכי יי' על דרך הקב"ה הנמצא בלסוף העברים
 ובטלונות אחרות כאשר אמרו ליי' ולגדעון רוצים חרב ליי' ולגדעון •
 ואומרים לעתים לאמר וכבר הסתירו ויוגד ואמרו וישלח אבשלום
 ומסתירו ויקח את אחיתופל והדומה לזה • ואלה האנשים ירחמך האל
 ארבע בתות השלם מהם יותר קדמונים והרביעית מקרובי אבא הראשונה
 דואה כי משיחם גופו ורוחו מהבורא יתברך והשנית רואה שבגופו נברא
 ורוחו מהבורא והשלישית רואה שרוחו וגופו נבראים יזם בו דוח אחרת
 מהבורא אבל הרביעית חושבת שהוא כמוהו ביהים בלבד וכוברים בבן
 הנזכר אלם בו כאשר נסבור אנחנו בבני בכורי ישראל כי הוא לגדל
 ולפאר בלבד וכאשר חושבים זולתנו ענין אברהם ידידו בורא והאת הבת
 האחרונה שתחייבו ממה שאביב עליהם בספר הזה וממה שאזכרנו בשער
 השלישי בשער בטול התורות שנקרא בערבי אל נסך וכל מה שאזכרנו
 במאמר השמיני בביאת המשיח אך הבת הראשונה האומרת כי הבת האל
 שב גוף ורוח היא מתחייבת עם שתי השוכבות האלה כל מה שתחייבו בו
 האומרים כי הדברים הנבראים הם מן אבורא והבת השלישית האומרת
 שבגופו ורוחו מחודשים תחייב כי גוף מחודש שב אלהו בשתוף דבר בו
 אלהי ומקיסין אותן לחול הכבוד על הר בני ובעץ הסנה וכאלה מועדי • וזה
 מחייב אותם להאמין ביהאיהל והסנה וההר אלהים גם כן ויובי ויעה
 ועם זה התחייבו מהם שזכרתי בשער בטול התורות ובשער ביאת המשיח
 אך הבת האמצעית תחייב בו מה שהתחייבו בוקסתי בתות יחד תתחייב
 מה שהתחייבה בו הראשונה מפני שאמרה שהנחם אלהית עלינת ומא

שהתחייבה בו האחרונה מפני שאמרה כי הבן נחודש ועם זה מה שיש
 בשער בטול התורות וביאת המשיח לא המלט ממנו והוא מה שזכרתי
 בקצרה לגלות התשובה על מי שהאמין שהוא שנים או שלשה או יותר
 אך הוא אחר כפרד ואמרו לזה מה שאולי אומר יאמר איך יהיה מה שהוא
 יותר דק מכל דק בענין חזק מכל חזק • אומר ביהחכם שם לשער הזה
 סימנים בנמצא והוא שהפסע יותר דק מהבן וז"ל חזקה ממנו ובה
 מנהיג את עצמו ועל כן היות האבות נשבעים חיי' אשר עשה לנו את
 הנפס הזאת וכן החכמה יותר דקה מן הנפס והיא חזקה ממנו ובה תתקב
 ובעבור זאת תמצאנה לכה מיוחדת אל הבורא יי' בחכמה יבד ארץ •
 וכן בארבע יהודות אלו רואים המים שהם יותר דקים מן העפר והם
 יותר חזקים ממנו מפני שהם שוקעים בו ועוקרים אותו והרוח יותר דק
 מן המים והוא חזק מהם כי הוא מניע אותם ופועמים יסליכם והאש יותר
 חזקה מן הכל כי עגלת האש טובבת הכל ובתנועתה המתמדת תנוח
 הארץ וכל אשר עליה במרכז והתנועה העליונה המזרחית
 אשר מסבבת הגלגל הגדול לא ידע לה אדם טבה מניעה כי אש מצות
 יוצרה ית' אשר הוא דק מן הכל וחזק מן הכל וכבר התבאר כי כל דבר
 שהוא יותר דק בענין הוא חזק ממנו וכיון שהקדמתיה ענינים האלה רג
 רואה לכתוב רוב התארים והדברים שהנאליים עליהם בענין הזה מהם
 שעולה על הכל ונמצא בכתוב וכשמע מדברי מאמין ואקדים לזה מאמר
 בולל • ואמר כי כל מה שרומזים אליו בענין הזה מעצם ומקרה או
 תאר לעצם ומקרה לא יבשר ממנו לא רב ולא מעט בענין העושה כי זה
 העושה ית' וית' התקיים לו שהיא עושה הכל ולא נשאר עצם ולא מקרה ולא
 מה שיתואר בו אלא שכבר נכד וכגבל וככלל ויתקיים שזה העושה עשה
 וכבר נמנע וכשתקר שיאמ' עליו מאומ' ממה שהוא עשה וכל מה שימצא
 בפרי הנביאים מתארי העצם והמקרה אי אפשר שלא ימצא להם בלשון
 ענינים זולת ההגשמה עד שיהכיס למה שמחייב אותו העיון וכל מה
 שנאמר והנחונן המון המאמינים מתארי ממה שידמה להבשמה הוא ממנו
 הקרבה והמשלה ואינו בגשמות הדברים אשר נאמר בתוה על בני אדם
 וכיון שבארית אלה השלטה ענינים אל יטעון המעיין בספר ויכניחו
 עליהם הספקות מאמרך היה ומאמרך הפץ ומאמרך רבה וכעם והדומה
 לזה וכן מזה שיש בפריים כי אלה המלות לא נאמר אותם אלא אחר קיום
 שרש כאשר הקדמנו אליו שיוטבו אליו וינשא אליו כי הבנין אינו כבש
 בי אס מקישוד ולמעלה ואינו כבשה ממעלה למטה על כן אל תחיי נבון
 בעבור

בפניו תאריסה דאה אותו בספרים או שהמצא אותו מהכמים עליו
 ותשוב בספק אבל הקט אותו על הפרס כאשר כבר התברר וכתקיים
 באמת והנה אני מציע אלה הענינים על עשר המאמרות ואדבר על כל
 אחד מהם במה שיבשר ואומר כי אנשים סברו כי זה הענין עצם ונחלקו
 דעותם בו אמר קצתם אדם ואמר קצתם אש ואמר קצתם אויר וקצתם
 כסף ואחרים אמרו דברים אחרים זולת אלה וכיון שהתקיים שהוא בורא
 כל אדם וכל אש וכל אויר וכל כסף וכל נמצא כבר התבטל בראית הסכל
 כל אלה המחשבות וכאשר התקיים זה בסכל בן התקיים מן הספרים וזו
 מהדברים הנמצאים חמשה עשרים המונח והזמנח בעלי היים והכוכבים
 ונמצאים והרחיקו הספרים מהדמות חמשתם אל הכורא או סידמ לקס
 ואמרו ביקר שבמנוק והוא הזהב והכסף למי תדמינו ותשוו ו
 ותמסילוני ונדמה חולים זהב מכים וכסף בקנה יסקלו ואמרו ייתברך למן
 תדמינו ותשוו בטל בו שיהיה דבר דומה אליו ואמרו תמסילוני ונדמה
 בטל בו שיהיה הוא דומה אל דבר • ואמרו ביקר שבמנוק הארו והשטה
 ואל מי תדמינו אל ומה דמות תערכו לו קסל ככך חרש זמסין תדומה עץ
 לא ירק יבחר • ואמר בפעלי חיים כלם ונסמרתם מאד לנפשותיכם
 כי לא ראייתם כל תמונה סן תשחיתון ועשיתם לכם פסל תמונת כל סמל
 תבנית זכר או נקבה תבנית כל בהמה אשר בארץ תבנית כל צפור כנף
 אשר תעוף בשמים תבנית כל דומם בארמה תבנית כל דבה אשר במים
 מתחת לארץ • ואמרו בכוכבים ואלמי תדמינו ואסוה יאמר קדוש סאן
 מרוס עיניכם וראו מי ברא אלה המנוכיה במספר זכאם • ואמרו
 במלאכים כי מי בשחק יערך ליי' ידמה ליי' בבני אלים וקצנו כל
 נמצא והרחיקו סידמו לכורא או סידמה' אליהם הכורא • ואלה
 הדברים המפורשים הם השרשים הבטוח בהם וראוי שיושב כל דבר
 מסתפק מהעברות הלסון אליהם עד שיסכים עמם • ומזה מה שאמר
 הכתוב ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו ואבאר שזה
 ועל דרך ההגדרה והחשיבות והוא כאשר כל הארצות שלנו והגדיל אח' מהם
 באמרו זאת ארצי וסכל הקדים שלו והגדיל אחד מהם באמרו זה הרי
 וכן יש לנו כל הצורות והגדיל אח' מהם באמרו זאת צורתה על דרך היחוד
 והסגולה לא על דרך ההבטחה ומאסמה שאמר רבותו כי יי' אלהיך אש אוכלת
 סוף ואבאר סרונה כזה שהוא באש סורף למי שכתר וכחש ואני מוכ' כלסון
 שהוא מדמה בלא כף' ויוביא אתכם מכור הברזל שענינו כמכור הברזל
 ועוד אחרי כלב מת אחרי פרעוש אחד ענינו ככלב מת או כפרעוש

נפוד ופני ארוח פניהם בכני גר ענינו בפני ארוח כן אש אוכלת ענינו
 באש אוכלת הוא שהוא עונש • ואחר כן אדבר אל הכמות ואומר שענין
 הכמות כובל סני דברים לא יתכנו על הכוונת אחת מהם מדה ארך ומדת
 רחב ומדת עמק והאחרים פרוקים וחבורים יתפרקו ויתחברו קצתם אל
 קצתם ולא יאמר על הכוונת אחת מזה בראיית מן המושכל • ומן הכתוב
 ומן המקובל • מן המושכל שאלה הפרקים והחבורים הם אשר בקטנו
 להם כוונת אחת וכמו בסכלנו ומצאנו שלא נאמר מהם דבר שלא נכנס
 תחת ענין שהוא עשהו • ומן הכתוב כאשר הקדמנו פן תשחיתון וסאל
 הכתובים • ומן המקובל כי מצאנו חכמי עמנו הנאמנים על תורתינו
 בכל מקום שמצאו מאומה מאלה הדמונים לא תרגמוהו מוגשם אבל
 השיבוהו אל מה שמכיים לשרש הקודם והם תלמידי הנביאים ויודעים
 יותר דברי הנביאים ואלו היה אצלם שאלה המלות בשמותם היו מ
 תרגומים אותם לנו כאשר הם אך התברר להם מהנביאים חוץ ממה
 שיש בשכלם כי אלה המלות המוגשמות רבה בהם ענינים גדולים ויקרים
 תרגומם כאשר התברר להם ומזה תרגמוהנה יד יי' הויה הא מחא מן קדם
 מ' הויה ותחת רבלין תרגמוהו ותחת כורסי יקריה ותרגמו על פי יי' על
 אמר די' ותרגמו באזני יי' קדם יי' • וכן בלמה שדומה לזה וכיון
 שבארנו שהמושכל והכתוב והמקובל הם כמו בלם על הרחקת הדמיון
 מאלה שכוונתן ראינו להשיג אלה המלות הגשמיים ואומר שהם עשר
 ראש באמרו וכובע ישועה בראשו עין באמרו תמיד עיני יי' אלהיך בה
 אזן באמרו כי באתם באזני יי' פה באמרו על פי יי' ספה באמרו ומוצא
 ספתי לא אשגה פנים באמרו יאר יי' פניו אליך יד באמרו קנסי יד יי'
 לב באמרו ויאמר יי' אל לבו • מעים באמרו על כן המו מעילו • רבל
 באמרו וטשקתו להרוס רבלין • והלה הדברים והדומה להם ממעשה
 הלשון והרחבתה תפיל כל אחר מהם על ענין ופירתו • במה שנמצאנו
 בזולת ענין הכוונת וכדע כי הלשון כן אמרתה ומתקנה שתרחיב ותשאיל
 ותדמה באר מרחיבה והומרת שהשמים מדברים השמים מהפנים כבוד
 אל ושהים מדבר כי אמר ים מעו הים לאמר ושהמות מדבר אברון ומות
 אמרו • ושהבן שומעת הנה האבן הזאת תהיה לנו לעדה ביה היא שמעת •
 ושההרים מדברים ההרים והגבעות יפצחו לפניכם רנה • ושהגבעות
 לובסות וגיבן גבעות תחברנה והדומה לזה מה שלא יספר מהרה • ואם
 יאמר אומר מה היתה ההועלת שתרחיב הלשון זאת ההרחבה שתפיל לנו
 אלו המסקות ולעסל לא שמעת על מלות המתנות וזאתה מקירה מעלינו זאת
 הלשון

הרעה אומר בי אלן סמכה על מלה אחת חיה השמוס בלסון מתמעט ולא
 גיה מביע להגיד כה על קצת המכוונות ואלו היינו באים להפך עליו
 בלסון האמת היינו חייבים לעזוב ולהניח שומע ורואה רחום חפץ עד
 אשר לא יעלה לנוכי אם הישות כלכד • וכיון שבארתי הדבר הזה חשוב
 אל העשרה ההם כביאורים וענינים ואמר שרבו הנביאים כראש ענין
 שהגדלה והגדלה כאשר אמר בבני ארם ככודי ומרים ראשי ורבו בעין
 בשבחה כאמרו ואשימה עיני עליו ורבו בפנים הרבון והכעם כמו שאמר
 באור פני מלך חיים ואמר ופניה לא חיו לה עוד ורבו באזן הקול הדברים
 באמרו וירכר נא עבדך דבר באזני ארני ורבו ככה וכספה בחור וכוני
 באמרו על פי ארץ וכוני ספתי בדיק ירעו רבים ורבו כיד יכולת באמרו
 קן לא קצהיד יי ורבו בלב חכמה כאמרו נער חסר לב ורבו במעים
 חנות באמרו ותורתך בתוך מעי ורבו כרגל הכרח כאמרו עד אשית
 אויבך הדום לרגליך • וכיון שמכאנו אלה המלות בבני ארם על
 זולת ההגשמה ואחר כן אומר בהקצת העתים קל וחומר סיכסר פרוסם
 בעניני הכורא על זולת ההגשמה ואחר כן אומר כי כבר מכאנו אלה
 המלות כמוהן ולא סיכסר שיהיה לו מאומה מן אלה האברים ותוא שאלחנו
 מוכאים בלסון לארץ ולמים שמים עשרה מלות תחלתם ראש וראש
 עשרות תכל ועין כאמרו וכסה את עין הארץ ואזן כאמרו ואזני ארץ
 מנים כאמרו על עני הארץ • ופה כאמרו ותפתת הארץ את פיה • כנה
 באמרו וקבץ הארץ • יד כאמרו על יד הנגר • ספה כאמרו על ספת
 האור • לב כאמרו קפאו תחנות כלב ים • טבור כאמרו על טבור הארץ
 בטן כאמרו מבטן סחול שועתי שבעת קולי • יחס כאמרו וסך בדלתים
 ים בגיחו מרחם יבא • וירך כאמרו והבצתים מירבתי ארץ • ובאמר
 מכאנו בלסון שבעה אלה המלות למה שהעיד חושבו שאין מאומה מאלה
 האברים אבל הם כלם העברות כן עשתה זה למה שצדדו סכלנו שאין
 לו מאומה מאלה האברים אבל הם כלם העברות • ואם יאמר אומר אין
 חלסון עושה אלה עת שהוא מובסם יתחייב שימציאנו אלה השמים עשרה
 בארץ וכמים וכמו שבערו אלה המלות עבר עוד הקבוצה אליהם מהטעם
 אונר פקח עיניך סלח לירך והדומה לזה ועברו פעליהם המיוחסים אליהם
 פוריה ויסעש וידכר ויסעש וסדומה לזה וקיה לכל אחד מהם סכרא עד
 וירם יי אשר מסמנוקסה ותוא הקבול באמרו מרים מים יכריח כפימה
 מסמכים למסכל ולכתוב ולעקובל • ואם יפרץ פורץ ויאמר ואיך יתכן
 שיתכן אלן סמכות באלו המלות המוגשמות וכמה שיוחס אליהם וסכנו

בכר פרש שזולתו בצורת האדם ראוי הכביאים מרבית עמם ומיחכים
 אליה דבריו וכל שכן שהוא על כסא ומלאכי נוסאים אותו ממעל לריקיע
 אשר על ראשם כמראה אבן הפזיר דמות כסא ועל דמות הכסא דמות
 כמראה אדם עליו מלמעלה וכבר נראית הצורה הזאת על כסא ומלאכי
 מימינה ומשמאלה כאמרן ראינו את יי' ושב על כסאו וכל צבא השמים
 עומד עליו מימינו ומשמאלו נענה כי זאת הצורה ברואה וכן הכסא
 והריקיע ונוש איו כלם מחודשים חדשם הבורא מאור לאצת אבל נביאן
 כי הוא שלח דבריו אליו כאשר אמר במאמר השלישי והיא צורה יקרה
 מן העלואים שבמה בכריאתה בעלת הוד ואור והיא נקראת כבור יי'
 ועליה ספר הקת הכביאים חזה הוית ערדי כרסון רמין ועליה אמרן
 הקבצים שכינה ויש שתהיה אור בלא צורת איש והבורא חבדיל נביאן
 שאמרו וההבורא הצורה שבמה ברואה מאור נקרא כבור יי' כאשר
 בארנו ומתח שמורה על מה שאמרנו מה שאמר הכביא על זאת הצורה בן
 אדם עמוד על רגליך ואדבר אותך ולא יתכן שיהיה זה המדבר הוא ארון
 הצולמים בי הקורה אצרה ולא הם נביא עוד כישראל במסה אשר ידעו יי'
 פנים אל פנים אבל שאר הכביאים העלואי דברו עמם ואם נמצא סתתוב
 סככר פרשם סמלאך בכר פרש מחודש ואם אמר כבור יי' הוא מחודש
 ואם יבור סם יי' ולא סמך אליו כבוד ולא מלאך אבל סמך אליו ראה או
 כסא אותה איש אין ספק שיש במאמר דבר נפתר הוא כבוד יי' או
 מלאך יי' כאשר הלסון מתרת כמו סקדמתי * ואחר כן ארבע על
 שאיכות והם המקרים ואומר שהוא באמת לא יתכן שיקרהו מורה כי הוא
 בורא המקרים כלם וזה אשר נמצא שאומר שהוא אוהב דבר און סוכאל דבר
 הענין בזה סכל אשר בוננו בו קראוהו סוכאל אבל כאשר חייבנו לאהוב אותו
 באמרן כי יי' אוהב משפט כי צדיק יי' בדהות אהב והדומה לזה וקבץ
 רבים מהם ואמר כי באלה חפצתי באם יי' וכל אשר הזכירנו ממנו שלא
 נבטחו קראו סוכאל אבל מפני שחייבנו לסנאיתו כמו שאמר שם הנה סנא
 יי' סוכאל בל בעולה וקבץ מהם רבים ואמר כי את כל אלה אשר שנאתי
 באם יי' ומה שאנו רואים שאומר שהוא רוצה ושהוא באעם הענין בן
 סקפת ברואיו כאשר יחייב להם להזלמה והגמול קורא זה רבן כאמרן
 רוצה יי' את יריאיו רבית את אוהביך ובאמר יתחייב הקתם הצער
 ופענש קורא זה כעם כאמרן פני יי' בעושי רע ועזו ואפו על כל עוזבין
 אבל הכעם והרבין חמוגשמים וסאהבה והסאה חמוגשמן' לא יחיו באם
 במי שיקו וייראו ונקגע מבולא הכל סיקות לרבך אמה סבל און סייראכו
 וט

ועל דרך הזה נוציא אחר תארי חיראה העולים במחשבה ועל המצטרף
 אומר כי חקוראית לא יתכן שיצרכו אליו על דבר ההגשמה ולא ייומם אליו
 כי הוא לא סר הקדמון ואין דברמן העשויים מצטרף אליו ולא מיוחה ועתה
 באשר עשם לא יתכן שיסתנה עצמו וישוב מיומם אליו ומצטרף אליו כ
 בהגשמה אחר שלא יתכן וזה אשר נראה בספרים שקוראים אותו מלך
 ומשמים בכי אדם עבדים לווהמלאכים משרתיים כאמרו יי' מלך עולם
 ועד הללוהו עבדי יי' משרתיי אש לווהט אלה כלם על דרך הכבוד והגדול
 בגבור שהגדול שבבני אדם אצלם הוא מלך ועל ענין שהוא עושה כל מה
 שירצה ומצוהו מתקיימת כמו שאמר באשר דבר מלך שלטון ומי יאמר לו
 מה תעשה והאשר נמסר סמיחיים אליו אוחבים וסונאים כאמרו אהבי יי'
 פנאו רע ואמרו משכאי יי' יכחשו לו • זה מהם על דרך הכבוד והגנני
 וכן רוח חבדלים מבני אדם בסם אוחבים ובגנו החטאים בסם סונאים ובן
 שרמיה סכנס בסער קוח • ואומר במקומות לא יתכן שיצטרף הכבוד
 אל מהוה סיהיה לו מכמה פנים תחלתם שהוא בורא כל המקומות • ועוד
 שלא סר לברו וספס מקום ואיכנו נשתק בעבור בריאתו למקום ועוד כי
 הגריך אל מקום הוא הגשם אשר הוא ממלא מה שיפגשו וממסנו ויהיה
 כל אחד מן המתמסטים מקום לאחר זה כלו נמנע מהבורא וזה אשר
 הנביאים אומרים שהוא בשמים על דרך הגדול והכבוד מפני ס
 שהשמים חבלם רמים מכל דבר שידענוהו כמו שאמרו כי האלהים
 בשמים ואתה על הארץ • ועוד כי השמים נשמי השמים לא
 יבלבלוהו • וכן המאמר כשהוא סוכן בבית המקדש וסכנתי בתוך
 בני ישראל ויי' סוכן בציון וכל זה להגדיל המקום ההוא וקיסות
 ועם זה כבר קראה בו אורו הנברא אשר הקדמנו זכרו הנקרא
 סכיכה וכבוד ועל הזמן לא יתכן סיהיה לבורא זמן מפני שהוא
 בורא כל זמן מפני שלא סר לברו ואין זמן לא יתכן שיעתיקו הזמן
 וישנהו ושהזמן איכנו כי אם מדת היום הגשמיים ואשר איכנו גשם
 מרומם מהזמן וממדות הקיום ואם נספר עליו בעמידה וקיומה היא
 על דרך הקרוב כאשר הקדמנו וזה אשר בספרים שאומרים מעולם
 ועד עולם אתה אל • ועוד כי מיום אנו הוא ועוד לפני לא
 נוצר אל ואחרי לא יהיה אבל שבים כל אלו הנקודות מן העתים על
 פעלו ואשר אמרו ומעולם ועד עולם אתה אל איכס רוצים בו כי אם
 לא היה מושיע תחלת הזמן לעבדיך כאמרו האל לנו אל למוטפות
 ואמרו ית' לפני לא נוצר אל ואחרי לא יטיב רוצים בו קודם שאלת נביאי

ואחר ששלחתיני אין אלוהי מכלעדי כי ככה הקדים לפני עבדי אשר בחרתי
 וכל זמן תגס יבסר שיאמר האדם לפני והוא רוצה קודם פעלי כמו שאמר
 יואב ליה כן אחיחילה לפניך, ויאמר אחריו הוא רוצה אחר פעלי כמו שאמר
 נתן חכמיה ואני אבא אחריו ומלאתי את דבריו וכן גם מיום אני הוא רומן
 אל יום נכבד יום אעמך הר סיני אומה סדומה לו והוא אומר מן העת
 שהיא אני הוא העבד אתכם בזה והמזהיר אתכם מזה והמביל אתכם מזה
 מפני שבמר המאמר אשעל ומי יסיבנך * ועל הקנין כי כל חבר ואיס
 הם ברואיו ומשאו ולא יתכן שנאמר סקונה זה מכלעדי זה ולא סקנינו
 לזה יותר ולזה פחות ואשר בראת בספרים אומרים שעם סבולתו והנינו
 נחבלו ונחלתו כי חלקי עמו ישקב חבל נחלתו אין זה כי אם על דרך
 הגדול והכבוד מפני שאכלנו סבלת כל אדם וחלקו יקדים אכלו ועוד כי
 משמים אותו גם הוא על דרך העברה חלק החסידים ומנתם באמרו יי'
 מנת חלקי וכוס וזה על דרך הגולה והגדול * ועל סדרך חזה יהיה ענין
 קריאתו אלוהי לאדם ולמאמנים באמרו אלהי אברהם יצחק ויעקב
 וכאמרו אלהי העברים כי הנא אלהי הכל וזה ממנו על דרך הגדול והכבוד
 לחסידים * ועל המצב כי הבורא יתברך וית' אינו גם ולא יתכן שיחיה
 לו מצב מהמצבים לא משיבה ולא מעמידה והקומה לזה והכל נאמנו מפני
 שאינו גם ושהוא לא בר ואין דבר זולתו ומפני שמצב אינו כי אם
 הסתעף גשם על אחר ואפני שמצב אחיבים סנו וחלוק לכבד ומה שאמרים
 הגפרים וישב יי' תלך לעולם רוצים בו הקיום * ואשר אומר קומה יי'
 וישבו אויבך אינם רוצים בו כי אם הקדמת העזר והעונם * ואשר אמר
 ויתייב עמו סם רוצים בו האור הוא שנקרא סביבה * ואשר אמר וילך מי'
 באשר בלה רוצים בו לעלות האור שהוא ועל הדרך הזה הוא מתקיים כל
 מה סדומה לדרבים האלה * ואומר על הפועל כי הבורא יתברך אף על פי
 שאנחנו קוראים אותו עושה ופועל לא יתכן ענינם בזה מובנם והוא ש
 הפועל על המובנם לא יוכל לפועל בזולתו עד שיפעל בנפשו ויבוע
 תחלה ואחר כך יבוע והוא ית' ית' וית' הרב' זה דרך פעלו תמים ועוד
 כי כל פועל עובש בריך אל חמרי עשה בו ואל מקום וזמן שיעשה בהם
 ואל כלי שיפעל בו וכל זה מרומם ממנו כאשר בארנו וזה אשר נמצא
 בספרים זוכרים מקצת השגלים הדבר והפכו או מקצתם בדבר לא השכו
 כלו מושב אל שיה' כסח * לחרש דבר ימצאו כלי שיפגעהו מעשה ולא
 משום ובספר הכריאה אמרו בדבר והשכו ויעש אלחים ויסבת וכאשר
 יעש אינו בתנועה (לאב גביעה אבל הוא הגביה הדבר המאורס כן כלי
 ספק

ספק חשבת לא שתכונסה ולא תיגזעה אבל הוא עזיבת המצוי הדבר
 שמחודש ואף על פי שאמרו וינח איננו דבר יותר מעזיבת החרון והכריזת
 צבטער הנבואה אמרו וידבריי וענין הדבור שהוא ברא דבור הגיעו
 באיך אל שגשג מכביא את העם / ואמך הדבור מה שאמרו החפיתית משולס
 אחרים את אפק וענין החריטות קזאת המתנה ואריכות כי לטון הערב
 מסמר עליו ספור הדבור כפי סברתינו ואינה מספרת עליו החריטות ולא
 בסברא ובאשר נוציא כמו החשיתי אל הסרוש יתברר מה שזכרנו ו
 נספרנו ובהחלת הדברים באריבות ובהצלת סברואים מענין שמצער
 אותם קוראים אותנו וכי רחבאמרו ויזכר אלהים את נח ויזכר אלהים את
 דשל ודומה לזה • ואמרו בסתימלסונות זכירה ולא ספרה עליו
 אחת מהן הפך זכירה אשר היא הסכחה בעזב ההצלס • אך רוב מה
 סחס אומרים ולא זכר הדוס רגליו, והקטובה והראמים נאמרים עליו כסס
 אל רחוס וחנן • ומהקמשהעונס נאמרים עליו כסס אל קנאו ונוקס
 ואלה הענינים גם כן סחיס על סברואים באשר אמר נוקס • לבריו
 ונוער הוא לאויביו, ואמר סומר הברית והסכד לאוהביו ולסומרי מצותיו
 לאנה דור • וכל אשר בא מאלה השמנות ענינס סב אל הברואים, וזה
 סוף הקפרס בין שמות הצבס ושמות הפעלים, ובאשר בארנו בפרוס ואלס
 שמות • ועל הנפעל איך חוסכים שמאומה מההפעלות נוכל על הבורא
 כי סס הראות בלבד, וברוך סאבאר עוד סהראות אינה טפלת עליו, והוא
 סהדברים אינס נראים כי סס במראים הנראים בסטחיהס המינוחיהס אל
 הארבעה סבעים / ומתחברים עם הכחות אשר בראות העין ממיניהס
 באמצעות קווי ויראו אך הבורא מן הסקר שיחסוב עליו סוסב כים
 בו מאומה מן סתקרים איך שלטון לראות על השבתו, ומההארה רואה אי
 אפשר למחשכות לדמותו ולבירן בהס ואיך יקיה דרך לראות אליו וכבר
 בלבד דעת קצת בני אדם ענין משה רבינו, איך סאל מאלהיו הראני נא
 את כבודך, והוא סף להס בלבול תסוכתו לא תובל לראות את פני כי לא
 יראני האדם ומי, וככל בלבולס באמרו וראית את אחורי ופני לא יראו •
 ואומר בגלות כל זה ובארנו כי יש נבואה אור בראו והראו לנו כיאס
 להיות ראייה למה כל דברי סבואה אשר ישמעוס סס מאת הבור'
 ובאשר יראה אותו אחד מהס, אומר ראייה בכוד יי, ויש סאומ ראייתו את יי'
 על דרך ההקטר / וכבר ידעת כי ממש ואמר, ונרב ואביהו וסבעים
 מוזיקי ישראל אמר עליס בתחלו, ויראו את אלגי ישראל, ופרשו אחד כן
 ומראי, בכוד יי' באס אוכלת בראש תגר, אבל כסס רואים האור האנו

אינם יכולים להסתכל בו מרוב כחו ובחירותו, ומי שמצטכל, חיי צדיק
 בדכבתו ויפחד רוחו, כמו שאמר בן יהרשו אל יי' לראות ונפול ממנו
 דב • נשאל משה לבינו שיחזקוהו הבורא להסתכל באור ההוא,
 והסיבו כי תחלת האור הוא עצומה, לא תוכל לראותה ולא להסתכל
 בה, שלא ימות / אך יבך עליו בענן, או במה שדומה לו, עד שיעבוד
 תחלת האור ההוא מפני שחוק כל דבר נוגש בהתחלתו, כמו שאמר
 וסכותי כפי עליך עד עברי • ובאשר עבר תחלת האור, בלה מעל
 משה הדבר הבוכר, עד שהסתכל באחרייתו, באשר אומר וסמירותי את
 בפני וראית את אחורי אבל הבורא עצמו, לא יתכן שיראה אותו
 אחר מעם, בי זה מדריך חשקר ואחר כן אומר, חיד יתקיים
 במחשבתנו הענין הזה, רובה לומר, הבורא יתברך, וחוס אוחזינו לא
 נפל עליו? ואומר באשר יתקיים בה, הטבת הטוב, ובנות הכוזב,
 וחוסינו לא נפלו עליו, צראשר נעלה בשכלנו, המנע
 מהקבץ נמצא ונפדי, ושאר המתרחקים והחוסים לא ראו את זה
 ואמר הכתוב ויאלהים את • ואומר ואיך יעלה בשכלנו, המצאו
 בכל מקום, עד שלא יהיה מקום רק ממנו, מפני שלא בר קודם כל
 מקום, ואלו היו המקומות מפרידים בין חלקיו, לא היה בורא אותם,
 ואלו הבגמים מטרידים המקומות ממנו או מקצתו, לא היה בורא
 אותם, וכיון שהדבר כן, המצאו אחרי סברא הבגמים בלם, בהמצאו
 קודם לכן, בלא שנוי, ולא פרידה ולא הפתר, ולא הפסק, וכמו שאמר
 אם יסתר אים במהררים ואני לא אראנו כאם יי' הלא את השמים
 ואת הארץ אני מלא כאם יי' • ואקרב להבין זה, ואומר לולא
 שהרבנו, סקבת הכתלים, אינן פותרין בעד הקול, נכן אנו רואים
 שהזכוכית איננה סכה בעד האור, וידענו כי אור השמש, לא יזיקהו
 הלכלוכים, אשר בעולם, היינו תמהים על זה • ואלה כלם פליאות
 מעידות על אמתת ענינו • ואומר עוד, איך יעלה בלב, שהוא
 יודע כל מה שהיה, וכל מה שיהיה, וסודיעתם אכלו שום • והבאר
 שהברואים אינם יודעים מה שעתיד, מפני שידיעתם אינה בי אס
 מדריך החוסים, ומה שלא יבא אל סמעם, ואל ראותם, ושאר חושים
 לא יעמדו עליו, אבל הבורא אשר אין דרך ידיעתו בטבת, אך היא
 מפני שעצמו עד, והחולף, וסעתידי, אכלו יחד בסוה, ידעם, בלא בבה
 ובאשר אמר מגיד מראשית אחרית ומקדם אשר לא נעשו, אומר
 עתה חקום נכל חפני אעשה • ובאשר יגיע פארם אל ידיעת
 מענין

פנין הוא היה בדרך הגדה, ולאית האותות והמופתים תאצינו
 נפשו, ותמוג ברוחו, ויטוב נמצא בחדריה, וכל אשר תעמוד בהכלה
 תמצאנו, כאשר אמר הכביא נפסי אויתך בליק, אף רוחי בקרבי א
 אשארך • ותענה באהבתו, אהבם שלמה, שאין כח' ספה, כמו שאמר
 ואהבת את יי' אלהיך בכל לבבך וגו' • ויהי העבד ההוא זוכר
 ביום בלכתו, ובליש על יצועו, וכמו שאמר אם זכרתך על יצועי
 באשמורות אהבך, וכמעט שתיהם מדברת, ל' לרוח שתהמה בעת
 זכרו מסכונת והכליון, וכמו שאמר אזכרה אלהים ואהמיה, אשיחם
 ותעטף רוחי סלה • ויון איתו זכרו יותר מן שדשים, ויהיה אותם
 סגור יותר מכל רוק, כמו שאמר כמו חלב ודסן תשבע נפסי וגו' עד
 שתשיב כל ענייני כלם אליו ותהיה חוסה בן ובקחת תמיד כאשר
 אמר בטחו בן בכל עת עם שפכו לפניו לכבסו וגו' ואם ייטיב לך
 תורה, ואם יבערנך, תסבול אכמו שאמר הכלו וישתחוו כל דשני ארץ
 ואלו היה מפריד בינה ובין גופה, היחה מיחלת לו, ולא היתה חושדת
 אותו, כמו שאמר הן יקטלניו איחל, וכל אשר תסתכל בענייני, תוסיף
 יראה ופחד, וכמו שאמר על בן מפניו אבהל, אתבוכן ואפחד מענו •
 וכל אשר תתבונן במדותיו, תגדיל שבחיהם, ותופיך שמחתה, וכמו שאמר
 ימח לב מכהו יי', עד שתאבד אוחביו ותוקיד מוקירו, כמו שאמר ולי
 מה יקרן דעיך אל עג' ותשבא משנאיו, ותחיב אויביו, וכמו שאמר הלא
 משכאיד יי' אשגא וגו' עד שתעטון בעבורו, ותשיב על מי שמדבר
 בו וכענייניו בסכל וברעת לך בככרות, כמו שאמר אשא דעי ל
 למרחוק ולפועלי אתן בדת, כי אמנס לא סקר מלי, תמים דעות
 עמך, ותשבחנו ותהללנו בסכל וכיוסר, לא בנחמא ובסקר, כמו
 שאמר שכתוב במטבחיש, וידבר חוקיהו על לב הלגים המסכלים
 סכל ליי' • ולא תשבחנו, בשהוא ימים גממסה יותר
 מן העשרה, סלא יוסיף בהם, ולא סיכנים עוולס בחלל הטבעת
 סלא יבר זה וירחיב זה, ולא סיסיב אתמל, החולף, כי בל זה הכל
 ואמסר מיסאלנו קצת הכופרים על כל אלק, ונסיב כי הוא יכול
 על כל דבר, וזה אשר סאל עליו, איננו כלום, כי הוא סכל, ומהכל
 איננו כלום, וכאלו סאלג סיוכל על לא כנוס, אף על זה סאלו
 באמת, אבל היה משבחת אותו בענייניו שבעמיס, טסוף הקדמון
 אשר לא חלף, ולא יחלף, כמו שאמר מעונה חלתי קדם וסבוא אחד בעצמי
 באמת, כמו שאמר אתם הוא יי' ככרך, וטסוף סחי וחקיי' כמו סאמ' כי אסא אל
 סמיס יריגו, וטסוף יכול על כנרדכי כמו סאמ' סאל סגדו סגדו וסמל

וְסִימָנָהּ יוֹדֵעַ כֹּל דְבַר יְדִיעָה סְלֵמָה, כִּמּוֹ שֶׁאֵמֵר הִתְדַע עַל מַפְלְסֵי פֶנֶס,
 מַפְלְאֵת תַּמִּים דַּעִים, וְסִימָנָהּ בּוֹרֵא כֹל דְבַר הַחֵלֶה, כִּמּוֹ שֶׁאֵמֵר לֹא בְּאֵלֶּה
 חֵלֶה יִעָקֵב כִּי יוֹצֵר הַכֹּל הוּא, וְסִימָנָהּ עוֹסֶה הַשּׂוֹא וְלֹא הִתְהוּ, כִּמּוֹ שֶׁאֵמֵר
 לֹא תִהְיֶה בְרָהֶּ לְשִׁבְתֵי יֵרֵחַ, וְסִימָנָהּ מַעֲבֹל וְלֹא חוּמֵץ, כִּמּוֹ שֶׁאֵמֵר הַבּוֹרֵ
 תַמִּים פִּעְלוֹ כִּי כֹל דְרַכְיוֹ תַשְׁפֵּט, וְסִימָנָהּ עוֹסֶה לַעֲבָדָיו כִּי אֵם הַטּוֹב, סִימָנָהּ
 טוֹב יִלְכַל וְגו' • יוֹדוֹךְ יִי' כֹּל מַעֲשֶׂיךָ וְגו' • כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֵאמְרוּ וְגו'
 וְסִימָנָהּ מַשְׁתַּנֶּה וְלֹא יִחְלֹף, כִּמּוֹ שֶׁאֵמֵר אֲנִי יִי' אֱלֹהִים לֹא סְנִיתִי וְאֵתֶם בְּפִי
 יִעָקֵב וְגו' וְסִימָנָהּ לֹא תִחְלֹף וְלֹא חֵלֶה, כִּמּוֹ שֶׁאֵמֵר מַלְכוּתְךָ
 מַלְכוּת כֹּל עוֹלָמֵי וְגו' • וְסִימָנָהּ קִימַת אֵין מַשִּׁיב לֵה, כִּמּוֹ שֶׁאֵמֵר יִי'
 בְּשָׁמַיִם הַכִּין כִּסְאוֹ וּמַלְכוּתוֹ בְּכֹל מַשְׁלָה • וְסִימָנָהּ לְשִׁבְחוֹ בַמְדוּתָן
 הַטּוֹבוֹת וְהַגְּדוּלוֹת, כִּמּוֹ שֶׁאֵמֵר וַיִּסְרֹו בְרַכְיִי יִי' בִּיגְדוֹל כְּבוֹד יִי' • וְסִימָנָהּ
 מֵה סִימָנָהּ עֲלֵיו הַמַּסְפְּרִים, וְסִימָנָהּ בּוֹ הַמַּסְפְּרִים, הוּא נִעְלָה וְגְדוֹל
 וּמְרוֹמֵם מִקָּבֶל, כִּמּוֹ שֶׁאֵמֵר וַיְבָרְכוּ סֵם כְּבוֹדְךָ וּמְרוֹמֵם עַל כֹּל בְּרַכַּת
 וְתִהְיֶה • וְזֶה אֲשֶׁר תִּמְצֵא בַמְקוֹמוֹת מַסְפְּרִים, מִן הַשְּׂבָח וְהַתְּהַלָּלָה
 אֵינְנוּ מִיּוֹחַם אֲלֵינוּ, אֲךֵּ הוּא מִיּוֹחַם אֵל סְפוּרֵינוּ, כִּמּוֹ שֶׁאֵמֵר בְּרוּךְ סֵם כְּבוֹד יִי'
 תִּמְקוֹמוֹ • וְאֵמֵר זִמְרוּ שִׁמּוֹ, וּפַעֲמֵים תִּמְצְאוּ לְהַפֵּר סְפוּרוֹ, וַיֵּאמֵר
 בְּרוּךְ סֵם כְּבוֹדוֹ • וְאֵמֵר וְסוּרוֹ לִזְכֹּר קִדְשׁוֹ, אֲךֵּ בְרַכְיִי רַבּוֹתֵינוּ רַבִּים
 בְּאֵלּוֹ הוּא לְהַפֵּר סְפוּרוֹ, שֶׁסֵּם אֹמְרִים בְּרוּךְ סֵם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, וְאֹמְרִי
 בְּכֹל זֶה, שֶׁהוּא גֵם כֵּן מִמַּעֲשֵׂה הַלְּסוֹן, וְהוּא כִּאֲשֶׁר הוּא מְכוֹנֵת לְהַגְדִּיל
 וְלִהְיֶיהָ פְּקֻדָּתֵי הַמַּלְאוֹת קוֹדֵם שִׁיזְכְּרוּ הַמְּגוֹדֵל הַשּׂוֹא, וְכֹל אֲשֶׁר יִרְבּוּ
 הַמַּלְאוֹת שֶׁסֵּם הַקּוֹדֵמוֹת יִהְיֶה בֵּהֶם יוֹתֵר גְּדוֹלָה, כִּמּוֹ שֶׁאֵמֵר בַּהֲרִאוֹתַי
 אֵת עוֹשֵׂי כְבוֹד מַלְכוּתוֹ וְאֵת יִקָּר תִּפְאֵרֶת, וְהוּא הוּא עֲסִירוֹ וּמַלְכוּתוֹ
 וְגְדוּלוֹתוֹ, וְכֹא גֵם כֵּן יִקְרוּ וְתִפְאֵרֵתוֹ גְּדוּלוֹתוֹ, וְדַמּוֹ הַסְּפוּרִים הַקָּדָם
 לְהַקָּדָם, הַסִּימָנָהּ בְּאֵלֵים מֵה סִימָנָהּ, וְהַסִּימָנָהּ בּוֹ כִּיפְסֵךְ
 וְהַעֲלֵהוּ בַּתַּחֲסֻבְתְּךָ, וְאֵל תִּמְצֵר לְגִזּוֹר עַל הַמַּלְאוֹת, אֲבָל גִּזּוֹר עַל
 הַסְּפוּרִים בַּקּוֹדֵמִים, וְסִימָנָהּ הַעֲלֵהוּ עַבְרָה וְהַקִּרְבָּן, בְּאֵשֶׁר בְּאֵרְנָה

כַּמֵּלֵם הַעֲמָר קַסְנֵי מִן סִימָנָהּ

המאמר השלישי בצווי ובאחרת
אמר יהודת בן שאול אמר המתבר

אשר ראוי לקדם אותו התחלה למאמר הזה, כי הכורא יתברך כיון
שהתברר שהוא קדמון, לא היה עמו דבר, היה, כדבר יאחז
לדברים טובים, וחסד ממנו, וכאשר זכרנו בסוף המאמר הראשון בעלת
בריאח הדברי, נעמק שימצא בפריס שהוא טוב ומטיב, כמו שאמר טוב
י' לכל ורחמינו על כל מעשיו, ותחלת הטבתו לברואים, שהנכס הקיים
דכוזי לומר, המציאו אותם אחר שלא היו, וכמו שאמר לחשובים שבהם, כל
הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו וגו' ואחר כך, חנכס בבח, שמגישים בה אל
ההכלה הבמורה, והטובה השלמה, כמו שאמר תודיעני ארח חיים שבע
סמות את פניך וגו' והוא מה שזכר והזכירם ממנו, והוא המאמר תחלת מה
סיקו עליו השכל, ויחשוב בהמורה, הוא היה יכול שייטיב להם ההטבה
הגמורה, ויכליחם ההכלה המתמדת, מבלתי שיזכרו ויזכירם, אבל יראק
שטובתו בדרך הקיא טוב להם, בעבור מה שיתקל מעל, מעניני הטרת?
ואומר בבירור הענין הזה, כי שמונו בנת הבעתם אל הטובה המתמדת,
בהטריחם במה שזכו בו, הוא יותר טוב, והוא שהשכל דן, שיהיה מי שמגישי
לטובה, על מעשה שהעבר בו, יש לו כפל, מה שיביעהו יין הטוב, מי שלא
עשה דבר, אבל תוא מתחסד עמו, ואין השכל רואה, להשוות ביניהם, וכאשר
הדבר כן, נטה כנו בוראנו אל החלק היותר לניו, תועלתנו, על הבמול.
בכל תועלתנו, אשר תהיה על לא מעשה. וכמו שאמר הנה י' אלהים בחוק
יבואו וזרועו מוסלה לו הנה טכרו אתו ופעולתו לפניו - וכיון שהקדמנו
ההקדמה הזאת, אומר פותח קודיענו אלהינו יתברך בדברי נביא, שיש לנו
עלינו תורה נעבדה בה, ובה מצות שזכה אותנו בס, אנחנו חייבים
לשמרם ולעשותם בלב שלם, הוא אמרו היום הזה י' אלהיך מצוד לעשות
את חקיקים האלה ואת המשפטים ושמרת נעשית אותם בכל לבבך ובכל
כפסך וקעמידו לנו נביאנו, על המצות ההם האותות ואמופתים המלאים,
ושמרכוס ועשינו אותם מיד, ואחר כך מצאנוס ציון מחייב, שזכרה בהם,
ולא היה ראוי לעזבנו מבלעדו דבר, וראוי שאבאר ממה שמחייב אותו
חשיון לענין הזה דברי ועניני, ואומר כי השכל מחייב, להקביל כל מטיב,
אם בהטבת אס הוא צריך אליה, אס בהודות, אס איננו צריך לבמול, וכאשר
היה זה מחייב השכל לא היה נכון, שיעזבו קבורא יתברך בעניני עצמו,

אכל התחייב לצוות ברואיו בעבודתו, והודות לו בעכול סבראם, והסכל
 מחייב עוד, שהחכמ' לא יזיר לגדפו ולהקללו, והתחייב עוד למנוע הכורא
 סבדיו מזה, להקביל בו • והסכל מחייב עוד, שימנע הכרואים לחטא
 קצתם לקצתם, בכל מיני החטאים, והתחייב עוד, שלא יתיר להם גחכס
 זח, והסכל מכסיר עוד, שיטריח החכס עושה בדבר מהדברים, ויתן לו
 שכרו עליו, כעבוד שיביעמו אל התועלת כלבד / מפני שהיה זה ממס
 שמועיל לעושה, ולא יזיק המטריח, וכאשר נקבץ אלו הארבעה ענינים
 יהיו כלליהם, הם הצבות אשר צוכו אלהינו, והוא מחייבנו, לדעתו ולעבדו
 בלב של' כצו שאמ' הכבי' ואתה שלמה בני דע את אלהי אביך ועבדתו בלב
 שלם ובנפש חמה • ועוד הזהירנו, מהקבילו בקללות וכגדופים, אף על
 פי שאינם מוסיקים אותן אלא סוף מדרך החכמה להתירה, באמרו יהי אים
 כי יקלל אלהי, וכאשר חטאו, ולא התיר לקצתנו, להרע לקצתנו ולחמסם, כמו
 שאמ' לא תגככו ולא תכחשנו ולא תסקרו אים בעמיתו, ואלחם כלש' ענינים
 הם, ומה שנסמך אליהם הם החלק הראשון, מפני חלקי גמדות, ונקמך אל
 הראשון מהם, להסכע לו, ולעבדו, ולעמוד לפניו, והרומה לזה, והכל בכתב
 ונקמך אל השני, שלא ימותף לו, ולא ישבע בסמו לסקד • ושלא יתארהו
 בתארי' המבנים והרומ' לזה והכל בכלל • ונקמך אל השלישי, שעותהמספס
 והאמת והצדקה והדין והלחקה מהרוב המדברים, ואיסור הניאוף, והגנבה
 והרכילות, ושיאהב המאמץ לאחיו, מה שהוא אוהב לנפשו, וכל אשר ככלל
 באלה השער' והכל בכתב, וכל ענין אלה, שמצנה בו נטע בשכלנו טובתו
 וכל ענין מהם, שהזיר ממנו, נטע בשכלנו גבותו, כמו שאמרה החכמת
 אשר היא הסכל, כי אמת יתנה חכי ותועבת ספתי רע • וסחלק השני
 דברים אין הסכל גוזל אותם, שהם טובים לעצמם, ולא מבתים לעצמם
 הוסיף לנו הכורא עליהם, צווי ואזהרה להרבות במולנו, והכללתנו עליהם
 כמו שאמר יי' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאריר ויהיה המנוה בו
 מהם טוב והמוזהר ממנו מהם מגונה למקום העבודה בהם וההפסד בענין
 השני בחלק הראשון ועם זה, אי אפשר שלא יהיה להם עם הקהתכלות
 תועלות חלקיות, ועלילת מעטה, מדרך המוסכל, באשר היה לחלק הראשון
 תועלות גדולות, ועלילת גדולה מדרך המוסכל • וראוי שהקדים
 הדברים, על המצות השכליות תחלה, ואומר מן החכמה לאבור שפיכו דמי
 המדבר' שלא יותר זה, ויכלה קצתם את קצת' יש בו אחר מה שמרגיש בו
 מן הצער בטול הענין שכוון בו החכס, ומכרית אותם הרוב, מאשר בראם
 לו, והאיריחם בו גאן החכמה לאבור הזנות, שלא יהיו המדברים ככהמות
 ולא

וְלֹא יֵרַע אֶחָד מֵהֵם אֶבְיֹוֹן וְסִיּוּרֵי שְׂחָהוּ אֶבְיֹוֹן
 בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִיָּמֵינוּ וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁמַח וְיִשְׂרָאֵל יִשְׂמַח
 בְּהוֹרֵת מוֹדָע לְהֵם, מִן הַחַיִּינָה • וּמִן הַהִבְחָה, לְאֶסְרוֹ הַגְּבֻהָ, בִּי אֵם תּוֹתֵר
 יִבְטְחוּ קֶצֶת בְּכִי אֲדָם, עַל גְּבִיבֵת מִמּוֹן הַקֶּצֶת, וְלֹא יִשְׁכּוּ הַעוֹלָם וְלֹא יִקְנֻ
 מִמּוֹן, אֲךָ אֵם יִבְטְחוּ הַכֹּל עַל זֶה, תִּבְטַל הַגְּבֻהָ עוֹד, בְּבִטּוֹל הַקִּיּוּן, מִכִּי שֶׁלֹּא
 יִמְצָאָהּ שִׁגְנוֹב כֹּלל • וּמִן הַחֲכֵמָה, אֲךָ מִרְאֵשִׁיתָהּ דָּבָר, דְּרָהּ וְעוֹבֵד הַכּוֹב
 כִּי הַדְּרִיק, הוּא הָאֲמִירָה עַל הַדְּבָר בְּאֶרֶץ הוּא, וְבַעֲבִיבֵנוּ, וְהַכּוֹב, הוּא הָאֲמִירָה
 עַל הַדְּבָר, לְאֶבְיֹוֹן הוּא, וְלֹא בַעֲבִיבֵנוּ, וְכֹאשׁ יִכּוֹל הַחוֹשֶׁעַ לִי, וְנִימְצָאֵנוּ בְּתַכּוּנָה
 מִהַתְּכּוּנֵנוּ, וְתִלְיִץ עֲלֵינוּ הַנֶּפֶס בְּהַפֵּךְ, בְּתַכּוּנֵנוּ לְהַתְּמַד לְבִי, ב' הַתְּכּוּנֵנוּ בְּנֶפֶס
 וּמִתְּכּוּנֵנוּ, וְתִשְׁעַר מִהַמְנַעֵס, כְּדָבָר לְכַרְיָ, וְאַחַךְ אֹמֵר שְׂרָאִיתִי מִכִּי אֲדָם מִי
 סָבוּב, כִּי אֵלֶּה ר' הַשְּׂרָאִיתִי מִזִּי אֵינֶם מִזִּי, אֲבָל הַמּוֹרֵר אֲבָל מִהֵם שִׁבְעָדָהוּ
 וְיִדְאִיגוּ, וְהַטּוֹב אֲבָל מִהֵם שִׁבְעָרֵב לֹא וְיִרְגִיטְהוּ, וְלִי עַל הַדְּבָרֵי הָאֵלֶּה הַטּוֹב
 רַחֲמָהּ, בְּמֵאֵר הַד' בְּשַׁעַר הַדְּרִיק, אֲךָ אֲזַכּוֹר מִמֶּנָּה הַנָּה קֶצֶת • וְאַמֵּר כִּי מִי
 סָחוֹשׁ וְקָבֵר עוֹבֵד, כֹּל מִהַשְׁהַבְּחָתִינוּ לְרֵאִי הִנְהִי מִי שֶׁעֲזָה הוּא סָכֵל וְהַבְּחָתִיק
 טְרַחוּ מֵעֵלֵינוּ, וְעַסֵּם זֶה לֹא אֲנוֹחַ, עַד שֶׁאֲרָחִיבֵנוּ הַהַתְּכּוּנֵנוּ, וְהַהַמְנַעֵנוּ, וְאֹמֵר כִּי
 הַרְיֵב הַטּוֹב אֵת מִהֵם שִׁבְעָרֵב לְהוֹרֵב, וְיִצְטַר הַדְּרוֹב, וְלִקְיָח הַמִּמּוֹן, וְהַנְּשִׂי הַנְּשִׂאוֹת
 מִמֵּהֵם שִׁבְעָרֵב לְלוֹקְחֵנוּ, וְיִצְעַר לְלִקְחוֹ מִמֶּנּוּ, וְעַל הַמְּהַשֵּׁב הָאֵת, וְהַחַיִּיב לְהַאֵת
 בֶּל טוֹעַל מֵאֵלֶּה הַשְּׂרָאִיתִי חֲכֵמָה וּבְכֹלֹת יַחַד, חֲכֵמָה מִכִּי שִׁבְעָרֵב לְגַבֵּל, וְלִהְיוֹב
 וְלִזְנוּתָהּ, וְסָכֵל מִכִּי שֶׁהוּא מַצְעַר, בַּעַל דִּינֵנוּ, וְכֹל דְּעֵת סָמְבִיאֵי אֵל הַהַתְּכּוּנֵנוּ
 וְאֵל הַזְּמַנֵּה הוּא שָׂקֵר, אֲךָ יִתְקַבֵּץ עֲלֵיהֶם הַהַפֵּךְ, הוּא בְּאֵישׁ אֶבְיֹוֹן שֶׁנֶּפֶל בּוֹ
 מַעֲטָה אֲדָם, אֲבָל וְהוּא עָרֵב, וְהוֹרֵב, וּמִתְחַיִּיבֵי שֶׁתְּהִי חֲכֵמָה וְסָכֵל, יַחַד, אֲחִיב
 אֹמֵר בְּחֻלְתֵּךְ חֵב אֲשֶׁר הֵנָּה מוֹתֵר בְּסָכֵל, וְהַתּוֹרָה בּוֹתָהּ בְּקִצְתָהּ, וְהַבְּרָה קֶצֶתוֹ
 וְהַכִּיחָה, הַשָּׂר מוֹתֵר, כִּמּוֹן שֶׁהוּא כִּמּוֹן קְדוֹשׁ יוֹם, בֵּין יָמֵים, בְּשִׁבְחָהּ וּמוֹעֲדֵים
 וְקְדוֹשֵׁי אֵישׁ, מִשְׁאֵר בְּכִי אֲדָם, בְּכַהֵן, וְהַנְּבִיאֵי • וְהַמְנַעֵ מֵאֲבוֹרֵת קֶצֶת הַמֵּאֲכֵלִים
 וּמִסָּכֵב קֶצֶת בְּכִי אֲדָם, וְהַפְּרִישוֹת תִּכְהֵ, לְקֶצֶת הַמְּקָרִים, בַּעֲבוּר הַטּוֹמָאָה •
 וְאֵלֶּה הַשְּׂרָשִׁים וְהַיִּסוּרִים מִהֵם, וְהַשְּׂרָשִׁים שִׁבְטֵרֵךְ אֵלֶּי הָאֵשׁ, שֶׁפִּסְהָעֵלֶה הַגְּבֻהָ
 בְּקִיּוּמָם מִצּוֹת אֵלֶּיכֶם, וְהַבְּחָתֵנוּ אֵל הַתּוֹעֵל, אֲנִי מוֹדָע לְרֹבֵס עֲלוֹת חֲלָקֵינוּ
 מוֹעֵלֵנוּ, וְאֲנִי רוֹא לְזַכּוֹר קֶצֶת, וְלִדְבַר עֲלֵי הַחֲכֵמָה הַכּוֹרֵל מֵאֵל מִהַכֵּל, וְאֹמֵר
 כִּי מִתּוֹעֵל קְדוֹשׁ קֶצֶת הַזְּמַן, תְּחַלֵּה בַּעֲבוֹב הַמְּשִׁיבֵנוּ, לְהַבִּישׁ אֵל הַמְּכּוּנֵנוּ, מֵרֵב
 סִיבֵי, וְלִהְיוֹת אֵל קֶצֶת הַחֲכֵמָה, וְחֻלְתֵּךְ מִן הַתּוֹבֵב, בְּחֶסֶד, וְיִפְנֹו בְּכִי אֲדָם לְכַנְּעֵי
 קֶצֶתֵם, אֲחַ קֶצֶת בְּהַתְּכּוּב, וְיִדְבְּרוּ בַּעֲבִיבֵי תוֹרָתִי, וְיִכְרִיזוּ בְּהֵם, וְכֹל הַדּוּמָה
 לְזֶה, וּמִתּוֹעֵלֵת קְדוֹשׁ אֵישׁ מִיּוֹחַר, לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ הַחֲכֵמָה יוֹתֵר
 וְלִהְיֵישׁ בַּעֲדֵם, וְלִחֲכֵב לְכִי אֲדָם, חֲדָרֵךְ הַשְּׂרָה, כְּדִי שִׁבְעֵנוּ אֵל
 תְּפִלְתָנוּ, וְשִׁמְחָתֵנוּ לְהִשְׁתִּיר בְּכִי אֲדָם, בֵּין כְּהוֹרֵ גְאוּי לְכָר, וְתָה

שדומה לה, ומתועב לאיסור אבילות קצת בעלי חיים, שלא ידמוהו לבורא, לא
 לא יתכן, שיחייב לאכול מה שהוא דומה לו, ולא לטמאו, ושל לא יעבוד הארץ
 מאומה מהם, כי לא יתכן לעבוד, מה שהושע לו למאכל, ולא מה שהושע
 אכלו טמא, ומתועב' שרחקת סביבת קבת הנשים, אשת איש, כאשר הקדמנו
 אכל האב והאחים, הצורך מביא להתייחד עמם, ובהתרת נכואיהם, היעולם
 על לבם, לזנות עמם, ושל לא יתאוו לצורה מיפה מקרוביהם, ושל לא ימאסו
 צורח שאיננה יפה, כשיראו קרוביהם אינם חפצים בה, ומתועב' לטומאה
 והטהר, שיכבד אד מעצמו, ומבשרו, ושתיקר בעיניו התפלת אחר שספק
 ממנה ימים, ושייקר בעיניו הקדש, והמקדש אחר טמא מעצמו ממנו ימים / ו
 ושיטיב לבו ליראת שמים, ועל זה הדמיון, כאשר יתקרו רוב המצות האלה
 השמיעות, ימאס להם מן עשיפי העלילה, ותועלותיה דברים רבים, וחכמת
 הבורא, ודעתו, למעלה מכל מה שסיגוהו המדברים, כמו שאמר כי גבהו
 שמים מארץ, בגבהו דרכי מדרכיכם * וכיון שאמרתי זה, שכלל בשני
 מלקי המצות, והם השכליות והשמעיות ראוי שאבאר, מה היה הצורך
 לשלוחים ולנביאים, כי שמעת, כי יש אנשים שאומרים, כי אין לנביא אדם
 צורך לנביא, ושכלליהם מספיקים להם, לחסירם, כמה שיש בהם מן הטוב,
 ומן הרע, ושכתי אל מבחן האמת, וראיתי בו, שאם היה הדבר, כמו שאמרתי,
 הבורא יודע בו, ויחזר מהם, ולא היה שולח שלוחים, כי איננו פועלמה שאין
 לו ענין, ואחר כך התכלתי בענין, ומצאתי צורך הברואים, אל השלוחים,
 צורך גדול, לא מפניהם המצות השמעיות בלבד, לקודיע' אות' אד מפני המצות
 השכליות, כיהמעשה בהם, לא ישלם בי אם בשלוחים, שיעמידו בני אדם
 על יסודם, ומזה, שהשכל דן, בהורא' לאל על טובותו, ולא שם גבול להודא' הקיאל,
 לא ממאמר, ולא ממזמון, ותכונה, והצטרבו לשלוחים, ושמו לו גבול, וקראוהו
 תפלה, ושמו לו עתים, ומאמרים מיוחדים, ותכונה מיוחדת, ומצאנו מיוחדת,
 ומזה, שהשכל הרחיק הנאוף, ואין בו גבול מוטס, ואיך תהיה האשה נהנית
 לאיש עד שתסוב כאשת איש, הייתה זה בדבור בלבד, או בממון בלבד, או
 ברצון אביה בלבד, או בעדו' שנים, או בעד' אלו בקבוצ' אנשי העיר בזה, או
 בפי' שישם: עליו, האו שירשמהו ביום, ובאו הנביאי' ואמ', במה דוססל,
 ו עדות, ומזה, כי השכל מרחיק הבגבה, ואין בו אף יהיה הממון ברש' אדם,
 עד שיהיה קונחו מדרך' על אבה, או מדרך' הסחורה, או מדרך' פירותה, או
 מדרך' ההפקר, כמון ביד הברזל, או בתת הדמים, יתקיים המקראו ב
 בתפיסת התקח' או בדבור בלבד, וסאר מה שיפול בשער הזה, מן הספקות
 שהיא ארץ, ורחב, ובאו הנביאים בכל שער מהם, ברין פוסק, ומזה, הערכת
 החבלות

אחבלות ציי העכל רואח לסער הנוק, ולא סס לסעורו גבול, אס בתוכחת
 בלכד, או בקללה צתח, או בחלקאה גס כן, ואס חיה בחלקות, כמה טיפודו.
 זכן הקללה, והרובחת, או שלא יטפיקו ממנו, כי אס בהמיתו, ואס עונס כל
 מזיק אחר, או קצתס אינו דומה לקצתס / וסמו הנביאים, לכל אחר מהס
 תסלס ידוס, וסתפו קצתס עס קצתס בענינים / וסמו לקצתס תסלס
 קמון, וצבור אלס הרברים, אשר ספרנו, והדומה להס, הוצרכנו לסליחות
 הנביאים, כי אס היינו מונחים לעצתנו, היינו חולקים כדעותינו, ולא היינו
 מסכימים על דבר, ועוד בעבור השמעיות, כאש' בארתי * וכיון שבארתי
 איך הביא הצורך, לסליחות הנביאים, ראוי סאטמין לזה, איך התקיימ' להס
 השליחות, אבל בני ארס / ואומר, בעבור סקיו בני ארס, יודעים בכחס
 זיכלתס, סהס אינס יכולים להכריח הטבעים, ולא להפך העצמים, אך סס
 בלאים מעשות זכאי, זה מעשה בוראס, סהכריח הטבעים הנחלקי, ובראס
 מחוברים, והה ענינס לברוח זה מה / וסנה עצמי כפרדיהס, עד ססבו
 מחוברים, לא יראה מהס עצס גמור, אבל כראה דבר אחר, וזלת העצמי
 האל, ההתבודדי, רצה לומר ארס, או צמח, והדומה לזס מהגסמי, סתחייב
 להיות זה אלס, סימן מעשה הבורא, וכל נביא סיבחרהו הבורא יתברך
 לסליחותו, ונתן לו אות, מאלה האותות, אס סהכריח טבע, כמו מניעת האס
 מסרוף, ועצירתה, סלא יעבור, והעמיד הגבל מחליבתו, והדומה לזס
 או סמוך עין, כאשר כהפך החי דומס, והדומס חי, והמיס דס, וקדס מיס,
 וכאשר ינתן לו אות כזה, יתחייב הורא' אותס מכני ארס, להקדישן, ולהאמין
 בו, במה שיאמר להס, כי החכס לא נתן לו אות, עד סהיה נאמן אכלו / וזה
 הענין, אף על פי סחוי בסכל, הוא כתוב בספרוס, כאשר ידעת מדבר מעשה
 רבינו, והאותות המלאים, אשר נתנו לנו, מה שאינני צריך לזכרס, סנה, וכאשר
 סס מבואר, סספר ואלה סמות, וזולתו, וברוסס, וכמו סאמר לעמו, סמסות
 חבדולות אשר ראו עיניך, ומי סהאמין בו מכני ארס, סס בצדיקים, כאשר
 אמר, ויעשה האותות לעיני העס ויאמן העס, ומי סלא האמין בו, סס סתועים,
 וכאשר נודע מענין, מי סנאמר בו, כי לא האמינו באלהים / ואני צריך
 לאמר הנכד, דבר אסמור בו האמתות, והוא סהבור יתברך, אינו הוסך עין
 עד אשר יודיע לבני ארס, סהוא עתיד להפכס * והעלת כזה, להאמין
 בצכואות, אבל מבלי עלת, אינו הוסך מאומה, מן העינים, כי אס היינו
 חוסכים, זה חיון האמתות כפסדות, לנו, והיה כל אחר ממנו, כאשר יסוב אל
 ביתו, ואל בני ביתו, לא יהיה פגמות, סלא יהפוך עיניס, סהבורא, וסגיני, וזלת
 סס סעזוב, וכן כסינור על ארס כערות, או דן בדין, אבל צריך סנאמין, כי

להמצאות על תכונתם, לא ישנה אותם בוראם כי אם החל שיפוד עליהם
 ואומ' עוד, שלא יזכך בחכמה, שיהיו הסלוח' לכבי אדם מלאכי, מסני שבני
 אדם אינם יודעים, שיפוד כח המלאכי, במה שיובלנו, ולא במה שילאו ממנו,
 וכאשר יבואו באותו מלאכים, יש לבני אדם לחשוב, שכל המלאכי כן טבעם,
 ולא יתאמת אצלם, שהאות ההוא מאת הבורא / אך הסלוחים, כשיגיו בני
 אדם בתוונתו, וכמבא עושים, מה שגלגל מעשותו, ומה שאיננו כבי אם ממעשה
 הבורא תתאמת להם הסליחות במאמרו • ואומר עוד, כי בעבור מעלה
 האות הסנה בין הנביאים, ובין שאר בני אדם, במית' שלא יחשבו בני אדם
 כי באשר יכולים לחיות לעולם שלא כדרכם, הם כן יכולי לעשות האותות
 המלאים שלא כדרכם הם ועל כן לא הפיק להם, תבלעדי אכילה ושתים,
 ולא מנעם מן הזונג, כדי שלא יפול הפסק באותותם, ויטברו בני אדם
 שהמניעה היא מטבעם, וכאשר נתקנה להם, נתקנו להם גם כן האותות,
 ועל כן עוד, לא הבטיחם בכריאות הנוף התמידה, ולא במאון הרבה, ולא
 בבנים, ולא התבלה מחמם חומם, בין במכות, או בהרפות, בין בהריגה, כי
 אם היה עושה זה / היה אפשר, שייחמו בני אדם הענין הזה, אל טבעם,
 שיצאו כומגדר שאר בני אדם, ויאמרו באשר יתחייב יציאתם בענין הזה
 בן התחייב שיובלו על מה שגלגל ממנו • ואומר בחכמתו נעלה על כל
 מאת' כיעזבם בכל עניניהם כשאר בני אדם, והוציאתם מכללם, שנתן להם
 יכולת, על מה שגלגל'ים ממנו שאר בני אדם, שיאמת אותו, וחאמן שלימותו
 ואומר בעבור זה עוד, לא סמם עושים האותות תמיד, ולא יודעי העתידות
 תמיד, שלא יחטבוהו מן העם, שיש בהם טבע מיוחד, מחייב זה / אבל שם
 אותם עושים זה בעת מן העתים, וידעו זה עת' מכלעדי עת, ויהבאר בזה
 שהוא בא אליהם מצד הבורא, ולא מעצמם, שמתכת החכם ויתברך
 ואשר הביאנו, לזכור כל אלה הדברי' הנק, שראיתי אנשים הפמידו אותם
 מתחכותם, באשר חשבו כדברים האלה / והצתם אמה, הרחקי סימות
 הנביא כשאר האדם, והצתם סהר חיק שירעב ויצמא / והצתם הרחיק
 שישגלו ווליד, והצתם הרחיק שיפוד עליו החמם והעול, והצתם הרחיק
 שיעלם ממנו דבר מן הנמצאות, ומצאתי כל מה שאכזרו און ועול / אך
 בתאמת לי, שהחכמה במה שעשה הבורא בענין סלוחיו, היא דומה לשאר
 מעשיו, כמו שאר בני יסר דבר ייובל מעשהו באמונו, והמה לא ידעו מחשבו'
 יי' / ולא הבינו עצתו, ועמדתי על שהנביאים, היה תתאמת אצלם, שהדבור
 שהיו סומעין קית מאת הבורא, קודם שיחמהו הבורא אצל עמו, והוא שהיה
 בדיקה לו אות מתחלת עם התחלת הדבור, וק'ת'לם עם סלמתו, והיא אם
 עמו

פמוד ענדן, און פמוד אשאו אור בקירמבלעדי האורים הרבנים, וכאשר
 דואה הנביא זח, יתברר לו בלי ספק, כי הדבור מאת הכורא, ואפשר
 סיראוחו אס כן העם, כמו שהיו עס מבחכשהי נפרד מהם, ללכת אל מקום
 הנבואה, היו עומדים ומביטים באויר, והוא צח בלי ענן, ועיניהם אל משה
 וכאשר היה מגיע למקום הנבואה, היה יורד הפנן בעמוד, ויעמוד עד
 אשר ידבר עמו, וישלח, וישוב אליהם, כמו שאמר והיה בצאת משה אל
 האהל יקומו כל העם ונכבדו איש פתח אהליו. וכאשר ישוב אליהם
 ויביע שליחותו, היו אומרים אצת אנו ראינו בקיות האויר, קודם הגיעך
 וירדת פמוד הפנן, בהגיעך, והיה נכבדו, כשיעור שמעך הרבנים אשר
 אצת אלנו, ועוד כי מצאתי קצת הנביאים, אשר לא פורס בענינו
 סהיה מדבר אליו, בעמוד ענן, התבאר מענינו, בספר אחר שהיתה
 נבואתו כן, כי סמואל הובא עם משה ואהרן, ואמר על הכל, בעמוד
 ענן ירבר אליהם. וכאשר מצאתי כוח בסמואל, אין ספק, כי רבים
 מהנביאים כמוהו. ואם ישאל סואל, איך עמדו החרטומים
 כנגד משה ואהרונותיו, נאמר, כי האונות אשר עשה משה עשרה, הפיכת
 המטה, והתעבה האחרים, לא זכרה התורה. שעשו נגדו, כי אם השלכת
 וחלשה גם כן, לא זכרה התורה להסוות בינם ובינו. אבל זכרה זח
 לשנות מעשהו ומעשיהם, והוא שבארה, שמה עשה דבר נראה, כאשר
 בוק יי, וסאלה עשודבר נסתור, ונעלם, כאשר חוקרים עליו, ומגלים אותה,
 ותראה תחבולה בן, כמו שאמרה בשלשה וישעו החרטומים בלטיהם. *
 וזאת המלה, בלסון נופלת על הדבר הנסתור והנעלם, כמו שאמר הנח
 היא לוטה בשתלה אחרי האפוד. וכמו פני הלוט הלוט על כל העמים
 וילט פניו בארדתו, והמלך לאט את פניו דברו אל דוד בלט, וקדומת
 להם, וכאשר פרשה תורה, באמת בלטיהם. או בלטיהם, התבאר כי זח
 לבנות פעלם, לא לאמתו. * וזח באמרך, אמר ראובן דברים ישירים, ואמר
 שמעון דברים מעוותים, ואתאמ' עשה לוי מעשה טוב, ועשה שמעון מעשה
 דע, כי אינך מכוין, כי אם להכדיל בין שני המאמרים, ושני המעשים, לא
 להסוות ביניהם, וכיון ששמתי זח השרש, איכני צריך בן להראות, איך הית
 אפשר בן, שיעשו תחבולה בחלקים מעטים מן המים, ומשני אות בצבעים
 ואיך היו משליכים בקצת אגמי המים, להכריח מהם הצפרדעי, אלא סאלו
 החלקים, לא יתכן כמוהם, בצרמים גדולים, אבל אר עשה מבח, משנת
 מי היאור כלם, ושערוו מחלך ארבע מאות פרסה, מעלאק עד מריוט, וכך
 שעלה הצפרדעים עכלו, קח סאי אפשר בן תחבולה, ולא ערמק. *

אבל הוא מעשה רעוזה החכם היכול, כמו שאמר לעזרה כפלאות גדולות
 לבדו • ואם ישאל שואל, איך נבחר יונה לשליחותו ונבחרת ממנה,
 זה חכם איננו בוחרתי מי שימרהו • אומר, כבר הסתכלתי בדבר יונה,
 ולא מצאתי כתוב שאומר כי הוא לא הגיע השליחות הראשונה, אף על פי
 שלא מצאתיו גם כן אומר, שהגיע אותה, אך חויבתי להאמין בזה, כדרך כל
 חז"אי' • ובהחכם לא בחר לשליחותו מי שלא יגיע וכבר מצאתי הכתוב
 אומר, וידבר יי' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל לאמר ואיננו מכורס
 וידבר משה כן אל בני ישראל כי אם בהצתם, אבל ברח יונה משני דברים,
 שיש להם פועם שנית בשליחותו כי עלה בלבו כי הראשונה התי אלה, והשנית
 לא יסגול להפחיד בעונש, ופחד יונה, שיערס בדבר ויסבוב, ויבתלק הוועד
 ההוא, ויחסן אותו אל המזב, ויבאמן הארץ, אשר יעדס הכורא, שתהיה בו
 הנבואה, וזו מפורסם באחרית מאמרו, אלא יי' הלא זה דברי עד היותי על
 ארמתי, על כן קדמתי לברוח תרשיטא, ולא היה עלי בזה חטא, מפני שלא
 אמר לו אלהי, הנני שולח אותך שנית, אבל היה זה דבר, שעלה על לבו
 נדחה מה שאפשר להיות או שלא להיות, והסיכו אלהיכו, אלה הארץ המיוהדת
 בהכרח עד סבבא אותו, ושלחו ונשלמה חכמתו, ואחר כן אבא, ענין כרי
 הקדס, ואומר כי הוא הקדש לנו, מכלל מה שהיה בזמן החולף, הגדות נתקן
 בהם לעבודתו, וכבר אליהם מצותו, וסמך אליהם מה שהוא
 גומל עליהם, וזיה זה תועלת קיימת, לעולם, והוא שכל בפני הנביאים,
 וספרי החכמים מכל עם, אף על פי שהם רבים, אינם כוללים, כי אם שלשה
 שרשים, תחלתם בדור הכווי והאזהרה, והם שער אחד, והסני במול ועונש,
 וחס פריהם • וישלישי, הגדת מי שהטיב בארצות והצליח, ומי שהפחיד
 בהם ואבד, כי התקון השלם, לא יהיה כי אם בקבוץ, אל השלשה, והמשל בזו
 אומר, במי שנכנס על חולה, שיש לו קדחת, ונתברר לו, כי סבת חלינו
 תגבורת הדם, ואם אמר לו אל תאכל בשר, ואל תשתה יין, כבר תקן מענינו,
 ולא התקון השלם, ואם יופיף ויאמ' לו, שלא תטרף דעתך, כבר הוסיף בתקון,
 ואינו עד עתה שלם, עד שיאמ' לו, וכאשר קרה לבלונכוכאשר יעשה זה, כבר
 נשלם תקונו, ועל כן קבצו הפריס אלה השלשה שרשים, ואינני צריך
 לזכור דבר מהם, מפני רובם • ואחר כן אומר, שהחכם יתעלה,
 מדעתו שתודותיו, ודברי אותו, וצריכים בארץ הזמן, אל מעתיקים, כדי
 שיתאמתו לאחרונים, כמו שהתאמתו לראשונים, שם בשכלים, מקום לקבול
 ההגדה הנאמרת, ובכפס, מקום לחתימה, כדי שיתאמתו בו ספרינו,
 ונגדתינו • ואני רגאע לזכור חלקי, שהאמתת ההגדה, לולא כי
 הנכבדות

ונכנסות מתישבו, שיש בעולם הגדה אמתית לא היה ארס מקוה מה שדרכו
 לקוותו, ממה שיכוסר בו בהצלחה בסחורה והתועלת במלאכה פלוגית, סכס
 האדם וכרכו, מוסמים להקות, ולא היה גם כן ירא, ממה שיראים ממנו
 ומסכנת הדרך הפלוגי, ומן ההכרזה במניעת המעשה הפלוגי, אם לא יהיה
 ויירא, ופסדו לו כל עניינו, אם לא יחשוב שיש בעולם הגדה אמתית, לא
 יקבלו מצות מלכס, ולא הזקרתו, כי אם בעת סיראו אותו בעיניהם, וישמעו
 דבריו באזניהם, ובשלא יהיה עמם, יתלה הקבל מצותו, והרחוקו, ואלו שיש
 זה בן, בטלת ההנהגה, ואברו הרבה מכני ארס, ולולי שיש בעולם הגדה
 אמתית, לא היה מגיע האדם לדעת, שזה קנין אבינו, ירושת וקנו / וגם
 לא היה מגיע לדעת, שהוא בן אמו, כל שכן שיחיה בן אביו, והיו עניני בני
 אדם בספקות, ועד שלא יאמינו, כי אם במה שיפול חוסם עליו, בעת נפילתו
 בלבד, וזו הדעת הרוכ מדעת המתעלמים, אשר זכרו במאמר הראשון.
 בכך אמרו בספרים, כי ההגדה האמתית אמת, באמת הדבר המושג ב
 בראות, הוא אמרו כי עברו אי כתיים וראו וקדר שלחו והתבוננו מאד,
 גלמת הוסיף בספר ההגדה, והתבוננו מאד, אמר, כי ההגדה יכול בה הפסד,
 מה שלא יכול במוס, משני כרדין אחד מהם, מדרך הסברה, והאחר מדרך
 ההזרה, ועל כן אמר והתבוננו מאד, וכאשר השתדלנו באלה השני ענינים.
 איך נאמין ההגדה עליהם, מצאנו בסכל כי הסברה וההזרה אינם נעלמי,
 אלא מן היחיד, אך הקבוץ הרב, סברותם לא יתחלקו, אך אם יזידו, ויסכימו
 על בריאת ההגדה, לא יעלם זה בין ההמון מהם, אך תהיה הגדתם, בכל
 מקום שתבא, תבא עמה הגדת הסכמותם, וכאשר תראה הגדת אבותינו בני
 ישראל, על אלה השלש ספרים, תמצאה נצלת מאלה הטענות, בדורה
 באמת. וכיון שקדמתי אל זה הדברים, אני רואה לפסוק לדברים האלה,
 הדבור בבטול התורות, כי זה מקומו, ואומ' כבוד קבלו בני ישראל, קבלת
 גמורה, שמצות התורה אמרו להם הנביאים עליהם, שלא יבטלו, ואמרו
 ששמעו זה, במאמר מפורש, יסתלק ממנו כל מחשב, וכל סברה, ואחר כן
 התבוננתי בספרים, ומצאתי מה שיש בהם, מורה על זה, תחלה, שרוב
 המצות, כתוב בהן ברית עולם, וכתוב בהן לדורותיכם, ועוד מה שאמרת
 תורה תורה, צוה לכו משה מורשה הקלת יעקב * ועוד, כי אמתנו אינכם
 ואמרה, כי אם בתורתיה, וכיון שאמר הבורא, שאומה-תעמוד, כל עמידת
 השמים, והארץ, מן החכמה, שיעמדו תורותיה, כל ימי השמים והארץ, והוא
 אמרו, אמת יי' נתן שמש לאור יומם חקות ירח וכוכבים ונולאם ימושו
 שמים, שאלה מלפני האם יי' גם זרע ישראל וגו'. גראיתי באחרית

הנבואה מזהיל על סמיר' תורת משה עד יום דיין וסליט' אליהו הנביא קודם
 הוא אמרו זכרו תורת משה עבדי אשר בויתי אותו בחורב על כל ישראל
 הקים ומספטים הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא לפני בא יום יי
 הגדול והכזיר • וראיתי אנשים שאומתינו, שמביאים ראיה, לדרחות בטול
 התורה, מדרך הכלל, ואומר לא תמלט התורה, כשמצוה בה הכבוד, מאחר
 מארבעה ענינים, אם סיבירט בה סקיא עולמית, וזה לא יתכן לבטול, לא
 שיטימה בחלק מהזמן, כאלו אתר עשו זה מאה שנה, ובטולו בפחות ממאה
 שנה, לא יתכן, ואחר הנראה כבר בשלש, ולא יסול עליו בטול, לאו סתמי, וסמך
 אל תקום באלו אמר עשו זה במצרים, ובמצרים לא יתכן לבטול, ואם יבוא
 בוולתו בוולת מצרים, אין בטול או סויהיה מעולל בענה, כאלו אמר עשו זה
 בעבור שנימי סיאור נגרים, וקודם שיצמדו מימי סיאור, לא יתכן לבטול
 ואם יבוא בוולתו אחר עמידת המים, איננו בטול • וכאשר יאמר להם
 זונה הנה חלק חזיסי, והוא הנוהר, אשר לח הגבול לח זמן, ולא יהוו בני
 יארט מצדוק, עד אשר יבוא בוולתו, ואומרים, וזה גם כן הנוהר, הנה חזוק
 עקומן, כי המדע תהיה ידועת אם חבל האלנים על אשתתה, או חבל בני
 ארם, אל עת הצווי השני, ועל שני הענינים יחדיו, יבטול, ובטול בהצדדים
 נאיים זמן התורה חלקי, כשכל מתחלת הצווי בה / וקצתם אומר זה החלק
 סחמיטי, לא יתכן, כי התורה הכללית והחלקית לה נאיי, אם סלא יאמר
 דבר סחם, וראיתי למי שהוא מסמיר הכטול, בענין זה, טבעה מאחרים
 וחוסק סהם מדרך פעיון, וסכלס לקיים, ואני רואה לזכרם, ולזכור מה שיש
 פליטיהן, סחסוכות • ואומר, תחלתם הקשתו על החיים והמות, הוא אומר
 שאשר כשר להחיות כחכמה ולחמית כחכמה, כן יתן תורה כחכמה, ויבטול
 כחכמה, והתבאר לי בני ים כי יחיה הפרם גדול, כי לא מחיה, כי הם להחיות
 ולא נתן תולד לבטול, כי המות היא דרך הנסיעה אל העולם הבא, אשר
 היא הכונה, ולא נתן תורה בעבור לבטול, כי התורה, אלן היתה כעבור
 לבטול, לא היה אפשר לכל תורה מבלי בטול, ותבטול חרשונה כשניק
 זחמניה בשליטית, עד אין תכלית, וזה סקר / ועם זה, אלוהיה זה כן, הנה
 בתורת השנית, לעולם הסך וכתיבה, ובאור זה שהתורה השנית, יהיה בה
 חכונה וולתה, מכי שהיא תורה, וזה מספט כל תורה, ותהיה היא הכונה, מפני
 שהיא מבטלת הראשונה, ומספט כל מבטול, שהיה הוא הכונה הראשונה,
 והוא מאמר ים בודקות • והשני הקשתו על המת הצוויים בתורה, וסבור
 התורה מהם, במות, וראיתי סהמות לא היה אפשר סלא יסיר בתורה מן
 המים, כיון סלא יפול עליהם, וזו לא אפרה, / אין סקסם כהה מאכסם
 בלעז

צ'לעדין פל מה שאי אפשר בלעדין, ואם לא יהיה אפס' בלעדי הבטול, עורר
 מצוב ההפך אשר זכרתיו עם בטול כל תורה • והשלישית, הקסתו על מי
 מעוטה ביום, וישבות ביום אחר, ויצום ביום, ויאכל ביום אחר, וזה גם כן
 מדרד ההכרחי האד' מפני שלא היה ביכלתו, שיצום בכל יום, ולא שיסבות
 בכל יום, לא היה נכון, שיצוהו הבורא בזה, והתורה יתכן לאדם שיעשה
 בכל דור • והרביעית הקשתו על מה שמעשיר ומוריש, מפקח ומעורר
 מעוטה כל אחד מהם בעת שהוא טוב שיעשהו בו, והסתכלתי מה שיש בין
 הדברים האלה, כפי כל ההלכות, כבר שמענו גמול, מי שעבד יצונו, וכל היסורים
 שיש בגמול, מי שהמיר אותו, אבל התורה לא שמה בגמול, לא על העבד, ולא
 על המירא, ולא היה טוען זה טוען, הית' מפסידתו עליו, התורה לא שמה
 שתבטל שתהיה גמול לדבר שקדם לה, כיון שאין תורה לפניה • והחמישי
 הקשתו, על התארים הקמרה, אחר שהיא ירוקה, והדומה לה • ואלה כלם
 היתכונותי בהם, והנה הם מחוייבים, אם בבניה ובטבע או בהרגל והתורה
 איננה כן, כי אם היתה כן, היה מתחייב בטול כל תורה, וישוב ההפך •
 וששטי אמר, באשר היתה המלאכה בשבת מותרת בשכל, ובטלה השמע
 במניעתה, בין יתכן שיסייב'ל שמע אחר אל התרת', ואומ' בענין זה, היתה זאת
 ההקשה בגמרת, אלו היה הסכל מחייב המעשה בשבת, ואז היה לומר, שהמע
 בטל מחוייב ההוא, אבל ההתיר לא כי האדם לא יסר שיראה בשכלו, שהוא
 מותר לו שיבטל בכל יום שבת, וזולתו, אם למכוח גופו, אם להכאח שיהנה
 בה, או לשניהם יחדיו, וכן באה התורה, במה שהיא מותרת בשכל, ואמרה לו
 השבת למנוחת בופך, ושתקנה בזה תועלת וגמול, ולא בטל לדבר, א' ע'
 ששמו עולמי, כי יתכן בשכלו, שיצוהו חכם לבטל יום ידוע, ויתן לו לכל יום
 דיכל • והשביעי אמר, באשר היה נכון שתהי' תורת משה, בלתי תורת אברהם
 היה גם כן נכון, שתהי' תורה זולת משה, בלתי תורתו, וכאשר נעין בתורת
 משה, במצוה תורת אברהם, באמת אך הוסיף משה המצוה, והסבת לחדושים
 שהחדשו על עמו, כמי שיבטל ביום ידוע, וידור לזום אותו, הו' תמ' ובאש'
 ייסר זה אלנו, מחמת שבמו יסר שיצוהו בו אלהיו, ואם תהיה התוספת בטול
 פני שהוא מתנדב בתפלה, או בצום, או בצדקה, כבר בטל תורתו, ואם בעל
 התורה התיר לו זה, כבר התיר, שיבטל תורתו, ומתחייב על הקסויו •
 חראשונות, כמו זה ואלה כלם ירחמו אלהים טרדות, לא התקיים מהם, עם
 חציין מאומה, ואחר אלה השבע'אני רואה לזכור דבר, שהם אומרי ירחבו
 בו הדברים, והוא, שהם אומרים • כמו שהיתה סבת האמין במשה, העמידו
 האת' והמופתים, בן חייב שתהיה האבה לקאמין, כוללת, איתו' והמופתים

ותמחתי בעת שמעוזה חמה גדול, הוא סוכת האמינונו במטה, לא הייתה
האותיות והמופתים בלבד, אבל סבת האמינונו וכלל נביא, שיקראנו
תחלה אל מה שיבשר, וכאשר נשמע דברו, ונראה אותו שיבשר, נבקש ממנו
המופתים עליו, וכאשר יצמידם באמין בו, ואם נשמע טענתו מתחנתה,
ונראה שלא תבשר, לא נבקש ממנו מופתים, כי אין מופת, על נמנע, והדרך
באלה השני ענינים, כדאזכר, ושמוען, עתנו לפני הדין, ואם יטעון ראובן
מה שאבשר, כמותו, באלו חמ יטעון, ואלף דיבר, יבקש ממנו הדין עדים,
וכאשר יעידו העדים, יתחייב לו הממון, ואם יטעון עליו, מה שאי אפשר
באלו הארץ יש לי עליו חלק, תהיה טענתו מעקרה, בטלה, שאין חלק
ברשות ארץ, ולא יתכן שיבקש הדין עדים על זה. כן הדרך עם כל טעון
בנבואה, אש יאמר לנו, שהנהי מבוה שתבס, שתזמו יום כך, נבקש ממנו
אזות, וכאשר נראה אותם באמין אותם, ונבוס, ואם יאמר אלהי יבוק אתכם
לכאוף, ולגנוב, או שהוא מודיעכם, שיביא צי התכונ, או סברא השמים
והארץ בשנה, בלי תחשבה, לא נבקש טענתו, תשני שקראנו, למה שלא
יבשרו, ואשכל, או הגדה באמת, וכבר הוסיף קצתם, על התומר הזה,
ואמר, אם לא יבשר אלינו, ויראנו האותיות והמופתים, ונראה בהכרח, מה
כאשר בעת ההיא, עניתיו, כי נאמר בעת ההיא, כאשר נאמר, במי שיראה
לבו אותיות ומופתים, על עזיבת מה שיש בשכלנו, מטוב הברך, וגנות הכוזב,
וקדומה לזה. והוכרך לומר, כי גנות הכוזב, וטוב הברך, אינם מדרך השכל,
אבל הם מדרך הכווי והאזהרה, וכך מניעת הרביחית, והניאוף, והגנב, והדומק
להם, וכיון שיבא אל אלה הברכים, הקל טרחו מעלי, ולא הוצרכתי לרברב
עמו, ומחס מה שמביא טענה, על בטול הזורה, בפסוקים מהמהקל, והנני
זוכרם, וזכר דבריו בהם, ומה שיש טובה עליו, ותחלתם, ויאמר יי' מיני
וזרח משעיר למנו הופיע מהר פארץ וגו'. ואלה השלטה שמות להר סיני
והוא שכלה יסיק בתחלה, כנגד עירות שמותם פוהקים אותם בשמות, כמן
שנקראת כל פסקה ממנו, בשם העיר שנגדה, כמו שהים אחד, וסארות
אשר כנגדו, מקנות אותן שמות רבים, לעמת כל ארץ, כן הר סיני הוא הר
נגד סיני, ושעיר, ופארץ, כפגשים שניהם, הוא אמרו ויטעו בני ישראל
למעשהם ממדבר סיני, ויחזו במדבר פארץ, והראיה על שפארץ, ושעיר
כפגשים, אמרו ואת התזרי בהרם שעיר, עד איל פארץ, ומבאתי בקצת
השפירים, ששעיר דומים בו, אל הר סיני, כמו שאמר יי' בבאתך משעיר
ואחר כך אמר זה סיני, והוסיפו אנשים, ואמרו שהוא אחר, שאמר הופיע
מקד פארץ, בלשון החולף, אמר אלנו מתימתן יבא, וקדוש מקד פארץ, בלשון

העמיד, וכתבאר ל' שהמנין כשיבא יהיו קצת המלות חולפות, וקצתם כאלו
 הם עתידות, כאשר מנה הטאות אבותינו במדבר, וימרו עלים בים הוא
 מארו מכחו מעשיו, ויתאו תאוה במדבר, וקצתם ספר עליהם בלסון עתיד
 יעשו עגל בחורב, תפתח ארץ, ותכלע דתן, כאלו הם עתידות, וגם חוכמות
 באות, כי כן דרך המורה, שיאמ' פלוגי ייטיב לי, ויועילני, כן דרך המתרעם
 לומר, פלוגי יחמני, ויזיקני, ויעסקני, וראיתי אנשים טוהלים, מי הוא זה
 שאומר עליו, וזיר בגוים סולח קומו, ונקומה עליה למלחמה, ואודעתיס
 סחור יחזיאל, וזאת המלחמה היתה לארוס, בימיהו ספט, כי עובדיה היה
 בימיו, וכאשר באו להלחם עמו בני עמון, ומואב בהר שעיר / כאשר הוא
 מפורס בדברי הימים, גם יהוספט, והתפלל אל אלהיו, כאשר הוא כתוב,
 וסלח אליו יחזיאל, בעבור הגוים ההם, באמרו ויחזיאל בן זכריהו בן בניה
 בן עיאל בן מתניה הלוי וגו' ואמ להם התיצבו אתם לצד ואלהים יבלסם
 מארום הוא זמרו לא לבסם להלחם בזאת התיצבו עמדי, וראו את יסועת י'
 וענין קומו בדברי עובדיהו, הוא ענין התיצבו עמדי בדברי יחזיאל, וכאס'
 סמע עמנו התיצבו עמנו בזה, וחשבו סחור רצה העמידה, להלל ולהודות
 הוא אמרו, ויועץ אל העם ויעמד' מסורים לי, וקפיק בזה רצון סבורא
 וסניסמן האויב, כאשר הללו להלל ולהודות לו, כמו שאמר ובעת סחלנו
 בדנה וסחלה וגו' • והכל כבר חלף • ומצאתי זולת אלה, טוען בדברי
 ירמיהו סנהי ימים באים נאס י' וברתי את בית ישראל ואת בית יהודה
 ברית חדשה, ואמרתי לו ראה מה סאחריו, כי כבר פרס בהברית סחאת
 סחדסה, היא סתורה עבמה, באמרו כי זאת הברית אשר אכרות את בית
 ישראל אחרי ימיהם נאס י' נתתי את תודתי בקרב' וגו' ואינ' סבס סלא
 בברית סחסונה, אלא סלא סתופר בפעם הזאת, כאשר סוכרה בדססונה /
 באמרו אשר סחמה ספרו את בריתי, ואנכי בעלתי בס • וסחרי אלס
 סמאמרים, מצאתי להם ספקות מן סמקרא, הם סוסביס סיראו סמס בטול
 סווי וסחרה, וסם רביס ואסר נלוס אליהם יותר מס, אכל סמכתי מהם
 על עסר סאלות, ומה סיבא מזורתס, יתכוון בהם, גקורא את ספריו, וסו
 יגלו לנאפני ססעות, בהם, סהמכריא אשר סכרו בהם • וסחלתה לקיחת
 סכי ארס את אחיותיהם, וסאמרים זה בטול ואין זה בטול, אבל סחור לצד
 סי אסחנו סוסביס ססחחות מנועה קודס משה כמו סמצאנו אברוס אומ'
 לסרס אמרי נא אחותי היא, אבל לקיחת בני ארס את אחיותיהם, היא
 בעבור סהכרה כי לא סחמן המדברים זולתם, וכאשר רחב סורע נספקה
 סעלת ססכרת למי סעסה זה במי סיאל כל ביוס סנוס בחלני נכאסר ירפא

המעשה אמרתו וזמי שיאכל המתה במדבר וכאשר ימצא זולתה חסרו
 שאמתל * והשנית דן על קין בעכו הרבו הכלובד ונע בלכד ודן אחרי
 כן בהריג' כל רוצח והב' לאיכנו בטול כי החללא בזה להרוב את חרובת
 בי אס בדיין ועדים וכיון שלא נמצא בעת הרוב קין את הכל לא נתחייב
 מהרב ארענסו בזולתו הלא תראה שאתל לנח שוסד דם האדם באדם דמו
 יספד * והשלישית מה שזכה בקרבן כל אדם אחר כן מנעם כלס חוץ
 מאהרן וכניוזה בסכן איכנו בטול כי אין כתו' אומר שכל בני אדם העמדו
 להקריב אבל היה מקריב קודם אחרן מי שהיה מעמד בכמו מקומו אבל
 זולת המעמד לא היה לו להקריב קודם בחירת אהרן ולא אחר בחירתו *
 והרביעית הקרבת הקרבן בסבת אחר אבוד המעשה בו וזה גם כן איכנו
 בטול אבל הוא ממה שמאמץ דוחת הבטול כי הקרבן היתה קודם מצות
 משבת ולא יתכן שהיה מצות הסבת ויהיה זה בטול ואכריס סוף
 שמעשים חוץ מן ה' [ב] והמילה הקודמת כלה * והחמישית מה שאת'
 שבירא לאברהם על יצחק והעלהו סס לעולה על אחר שהריס וגו' ואח' כן
 אשר אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה וזה גם כן איכנו בטול
 אבלנו ולא אצלס כימי שמכשיר חבטול לא יכשירו קודם שיהבל המצוה
 שעם אתה שלא יהיה שוא אבל זו לאברהם שיומן את בנו לקרבן וכאשר
 פשלת ממנו הזמן בהראות צבים והאש ולקחת הסבין אמר לו דיין לא
 יבייתי מעד יותר מזה * ואששית מה שאמ' הכורא לבלעם על שלוחי בלק
 לא תלך עמהם ואחר כן אמר לו לך עם האנשים וזה גם כן איכנו בטול כי
 האנשים אשר מנעו ללכת עמם אינם האנשים אשר צוהו ללכת עמם כי
 אמר ויוסף עוד בלקסלות שריס רביס וככריס מאלה ומנעו ללכת עם
 תפחותים וכחול לכ' עם הגדולים לחוסף בגדלתו עד שיאמ' הביל הכורא
 בני ישראל מיד פלגי האדם חבדול * והשביעי' מה שאמ' הכורא לחזקיהו
 ביימת אחרולא תחית אחר כן אמר לנוכני ינסיף על ימין חמש עשר' אמת
 וזה גם כן איכנו בטול מפני כשהכורא מצוה זווי אינס אוגערה אל עברו
 וכאשר ישמעוהו העבד ותחת בו הגערה יסור ממנו מה שאימו בו וכמו
 שידענו מעבין ביכוה וכל בעל תשובה וככנס * והשמינית ענין ואקה
 חת הלויס תחת כל בכור בבני ישראל וזה גם כן איכנו בטול כי ממנהגו
 להגדיל מעלת עברו וכאשר ימרח אותו יספילנו כמו שהסבין אדם בגן
 עדן וכאשר חטא גרשו והביא אבותינו להרץ כנען וכאשר חטאו הגלס
 ופורס וכל מה שהוא על דרך שעונס כן * וחתשיעי' אמרו כי יהושע כלהם
 בסבת ואין קד' ב' כי לא זכר בכל יום מלחמת אכל מיו בכל יום נושאים
 בארץ

אחרון ותוקפי' בסומרו' ואלו המעסי' מותר' בסבת אל חיוס חו' סבו הית' .
 המלחמ' לא הית סבו - ופעסיר' אמרו טהבוכ' בתחל' היתג נבר המסכך
 ואח' כמעתיק' ופענה ליות אל בית התקדש וזה ג' איכנו בטול כי הכוס
 תחלה הית מעונה תגולת כנגד אחרון וכבוד כהית אחרון במדבר היתג
 הכונה שם ובאשר כמע' אל הבלבל' וסילג' וכו' וברעון וכו' חלכה הכונה
 אחריו וזו מעמ' האנ' סילך העלול אחר העלה ואגסי' מהס דקדקו בעלת
 עולם ואמרו דאיטה בלסטן עברי' מתחלק' לחלקים ואמרו כן יסנה טלגס
 פנינים א' מהט מעטיט טנה וקסני ימי הכוכ' הקוה וסעליט' כל ימי עולם
 ובאשר נראש את זה על מצותה' סכ' יבטלוטסני עכיו' ויתקיי' סחחרון כי
 דאיכו את ידמנו והוה אשר דוד מטה קרוב לסמוכ' מ'או' ומעסי' טנה וסחר
 דורות רבים וכתות דכו' מבני ישראל מזה קירס על סמירת יום ססכ' וסלא
 יעסח בנעלאכס במוטאמר ול' תובי'או' מסי' מבתיכס כיום ססכת וכל
 עלאכס לתעטנו וקדשטס את יוט ססכ' באשר בוית' את אבותיכס וכיון
 סכטל זמן סחמטי' זמן האכטיס בהס לא כסאר מן החלקים כי אס ימי
 עולם וקצתס טולטי' אותכו על פלות סוקבל' אשר סמעטוס
 בהתקדטת' ענות סצורס כל ימי עולם והוא חוסכ כי מאמר סכאמר לו
 יטכור סכר' אחרת לסנותו עליכו - ונהכנו סכאמר לו היתג' בעולם
 דבר איתמי' אכוב' תמתי' ענו כל סבר' וכל ספק ואס יאמ' לא יבטל אמתו'
 הדבר וסי' ימחולו ססין ו'א' יאמר כן סכאמר לו כדכו סחזו איתמי' סמענו
 סכויס לסעו' ענות סחזו סרהית' מהט גי' ס'אוע' אט יאמרו לכס סכרתמי'
 אכחכו קבלכו מארס טלי'סון סכלכס סעטנו וסכאכ' בסל סכלכ' וסנחרוס
 בסור וכסמור יחדיו וזין לכס ליקכל' דברי' ככיל' ס'י' ס'א'רס כי אדס אמר
 לנו סל' א' בטלג' - ואלה ייעורך סיליט' סענות' א'ין להס עקר אכל סס
 סועטיס אנתס לס'ר'אמיס אכל סוג'י'ס סכרת' ס'ס'ס סססס מותר'ס בלבר
 ו'אנחנו בסן מוריס סחיו מותר'ס בעי' ססין וסקרבת' מניעתס בסכל
 מסני סהית אסטר' ל'ארס להמנע מהס מעד' עכסו לת'ובלת' סחגי'עכו ואלו
 ס'ה ס'א דרמתי' לסעון לעתי'מה סטעכו להס לא סיו סומעי' לוכי' סחמקבל'
 איכנו אומי' בכל יום אלא מה סאמר בהתמולו ו'איכנו כמו סחוסכ סינוע'ן
 ס'אס'לו לומ' כבל' לי סיוס מה סל' א'עמדת' יעליו איתמלועת' סירחמך סחל'
 אחר ססרו' אלה סכטוליס מעליכו ובטלו וסחמ' סגדול' עליכו סלא כקייס
 אלה סמכות' אשר יעכו וסח'דלכו' לסעמיד' הלא ססוב סגי'עס' לריה כמי'
 סאמ'עליה תקטיס' ככיל' ל'אל' לריה יגי'עס' ובו' ונהית' סחזו כמי' ס'אין לודע'ס
 ולא סכוכ' כעו' ס'אע' כי אס' סל'י' ס'א'ר' לא סל'ק' ל' ס'י' ו'ד'ר'ך' כ'ס'ט' ס'א'

ואחרי אשר דברתי בעניני הכטול במה שזכרתיו וזכרתי הערכובים
 העולים על הלכות בעבור מות הנביאים ואכילתם ושתיתם ומסגלם
 והחמם העובר עליהם להבר את מלכות אשר כמעט סיפקו בעבורם
 וזכרתי עוד מהספורים הנפלים על הבורא בהרחקת הדמות וסער ה
 החכמה והיכולת ונתארים אשר אם קיימי הופלם הייתי ירא שיכמרו בני
 אדם אני רוחה שאחכ'אליהם שנים עשר עניני אני חושב בהם לא ארכב
 על אחד מהם יתבלבלו לכות בני האדם ותפסד אמונתם וכאשר נבאדם
 יסור שלטון ספקותם ויברו הלכות מהם כאשר התבררו מן הראשונים
 ואומר אולי קצת בני אדם מקצרים להחזיק בספר הזה בעבו שאין פרושי
 האצות כבוארים בו ואומר כי איננו לברו המסך לתורתנו אך יש לנו
 זולתו שני מסכים אחרים אחד מהם לפנינו והוא מצוע השכל ושני אחריו
 מוצא הקבלה ומח שלא מצאנוהו בהם והשלימו בה המכות
 בכמותם ואיכותם בזה • והשני אולי אחר מקצר מהחזיק בו בעבור
 שחושב שיש בו סתירה באמרו בטמנאל וימי ישראל שמונה מאות אלף איש
 וכדברי הימים ויהי כל ישראל אלף אלפים ומאה אלף איש ואומר כי
 הקרב לשלש מאות אלף היו כתובים בהפר המלך ארבעה ועשרים אלף
 לכל חדש כמו שאמר לכל חדשי השנה המחלוקת האחת ארבעה ועשרים
 אלף והפילו מן הכבואה האחת הכתובים ונכתבו באחרת • השלישי
 אולי יביאנו לית מהסבב שיש בו הגד' שהיא סקר שיהיה הבן גדול מן האב
 שניתים כי יהודים בן יהושפט מת והיו לו ארבעים שנה ועמד אחוזה בנו
 תחתיו ונכתב במלכים שהיו לו שנים ועשרים שנה וכדברי הימים שנים
 וארבעים שנה • ואומר כי מנין שנים ועשרים שנה לחיו ומנין שנים
 וארבעים שנה לחיו ואמו וייתה העלה בזה כי בעבורה מת ואם יתבענו
 תבע איך ייחמו הבן אל מנין שהיה קודם היותו • והנה חקרתי על ענין
 זה ומצאתי שיהיה אחר מבני ישראל מבהם הבן ונודר נדר קודם שיוחן
 אותו בשנים וכאשר יוחן אותו יקראוהו בן נדרי כמו שאמר מה ברי ומח
 בר בטני ומח בר נדרי • וכן מעמיקים מבקשי האמת על הענינים
 צד שיתברר להם הדרך • ומרביעי אולי ימחר ממהר בעבור מצות
 הקרבנות אם לשמוס הבהמות או להקטרה הדם והחלב והקרוב הענין
 הזה ואומר כי הבורא גזר על כל בעלי חיים במות וסם לכל אדם ימי
 חייו וסם מיתתו והבהמות לעת שחיטת' וסם קשוחטה במקום המות ואם
 יש בשחיטה בער יותר על בער המות הוא היודע זה וראוי אז לתת להם
 פניו הפורת הפער קחול • ונאמר זה אם תתברר התוספת שבכלל לא
 בנבואה

בַּבְּרֵאשִׁית אֲבָל הַקְּטֹרֶת הָדָם וְהַחֹלֶב כִּבְרַת בְּאֵרֶת הַתּוֹרָה שֶׁהוּסַס זֶה סִית בְּכּוֹנֵן בּוֹ
בִּי נִפְסוּת יְנוּמָה שְׂכָנָה הָדָם כְּמוֹ שֶׁאָמַר כִּי נִפְסַח כָּל בְּסֵר בְּדָם הוּא • וְכִאֲשֶׁר
נִרְאָה זֶה נֶשֶׁב אֶל נִפְסָנוּ לֵאמֹר לֹא נִוְקֵיף לַחֲטָא סְלָא יִהְיֶה כְּמוֹ וְיִסְרְפוּ
חֲלָבָנוּ כִּאֲשֶׁר אֲנַחְנוּ רוֹאִים • וְהַחֲמִישִׁי אֲוִלֵי חוֹשֵׁב יַחֲשׁוּב אִיךְ הַשְּׂכִינִן
הַבּוֹרָא אֲוִרוֹ בֵּין בְּנֵי אֲדָם וְהִנִּיחַ הַמְּלָאכִים הַטְּהוּרִים וְנִאֲמַר וְאִיךְ הוֹדִיעַךְ
מִנִּיחַ הַמְּלָאכִי הַטְּהוּרִים בְּלֹא אֹרֶךְ כִּי אֲפֹשֶׁר שֶׁכִּבְרַת הַשְּׂכִינִן הַבּוֹרָא בִּינִיחָם
מֵאֲוִרוֹ כִּפְלִיגְמָה שְׂמֵמוֹ בֵּין בְּנֵי אֲדָם כֹּל שֶׁכֵּן שֶׁהִכְתוּ אֲמַר אֶל נַעֲרֵךְ כְּבוֹד
הַדְּיוֹסִים רַבָּה וְכוּרָא עַל כָּל סְבִיבֵי רֹבָה לֹמַר מִיִּשְׁהוּא סְבִיבֵי אֲוִרוֹ הַהוּא
וְהַשְּׂמִי אֲוִלֵי יִתְמָה מִמַּעֲסָה הַמַּשְׂכֵּן וְיֹאמַר מֵהַלְבּוֹרָא לֵאחֲלֵל וְלִמְכַרְךָ
וְלִכְרוֹת מוֹדֵלְהוּ לִקְוֹל נִשְׁמַע לִנְגוֹן וְלִלְחָם אֲפוּי וְלִרְיַח טוֹב
וְלִמְחַת מוֹלֵת וְיִינן וְשֵׁמֶן וְשִׁירֹת וְהַדּוּמָה לְזֶה • וְאֹמַר וְכִאֲלֵהִים אֲשׁוּר
בִּי אֱלֹהִים מִדְּרַבִּי הַעֲבוּדָה לֹא מִדְּרַךְ הַבְּנִיךְ כִּי כִבְרַת דִּין לֹא חֲסַכְלֵי אֵינְנוּ
בְּרֵיךְ אֶל דְּבַר אֲבָל בְּוִרְךָ הַכֹּל אֲלֵינוּ אִךְ כּוֹנֵן שֵׁיבְדוּהוּ עֲבָדֵינוּ מִן הַטּוֹב
שֵׁי לְהַסֵּב וְהַטּוֹב מֵהַסֵּב לְהַסֵּב לְהַסֵּב וְהֵינן וְחֲסַלְתָּ וְהַקְּטֹרֶת וְהַשְּׂמֵן וְהַדְּבָרִי
הַשְּׂעִרִים וְיִבְיֹא מֵהֶם דְּבַר מוֹעֲטָה כִּפִּי יִכְלַתְסוּ וְיִגְמַלְסוּ הוּא בְּדָבָר רַב כִּפִּי
יִכְלַתְסוּ כְּמוֹ שֶׁאֲמַרְךָ אֲתִי יִמְחַוְךָ וְגוֹ' וְיִשְׁלֹא אֲפִיךָ שֶׁבַע וְגוֹ' וְיִשְׁלֹם
גְּרַעַתְסָא יִשְׁלֹם אַחֲרַי מֵהֶם זֹלְתוֹ בְּכַבּוֹד הַעֲבוּדוֹת הֵם כְּמוֹ שֶׁאֲמַרְךָ
זַבְחֵי אֲלֵהִים תּוֹרָה וְשֹׁלֵם לְעֵלְיוֹן נְדָרֶיךָ וְקִרְאֵי בְיָוֵם זֶרֶחַ אֲחֵלְבֵךְ וְגוֹ'
נִיכְבוֹד מִשְׂכָּן הָאֹרֶךְ הַהוּא סְנִיתְרָא שְׂכִינָה מִמְּמוֹנָה בְּזַחַב וְכִאֲבָנִים
הֵי הִקְרִים וְסֹאֵל הַרְבֵּים הַכִּכְבָּדִי וְיִגְמַלְסוּ עַל זֶה שִׁירָא לְהַסֵּב הַכְּבוֹדָה מִן
הַתַּשְׂכָּן הַהוּא כְּמוֹ שֶׁאֲמַרְךָ עַל הַתַּשְׂכָּן וְנוֹעַדְתִּי שָׁמָּה לְבִנְיִי שִׁירָא וְנִקְדַּשׁ
בְּכַבּוֹדִי • וְכֵן יִסּוּב מֵהָקוֹס לְשִׁמּוֹעַ תַּפְלַת הָאוּמָה כֹּל זֶרֶחַ שֶׁתִּמְצָאֵם
בְּאֲשֶׁר חָפַר שְׁלֵמָה בְּכַוֵּנוֹת הַבֵּית מִשְׁעָרֵי שְׂמִיעַת הַתַּפְלֹת וְאֲמַר לֹו הַבּוֹרָא
שְׂמִיעַתִּי תַפְלַתְךָ וְאֵת תַּחֲתָדְאֲשֶׁר הַתַּחֲכַנְתָּ לִפְנֵי • וְהַשְּׂבִיעִי
שִׁיחֲשׁוּב בְּחֻלְתֵי הַמְּצוֹת אִיךְ יִהְיֶה הָאֲדָם בְּעוֹד גּוֹפוֹ בְּבִרְיָהוּ הַסְּלֵמָה
אֵינְנוּ תִמִּים וְכִאֲשֶׁר יִכְרוֹת מִמְּנוֹדְבַר יְדוּעַ יִהְיֶה תִמִּים רַבּוֹנֵי זֶה הַמִּילָה
וְאֲבֹאֵר כִּי הַדְּבַר הַסְּלֵם הוּא אֲשֶׁר אֵינן כּוֹי לֹא תוֹסֶפֶת וְלֹא חֲבָרוֹן וְכִרְא
הַבּוֹרָא וְהַחֲבֵר תוֹסֶפֶת בְּאִישׁ וְכִאֲשֶׁר יִכְרַתְנוּ תְּסוּד הַתוֹסֶפֶת וְיִשְׁאֵר שֵׁלֵם
וְהַשְּׂמִינִי סִיחֲשׁוּב בְּעִנֵּין פְּרִי אֲדוּמָה אִיךְ הֵיטָה מְצוּתָה שֶׁתִּטְהַר
הַטְּמֵאִים וְתִטְמָא הַטְּהוּרִים וְנִאֲמַר אֵינְנוּ דְּבַר זֶר שִׁיפְעַל דְּבַר אַחֲרַי כִּי
פְּעִלִים וְהַפְּרַךְ זֶה בְּעֵרֶךְ אֶל הַגּוֹף הַפּוֹגֵעַ בּוֹ כִּי אֲנַחְנוּ רוֹאִים הַאֵם מִתְּכַת
הַעוֹפֶרֶת וְהַקְּפִיאָה הַחֲלָב וְכִרְאָה הַמִּים מִרְטִיב עֵץ הָאֲרָז וּמְנַגֵּב הַעֵץ
הַקְּרִיאָה אֶל גְּמִיזָה וְנִמְצָא קִמְאָבֵל הַטּוֹב קוֹעִיל הַרְעָב וּמְיָק הַשְּׂבַע וְנִמְצָא

חַסְדֵּיהֶם הַחֲסוּבָה תֹּעִיל לְחֹלֶם וְתִזְקָה לְבָרִיא וְאִיכָנָן זֶה כִּימֵי דַבְּרָה
 מִטָּהֶר הַטֵּמֵא וְתִטְמֵא הַטָּהוֹר **וְהַחֲשִׁיעִי** הַקָּרִבֵּן אִשֶּׁר הָיוּ
 מִקְרִיבֵי לְעֹזָאֵל בְּיוֹם הַבְּפֹרִי' כִּי כִבֵּר נִדְמָה לְ
 לְבָנֵי אֲדָם שֶׁהוּא שֶׁסָּדַר וְאֹמֵר כִּי עֹזָאֵל שֶׁסָּדַר כְּמוֹ שֶׁאֶפְרַיִם בְּמִקְוֶה
 אַחֵר הוּא הַכֹּהֵן אֲתָּה אֲדָם בְּגִי' מִלֶּחַ עֲסֵרֶת אֲלֵפִים וְתַפְסֵם אֵת הַסֵּלֶק
 בְּתַלְחָמָה וְיִקְרָא שְׁמֵהּ יִקְתָּאֵל עַד הַיּוֹם וְכֵן יִכְתָּאֵל וְיִזְאֵל וְיִדְשָׁאֵל הַכֵּל
 מִקְוֹמֹת וְהִיָּה אֶחָד מִשְׁנֵי הַסְּעִירִים מִקְרִיבִים אֹתוֹ עַל הַבְּהֵמִים בְּמִקְדָּשׁ
 פִּי רֹבַח חֲטָאִיהֶם הִיָּה בְּמִקְדָּשׁ וְהַאֲחֵר מִקְרִיבִים אֹתוֹ עַל הַהַמּוֹן חוּץ
 לְמִקְדָּשׁ עַל דְּרֹךְ הַיִּתְרוֹן אֲבָל עֲנִין הַשְּׁלֵת הַגּוֹרְלוֹת אִשֶּׁר הוּא יוֹתֵר זֶה
 מִמָּה שֶׁסָּם בְּעֵנִין אֲבָרֵךְ כִּי אֵינִן זֶה לְטִכּוֹ הַמוֹקְרֵב לֵנו אֲךָ הֵם סְנִיחִים קָרִבֵּן
 לְאֵלֹהִים אַחֵר אֲךָ הַשְּׁלֵת הַגּוֹרְלוֹת בְּעֹבֹר סְנוֹי הַמוֹקְרֵב בְּעֵדֶם וְחֵס כְּהֵנִים
 וְיִסְרָאֵל וְרֵאשִׁי שִׁפְלֵנו בּוֹרְלוֹת תַּחֲלָה וְכֹאסֵק יִהְיֶה לְכָל אֶחָד שְׁלוֹ אִזִּי יִקְרִיב
 אֹתוֹ בְּפֶדֶר כְּפֶסֶם בְּכִירוֹת שֶׁהוּא קָבִין לֵנו **וְהַעֲשִׂירִי** אֹמֵר עַל
 שְׁבַל עֲרֹפֶה אִידִי יִכּוֹפֵר בֵּה לַעֲסֵם עוֹן שְׁלֵא
 עֲשׂוֹהֵבִי כִבֵּר הַקְּדִים בְּתַחֲלַת הַעֲנִין כִּי יִמְצֵא חֲלָל לֹא כּוֹדֵעַ מִי הִכְהוֹ *
 וְאֹמֵר כְּמוֹ שֶׁרָאוּ לִי אֲדָם עַל עֲשׂוֹתָו מִה שֶׁאֵין רָאוּ לְעֲשׂוֹתוֹ כֵּן רָאוּ
 לִי בְּרוֹעַל עֹבֹד לְעֲשׂוֹת מִה שֶׁרָאוּ לְעֲשׂוֹתוֹ וְאֵלֶּה הַנּוֹכְרִים אֲלוֹ הַיּוֹם
 מִעֲמִידִים שׁוֹמְרִים וְהַנּוֹכְרִים כְּעִיר הִיָּה כּוֹדֵעַ מִי הַסָּן וְכֹאסֵר לֹא
 עֲשׂוֹ כֵּן הַתְּחִיבֵנו בְּעוֹנֵם וְלֹא בְּשִׁיעוֹר דְּמִי הַבְּהֵמָה הֵהוּא בְּלִבְדֵי אֲנִי
 בְּמִקְוֹמֹת מִן הַזְּרִיעָה בְּקֶבֶת שְׂדוֹתֶם **וְהַאֲחִירִי עֲשִׂרִי**
 שֶׁהוּא רוֹאֵה הָאוֹמֵם הַמְחֻזָּקֵת בְּתוֹרָה

הַזֹּאת לְהַנְקֵלֵם וְנִאֲמַר אֲלוֹ שֶׁם לֹאנְסִי חַתוּמָה הַמְלֻכּוֹת חַתְּמִידָה הַתּוֹ
 אֹמְרִים עֲלֵיהֶם הַכּוֹפְרִים כִּי אֵינֶם עוֹבְדִים אֱלֹהִים כִּי אֵם לְשִׁמִּירַת
 הָאֹתָם וְכֹאסֵר יִדְעֵת שֶׁאֶמֶר עַל אֵינֹב - וְהִיוּ עוֹד אֹמְרִים עַל כִּפְסֵם כִּי לֹא
 עֲבָדוּ בְּעֹבֹר שֶׁסָּפְלִים וְהִזִּילֵם וְלֹא כִתְּנָם לְהֵם מְלַכּוֹת וְהַגְּדִיל הַבּוֹרֵא אֱלֹהִים
 וְלֹא הֵאֱמִינוּ וְכִתְּרִימָה עֲלֵיהֶם הַסְּעִנָה וְהַסְּפִיל אֱלֹהִים וְלֹא כִפְדּוּ בּוֹ וְחַתְּמִי
 הַדִּין לְהֵם וְכִמוֹ שֶׁאֶמְרֵנוּ וְלֹא נִכְבֹּד אַחֲרָם לְבָנוּ וְתֵם אֲשׁוּרֵנוּ מִנִּי אֲרַחֵק
וְהַשְּׁנִי עֲשִׂרִי כִּי לֹא מִצֵּא בְּתוֹרָה בְּמֹל וְלֹא עוֹנֵם בְּעוֹלָם כִּבֵּר
 אֲבָל מִצֵּא בֵּה הַבְּמֹל הַעוֹלָמִי בְּלִבְדֵי וְאֹמֵר כִּבֵּר
 יִשְׁדִּיתִי לְזֶה הַעֲנִין מֵאֲמֵר בְּכִי עֲבָמוּ הוּא הַמֵּאֲמֵר הַתְּשִׁיעִי אֲבָרֵךְ בּוֹ בְּלֵ
 מִה שֶׁכָּרִיד אֲלוֹ בְּעֵנִין הַזֶּה בְּעֲזֵרַת הַבּוֹרֵא אֵת הַכָּרִיד

בְּשֵׁלֶם הַמֵּאֲחֵזֵק הַקְּלֵמִי מִן הַכֹּהֵן

המאמר הרביעי בעבודה והמרי והצדק וההכרר אמר יחורח בן שאול

אמר העהכר אני פותח למאמר הזה הקדמה שאומר שאף על פי שהאינו הכרואי רבים אין ראוי שנהיה נכבוכים במכוון מהם רבנו לומר מי הוא כי הנא שער טבעי יתבאר לנו בו מי הוא המכוון בכל הכרואים וכאשר נחקור בשער הזה נמצא המכוון הוא האדם והוא כי המצב והכנייה משמים כל דבר נכבד באמצע הדברי אשר אינם נכבדים במזל ונתחיל מהקטן שבדברי ונאמר כי הגדול ממוצע בתוך כל העליון והוא שהגדול יותר נכבד מהם כי במח תנחם ותכוונתו ממנו וכן מה שכותבי' ממנו האילני' הם ימיה הוא המאכל יהיה בתוך המרי כמו הסקד ואם יהיה מברעינו ימיה הגדול ממנו בע בתוך המרי ולא יכנו אל המאכל ויעזבונו חובה לשמרו וכן חלמן הכי' הוא התמוז' בה כי ממני' יהיה האכירוח וכן לב האדם הוא ממוצע בתוך חזון מפני שהוא מסבן חנפס והחוס הטבעי וכן סרוח הוא באמצע העין מפני שהרא' בו ובאשר ראינו הדב' הזה נוקב ברוב הדברי' וראיתי הארץ באמצע השמים והגבל' טובים אותה מכל בדריה התיקיים אל לנו כי המכוון בכרי' הוא בארץ ואח' הכתכלנו בכל חלקיה וראינו העפר והמים שניהם דומים ומצאנו הבהמו' כלתי מבר' ונלאנשאר בי הם האדם והקבר לנו כי הוא הענין המכוון בלי שפקודר שנו המפריס ומצאנו בהם מאמ' הכור' אנפי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי אבל מתחל' התור' לפד כל הכרואי' וכאם' הסליעם אמ' עתה נעשה אדם כמי שבונ' ארמון ומציעו ומתקנו ואח' מביא אליו בעליו • וכיון שהקדמתי הדברי' האלה אתחיל עתה ואומ' • הודיענו אלהינו על יד נביאיו שהוא שם לאדם יתרון על כל ברואיו כאמ' וירדו כרבת היסוגו' וכאשר אמ' בזמנו' י' ארוננו מה ארירי שמך בכל הארץ מתחלת ועד גופו ושה' נתן לו יכולת לעבדו ושם אותה לפניו והשליטנו עליה ושם הבחיר' ברסותו וזוהו סיב' בטוב כאשר אמ' רחם נתמי לפניך היום את החיי' וגו' ואמ' אחרי כן ובחרת בחיים וגו' והשמירו לנו על המאמר הזה האותות והמופתים וקבלנוהו • ואחר כן עיינו במלאכ' העיון במח נתן לו יתרון ומצאנו יתרון בחכמ' אשר נתנה לו ולמדנו אותה כאשר אמ' המלמד אדם דעת והוא בה שומר כל דבר שתלף מהשע' לובה הוא רוב הכוונות אשר תבא ל' ובה הגיע להעביר הבהמות לעבוד לן שארץ וביאנו לנו תבואת' ובה הגיע למנו' המים ממעמקי הארץ.

פירשיו חולכים עד פניה ועוד פסה לו הגלגל' הסואכים ממנה מעצמם
 ובה הגיע לכנות הכתים הנכבדים וללבוש הכבדים החמודות וליתקן
 המטעמים הערבים ובה הגיע לכהונת החילים והמחכות ולהנאג' המלכות
 והשלטון עד שנתקנו בני אדם ובה הגיע אל ידיעת תכונת הגלגל והליכת
 הכוכבים ושיעור גרמיהם ומרחקיהם ושאר עניניהם • ואם יחשוב
 חושב כי אשר נתן לו היתרון הוא דבר זולת האדם יראנו אלה המעלות
 או הנתת לו זולתו וזה מה שלא ימצאהו וברין אם בן סיהיה המצווה ה
 המיוחדת הגמול הענוש כי הוא הטב העולם ומכונתו כמו שאמר כי ליי'
 מצוקי ארץ וישת עליהם תבל ואמר וצדיק יסוד עולם • וכאשר
 התבוננתי אלה השרשים ומה שמסתעף מהם ידעתי כי מותר גאר' איננו
 טעות טכופלת בלכוננו עליו ולא נטות אל אותירנו ולא שהביאתנו באוח
 ולא עזות שנטעון אותו לנפסקו כי אם אמת ברורה וצדק מבורר ולא
 הותירו החכם באלה הדברים כי אם בעבור ששמו מקום למצותו וזה הרתו
 באשר אמר ואמר לאדם הן יראת יי' היא חכמה וקור מרע בינה וצדיק
 סאוכור מה סדקתיו כשער הזה ממה שהוצרך אליו • ואומר שחשבתו
 זאמרתיו איך תהיה הכונה מכל אשר בעולם אל האדם והנה אנחנו רואים
 גופו קטן וכבדו והתישבותו בזה ומצאתי שאף על פי שבפופו קטן נפשו
 רחבה מהשמים והארץ בי מדעו בולל כל אשר בס עד שהגיעה לדעת מה
 שיש למעלה מהם אשר בו היא עמידתם רוצה לומר חבורא יתברך וכמו
 שאמר כפלאים מעשיך וכפשי יודעת מאד • וחשבתי בענין ימי חיו
 ואמרתי למה לא החיה תמיד והתבאר לי שהבורא לא נתן לנו החיים אלה
 הקבירים בעולם הזה אשר הוא עולם הסדח אך כאשר יגיעו והיו יקולן
 החיים התמידים כאשר אמר הכתוב חיים שאל ממך נתת לנו וגו' וכאשר
 אבאר במאמר התשיעי וחשבתי איך היה עם מותר האדם בנין גופו הלום
 מורכב מהרס והליחה ושתיהמררות ולמה לא היו חלקיו זכות מהמידות
 והשיבותי המחשבה הזאת ואמרתי אם כרצה זה אנו רוצים שיברא כוכב
 או מלאך כי גוף האדם הוא זה הנברא מאלה התערבות זה הוא יותר זך
 מכל הדברים האלה הארציים ומה שהוא יותר זך ממנו הוא אחד מהשנים
 אם מלאך או כוכב ומי שיחפץ לשום גוף האדם מחלקים אינם חלקיו הוא
 רוצה לבטלו כמי שרצה שלא יהיו שמים כי אם מעפר ושלא תהיה ארץ כי
 אם תאש שרבונו תבל ומה שאיננו חכמה וכבר אמ' מה רבו מעשיך יי' כלם
 בחכמה עשית וגו' • וחשבתי עוד בחללים הבאים עליו ואמרתי
 הלואי ככל מהם און נדחו מעליו ומצאתים אנובים לן בעבור שישוב מ
 מחטאיו

עתה אלו ויכנס לאלהיו ויתקנו עניניו כמו שאלהוהכח במכאוב על מסכתו
 ותסבתי עוד במשול החום והקור והרגסתו בארם זוחלי העפר והחיות
 המזיקות וידעתי כי הרגסתו בזה מתקנתו כי אם לא היה מדגים בצער לא
 היה מפחד מעונם אלהיו כי כאשר אמר אלין אני אצערך לאקים יודע מה
 הוא הצער וסמחו מדגים בצערים האלה לבעבור יבאם ויהיו לו לרמיון
 כמו שאמר בחום הגדול כי הנה יום בא כוער בתנור ואמר בדמות
 קעננס בארם חמת תכנינים יבאם • וחסבתי באלה הצרכים אמורכבים
 בו והתאוות אשר הרבה מהם לרע לו והתבאר לי כי חסכם לא הרכיבם בן
 בן אם לשום כל אחת מהנה במקומה בסכל אשר חננו האלהים תאות
 המזון להעמיד הכורה ותאות המסבל להעמיד תמורתו ויתעסק בכל כפי
 סבאר לו והתירו ואם הוא מתעסק בו מצד ההתר יהיה משובח ומתעסק
 בו מן האיסור יהיה מגונה כמו שאמר תאות צדיקים אך טוב ותקות
 דשעים עברה ואמר כי הלל דשע על תאות נפשו • וחסבתי איך יעותר לו
 הצער המכאיב והתמדה באש וראיתי בי לעמת זה הנשימות התמידית
 והתמדה בגמול ואם לא יהיו סניחס בן לא יקוה תקוה גמורה ולא יירא
 יראה גמורה וכמו שאמר אלה לתייגעולס ואלה לחרפות לרלאן עולס
 וחסבתי סחוף קודם זה בנה עליו בעולס הוא להמית אותו באפני ארבע
 מיתות והתבאר לי כי זה לתקנתו ואיננה יוצאה חוץ לסכל כי הסכל כסוף
 רואה כי האדם האחד כסיפסר אחר מנתחיו בחלי או בארם סכריתתו
 תקנה בעבור הצלת שאר גוטובן רואה מן המדברים כי המית מי שנסחח
 מהם והסחית בארץ תקנה בעבור סינכל שאר המין כמו שאמר והנסארים
 ישמענו וייראו • ואחר אשר ספרתי אלה הסבעה פערס מסער הצדק
 בצווי הארם הוא אומר נכן כל מה סכרמה למאמין עמה סדרומה להם ראוי
 שיחשוב בו הטוב כי בלי ספק ימצא לו פנים מן החכמה כמו שאמר כל
 ארחות יי חסד ואמת וגו' • ואחר סבארתי איך תהיה העמידה על
 הצערים האלה עאפני הצדק אומר וממה שהוא נאות לצדק סכורא
 וחמלתו על הארם הזה סנתן לו כח ויכולת לעשות מה שזוהו בו ולחמנפ
 ממה שהזיקו ומנזזה מבואר בסכל ובכתוב • בסכל סהחכס לא זוט
 ארם מה שאין ביכולתו ולא מה שילאה מעשותו ובכתוב כמו שאמר עמי עם
 עשיתי לך ומחללתיך ענה כי ועוד אמר וקוי יי יחליפוכה תחריסו
 אלני אייס ולאמיס יחליטו כח ואמר עוד באור הכקר יעסוהבי ישלאל ייס
 וראיתי כי היכולת ראויה סתהיה קודם הפעל עד סיתן לארם הפעל ו
 והענינה על התמורה כי אם סיתק סוק עם הפעל סיה כל אחר קסס סכס

לאחר אן לא יחיה אחד מהם סבה לאחר ואלו היתה אחר הפעל היתה אדם יכול להשיב כמה פעמים קודם וזו הכל ואשר לפניו הכל וכבר התחיל שהחיה יבלת האר' קודם פענוכדי שישלם לו בה להגיע אל מצות הלחין ואלהה לבאר כי כאשר עשות האדם את הדבר הוא פועל בן עזיבתו אותו הוא פועל גם כן כי לא עזב אותו כי אם לעשות הפכו ואיכנה כעזיבת הבורא יתכרך לברא הדברים אשר בארנו שאיכנה פעל כיהבורא כשעזב לברא הגשמים ומה שיש בהם לא היה הפך לגשמים הם אבל האדם כיון שעזלו המתקדים הוא עוזב דבר שיבחר לפעול הפכו ואם לא יאהב ישנא ואם לא ירצה יבעט ולא תמצאו לו מעלה ביניהם וכן הכתוב אומ' ושמרתם את משמרתיו לבלתי עשות מחקות התועבות אשר נעשו לפניכם

ואמר עוד אף לא פעלו עולה בדרכיו חלכו • וצריך שאבאר שהאדם לא יעשה דבר עד שיהיה בוחר לעשותו כי לא יתכן לעשות מה שאין לו בקירא ולא מי שאיכנו בוחר וזה שאכתנו רואים התורה שאיכנה מחייבת בצנעו מי שתטא בסגנה לא בעבור שאיכנו בוחר אבל בעבור שלא ידע פעלה והסבה בזה באמרנו בהורג נפש בסגנה שהוא מזיד בצרות העץ ובוחר אבל סגג להשמר ובמחלל שבת שהוא מזיד לקושש עדים אבל שבת שהוא יום שבת **ואומר** אחרי הדברים האלה כי חבורה אין לו סוס הנהגה במעשי בני אדם ואיכנו מכריחם לעבודת ולא למרי ויש לי על זה ראיות מדרך המוחס ומדרך השכל וממה שבכתוב ושבקבלת אדרך המוחס שמצאתי האדם מועד בכפשו שיוכל לדבר ויוכל לשתוק ויוכל לתפוס ויוכל להכניח ואיכנו מועד בכת אחר שימנעו מחפצו הכל ואין הדבר כי אם שהוא מנהיג ובענין בשכלו ואם יעשה כן יהיה מסביל ואם לא יהיה הכל ומן המוסבל כי הראיות כבר תתקיימה במה שהקדם על הפסד היות פעל אחר משני פועלים • ומי שחשב שהבורא מכריח את עבדו על דבר כבר עם הפעל האחר לטניהם יחד ועוד שאם חיס מכריחו לא היה ענין לצוויו והזהרתו אותו ועוד אם יחיס מכריחו על פעל לא היה נכון לענשו עליו ועוד שאם חיו בני אדם מוכרחים היה המול ראוי למאמין ולכופר יחד מפני שכל אהר מהם עשה מה שזכו לו לעשותו כמו שאם היה חכם משים אחד משני אומנין לבנות והשני לקרוא וזייב לתת סכר שניהם • ועוד שאם היה האדם מוכרח היתה לו טענה כי ידע כי האדם לא יוכל לנצח בלתי בורא וכלאש' יתנצל לפניו הכופר שאיכנו יכול להאמין בו מן קרין שיחיס צדיק במאמרו ואתה בלתי

והתנצלותו מרוב צלת ימן הכתוב כמו סהקדמנו תחלה ובהלא
 בחיים ומה טבא בחוסחים מידכס היתה זאת וישא מכס ככיס וגו'
 ומה טבאר טקוא נקי מחטאיהם באמרו חוי בניס כוררים נאס י'
 לעסות עבא ולא מני ומה טבאר מחטאיהו ממעסה הכוזבים
 באמרו לא סלחתי את חכביאים וסס רצו וגו' ומתה טיס בקבלס
 בדברי רבובתינו הכל בידי סמים חוץ מיראת טמים סנאמר ועתה ישראל
 מה יי' אלהיך סואל מעמד כי אס ליראז וגו' ואף על פי סלא נסאר
 אחר אלה הכאורים דבר סיבוקס חכמיס הכורא הכרח בטלטה סרסיס
 מראסון בתמה טסס בני אדם לתמה על הפנין הזס באמרו החסץ
 אחסוף במות הרשע נאס יי' אלהיס הלא וגו' וחסני בקיימו טזה
 הדבר לא יהיה באמרו כי לא אחסוף במות המת נאס יי' אלהיס וגו'
 וס שלישי טנסבב על זה באמרו אמור אליהס חי אני נאס יי' אלהיס אס
 אחסוף במות הרשע וגו' וסבב הפנין מכל דר וזרז עליו י' ואחר הביאור
 הזס אביא אחריו טלס סאלות ואות' אולי יאמר אומר כטסבורא נקי מרבותן
 בחטא חטוא איך יתכן להיות בעולמו מה סלינו רוצה בו והתטובה בזס
 הרובה וסוא סהמורחק אבל כוסיניח החכס ברשותו דבר סלא ירצהו סוא
 באדם כי האדם סוא מואב הדבר אסר יזיקו ואלהינו יתכר לא מאס
 מדברים האלס בעבור עצמו כי לא יתכן סיפגסו מקרה מהעקריס אבל
 מאסס בעבורנו מפני סס מזיקום אהנו ב'א' בחטא בו ולא כודה במת
 סאנו חיבילו נככל ואס נחטא קצתנו על קטנו נאביד נפסותינו והוכנו
 נכין סהדבר גלויכן אינו רחוק טיחה בעולמו סהנא אהנו אנחנו ומס
 סבאר לנו ססוא נאס אגלו לנו על דרך החנולה • וכבר באר זה בכתוב
 באמרו הלותי סס טבטיים נאס יי' הלא אותס וגו' • ואלוי יאמר עוש
 כסמור יודע מה סיחה קודס היותו כבר ידע סהאדם עתיד למרצתו ואו
 אעסר סלא ימרחו אדם כדי סתסלס ידיע תווגלות סהפקחזס ויתד מבורא
 מן הראסון וסוא סאוערו אין לו ראה סידיעת סבורא את הדברי' סס סכח
 סיותס אבל זה מאמר סטכר אותו אסוזיד בו וכאור ספכד זס סאס היתק
 ידיעת הבורא את הדבר טבה לקיותו היו הדברים קדמוני' מכני סידיעתו
 אותס קדמוני' לא סרו מפני סלא סר יודע אותס אבל נחטוב סמור יודע
 מדברים על אמתת היותס ומה סיט מהס ממס סיחדסו סוא כבר ידע
 סיחדי סהו ומתסיס מהס מה סי בחרהו האדם כבר ידע סהאדם יבחרהו
 ואס יאמר וכאסר ידע סבורא סהאדם עתיד לרבר היתכן סיחריס או
 סיסוק קאמר בלסון דת כי קאדם אלו גיה סיסתוק תמורק מידבר
 סינין

קיינו משמשים בעקר המאמר כי הכוונת ידע שהארס עתיד לסתוק ולא
 היה נכון שנסים שהוא ידע שהארס עתיד לדבר ביהוא ידע העולה מפעל
 הארס הנופל אחר כל מחשבה והקדמה ואיחור והוא בעצמו אשר ידעו
 וכמו שאמר יי' וידע מחשבות אדם • כי ידעתי את יצרו ומצאתי בני אדם
 שואלים בשער הזה מה אפני ההכמה שיצוה ויזהיר הצדיק אשר ידע ממנו
 כי לא יסור מעבודתו • ומצאתי לזה ארבע פנים מהם לתודיענמה שהוא
 חסץ ממנו ומהם לשלם לו הגמול כי אם יעבוד אותו והוא בלתי מכוון לא
 יהיה לו גמול ומהם שאם יגמלוהו על מה שלא צוהו בו או יעניסוהו על מה
 שלא הזהירו • יהיה זה עול ומהם שיסנה עליו הכווי עם הנבי' עם הכווי אשר
 בשכל בעבור שיסמר ויזהר כמו שאמר ואתה כי הזקרת צדיק לבלתי הטא
 צדיק וחוא לא הטא חיה יחיה כי נזהר • ושואלים עוד ומה אפני החכמה
 בשליחות אל הכופרים אשר ידע מהם כי לא יאתינו • וחושבים זה לשוא
 ומצאתי להם טעה פנים ימחם שאם לא חיה קולח אל הכופר שיאמי' הית'
 לו אמת לא לאמר אלו היה שולח אלי הייתי מאמי' ומהם שמה סים בדיע'
 אלו לא היה יוצא אל הפעל חיס הגמול והעונש כפי ידיעתו לא כפי מעשם
 הצדוקים • ומהם שראיתנו החוששים והסכליים כאשר העמידם
 בעולם למאמינים ולכופרים כן ראוי שיהיו ראיתנו הנבואיות כוללות
 המאמינים והכופרים • ומהם כי כמו שנתברר לנו כי מי שמצוה
 ברע למי שלא יעשהו מריע לו ונקרא הכל כן מי שמצוה בטוב למי שלא
 יפעלנו מטיב לו ונקרא חכם • ומהם שמצוה בטוב באשר יעווב
 שמצוה לקבל מצותו תשוב מצותו סכלות בעבור שלא קבלת יהיה גם כן
 מי שמצוה ברע תשוב מצותו חכמה כאשר יקבלנה המצוה בה ותתחככ'
 אמתות הטוב ומרע ותהיינה כפי הקבול וזה הכל • ומהם כי כאשר
 חסום ביניהם בשכל והכח והיכולת כן ראוי שיסו' ביניהם כווי וכשליחות
 ואחר בן אומר כי העוסק לשוא הוא עוסק דבר שאין לו תועלת לאחרי
 מהכוננים אבל שליחות הכוראית בדרך אל הכופרים אל ע'ם שגם בחינו
 מהם לא יעשנאות ולא יעשלו בה ולא יסרו המאמינים וסאר בני אדם
 בכר נוסרו ונתכווננו וכאשר אתה רואה כי בני אדם ער עתה ועת
 עולם הם מספרים ענין המבול ואנסי סדום ופרעה ויהדומ' להם •
 ושואלים עוד כשתחיה מסירת האדם למרג' אחד ממעש' סבורא אם
 לעונש על חטא או לכמיון באשר יהרגוהו עול באיבל לקצת הכביאים
 מה כאמר בזה המעש' ולמי ניחם אותו • נאמר כי חמת מעשה
 אליהם וההרג מעש' העול ואם הקבחה תיבא קמות אלנו לאקיימהו
 הים

פיה מת בפה אחרת וכן השאלה על הגנב בשהוא אביה ממון בני אדם
 בזירת הכוראחס לענום או לכוין איך כאמר בגנבה ההיא ממעשה
 כבורא וחתטובה בזה סתאכוד מעשה הכורא והגנבה מענה האדם
 וכאשר חייבה החכמה איבוד הדבר והוא אלו לא היה גונבו הגנב נים
 אכר בפנים אחרים וכן ענו שמעיה ואחיה לקצת מלכי ארום ואמרו ואם
 אנו מחוייבי מיתה לשמים אם אין אתה הורגנו הרבה מזיקים יש לנו ל
 לפגוע בנו * ושואלים עוד ואיך נענשדוד על העבירה כהיא אבטלוס
 לעשות כמוהו יותר גדולה ממנה כאמרו כי אתה עשית בהתר ואכבי אעסק
 את הדבר הזה נגד כל ישראל וגו' * כאמר כי אלה הדברים אשר ספר נתן
 לנביא על שני חלקים אחד מהם מעשה הכורא והוא הגברת אבטלוס
 והשני על כל אשר לדוד * ועל זה אומר הכני מקים עליו דעה מביתך
 ולהחתי את נשיך ונתתי לרעך והסני מעשה אבטלוס בבחירתו
 והוא מה שאמר ושכב את נשיך לעיני השמש הזאת ורצה בהקדמתו
 לתריע דוד בחירת אבטלוס להחאת את לבו בזה * ושואלים על ענין
 סכחריב ונכוכד נצר ומה עשנו בעולם מן הקרב והחרבן ושאר עניני
 חמם ואיך אמר על האחד שתואמטו כשארמליו אסור שכטאפי וגו' *
 ועל השני שהוא חרבו כשאמר וחזקתי את זרועותי מלך בכל ונתתי את
 חרבי בירו * וכאמר כי תקום פעל חכורא לטניהם וחולתם הוא
 נתינת היכולת והאמץ כאשר נמשלו בחרב ובמטח ועם כל זה כל אשר
 עשו הסוחילס היה בכחירה סחייבים עליה שענס ועל כן אמר אפקד על
 פרי גדל לבב מלך אסור וגו' ואמר ושלמתי לבבל ולכל יושבי כסדים *
 ושואלים עוד כיון שכל המקרים מתחדשים במצותו כשהוא מקב
 לתאמין סיכוכ בעבור דבר שמצריכו אל סכוכ הוא אם כן חביאו אל
 הכוכ * יש בזה סתיתטובות אחת מהנה כי המעיף כשיעיין היטב
 באיך יצטרך האדם לכוכ ימצאו ענה מחטא האדם בהנהגתו וישיב
 הדבר על בוראו כמו שאמר אולת אדם תסלף דרכו ועל ייזעף לבו *
 והאחרת שעם הסכל אשר חרכיכו בו איכנו צריך אל סכוכ לעולם כי
 באשר יאמר מאמר שאסער סמכיריס אותו על אמתת ההגדה על דרך
 העברת הלשון כוא שאמר אמת ואין עליו מערכת העול בדבריו וזה כמו
 שאמר אברהם על שרם אחותיה הוא והיא רוצה קרובתי כאשר מצאנו לוט
 סנקראאת מדרך הלשון והם סברו שהיא אחותו באמת ולא היה חטא
 על יבוצה אכל החטא עליהם כי הם עוולו כי דרך בני אדם לשאלו קבר
 על עניניו ועל תועלתו ועל מה שהוא טוב לו ועל מה סכריך לו וואיך

דרך לשאול אותו על מי שיש שמו ומה הוא ממנו וכל סכן סכר נזה
 בזולתו כמו שאמרתי אצדתי דק אין יראת אלמים במקום חסוק רבובי •
 וכיון שדברתי באלות האלה במה שיש בו דין וחיוב המעיין בספר
 להשיב בתשובות ככל מה שימצאהו דומה להם ואחר כן אהבתי
 אל הדברים האלה כל הפקוקים אשר יש בהם הפקות ושכוסים בעיני
 המהרה ומני רובם בעבור רוחם הלסון כאשר זכרתי בעצמי היחוד כי
 הלסון איש לא יתרחב לא ימצא בהכי אם הדבר כלבד ראיתי לזכור מיני
 הוצאתם עד שהיו באותים למה שיש כשכל וכאשר אספור כמה מיני כי
 וזכרתי מכל מיני מהם קצת והמעייין בהפרס הזה יחבר כל מיני וכל איש אל
 מיניו ובשכלו ובתבונתו ואומר שהם סמנה מיניס הראסון מהם
 סער החזרה בדמה לבכי אדם המניעה באזהרה במניעת המעשה ויש
 ביניהם הפרס ברובו וזה באמרו לאבימלך ואחשדן גם אנכי אנתך מחטא לי
 סברו שהוא מעשהו ולא מנעו כי אם בהזרה ובהודעה שזיא אשת איש
 ובהשדה כמו שאמר לו מנך מת על האשה אשר לקחת והיא בעולת בעל
 ואמר לו עוד ואם אינך מסיב דע כי מות תמות ומניעת אבימלך מהאשה
 הקיאה סלא יביע אליה היא כעניעת הגרם ס'א יס'א גרונתו אחר סנסאת
 לאחר כאשר אמר לא יוכל בעלה הראסון אשר סלהלסוב לקחתה וגו'
 והוא יכול בבחירה ואיכנו יכול במצוה ובאמרו לא תוכל לזבח את הפסח
 באחד שערך והדומה לזה והסני המניעה מתקנות מעולם וטובותיו
 וחטבו זה הכרח והוא באחרותאין לב העם הזה ואזניו סכבר ועיניו סמס
 וגו' הכתוב רוצה סיתחדש עליהם סבה סלא יתחכלו בעבודה בעניני
 עולמם ממה סתחדס לקס ממלחמה או רעה והדומה לקס ויהיו רכוכים
 בתקן הנועטה הזוא כיון שאמר והיית ממססבבהריס כאשר ימסס העוד
 באפלה וכמו שאמר לוכד חכמים בערמס וגו' יומס יפגסו חסך וגו' •
 ואמר מסיר לב ראשיעס הארץ וגו' • יתסשו חסך ולא אוי וגו' • ואלה
 סברו שהוא בעיני התורה ויקיה ענין סב ורע' לו יסוכו מחלסם באויבם
 וינחוו ממכו כאשר אמ' במלחמ' והו' לא יוכל לרפא לבס ולא יבחה מכס מזור
 ומסליסי בחזוק ספסס בכא פגש מרעה ומסמועס סלא יאבד מהס סמסס
 בספרים וסברו שהוא חזוק הלב סלא יקבל סעבודס וכל סכן סיחבו
 סכתוב אל הלב בעבור סהפס בו והוא אמרו ואני אקסח את לב פרעה
 וחקתי את לב פרעה כי אני סכברתי את לבו ואמר על היחן כיה קשה יי
 אלהיך את רוחו ואמץ את לבבו וכברך פרעה לחזוק כפסו סלא יאבד
 במקות קסס עד סיסלמו לו שאר הקכות וכבר באר לנו קס באמרו כו עמה
 סלקתי

סלחתי את ידי ואך אותך וגו' ואלס בעבור זאת העמידתיך אבל סיחון
 נבטרך לחזוק לבו שלא יאבד מפחד שמע בני ישראל כמו שאמר אבד
 שמעון שמעך ורבזו וחלו מעניך וכן אנשי ארץ כנען הצטרכו לחזוק שלא
 ימיתם פחד הסמועות כמו שאמר ונשמע וימה לבבנו וגו' ועל כן אמר כי
 מאת יי' היתה לחזק את לבם לקראת המלחמה את ישראל . והרביעי
 חסמת מעלם ומדרבה ראו בני אדם זכרון הענין הזה במקרא וסברו כי
 הוא הפעלם והשמה והוא שהמחיר במלאכה מאמת האמת ממנה ומבטל
 האקר באשר באמר כי הסופט הצדיק את ראובן והכזיב את שמעון וסווא
 הצדיק לני והרשיע יחוד ולא נרצ' בזה שהוא סס אח' מאס לעשות דבר ולא
 בזה בו אכ' רבני שב' זר עליו ובלה לו וסמקו במעלתו וכמו שאמ' התורה
 וצדיקן את הצדיק וחרשיעו את הרשע . וכן אומר כבר אמת השוכט
 פטר פלגי וזיך שטרפלגי לא זייפו בפעל אבל הוא בבאור . והביעיני
 שאמרים על שני דיוציהזחב כי המרצה היטב זה ופתח זה ואינס רוצים
 ספתחו בידו אבל רוצים סהגיד סהנא מפותח וכאכר יתמידו המחסבות
 בהעבר' הזאת ויתסבבו בה יהיה על הדל' הזה מה שאמרו הקפדים מפעל
 הכורא אס ללצים הוא יליץ ולכנוים יתן חן . ואמ' עוד והנביא כי יפותח
 ודבר דבר אני יי' פתיתי את הנביא הוא ל' בארתי עליו סהוא מפותח
 וכן אמרו השאהסאתי לעס הזהו לירושלים לאמר שלום יגיע לכם בטל
 דברי המתנבאי' להם בבלותו להם וכן שאלתם למה חתענו יי' מדרכיך
 אל תשימנו תועים סתרון עלינו סאנחנו תועי' אבל בסר לנו ורחס עלינו
 ומי סלא יבין ענין אלה והדומה להם ישימש הכרח . וההמיסי שעל
 הכפרה רואי' אכ' סהאדם אומר הטני אליך ואל תשני מעליך כמו שאמר
 הט לבי אל עדותיך ואל אל בצע אל תעלבי לדבר רע ויחשוב סרצה בסתי
 ההעאות ענין סהכרחולא רבה כי אס הכפרה רובה לומר כסתכפר לי
 כבר ה' יתי סלא אשוב לחטא לך ואס לא תקסר לי כבר ספלת כנפסי
 סיאוס ותביאני ככפר לנטות לעבודתך כמו שאמ' אלמד' פושעי' דרכיך וגו'
 והשסי סגור פועל הוא כבניההסרסיחושבים כוסהוא השמהו למוד כמו
 שאמר לראס מערכי לב ומי' מענה לסון רובה בו הכריאה הסרסייה כמו
 שאמר און סומעת ועין רואה וגו' . והסביעי הפלגה במאמר
 יסבר השומע כי הוא דבר מיוחד כאמרו פלגי מיס לכ מלך ביד יי' וגו'
 הובר שיש למלכים דבר מיוחד סיפיל כלבס מה סיחפוף אבל זה
 הפלגה הוא אומר אפילו האלך בעבודת הכורא כמו המיס ביד עמני

באשר יחפץ המלך יטנו ויטמאס בן

המסעיני **חדוש סבה תהיה עם הדומה בחירת האדם במעשה מן**
המעשים וזה בא על שלשה טעמים אחד מהם קצתם
מן האויבים עד שיפנת האדם בעבור זה למעשה מן המעשים ויאמרו כי
קמביל אותו מאויביו ברם לנו זה על דרך העברה כאשר אמר ויער יי' אל
ישראל את רוח פול מלך אשור ועוד העיר יי' את רוחבורם מלך פרס •
ועוד ויער יי' על יהודים ועוד בישמחה יי' וסמך לב מלך אשור • ועוד
ולא שמע אמניה כי מהאנשים היא • ועוד ולא שמע המלך אל תעם ביי
היתה סבה מעש יי' • כל זה בהכלל מן האויב ומן הגזק (נסעי
זכות ההכנה וכו' הענה בטעות המזג עד שיבין האדם
סערי הרת והחכמה וסומע זה יחשוב כי הוא הכרח וקראתה סאלר דרכי
יי' הודיעני אורחותיך למדני • ועוד הודיעני דרכך ונחני בדרך מיסוד
ועוד העבר עיני מראות סוף • ועוד גם ביהודה היתה יד האלמים
והפליטי אות מלאה יחדשנה הכורא ותחייסבה לחאמין עם רב
וישמענה השומע יחשוב כי פעל מעש הכרה כאשר אמר אליהו עבדי יי'
עבדי וירעו העם הזה רוצה לומר ביהאש כשתרד ותסרוף העולה תסב בה
את לב העם אשר הוא אחרבית • ואין במאמר הסתר זולת ההא סנאלמר
האחרבית - וכן בעת היסועת אשר אמר ואת רוחי אתן בקרבכם ועשיתי
את אשר בחקי תלכו איכנו רוצה בזה דבר כי אם תראות האותו והמופתים
ואחר אלה השמנה סר מים לא כשאר כי אם מה שהטעות בו מפני סדור
הפסוק באמרו לך לבדך חטאתי וחרע בעיניך עשיתי וגו' •
חשב השומע כי זה השב אומר כי הוא בעבור שיתקיים עליו מה סגזר בו
אלהיו ואיכנו סב אמרו למען תצדק על חטאתי אך הוא סב על אמרו
ומחטאתי טהרני הוא אמרו כסר לעוני עד שיתקיים מאמרך אשר אמרת
וגזרת כימי שישוב אליך תכפר לנו וזה אמר סנוהג בלסוף דומה באמרו
צעקו ויי' שמע אשר איכנו סב על פני יי' בעוסי רע אבל הוא סב על
פני יי' אל בדיקים • ועם אלה האורים יסתלקו כל המסקות אשר הם
מדמים ההכרח וטענת בוראיו סלמה על בוראיו בעבודתו והערותו
אין להם טענה עליו • וכמו סאמר הכתוב סאנוס מאלוה יצדק אם
טעו סזו וטהר גבל • וכאשר התקיימו האותות המלאות •
וסליחות הכביאים

נסלם המאמר הרביעי מן ספפר

המאמר החמישי בזמיות ובחובות

אמר יהודה בן שאול

אמר המחבר הודיענו אלהינו יתברך כי עבודות האדם אנוהו כשחס רבים נקראו זכיות וסמדותיו כשירבו נקראו חובות וכי הכל שמור אצלו על כל עבדיו כמו שאמר גדול העצה ורב העלילה אשר עיניך פקוחות על כל דרכי בני אדם • ונאמר עוד כי עיניו על דרכי איש וגו' וכי הם פעלים יפעלו בהנפשות ויסימום זכות או פסונמות באשר הוא אומר בעונות וכשאפנו וכשא חטאו ואל עונם יסאו נפסם הנפש ההיא עונה בה ואם יעלם זה מבני אדם ולא התברר אצלם הוא בלתי אצלו יתברך כמו שאמר אני יי' חוקר לב בוחן כליות וגו' והביא על כל הענינים האלה האותיות והמופתים והכללים • וכאשר התקיים לנו זה התעסקתי בענין זה באשר קדמתי וראיתי בהנפשות מלאכות דקות נעלמות מרבים מבני אדם וידמו טוביהם לרעיהם עד שיביעו אל החכם מהם ויכיר מה שיש בינותם ומהם מלאכת הרצוי תראה הפתאים אשר איכנו בקי בה מדמה הדיכר הטוב לרע עד שיבדילם המרצח • ומתם מלאכת הרפואות תראה הפתאים מבקשים דמיתת הגידים ולא ירעו מעשפטם והקבצם מה האיכות הגוברת על הגוף וירעם הרופא חבתיא • ומזה חכמת הקיאפה אשר הם מביטים בקוי הפנים והרגלים ומכדילים בין איש לאיש במה שהוא נעלם מזולת' ממי שאין זאת מלאכהו וכך במלאכת הפנינים מאודם ומפטרה וברלח זולתם לא יבירם כי את הבקי • והכלל כל מלאכת דקה הרבה מתמומה יעלמו ען הפתאים ויראו לחכמים וכאשר מצאתי אלה הרברים המלאכותיים באשר ספרתי חוספתי להחזיק בטמומי הנפשות העונות והאשמים אף על פני שאינם גראים לפני אדם מפני שאין חוסם מספר בהם והם נבגלים לעושהם כי הוא בראם והחל אותם והוא שהנפש עצם סכלי יך יותר דממעצם הכובבלי ונבגלים ואנחנו אין אנו רואים אותה בחושנו ואיך יתבאר לנו מה שפועל בעצמה ומעביר אותה יך הוא מבואר לבדוראח ובדוראח נבגל ועל כן יסים חסמים והכוכבים דומים לה בענין הזה כשהוא אומר וכוכבים לא זכו בעיניו וסמים לא זכו בעיניו • ואומר כי היא לו באור הנד אשר יחופם בו כל המחבואים והחדרים ויראה כל מה שהוא נסתר בהם כמו שאמר ולי נסמת אדם שופס כל קדרי בטן ואמ' עוד כי הוא להפאם

אשר חתיך חזק והכסף בכור ותזקה אותם כמו שהמל מצרף לכסף וכוד
לזכב וכוחן לזכות יי' • ואמרתי מה כפלא הרבה הזה כי האדם הוא אובל
שתי אכילות מותר ואבוד ורואה אותם שזנין אותו ובוכל שתי בעילות
מותר ואבוד וימצאם ערבים וחוסב אותם על דרך אחת והמראה הוא
ערצה מה שפועלים ברוח באשר בארנו וכמו שאמר כל דרך איסיסר
בעיניו • ואחר כן התבאר לי בהזכיות כשידברו לנפש תוך ותאיר
וכאשר אמר וחייתו באור תראה לאור באור החיים • וכאשר ירבו עליה
הפנות תעבר ותחשך • וכאשר אמר במי פהס כן עד נכח לא יראו אור
ואחר כן יודיענו כי הוא שומר כל אלה הזכיות והחובות על כל בני אדם
והגם אכלו בכתובים אצלנו כמו שאמר על הצדיקים וכתב הסדר זכרון
לפניו ליראי יי' ולשומרי מצויו ואמר על הדשעים הגם בהזבה לפני לא
אחסה כי אם שלמתי • וכאשר הסתכלתי בזה המל מדברי החכם
עצאתי בתכלית התקון והגמול והוא באנחנו המון הכרואים מפני
שמצאנו ביבולתנו אשר שמה החכם בנו סביבן האותות אשר נדבר בס
ונוליד לכל אות שימן מהמכתב עד שנשמר בזה השבוענו וכל
החדושים אשר נצטרך לדעתם כל סבן סיהיה בחכמתו הוא מה שיסמור
עלינו הכל בכלי כתב ולא ספר ודמה לנו זה בכתב בעבור שהדברנו בו
החשבון לקרב אל כפנתנו באשר בארתי • והודיענו עוד כי בעוד
שאנחנו עומדים בעולם המעשה הוא שומר על כל אחד מעשהו ובבר
זמן גבולו עליו לעולם האחד אשר הוא עולם הגמול והעולם שהוא יבראהו
בשיסלים כל מהפך המדברים אשר חייבה חכמתו שיבראם שם יגמל
הכל כפי מעשיהם כאשר אמר החכם ואמרתי אני בלבי את הצדיק ואת
הרשע יספוט האלהים ואמר עוד כי את כל מעשה האלהים יביא במשפט
וגו' • ואני עתיד לבאר דעת הגמול באמר התשיעי מהבכר
חזה במה שיכסר • ועם זה לא חכית עבדיו בעולם הזה מבלי גמול על
הטוב ועונש על האשם מה שיחיה לאות ולסימן לכל ומונה לעת ה' בן
מעשה הכרואים ועל כן אנחנו רואים שהוא זוכר בתורה הברכות אשר
בפרשת אס בחקותי ואומר בכמוהם עשה עמי אות לטובה • וזוכר
הקללות אשר בהיה אם לא השמע ואומר עליהם וניזכך לאות ולמוכת
ומעניכם בעול הזה וכל הזכיות שמורות לצדיקים וחתימות כמו שאמר
הלא הוא כמס עמדי חתום באזכרותי • וכיון שהקדמת אלה הרברים
אני רואה לפי מדריגות הכרואים באפני זכיותם וחובותם כמחקה ממך
סידענותן הכתומן המקובל ואשים כל אחד מהם במקומו באשר ידעתי
לכבוד

לכעבור יתישרו בו רבים מכני אדם - ואומר שמדרגות בני אדם בשפע הזכויות והחובות שבהם מפלות בדיק נרשע, ועובד וממרה, וכלם ומקבל וחוטא ומזיד, ושם וכופר, וים הנה השוה מנפרם לבד כדי שארבר על פנינו וראוי שאבאר כל סער מהם ועבשים בו. ואוער נקרא בדיק מי סרוב מעשיו זכויות ורשע מי סרוב מעשיו חובות. והענין הזה דומה לדיכריס הטבעיים והוא שהחבתי הנרין לרבר חס באשר יהיה חחוס בו יותר מן הקור וקורין לרבר קר באשר יהיה הקור יותר מן חחוס וקורין לבוף בליא כשהבריאות בני יותר וחולה בשחולי בני יותר ועל מדר דחוק באו הסמות הגבוהי שקורין האדם בדיק כשיהיו רוב מעשיו בדיק באשר קראו יהושפט וחזקיהו בדיקס א' ע' שהיה בתקנת מעשיהם חטא באש' נאמר ליהוסיפט הלרשע לעזור ולסונאי ייתאהב וכו' א' שליך קבף וכאמ' לחזקי' ולא בממול עליו הסיב חזקיהו וכמו שקראו יחוא רשע והוא בטל את חבעל וקראו בדיקסו רשע וכבר השיל ירמיהו, וממה שזכר אותו אחכס בשער הזה לבמול בעולם הזה עכריו על חמעט מעשיהם עד שיסאר לנס הרוב לעולם האחר כי לא יתכן להשתיקס בשולם החוא ממדרגה אל מדרגה כי כל אחד מתגמוליס עומד תמיד במה שהוא בו באשר אמר למיו עולם ולדראין עולם ומס הגמול על המעט בעול' קח באשר בכלל חזכויות שגס לזמן הרחוק והמעט מן הזכויות לעולם הזה באשר אמ' וירעת כי י' א' לשיך הוא אלהים שומר הברית והחסד וגו' ומסלס לסונאיאל פניו לחאבדיו ומחלק הענין הזה כי מסה ואהרן חטאו חטא אחד ועכס אותס עליו בעולם הזה כמו שאמר ישן לא האמתס כי לחקדיסני וגו' לכן לא תביאו וגו' ושאכנס בן רבעס עשה טובה אחת וגמל אותו עליס בעולם חזק כמו שאמ' כי זה לבדו יבאל רבעס אלקבר ישן נאש' בו דבר טוב ועל הסרס הזה אפשר סיהיה לבדיק חאמיס רביס חוייב סיהיה בעבורס כל ימי חיח נבש ונענש ואפשר סיהיה לחנע' זכויות רבות לאויסיהיה בעבורס רוב ימיו בטוב ובוה אמרו רבותי ז' כל טובותיו מרובין לו מעונותיו מריעין לו ודומה כמי שסרף את חתורה כלח וכל סעונותיו פרוכין מיכותיו ואיסיכין לו ודומה למי שקיים את חתורה כלח וזה חק' אמר במי שעוש זכויות וחובות וכעת שעושה הזכות לא התחרט על החובס. וכעת שעושה החובה לא התחרט על הזכות אבל מי שעושה זכויות רבות והתחרט עליכס כבר אבדס כלס בחרטותו וכו' נאמר ובסויב בדיק מדקתו ועשה עול וגו' • ומי שעשה חובות רבות והתחרט עליהס וקיים חקי התשובה ככל הברס מעל עמקו וכו' אומר ובסוב רשע מרשעתו וגומר

ואחר כך אמר כל פסציו אשר עשה לא יזכרו לו ואמרו רבותינו ז"ל בביאור
זו בתורה על האשונות * ועל המדע הזה גם כן אפשר שיהיה איש צדיק
זכויותיו מוכנות לו לעולם הבא ויתחרט עליהם ויפלו מההכבד לעולם
הבא ויגמלהו חבריא עליהם בעולם הזה על הקצתם ויראהו בני אדם
באשר החל לספור החלו טובותיו ויתלאם לבס לחטא וקטבה היתה אינה
בעבור מה שהחל בו מן הכפירה אבל היא טובת מה שהיה מוכן לו והכו בו
על פניו * ואפשר שיהיה חרם רשע מוכנות חובותיו לעולם הבא ויתחרט
עליהם וישוב ויפלו מפניו אותן עליהם בעולם הבא ויפרעו ממנו בעולם
הזה במה שאי אפשר בלעדיו מעונש עולמי כאשר אינו עתיד לבאר ויראו
אותו בני אדם כאשר החל לשוב מחטאיתו וזכו עליו הרעות ויתמהו ולא
ידעו כי זה סמבאו איננו בעבור מה שהחל בו אך משארית מה שסר ממנו
וכאשר יתבוננו בני אדם בפניו האלה יבאו מעליהם הספקות ויחזקו
לבותם לעבודם כמו שאמר ויחזו צדיק דרכו וטקד ימים יוסף אמר *
ואם יאמר אומר שתוכה אחת תפסיד זכויות רבות איננה עושה זה אלא יש
עמה חרטה בעבור עלת החרטה לא בעבור עצמה * וזכויות אחת תתקן
הזכות רבות איננה עושה זה כי אם עם התשובה בעבור התשובה לא
בעבור עצמה * והזכרתי לביאור הזה מפני שראיתי אנשים מוזיפים
בדברים ואומרים אם יש בשיעור כפירה אחת לאבד הרבה מן האמונה
לא יתכן להיות בשיעור אמונה אחת מה שיאבד הרבה כפירות ואם
ככה אמונה אחת מה שיסיר הרבה כפירות לא יתכן להיות כפירה אחת
שיסיר הרבה מן האמונה ויהיו מאמינים נבוכים בדברים האלה
ואחר כך אומר כי אינו מובא יסורי הצדיקים בעולם הזה על שני דרכי
אחד מהם על חטאים מעטים כאשר הקדמתי לבאר * והשני החל
רעה יביאה הכבד עליהם כשידעו שם סתם מובלי אותה ואחר כך יבטל
עליה מוכה כמו שאמר יי' צדיק יבחן * ולא נהג לעשות כן עם מי שאי
סובל מפניו אין בו תועלת אבל התועלת בסבול הצדיקים כדפי' פיר
בני האדם כי לא בחרם האלהים לחנם וכאשר ידעת שענין איוב וסבל
אלא אם יהיה האדם נענש ביסורית וישאל מאלהיו להודיעו על מה הביאו
עליו נהג להודיעו כאשר אמר והיה כי תאמרו תחת מה עשה יי' אלתינו
לנו את כל אלה וגו' * וזוה תקון מפני שמביאו לסור מחטאיתו וכאשר
יהיה האדם נבחן ביסוריו וישאל מאלהיו להודיעו למה הביאם עליו נהג
סלא להודיעו וכאשר אמר משה רבינו למה חרעות לעבדך ולא באר לו
ואמר יי' וקודיעני על אשתי כבי ולא באר לו * וזוה עוד תקון
כדי

צדי שלא יהיה פבל הצדיק נקל אבל בני אדם ויאמר לא בכל כי אם
 בעבור שירע כי גמולו יהיה גדול • ואומר עוד כי אכילוה שלם
 יהפך שמדיעין לו לגמול אותו כי אני מוצא העוללים מריעים להם ואין
 בסק אצלי בגמול ויהיו היהודין שמביא עליהם הבורא לטוב לגם כמו
 מוסר אביהם להם להכותם ולא כרם כדי למנוע מהם ההזק וכאשר יסקם
 הרפואות המרות הנמאכות להקיר מחלותם וכמו שאמר כי כאשר יימר
 איש את בנו יי' אלהיך מוסרך • ואמ' עוד בכמו זה כי את אשר יאהב יי'
 יוכיח וגו' • ואם יאמר אומר הוא יכול להיטיב להם בשעור הגמול
 הזה מכלתי יסודין • נסיבהו בתשובתינו הראשונה אשר אמרנו כי נטה
 בנו אל החלק הגדול כי הטובה על דרך הגמול יותר גדולה ממה שעל
 דרך החסד • ואחר כך אומר כי טובת הכופרים בעולם הזה והארכתם
 היא על שבעה דרכים יש מהם מי שירע הבורא ממנו שעתיד לשוב
 והוא מאריך לו כדי שתשלם השוכתו כאשר מצאנוהו שהאריך למנצח
 ב' שנה עד שחזר בתשובה ל' ג' שנה א' ע' שתשובתו לא נשלמה לו •
 ומהם מי שהאריך לו כדי שיבא ממנו בן צדיק כאשר האריך לאחו ויבא
 ממנו חזקיהו וכאשר האריך לאתון ויבא ממנו יאשיהו • ומהם מי
 שמאריך לו להקדם בו מאנשים רשעים ממנו כאשר אמר על אשר בגוי
 חנה אשלחנו וגו' • ומהם מי שמאריך בעבור בקשת צדיק על דבר
 סיהיה בו תקנתו כמו שאמר ללוט הכה נשאתי פניך גם לדבר היות לכלתי
 הפכי וגו' • ומהם מי שמאריך לו להכביד עליו העונש כאשר הביט
 פרעה מעשר המכות עד שהטביעו בים כאשר אמר ונער פרעה וחילו
 בים סוף • ועל הענינים האלה שאל ירמיהו אלהיו על האנשים הרשעים
 להודיעו על אי זה דרך הוא מאריך להם לא שהיה הדבר רע בעיניו כ'
 בשאר מדוע דרך רשעים בלחה וגו' והודיעו כי הוא על הפנים האחרוני'
 כדי לענשם עכש חזק כאשר אמר בפרשה שאחריה עד מתי תאכל הארץ
 וגו' • וכיון שבארתי מה שצריך אליו בשערה צדיק והרשע אחר אליו
 שאומר הנה אכחנו רואים הכתוב אומר וחוטא אחד יאבד טובה הרבה
 ודמהו כזוב נופל בשמן דוקח כמו שאמר אחריו זכובי מות יבאיש יביע
 שמן דוקח • אין זה כי אם על קריאת הסם בלבד באלו היו לו לאדם
 מאתים ואחד מעשים מהם מאה זכיות ומאה חובות יהיה ענינו שם ואם
 יהיה מעשה האחד טוב נקרא בו צדיק ואם יהיה רע נקרא בו רשע אך
 העובד הוא אשר יחד לו מצוה אחת לא יעברנה כל ימי חייו שאם יבכים
 בזולתה או יחלק בה לא יקבר בזאת כלל באלו עם לעצמו שלא יאבד

תפלה בזמנה או שלא יקנה ממון מצד אבירא בסוס פנים או שלא יבטל בעילת אבירא מעולם והדומה לזה ופמנו שאמרנו רבותינו כל העוסק מצות אחת מטיבין לו ומאריכין לו את ימיו ונחל את הארץ ובאר זה בגון שיתר לומצות אחת לעשותה בגון כבוד אב ואם • אבל מי שלא הניח מצות שלא עבר עליה פעם אחת אינו נקרא עובר אבל המורה הוא מי שסם לעצמו חק לחלוק על מצות אחת תמיד וקדמוכנו קוראים אוחו מסומר • והרמיון בזה כאלו יש בכני אדם מי שרואה כי מצות מי מצות קדר בה והוא משתדל לסמרה כאלו הקשה לו מצות הרבית או מצות המהכל והוא מתקנה באחת מהם כפי מה שיזדמן לו ועל כן יש לכל אדם מצוה כפי החלוקות רעות • אבל הטלם מי שהתיר לו להיכנס למצות והנהגה ראו ולא קבר במאומה מהם והוא שיקרא צדיק גמור אע"פ שבני אדם חושבים כי מביאת אדם שהוא בן רחוק שיבטלו כל דרכיו ואני רואה שיתיר זה כי אם לא יהיה לא היה סחבם מצוה בו • ואם יאמר אומר מפני שגבולו בתורה ושעיר חטאת אחר לכפר עלי' ידענו כי אי אפשר בלתי חטא כאשר בי זמנכתב על האפשר ואם יחטא יכפר לו בו ואם לא יקנה לנו עליו הגמול • ואם יאמר איך אמר כי איך צדיק בארץ אמר יעשה טוב ולא יחטא כאשר לא אמר זה כי אם על היכלת כי איך אחד מן קדיקים יבטל לעשות טוב אלא הוא יכול לעשות רע אבל הוא בוחר בטוב ומגבירו על הרע • אבל המקבר הוא המיקל במצות עשה והוא שנאמר עליו עובר על מצות עשה • והוא המקל בתפילין ובכבית ובכמה ונלוב וסופר והדומה לה והיא במעלה הזאת מן החטא • אך החוטא הוא העובד על מצות לא תעשה אבל לא על החמור ובואי זה צד נדע שאינס חמורו מפני שלא הגדילו בעשה בעול' הזה והוא נקרא עובר על מצות לא תעשה והוא במי שמקל בכבלת וטרפה ושעטנז ובפונכות ובכחם והדומה לזה שענינו במעלה הזאת מן החטא • אבל המזיד הוא שעובר על החמורות והם שים בו כרת בידי שמים ומיתה בידי שמים וארבע מיתות בית דין ובה נדע כי הם חמורות כמון חציו' וחלול שבת והאכילת ביום הבקור' וחמק במהם והדומ' לזה הוא במעלה הזאת מן החטא • אבל הכופר הוא העונב העקר ר' ב' בורא הכל יתברך וית' ועזבו אותו על שלטן דרכים אם שיהיה עובר וזלזל מדמיון עקוי או אדם או שמש או ירח וכמו שים בלא יקנה לך אלהי' אחרים או שלא עבר וזלזל ולא עברו והוא איכנו עובר דבר לא אמת ולא שקר וכמו שיש בפרשת האזורים לאל קור ממנו ודעת דרכיך לא חפצנו או שיהיה בספק באזנותו והוא נקרא בסם תאמין ואפשר שיתכלל ויתחנן ואין

זאין לבו שלם ומאמין והוא מפתח במאמרו ובאמונתו ובאשר אמ' ויפתח
 בפייה ובלשונה יאבדו לו ולבם לא נכון עמו והוא נקרא מי שנתחלל בו
 עם שמים והוא במעלה הזאת מן החטא • ואלו כלם כאשר יסובו
 יכופר להם בעולם הזה ובעונת הבא חוץ ממה שכתב בו הכורא לא יקח
 בו אי אפסר שלא תבא עליו רעה עולמית • וקעסריו הוא השב
 המקיס עניני התשובה • ועניניו הו טוב' הרבע' העזיבה ופחירה ובקשת
 הכפרה ושיקבל על עצמו שלא ישנה • וארבעתם מקובצים במקרא
 במקום התשובה כאמרו שובה ישראל עדיי' אלהיך כי בטלת בעוונך קחו
 עמכם דברים ושובו אל יי' ואמרו אליו כל תשא עון וקח טוב ונסלמא
 פרים שפתינו אסור לא יושיענו על כנס לא נרכב ולא נאמ' עוד אלהינו
 למעשה ידינו • ואמרו טובה טוב ממה שהיית בו והוא שער עזיבת
 החטאים • ואמרו כי בטלת רוצה בו החרטת רוצה לומר כי החטאים
 הקם רעים ומכשלים • ואמרו קחו עמכם רוצה בו בקשת הכפרה ויש
 הנה מלה נכרית כל תשא עון וקח טוב • בנגד מה שתכפר לנו נודה לך
 ונאמר טוב וישר יי' וכמו המלה הזאת כלהובים על עם לא יועילו למנו
 ועקר בזרותו מן כל קבל אשר בלסון התרבות וכבר התחבר עם העברי
 באמרו בלעמת טבאך ילך • וכו' עוד ונסלמה פרים שפתינו יתכן
 להיות וכפדים ויתכן שיש בו הסתר ונסלמה פרים אשר פנו שפתינו •
 ואמרו אסור לא יושיענו ועל זה לא נרכב ולא נאמר עוד אלהינו
 למעשה ידינו • שער עזיבת הקטנות וספר הנה אלה חב' דברים
 על אסור וטוב ועי' מסני שהם הנראים יותר במיני החטאים שחטאו
 באשר הוא כתוב בתחלת הפרק כי המה עלו אסור פרא בודד לו •
 ועוד כי הרבה אפרים מזכות לחטא • וכן אם חינו הנבלים
 שכתטי העם בנזכ ורצונו ונאוף היה אומר דם נקי לא כשפוך נאוף לא
 כנאף ובנבה לחננו ובאשר ישלמו אלה האי בעה הסגירי התשובה
 ואינו ירא על רב עמינו שיפילו מגדרי התשובה כי אם זה השער
 הרביעי רוצה לומר ההשנות לי הכי בוטח כי בשעת הצדק והתפלה יעזבו
 ויתחרטו ויבקשו הכפרה אך אני חושב שהם מכימים לשנות ואחר כך
 אומר מה תהיה החכמה להסיר המחשבה לשנות מה לבכות אומר לחבר
 דברים בפרישות מן העולם ויזכור האדם ענין חלישותו וענין ויגיעתו
 ומותו והפירד חלקיו והתולעה והרמז והחשבון וח סודין והרומה לזם
 ומה שהיא מתחבר למה שיש בזה עד שימאם בעולם הזה ובאשר
 יצאם אותו כלו יתקו השאין בכלל קמאונים וייטיב את רעתו לעולם

ואומר כי על כן מצאתי החכמים הראשונים נהגו לומר ביום הכפור כמו
 אלה החבורים אחת מבין שרעפי לבי ואל תבא עמנו בתוכחות ארון כל
 פעל והדומה להם ולא להחזיק בהם כמוכיס שלשה וגם התוספת בתפלה
 ובכרת ולחשיב בני אדם למוטב אמר בתפלה ובדקה בחסד ואמת יכופר
 עון ובידאתי יי' סוד מרע • ובהשיב בני אדם למוטב אלמדה פושעים
 דרכיך וגו' • ואבאר עוד כיה אדם כאשר יחכים בעת תשובתו בלב
 שלם שלא יסנה תהיה תשובתו מקובלת ואם תשיאוהו התאוה אחר כך לשנות
 אין תשובתו כפקדת אף ימחלו לו העונות שהיו קודם התשובה ויכתב עליו
 מה שיהיה לאחריה • וכן אם ינהג המנהג הזה פעמים רבות שישוב ואחר
 כך יסנה לחטא אין כותבין עליו כי אם מה שאחר התשובה כשתהיה בכל
 פעם דעתו שלמה ולבו טוב שלא יסנה וזה אשר אתה מוכא הכתוב אומר
 על שלשה פסעי ישראל ועל ארבעה לא חשיבנו איננו בקבול התשובה
 אבל הוא בדחות חשש מהם אחר השליחו כאלו היה שולח אל עם שישוב
 ואם לא ישובו אביא עליהם החרב והרעב • ואם ישובו אחר השליחות
 הראשונה אנהשנית או השלישית לא יביא עליהם מה שאמר להביא • ואם
 לא יגזור עליהם מה שאמר אשילו אם ישובו אחר כך לא יושלל להם • ת
 תשובתם ברכיעית לרחות מהם חשכש הוא בעולם הזה אבל היא מושל
 להם להכבד בעולם הבא • וכיון שבארתי המאמר הזה אחר אלון
 שאר הרברים אשר לא תקובל עמהם התפלה ואומר כי הם שבעה •
 תחלתם כשיחפלו אדם אחר שכבזו דין עליו בדבר כאשר ידעת מענין
 משה רבינו ע"ה ואתחנן אל יי' וענה אותנו רב לך אל תוהב דבר אלי עוד
 בדבר הזה • והשני התפלה מבלי כוונת חלב וכמו שאמר ויזכרו
 כי אלהים צורם וגו' ויפתוהו בפיחם וגו' ולבם לא נכון עמו וגו' •
 והשלישי מי שאינו רוצה לשמוע דברי תורה כמו שאמר אונס אונס משמוע
 תורה גם תפלתו תושבה • והרביעי מי שמתפלל מזעקת העני
 כמו שאמר תפלו אונס מזעקת דלבם הוא יקרא ולא יענה • והחמישי
 אי שנתיר לעצמו ממון שאמר לו כמו שאמר ואשר אכלו שאר עמי ועורם
 מעליהם הפשיטו וגו' אז יבשקו אל יי' ולא יענה אותם • והששי
 כשזאת התפלה בלא טהרה כמו שאמר גם כי תרבו תפלה אינני שומע
 ידיכם דמים מלאו רחבו הזכו וגו' • והשביעי מי שרבו עונותיו
 ואיננו מתפלל בתשובה כמו שאמר קראתי ולא שמעו כן יקראו ולא שמעו
 וצריך שאבאר במקום הזה שכל העונות יתחלו עם התשובה חוץ משלשה
 תצתעה עם ברעת דע שמראה להם או בה (ראח רעה שמורה להם כי לא
 יתכן

יתכן לן להשיב את מה שפשה וכו' אמר מטבה ישרים בדרך רע בשמותו
 הוא יפול ותמימים ינהלו טוב • ומי שהוציא סע רע על חברו
 כי אי אפשר לן להשיבו וכו' אומר פן יחדרך שומע ודכתך לא תשוב •
 נמי שיש בידובזלח ואיכנו מסיבה אל בעלה כמו שאמר ויהי כי יחטא
 גאסס וקטיב את הגזלה אשר גזל ואמר חבול ישיב רשע גזלה ישלם בחקות
 החיים הלך ואם ימות הגבול ישיב ליורסיו' כמו שאמר לאשר הוא לן
 יתנכו ביום אשמתו ואם לא ידענו יפקירנה ותהיה הפקר • ואבאר
 עוד מה שיערתי לבאר מן העונות אשר אי אפשר שלא יענש עליהם
 בעולם הזה א'ע"פ שפשה תשובה ואומר שהם ארבעה • תחלתם שבועת
 סוף אמר בה כי לא ינקה יי' את אשר ישא שמו לשוא • והשני שפכות
 דם נקי אמר בו ונקיתי דמם לא נקיתי • והשלישי תבא על אשת
 איש אמר בו כן הבא אל אשת רעהו לא ינקה כל הנזעב בה • והרביעי
 עדרות שקר אמר בה עד שקרים לא ינקה ויפיח כזבים לא ימלט ויתחבר
 אליהם מה שנחתם עליו גזר דין כמו רב לך באשר בארנו והתשובה עם
 אלה החמשה מקובלת אלא שאיכנו נמלט מרעה שתבא עליו בעולם הזה
 עליהם • ומי שחרע לחברו שלא בממוץ אבל בגדוף או בהכאה הרבר
 תלוי במחילתו ואם ימחל לו יסור עכשו כמו שאמר בה תאמרו ליוהא אנה
 שא' נא פסע אחיך וגו' ובריך שישאל ג' פעמי' כמו שאת' אנה שא' נא ועתה
 שא' נא ואם ימות המגודף או המוכה יאמר במעמד עשרה אנשים חטאתי
 לפלני ג' פעמי' כי אם היה חי וישאל ממנו כן ולא היה עונתו סיח נמחל לן
 ואבאר עוד הזכויות אשר אי אפשר שלא יבא עליהם גמול בעולם הזה
 אפילו אם יכפור אדם • ואומר שהם שלשה כבוד אב ואם כמו שאמר
 כבוד את אביך ואת אמך למען יאריך ימך • והרחמים על בעלי
 חיים כמו שאמר שלח תשלח את האם ואת חבניס תקח לך למען ייטב לך
 והארכת ימים • וסיקה משאו ומתנו באמונה כמו שאמר אבן שלמה
 וצדק יהיה לך ויתחבר אל זה העידה בטובה כשתהיה בגזר דין כמו
 שאמר ליהוא בני רבעים יסבולך על כהאישראל בגזר דין וחטא הוא
 וכניו ולא היה אפשר שלא להשלימם מה שיעדו בו • ואל יחשוב חושב
 שאמרו והיה בך חטא בקצת העונות שאי אפשר מבלי ענש בעולם הזה כי
 המאמר הזה איכנו כי אם בשלשה דברים באחור הנדרים וסם לאלהים
 יתכן למחול התאחרם ובהמנע מהלוות לעני' והוא נמחל עם התשובה
 והארכת שבר שכיר והוא נכנס בשער הגזלות • ואבאר עוד שיש
 לתשובה חמש מעלות כל מעלה קודמת מהם גדולה מקמת אחרת •

האלו שיש להם חובות אחרים בשנים אשר חטא בהם ובעירי היא אשר חטא בה
 נסיהו עניני חטאיו מצויים לו וזכה הוא אומר השליכו מעליכם את כל
 פשעיכם אשר פשעתם בס ועטלוכם לב הרשודות הרעה • והשנית
 שיעבר השנים הם ויבא מן העיר היא ויקורו ממנו עניני חטאיו וכו
 אומר שוב לאשר העמיקו ערה בני ישראל • והשלישית שלא
 ישוב עד שיפחידוהו בדעה שתבא עליו כמו שאמר לאנשי ננוה עוד
 ארבעים יום וננוה נהפכת • והרביעית מי שלא שב עד שבה
 עליו קצת הרעה אשר הפחידוהו בה כמו שאמר בני ישראל שנבו אל יי'
 אל ה' אשר יצחק וישראל וישב אל הפלטה • והחמישית אם
 ישוב בעת צאת נפשו הוא גם כן נקרא שב כאשר אמר ותקרב לשחת נפשו
 וחיתו למיתים • יעתר אל ה' וירצה וירא פניו בתרועה ועלבון
 מנכבדו לחמר לחולה קרוב לפני מותו אמור הטאתי ועויתי ופשעתי והא
 מיתתי כפרה לכל עונותי • וכיון שהשלמתי ביאורי העשרה הם
 אשר הקדמתי שמונתם אומר עתה בארם השוה והוא אשר שנור עונותיו
 בשנור זכותיו האדם הזה אם ימצא מרוחם ונחשב עם הצדיקים והוא
 שהקדמים הנזכרים לבוראית כדרך ויתעלה מפני שאי אפשר שיחולו עליו
 עונותיו מפני שאין בומקרה כאלו הקדמנו ראו שיהיה מושב אל הנברא
 ויהיו משמות הפעל ויעלה בידינו מהם שלשה ענינים האחד קבול
 התשובה כאשר אמר וישב אל יי וירחמנו ושמוע תפלת מי שהוא בדרה
 כמו שאמר ברגז דחס תזכור והטבת השוק בצדיקים כמו שאמר חנון יי
 וצדיק ואלהינו מרחם ואמרו רבותינו ורכה הד מטה כלפי חסד שאם
 היתה סגולה מכדעת ועל כן לא יהיו בני אדם בפת הבמול בראש התי
 בתות אין בהם שלישיית אלא צדיקים ורשעים בלבד כאשר אמר
 ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע • ואני רואה לפוס במאמר
 הזה הדברים האלה ואומר כי העבודה מן ההשוכים יותר חשובה כמו
 שאמר רננו צדיקים ביי' • והחטא מהם יותר גדול כמו שאמר כי
 גם נביא גם כהן חפזו והעבודה במקום הנבחר המיוחד יותר
 חשובה כאשר אמר כי בהר קדמי בהר מרום ישראל עם יעבדו ויכל
 בית ישראל • והחטא במקום הנבחר יותר גדול כמו שאמר גם
 בביתי מכהתי דעתם נאם יי' • והפרישות בבחירות יותר
 חשובה כמו שאמר זאקים מביכם לכביאים ומבחרובם לכזירים
 והפקר בזון יותר מגונה כמו שאמר גם סיבה זקה בו והוא לא ידע
 וקח את כל שם יותר גדולה כמו שאמר טוב דם הולך בתומו מעשה צדיקים
 ונעשה

והעסק מן העשיר יותר גדול כמו שאמר ויקח חת כבשת האים הים וסאר הענין • ועוד האויב יותר גדול כאשר אמר וכי ימכא איש את חויבו ושלחו בדרך טובה • וההיקף לאהוב יותר קשה כמו שאמר שלח ידיו בשלומיו חלל בריתו • והענוה מהגדול יותר גדולה כמו שאמר והאיש משה ענו מתד מכל האדם • והגאולה מן הספל יותר קשה כמו שאמר כרום זלות לבני אדם • והמנוה העני יותר קשה כמו שאמר לאכול עניים מארץ ואביזנים מבני אדם • והזקת גחכם ומי שמועיל לבני אדם יותר קשה כמו שאמר כי ידעתי רבים כשעיבם ועבומים הטאתיכם בזרי צדיק לוקחי כפר • ורוב העשוקים יותר קשה כמו שאמר כי שוטה אלף איש באלף זוז יותר קשה משיעסק בהם חמס מחות איש כאשר אמר מרוב עשוקים יצטיקו יסועו מזרוע רבים • והמנוה ביום הזכור יותר קשה כמו שנאמר הן ביום שמכם תמצאו חפץ • והצדקה מן העני יותר חשובה כמו שנאמר טוב מעט ביהות י' • והכוס מן המעונב יותר חשוב כמו שאמר יבא חתן מחרו וכלה מחופתה כאשר זכו להקדים הבכורים בגן בוכים ובהתפלל בבקר כזרוח השמש כי רלח דברים יקדים אלנבו כמו שאמר וכל מבחר נדריכם אשר תדרו ליי' • וכיון שזכרתי הענינים האלה אני צריך לדבר בסדר המחשבות ואומר כי המחשבות ביעלו על לב בני אדם וידחו אותם יש על זה גמול רב כמו שאמר יעזב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו ומי שיטה אליהם ואחר כן יחשב במעשה ולא יעשהו יש עליו אשמתההכמה לא אשמת המעשה כמו שאמר תושבת יי' מחשבות רע ואין בכל הדברים מה שיעבם האדם עליו ועל מחשבתו ועל מצפונו חוץ מהכפירה בכורא כי הוא רבד לא יגיע אדם אליו כי אם במחשבה בלבד וכו' נאמר למען תפוס את בית ישראל בלבם אשר נזרומעלי בגלוליהם כלם • ואומר בקוברים האזכרים בפסוקים על ארבעה דרכים מי שפובר להמיק בין פסוק ובין מה שיש בכנראה או בסכל או מה שיש בכתוב אחר או מה שיש בקבלה וישלם לו זה יהיו לו עליו גמול • וכו' ואמר אם תבקשנה בכבה וכמעטונים תחפשנה אז תכין יראת יי' וגו' ואם להיפך לו זה אין לו גמול כי אם ענש והפובר במדות והוליד פסק הוא משיג חת נביאיתסקר אשר נאמר בהם אשר אולכילאמר רוחם ולבלתי ראו והפובר בעניני סבור וחדש הוא משיג את הסופרים כאשר פוברים כפר' בעשה אדם בכלמנו וחשבו כי מלאך ברא אדם וכל עוולם ובאם אה' אשר יומרון למי עת נסנאלטוא ערץ

ואומר והדין אשר מיכר ועונס משכמו רם כונתו זכויות התורה וההקנתה יסלו גמול ובמו שהאמרו רבותינו ז"ל בית דין מכין ועונשין שלא מן התורה ולא לעבור על דברי תורה אלא כדי לעשות סייג לתורה ואם מכינין בזה לכנותו או לכבוע הוא מאבד את עבמו כמו שאמר גם עונס לדדיק לא טוב • ואומר בעמי הארץ דונה לומר אשר לא למדוהם שואלים החכם אשר באנשי דורם והטוב שדם ועושים על פיהו תורהם שלמה כמו שאמר שפתי דדיק ירעו רבים וגו' • ואם לא יעשו בן הין להם אמתלא ובהם הוא אומר לאיאהב לץ הוכח לו אל חבמים לא ילך • ואומר בעניים אשר ישיגם הקצור בתפלתם ועבודתם כל מי מקצר מהם בעבור המזון יש להם אמתלא ומהם שיש למעלה ממנו גם נתבעים כמו שאמר יחלץ עני בעניו ויגל בלחץ אינם • ואומר בחלום שאין להם אמתלא במה שמעוולים בו את הדין בחלים וכמו שאמר ולא זעקו אלוי בלבם כי יילילו על משכבותם • ואומר בשכויים שאין להם אמתלא על מה שחוטאים בעת שכרוהם כי הדין טבור מ מקחו מהו וממכרו ממכר עבר עבירה שיש בה מיתה ממתין אותו מלקות מלקין אותו • ואומר בנוסטים מישראל בידי גוים שאין להם אמתלא על קוצם אבל יבבלו כמו שאמר יתן למכהו לחי ישבע בחרפה • ואומר בזונום בעבירות כי תשובתם יותר קשה כמו שאמר ככלב טב על קיאו כהיל טונה באולתו • ואמרו רבותינו האומר אחטא ואטוב הין מקפיקין בידו לעשות תשובה • ואומר בקומים על כפרת יום כפור שלא יועיל להם בלי תשובה וכמו שאמרו רבותינו זכרים לברכה יכול לכפר על גשמים ועל שאינן שבים תלמוד לומר אך בעשור גא אינו מכפר אלא על השבים בלבד • ואומר במפסיגי בני אדם שתשובתם לא תשלם בהרגל וכמו שאמר מה תטיבי דרכך לבהש אהבה לכן גם את הרעות למדת את דרכיך ואומר במדריגי בני אדם כי חטאים לא ישלמו בהרגל כמו שאמר באסורו אחזק רגלי דכבו סמרתיו ולא אט ממות שפתיו ולא אמיש מהקי בפנתי אמרי פיו • ואני יודע כי אלו קצתהי הענינים הרבים לא הייתי משלים מה שצריך אלינו מהערת בני אדם על תורתם אך אלה הכללים הרובים יהיו מועילים להם בעזר הכוזה

פסלם הקאמר יגמיטי מן הקפר

המאמר הששי בעצם הנפש ובמות ובמה שסמוך לו אמר יהודה בן שאול

אמר המחבר חודיענו אלהינו יתברך ויתעלה כיהתחלת נפש האדם בלבו ועם שלמות בורת גופו כאמרו מטא דבר י'על ישראל כאש י'כוטח סמים ויוקד ארץ ויובר רוח אדם בקרבו ושהוא עם חלקים לעמידתה מקובצים וכאשר ישלם יפריד ביניהם עד שיתוס מעט מעט הנפש אשר תייבא חכמתו לברוא אותם וכאשר יתוס אותם יחבר בינם ובין בוכותם וחלקיהם ויצמידו לנו כביאיו האותות והמופתים על זה והכלנוס מהרה ואחר כן התעסקנו לחתקיים לנו זה בדרך העיון על הדרך אשר הלכנו בה במאמר המאמרים הקודמים • ותחלת מה שראוי לחקור עליו עצם הנפש ומה הוא והוא שמצאתי בני אדם חולקים בעצמת מחלוקות נפלאות מטרידות הלכות אני רואה לעצוב זכרון רובם ואביא מהם שבעה דעות זולת הארבעה הראשונים אשר קדם זכרם ויהיו אחרי עשר כיהארבעה ההם כבר בחנתי ודקדקתי ונפסדו ארבעתם ובטלנו והם הרוחניים ודעת שהדברים מעצם הבורא ודעת שהם ממנו ומדבר אחר ודעת בעלי השניים • וכיון שהנפש אחד מהדברים הידועים באשר הפקיהו בכלל הדברים ההם כבר נכנה גס כן בכלל התשובה על המאמרים ההם ואין אנו צריכים לסנותם אבל אזכור אלה השבעת ואומר תחלה מצאתי אנשים חושבים כי הנפש מקרה מתמקרי וכמדומה לי כי אשר הביאם אל המאמר הזה בעבור שלא ראו אותה אבל ראו פעלת וחשבו בעבור דקותה מערבים אותה בחוש שהיא מקרה מכני דקות המקרים ועם זה נחלקנו חמש מחלקות קצתם חשבוה מקרה מניע עצמו וקצתם חשבוה שלמות לגמט טבעי וקצתם חשבוה חכור הארבעה • טבעיים וקצתם חשבוה התקטר החושים וקצתם הברו שהיא מקרה כולל מן הדם • וכאשר חשבתני להתבונן במאמרים האלה אשר תהבין אותם כלם המאמר שהיא מקרה שהמקרה והשלמות והחבור • וההתקשרות וההתלירות מקרים מצאתים כלם סקר מכמה דברים אחד מהם כי הדבר המקריל לא תבא ממנו החכמה הגדולה הזאת ואלה התבוננו הנכבדות אשר בס תהון העולם כאשר זכרתי במאמר הקודם לזה ועוד ביה מקרה לא יהיה נקרה במקרה אחד בעבור מה שם בזה מן התפטר והנה אכחננו מוצאים הנפש נקריית במקרים רבים תאמר נפש חכמה ונפש

סבלה ותאמר נפש זכה ונפש רעה ותאמר שים לה אהבה ושנאה וזיון וקצף
 ושאר המדות הנודעות ולא יתכן עם הענינים האלה שתהיה מקרה אבל
 בראש אותה בענין הזה מקבלת ההפכים יותר ראנית שתהיה עכש וחסני
 ראיתי אנשים חשבות רוח • והשלישי אנשים חשבות אש ומצאתי אלה
 חסני מאמרים עור נפחדים מפני שאם קימת רוח חיה טבעה חס ולח וללן
 קימה אש היה טבעה חס יבס ואין לנו מוצאים אותה כן והרביעי מי
 שאמר שהיא שני חלקים החלק האחד סכלי דברי ואיננו בלה והוד סוכן
 בלב והסני חיוני והוא מתפשט בשאר הגוף וחוא בלה ותתאמת לי עוד כי
 זה טעות כיה חלק הרברי אלו היה זולת החלק המתפשט בגוף לא היה אפשר
 שיצגו מפני שזה קדמון וזה חדש וזה בלה וזה איננו בלה ועוד אלו היה
 החלק הרברי לא יאמע ולא יראה ולא יחוש שאר החושים ואין בתשובת
 הזאת אשר השיבותי כי החושים יהיו קצתם לקצתם וידבר הדבור על
 כלם כאשר פרשתי במאמר הראשון אבל אומר כי סכרלא מן המאמר הזה
 הוא שהסני שני נפשות מפני סכל חלק לבד • וחמשי מי שאמר שהיא
 שני אוננים האחד מהם בפנים והשני בחוץ והדריכו למאמר הזה שמצאת
 לא תתקיים כי אם במשיכת האויר מחוץ ובכך שזה בחביה ואיננו כי אם
 להריות לחוס הטבעי אשר הנפש שוכנת בו בלב כאשר מנופפים
 על האש להרחיק העשן הרע ממנה רובה לומר פהאש והשני מי שהסב
 שהיא דם גמור והוא ענין לבדו כאשר כתב בספרו והטעמו בזה מאמר
 התורה כי הדם הוא הנפש ולא זכר מה שאמרה קודם כי נפש הבשר בדם
 היא אבל זה נראה כי הדם הוא מסכנה ומרכזה ובכחני יראה לנו כחה
 ובחלשתו יראה לנו חלשתה ובשתי שמחה ותראה שמחתה בדבר אשה
 תשמח בו תראה הדם עמה וכאשר תנום מיראת דבר שתירא ממנו תקחמן
 עמה לפנים ומה שאמרה התורה כי הדם הוא הנפש הוא על מנהג הלשון
 שהיא קורא דדבר בשם מסכנו כאשר קוראה החבמה לב באמרה גער
 חסר לב מפני שחלב מסכנה וקוראה הלשון ספה באמרה ויהי כל הארץ
 ספה אחת • כי בשפת תקייה **והדעת** קשביעי הוא
 צדעת חזמת ואני אבאר אותו בעזרת האל
 וקדמתי לפניו אלה השש דעות סנוכרי כרי שיתבדל למי סיקרא בספר
 קאס כי התקיר בידיעת הנפש הוא מחקר פרבר עמוק ודק כמו שהפרתי
 על מצד אמת דבר לא מרבה ובענין בורא הנמצאות כן היא זאת גם כן
 בצנינותן הדקות מה שיהיו בו כבוכים הרבה מבני אדם ואומר ובעבור
 זה תמצא אהבם מקיר מי שיצמוד על אמת ענין הנפש הרברית אשר
 באדם

באר' באלו תיודע דוח בני האר' העול' חי למעל' וגו' וראוי שאבאל כל
 אמרו מי יודע אינו ספק כי קצת הנפשות עליונות נכבדו וקצתם סבלות
 נמכזות אך הוא קיום לנפשות שהן כך אבל אמרו מי יודע הוא לחוקיר מי
 סודענה כן ואומר לסומע זה באמרך מי יודע ראובן החכם ומי יודע
 שמעון העובד כי באמרך זה התקיים החכמה לראובן והעבודה לשמעון
 בלי ספק ואין שאלתך על מי סידע כי אם לחוקיר אותם ולכבדם והדומה
 לזה כן ואומר החכם מי יודע הנפש הנכבדת העולה והנפש הפחותה
 היורדת הוא אמות לשתיה הנפשות שהן כן בלי ספק ומקום אמרו מי יודע
 גובה בוכי מי שיעמד על זה כבר הגיע ויכלל . ואומר עוד כי
 מאמרו זה רובה לומר מי יודע הוא להפלא ולהקיר על התחבר שתי
 הנפשות אל עניני השני בופים והוא אומר כי עניני שני הגופים ככל
 המאכלים שונים בחוש בשמים ומקרים ואין ספק אבלנו כי יש בין שתי
 הרוחות הפרט ומי ידעו ויעמוד עליו הוא אמרו קודם זה כי מקרה בני
 האדם ומקרה הבהמה מקרה אחד להם כמות זה כן מות זה ורוח אחד
 לכל ואחר כן אמר מי יודע רוח בני האדם ומחזקה האמר זה סוף כאשר
 אמרנו חסותו בו ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל חבל . ולא יתכן
 שרצה החכם בזה שאין מותר לנפש האדם על נפש הבהמות אך אין חכם
 ואומר זה כי היה מטל החכמה ועוד כי עם הארץ שיש לו מעט דעת לא
 יאמר זה והוא רואה עצמו נכבד מן הבהמות בעניניו אשר יאריך באורם
 ומקעבדו אותם ורכבו עליהם והסתמסו בהם כאשר ירצה אבל רצה בזה
 מאמר כי בוא האדם אין לניתרון על גוף הבהמות במאמה כי הוא
 מורכב מארבע יסודות כהם וכאשר אמר אחריו הכל הולך אל מקום אחד
 הכל הימין העפר והכל טב אל העפר אבל היתרון מי יודע רוח בני האדם
 וזה עוד במאמר האומר כי האדם והאבן החלמיש שנים בענין ההתאבנות
 אין ביניהם הפרש כי זה אבן וזה אבן ומי יודע האור המזוהר אשר באורם
 והגבם אשר בצור החלמיש כבר הגיע ויבשר סיהיה ענין מי יודע קיום
 באמרו לשם מי יודע ישוב וכחם אשר ידע שהוא חוטא ישוב כן ואומר הנה
 אשר ידע יבין שזאת עולה וזאת יורדת . וכיון שהקדמתי אל
 המאמרים ראוי שאביא המאמר השביעי ואומר כי אשר התאמת כי הנפש
 ברוחה בעבור מה שהקדמתי מחדוש כל נמצא והפסד סיהיה דבר קדמון
 שולתי קבורא ומאמר קבורא יוצר רוח אדם בקרבן אבל הבור' בנרא אותה
 עם שלמות בורת האדם באמרו בקרבן וכאשר לא פרו אבותינו נשבעים
 שיי' אשר עשה לנו את הנפש הזאת ושעצמה ששם נתי' כנקינת הגלגלים

ושהיא מקבלת האור כאשר יקבל הגלגל ותהיה בו מאירה אצל עצמה
 יותר דק מן הגלגלים ועל כן היתה מדברת ועמדתי על זה מעסיקשרים
 חבדונים אחד מהם המושכל והוא כאשר ראיתי מעשה חכמתה והנבחרת
 מבלתי הגוף וראיתי הגוף ערום מכל זה בהפדרה ממנו ואלו היתה כמו
 החלקים הארציים לא היה לה דבור כאשר אין למאומה מן הגלגל ויתחיי'
 שתהיה עבס דק יותר זך ונקי ופשוט מעבס הגלגלים • וקטני מדברי
 הספרים כי הנפשות הזכות תאורנה כהאור הגלגלים מהכבדים וחוא
 אמרו והמשכילים יזהירו כוזהל הדקיע והנפשות הרעות לא תאורנה אף
 הן יותר פחותות מענין הגלגל הסתם כמו שאמר הן בקדושי לא יאמין
 וסמים לא זכו בעיני אף כי נתעב וכאלח איסעות חכמים עולה וירעת
 כי הספרים לא דמו אלל בגלגלים המזהירים ואלה בפחות מהגלגלי הסתם
 אלל שהיא מכמו זה העבס ואלה סני הדמינוים מחזקים מה שאמר החכם
 העולה היא למעלה תיורדת היא למטה אחר כן אומר על דרך דקרוק
 החקירה כי מאמר החכם באחרית ספרו והרות תשוב אל האלהים אשר
 נתנה קיום ואמות מורה על אמייתת הפירוש אשר פירשתי בו מי יודע רות
 בני האדם • ואם יתקש מתקשם שחוא ספק מן החכם כפי מאמר
 עוד בכל עב החכם מספקן בראשונה לאמתו באחרונה ואמר והרוח
 תשוב אל אלהים אשר נתנה ודברי ברוח האדם באמרו בפרשה ודע כי
 על כל אלה יביאך חלתיים במשפט • ואחר כן התבאר לי כי
 הנפש הזאת חכמה לעצמה מכמה פנים אחד מהם כי לא יתכן שתהיה
 החכמה מן הגוף כי אין זה מענינו ועוד בעבור מה שהתאמת כי הסומא
 רואה בחלומו כאלו הוא רואה וכיון שלא השיב אף מחלתו גופו לא השיבו
 כי אם מהמת נפשו • וכזה טעה עוד מי שחשבה התקשר החושים
 והשתכס והפגשם והוא שהיא היא הנותנת לכלים החוש ואיך יתנו לה הם
 העבס אך אומר זה הסך הגזרות והסך האמתות • ואחר כן התבאר לי
 שהיא לא תפעל אלל בגוף כי פעל כל כבדא צריך אל כלי מהכלים •
 וכאשר תתחבר לגוף ידלו לה ג' כחות כח ההכרה וכח הכעס וכח התאווה
 ועל כן קראה אותה לטונכו בסלשת שמות נפש ורוח ונסמא נרמזת באמת
 כפס אל שיש לה כח מתאווה באמרך כי תאווה נפשך וכפשו מאכל תאווה
 ורמזה בשם רוח אל שיש לה כח כועס באמרך אל תבאל ברוחך לכעוס
 כל רוחו יוציא בקיל ורמזה בשם נסמא אל שיש לה כח מדעי באמרך
 ונסמת שדי תבינס ונסמת מי יבאל ממך ובענין אלה הכחות טעה מי
 נסמא סני חלקים אחד מהם בלבד והאחר בשאר הגוף אך קשלסל נכפס
 אחת

אלה וחבלה הלחון לזה שני שמות אחרים חיה ויחידה וקראה אותה חיה
 בעבור שהיא עומדת בעצמדת כוראח לה אבל יחידה מעניסאין לה דומה
 בארץ • ואחר כן התבאר ליבי מסכנה בלב מבני אדם ובאשר הוא
 גלוי כי הגידים אשר נותנים לבוץ חחוש והתנועה צמיחתם כלם מן הלב
 געם שאני מוצא הקטיפים הגדולים אין מוצאם מן הלב אך צמיחתם מן
 המוח וידעתי כי הטעמים הם אינם לנפש אבל חמה מיתרים לבוץ
 והשרים ולזה מחבר הכתוב תמיד הלב והנפש כאמרו בכל לבבכם ובכל
 נפשכם בכל לבבך ובכל נפשך והדומה לזה • וכיון שהקדמתי אלה
 המאמרים אומר כי מצאתי קצת בני אדם אומרים מה אפני החכמה ששם
 הכורא יתברך זאת הנפש הנכבדת אשר היא יותר זכה מן הגלגל בגוף
 הפחות הזה ואמרו בלבם כי הרע אליה והתחייבתי שאתעבב במקום הזה
 ויבא ארחו באל היטוב ואקדם בתחלת מאמרי כי הכורא יתברך אשר הפרנו
 ענינו במה שהקדם מתכלית השקר שיאמר עליו שחוא מריע על כבודו אן
 שיעול עליו מפני שכל התקרים מסתלקים מעליו • ועוד כי פעליו בלם
 ושרים וגוברים ועוד כי לא בראש כריאות כי אם לחושילם לא להזיקם
 אלה המאמרים מקבלם סמכותן ואחר כן אחבר אליהם מן המאמרים
 תחלקיים הפרטיים ואומר כי העוול אין לו כי אם שלש סבות אין להם
 רביעית ושלשתם מרוחקות מן הכורא יתברך ותחלתם שיעול המעול
 תיראחו מגיע עול עליו והשנייה חמדתו דבר שיגיהו ממנו והשלישית
 תסכלותו בענין האמת והכורא אשר לא יאמר עליו סיר' ולא שיחמוד ולא
 שיסכל מאומה מן המרעים ככה הסתלקו מעליו הסבות כלם ואחר כן
 הסתכלתי בפריים ומצאתים טוענין לכדקו באלה השלש והוא מה שאמר
 החקיד אשר לא נשא פני שדים ולא נכר שוע לפני דל כי מעשה ידיו כלם
 אשר לא נשא פני שרים רומז בו אל שער היראח ולא נכר שוע לפני דל
 רמז בו אל שער החמדה ואמרו כי מעשה ידיו כלם רמז בו אל שער המדע
 מפני שהוא יודע את ברואיו וכלם סך שדע מעשיהם ומה שיחייב להם
 ועליהם וכיון שסמתי הצדק הזה שרם לו כל שאלה שישאלו בה בני אדם
 בענין הכפס ראוי שאשיב אל זה השרם ואשיב אל עליו ואומ' בעבדו' שהיא'
 בלתי פועלת לכדה בכני' התחייב חכורה אל דבר תגיע בו אל הפועל'
 ותגיע אל הנעם המתמיד ואל שהגלח' הגמול' כאשר בארנו במאמרה' כי
 העבודות יסיפו בעצמה אור והעונות מקדירים עצמה ומשחירים אות'
 כאשר מפירים הספרים אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה ועוד אור
 צדיקים ישמח • וקבוחן זה הוא בור העולמ' וקוא שחוא יודע כל מעשיה

ודמו זה חסרדים לצדיפת האם הזכה והכסף ויתבאר בה אמת עצמם
 והזהב והכסף השרשיים יעמדו ומתלה בהם משאר המתכות הצתים ישרף
 והצדדים יעורו כמו שאמדו מזרף לכסף וכור לזכב ואים לפי מהללו ועוד
 וצדפתים כדורף את הכסף ובחנתים כבחון את הזכב - ומכפשות הזכות
 המזוקקות אשר נכלו תוקנה והכוננה כמו שאמדו כי ידע דרך עמדי
 בחנכי כזה ב אצל והדמות להיביס ולזיופים מהם תדנה ותפתנה כמו
 שנאמר לשואר כסף כרוף נרעים לא נתקו כסף נמאם קראו להם ועסס
 אומר כי המבואלו' מהם בעודם בגוף אפש' להם תשובנה ותזכנה ותנהיכ'
 ועל כן המשובה מקובלת בעוד ההרם חי וכאשר תצה ממנו לא יתכן למ
 להנהות ממה שנתערב בה ולא יקוה לה מאומם מזה באשר אמר בנות
 אדם רשע תאבד תקוה ומי שיאמר כי הטוב לא היה אלו הניחה נפרדת
 ותנוח מן האשמות והבאולים והיפונים אני אבאר לו ואבלה לו כי הפריד
 אלו היתה טובה לא היה עושה זה לה בוראה ואחר כן ממה שידענוהו כי
 אלו היה מניחה נפרדת לא היתה מבעת אל נעם ולא אל הכלה ולא אל
 חיים מתמידים כי הגעתה אל כל אלם איננה בי אם בעבודת בוראה ואי
 אפשר למ על חק הבניה אל העבודה כי אסבגוף מפני שעמו פועל כל פעל
 כמו שהאש אי אפשר לה לקראות כי אם בהתלותה בדבר ודברים אחרים
 מן החלקיים לא יתום פעל אחד מהם כי אם על האחר ואלו נסארכ הנפס
 לברה לא היתה פועלת דבר ב'א'אבגוף לא היה פועל דבר ואם יהיו שניהם
 ערומים מן המעש' לא קית לבריאתם ענין ואם לא יהיה לבריאתם ענין
 יבטל עם בטולו ב'א'את השמים וארץ ומה שיש ביניהם כי הכל לא נברא
 בי אם בעבור האדם באשר אמרנו בתחלת המאמר הג' באשר קדם הנח
 כוטה שמים ויוצר ארץ בעבור ויוצר רוח אדם בקרבו וכאשר יש במעשה
 בריאית כי הכל בעבור נעשה אדם ואם יאמר יניחה על ענינה נפרדת
 גיתן לה כח לפשות עד שתגיע בו אל מה שרצה לה כאמר כי הסתדלותו
 בזה בהסתדלו'ה'ראסו'אשר זכרנוה בגשם האד' שיה'כמו עצם הבכבים
 והמלאכים ונסיב כי הוא הסתדל שתהיה הנפש לא נפש והאדם לא אדם
 מפני שהנפש המסכלת אשר לא תפעל כי אם עם גשם האדם ואם תהיה
 פועלת לא בגשם האדם היא כוכב או גלגל או מלאך ועל איזה דבר שיהיה
 כדבר בטלה אמתה והוא אם כן בקש לבטלה בלסון בלתי לסון הבטול
 והוא במי שבהם שתהיה האם יורדת למטה והמים עולים למעלה בטבע
 אשר זה בטול ענינם או בקש שתהיה האש מקררת והסלג מהמם אשר הוא
 בטול עבמיהם ומקש זה תומה החכמה כי החכמה גיית הדברים על

אמתות

אמתותם תירועות ואין החכמה סיהיו הרב ר' באשר יחמוד החומר ויתאון
 שמתאוה ובאשר אמר הכתוב הוי רב אתי וכרו וגו' תיאמר המד ליכרו מה
 תעשה וגו' אבל הדבוק העונות בה אשר קרחיק זה יהיה ברוב בחירה
 כשהיא ממדת מהשכיון בה בוראה ובאשר אמר לבד ראה זה מצאתי אשר
 עשה האלמים את האדם ישד ומהם בקטן תשכונת רבים ומה שהרחיקו מן
 הגבולים והטומא' נאמ' כי כלל גוף האדם אין בו דבר טמא אך הוא טהור
 כי הטומאה איננה דבר מוחס' ולא מה שיחיהו הסכל אבל התחייב בתור'
 ונתור' לא טמאה קצת לחות בני אדם כי אם אחרי הפרד' מהם לא טמאהם
 נחס' בהם אלא אם יסיב' לנו אומ' הרב הזה תורות נכרי' מעצמו ויחיבנ'
 בהם ולא נכחולא נקבלם מתכונה יסורים אשר זכרם אינם במלטים מאחת
 גמתי מעלות סיהיו היסורין קנתה אותם היא בצאתה בעת החשך ובעת
 החום ובעת הקור חטטא לח לא לאלהיה ביהוא כבר נתן בה שכל שמצוה
 אותה להסתר מאלו המקרים והמרתו כאשר אמר ערום ראה רעה וכפתר
 ופתיל' שברו ונעשו ואם היסור' חרשם עליה אליה הוא לברקו ולרחמי
 לא הביאם עליה אלא על דרך מוסר לבמלא תמורתם טובה כאשר אמר
 ולמען כסותך להטיבך באחריתך ואמר עוד אשרי הגבר אשר תיכרנו ית
 וגו' להסקיט לו מימי רע וגו' • ואח' כן אבאר בהכפס והגוף יחדיו פעל א'
 כאשר קדם בתחלת היביר' ויצר מ' אלה' את האדם עפר מן האדמ' ויפח
 באפיו נשמת חיים וכן המה שניהם גמול או ענוס א' וזה אשר תמצא רוב
 בני אדם נכובים בשער הזה קצתם חושב כי הגמול והענוס הם לכפס
 בלבד והקצתם חושב שהם על חגוף בלבד והקצתם קברם על העצמות
 בלבד והוא בנימן והנעה את כלם מעוט ידיעת' בלסוף והוא כי מי שימצ'
 מהם הלסוף אומרת נפש כי תחטא נפש כי תמעל מעל הכפס ההוטאה ה'
 תמות חשב כי הפעלים לכפס בלבד ולא התבונן סהיא אומרת ונפש כי
 תגע בכל דבר טמא והנפש אשר תאכל בשר ואיכנו כי אם הגוף • ואחר
 ראה הלסוף אומרת והיה מדי חדש בחדשו וגו' יבא כל בשר לחשתחוות
 לפני • ויברך כל בשר שם קדשו והדומה לזה וחשב כי המעשים לגוף
 ולא התבונן מה שיש עמם כי הדבור והמליצה הם לכפס ובנימן מצא
 ותהי עונותם על עצמותם ועוד כל עצמותי האמרנה וגו' וחשב כי
 הממכה על הצצמות ואני אומר שבהפך החתוך כי גוית האדם הם
 העצמות והבשר והגידין והעצבים והמיתרים משמשים ושומרים אלא
 שאני יודע כיהוא לא אמר זה על הדרך הזאת בעבור מעוט ידיעתו
 כי למלאכה כונה ודרך זולת דרך מלאכה אחרת

ואין מלאכת התורה ממלאכת החתוך בשום פנים אבל לא התבונן כי תאמר
 יי מי כמון לא יהיה בעצמות ולא די לנו זה עד בחבר אליו כי בופת סאול
 וכינוי סרפוס אנשי יבט בלעד כמון שאמר ויבאו יבשה ויטרפו אותם סם
 וסעצמותם לבדם נקברו כמון שאמר ויקחו את עצמותיהם ויקברו אותם
 תחת האשל ביבשה והנה אתה רואה כשאמר ויקחמשה את עצמות יוסף מי
 סרף גוייתו ועוד מי סרף גניית איש האלהים אשר בא מיהודה כשהוא אומר
 אצל עצמותיו הניחו את עצמותי • אך אמרו ויטרפו אותם סם כמון
 ויטרפו עליהם כאשר אמר לשם ובמטרפות אבותיך המלכים הראשונים
 ויטרפו לך • ובלסון ויבך אותו אביו במקום ויבך עליו והכלל שלא
 ידע מי שיחם חמשים אלה הנפש לבדה ומי שיחם אל הגוף לבדו ומי
 שיחם אלה עצמות לבדם חק הלאסון ומנהגה והוא כי מנהגה כשיהיה פעל
 מיוחס אל שלמה דברים או ארבעה או חמשה תיחם אותו פעם אל הראסון
 לבדו כאשר אבחנו יורשים כי הדבור חושב חמשה בליס פה וספה ולסון
 וחיך וגרון והלסון אומרת פייספר צדקתך ולסוני תהגה צדקך ספתי
 יסכחוך אל חקר סופר קרא בגרון ואי זה מן החמשה זכרה הארבעה
 האחרים עמו כן הכהיש פעמים שתזכור הנפש לבדה או הגוף או העצמות
 או העור והיא רוצה הכל ואפסר שתיחם פעלמן הפעלים לא יהיה בי אס
 לגוף ולנפש אל אבר אחד כאמרה בביתה לא ישכנו רבליה ותעש בחפץ
 בפיה ובהמרותם תלן עיני אס חכילא יבין הנות והדומה לזה וכבר
 בארנו מנדר סכל ומנדר הכתוב שהס פעל אחד ונחבר אל זה מנדר הקבלת
 מה שאמרנו רבותינו אס בא ארס לומר יבולין גוף וכסמל לפטור עצמם
 מן הדין משל למה הדבר דומה למלך שהיה לו פדום והוסיב בו סכי
 שומרים אחד חגר ואחד סומה וסאר הענין • ואחר כן ארבר
 בענין קץ ימי החיים ואומר כי בוראס סם להתחברות ימית ימים מנויים
 בזו את מספר ימיו אמלא ואמר לקצת הנביאים סן קרבו ימיו למות
 ולקצתם אמר והיה בי ימלאו ימיו והדומה לזה • ואחר כן אומר
 כי יש פעמים סמוסיה במדה היא בדעתו כי הנפש תשאר בגוף בי ידיעתו
 אינה סוכה אמתת הדבר אבל המדה היא אצלי אשר תסכל והסופת
 נחסרונן מדת הכח אשר כתן לגוף וזוא סמתחלת סבראו אין ספק כי בנס
 אותו על כח מן הכחות אס רב אס מעט ומדת עמידת הכח ההוא היא
 הנקראת קץ והוא יכול להוסיף בו ולאמכו ותעמד עם השבעים שלמה
 אחרים ויכול להחליטו ולהמם אותו וימק בארבעים ועל הבאור הזס
 פסוקו הקוספת בקץ חיים וסחפרון אשר יקץ מן הקיים לארס אחד
 קתומט

קמאפפת והחלרון הוא אשר ידעו כוראויסעמידם על האמת וכאוי זה
 סחוא יודע שסרם כח סגוף היה על שבעים והוא מוכיף בו שלשים או
 מחסר שלשים ומאי זה מקום התחייבה סתוקפת והחלרון מאמרו יראת
 יי' תוסיף ימים ואמר בקצת הצדיקים והקוספתי על ימך חמם עשרה סנה
 ואמר ברוב הגמולים למען יאריכון ימיד וחדומה לו ואמר ברשעים ויי'
 הכס כל בכור בארץ מצרים ויסיו המתים במגפה והדומה לו ואלו היו
 מתים כפי כח קצם לאהיתם מגפה בעבור חטאתם ולא היה דבר נעצם
 בעבור מעשה פחם וכבר סם סכביא המגפה זולת קץ הימים באמרו כי
 אם יי' יגפנו או יומן יבא ומת • ואיני אומר סכל דריק מוסיפין לו
 ולא כל רשע מחסרין לו אך כפי בחיל'הבורא וכפי הגוב ומי שלא חוספנו
 לזמן הצדיקים גמול העולם סכבא לפני ומי שלא קצרו ימיו מן הרשעים
 ענש העולם סכבא לפני פמו סכבאמר ועת לכל חפץ • וכיון סכבארתי
 אלה העניכים צריך סכבאר איך יהיה ענין הנפס בעת הפודה מן סגוף
 ואומ' כי רבותי כוונדיעונו סהמלאך אשר ישלחנו הבורא להפרי' ביניהם
 יתראזלארם כבורת אם ירהקת מלאה עינים מאס כעין חסמל וכידו
 חרב סלופס מכוין אליו בה וכאשר יראהו יחד למראה ותתפרד נפשו
 מגופו • וכאשר סהתכלתי בכתוב מצאתי הענין בו כמו סהודיעונו
 באמרו בעת המגפה ויסא' דוד את עיניו וירא את מלאך יי' עומד בין
 הארץ ובין סהמיכו סלופס בידו וכאשר סתכלל וסרקייב אמר אחר
 בן ויאמר יי' למלאך ויש סכבאר אל נרנח ולמדתי סגוף המלאך מאס
 ירהקת מאמרו ודמות החיות מראיתן כגחלי אש וכלו מלא עינים באמרו
 וכל בסרם ובמיהם ויריהם וכנפיהם ואופניהם מלאים עינים סכביס ושאים
 העינים כעין חסמלכי אסחיתה ירהקת כמו הגוף לא היו נכריס סהס
 עינים אבל סם נכריס כהשתנות מראהן והוא עין חסמל הנזכר וכבר
 ידעה כי ראות אש הגדולה כמעט סלא מתנו אבותינו ממנה כמו
 סגאמר ועתה למה נמות כי האכלנו האס הגדול'הזאת וכל סכן כסמכונין
 אל הארס בה עם חרב סלופס וכבר ידעת עוד סדוד מפני סרא את
 המלאך א'ע'פ'סלא כוון אליו בשום חוק איך סבהילו וסרעידו כמו סאמר
 כי נבעת מפני חרב מלאך יי' ולא סר מן הינוס הו'מרעיד בלחי מתחמס
 ער יוס מותו כאשר אמר ויכנהו כבגדי ולא יחס לו כל סכן מי סמכונין
 אליו בה ' ואס יאמר אומר למה לא נראה הנפס כסהיא יוצאה מן סגוף
 בעבור זכותה וסדמותה לאויר בזכותו כאשר לא נראה הנבלים בעבור
 ריקת גרמיהם וזכותם וכאשר מנהגי להמסיל בי אכתיק לוקח ארס

פְּשִׁיחַ עֲשָׂסוּיֹת זכוכית זך וססכל אחת מן בתוך חזרתה וסס **כחולס**
 כרדולק לא סיהמי סרוואמו מרחוקססוא תוך עסר עססויות בעבור עבור
 האס כרדמיהס וסבור חראות כאור וזה דבר בלוי • אחר כן מה יקיש
 מענינה אחר יביאתה מן הגוף ואסיב במה סקדמתי זכרו ססיה תהיט
 סמורה אל עת תגמול כאסר אמר וכוכר כפסך הוא ידע ויהיה הזך ממנה
 מקום סמירתו למעלה וסעבור למטה כאסר סקדמתי מאמדו כזהר סרדיס
 וסאזרו העולה היא למעלה וכמו סאמרו רבותינו ז"ל כסמתן סל דדיקיס
 גנונה תחת כסא הכבוד וסל רסעיס מסוטטת בעולם ואין לה מנוחה וסל
 וסרומה לזה הפרס סביכיהס וכתחלת זמן הפרוד תעמוד הכפס זמן מבלי
 מנוחה עד שיכלה הגוף וענין זה סיתפרקו חלקיו ויקסח עליה בזמן
 סהוא מה סתדעכו ממה סיעבור על הגוף מן החולעת וסרמה וסרומה
 לקס כאסר יקסח לארס כסזוא ביתו אסר היה סוכן בו חרב ועולק
 בנו סמיר וסית וקוסי הזס יס סיקיה לכפס מעט ורב ויקסח עליס
 כפי סהוא ראוי לה כמו סמעלתה כירידה תהיה כמעט ורב וכזה
 אמרו רבותינו זכרס לכיבד קסח ימה למת כמחט לכסר גחי
 וסומכין זה אל מאמר הכתוב אך כסרו עליו יכאב ונפסו עליו ת
 תאכל וזהו סקולדיס אותו דין סקכד או חבוט הקבר • ואחר
 כן אומר סזמן עמידתס נפרדיס יהיה עד סיתקבצו סאר כנפסות
 אסר סייבה חכמת סבורא כריאתס והוא אחרית עמידה העולם
 וכאסר ישלס מספרס ויתקבצו תחוכרנה כנפסות עס בוסיס כאסר
 אכאר כמאמר סגמור לזה ויגמול אותס במה סרואי להס וזה עס
 מה סכארכוהו במה סקדס מן סמאמר יחבאר עוד ממה סאמר
 סחכס כי אחר סאמר וסרוח תסוב אל האלהיס אסר נתנה חודיענה
 סכוף עניכס אל סגמול כאמרו אחר כן סוף דבר סכל נסמע כי את
 כל מעסח סאלהיס יביא כמספט • ואמרו את כל מעסח רוסס בו
 סגוף והכפס יחדיו • ואמרו על כל נעלס רוסח בו מה סהוא נעלס
 ממנו מענין הכפס הוא בלוי אצל סבורא ואז יביא אוחס מן השמיס
 ניביא סגוף מן הארץ ויגמלס כמו סאמר יקרא אל השמיס מעל ואל
 הארץ לרין עמו יסתבח סחכס ויתכרך ונסאל ממנו סידריכנו כדרך
 הטובה אך מה סיקיה מן סגמול והכפס אני סתיד לכארו כמאמר
 סתסיעי בעזרת האל • ואני מסכיס לסמור לרביס סאלן
 זכר מה סתחלקו בו סחולקיס בעכס הכפס מה הוצא אמרו יתור ראף
 סתוסס גסס ומכאתי אסר אמרו סהיא מקרה כפל חוסכיס סהיא
 תמס

אמת ותפלה ותורה אכל אשר אמרו שהיא מן הרוחניים ומן בויית
 לברו וממנו וברך אחר ומן שני שרשים קדמונים הם חושבים כלם
 שתשוב אל מוצאה אשר ממנה נחצבה וכבר בארתי הפקר כל אלה
 המאמרים ובגוללם אכל אומר שאנשים ממי סקראים יהודים מצאתים
 אותם בהשנות והקראים אותו נשעתיקה וענינו אכלם שרוח ראובן
 תשוב אל שמעון ואחר כן בלוי ואחר כן ביהודה ויש מהם רבים
 שאומרים יש פעמים שהיה רוח האדם בבהמה ורוח הבהמה באדם
 ודברים רבים מזה הסבעון והערבוב והסתכלתי במה שחושבים
 שהיאם אל הנאמר הזה ומצאתים ארבעה שבוסים ואני רואה
 לזכרם ולהשיב עליהם ותחלת זה שפוא מחזיק ברעה הרוחניים •
 והשליש דעות האחרים ומי שאינו יודע כי אכסי דעת הששנות
 לקחוו דעת הסנייט וחרוסנייט וכבר גליתי מה שיש על כלם מן
 התשובות וזכרתי אותו והסנייט שראו מדות רבים מבני אדם ומצאום
 דומות למדות הבהמות כמי שרואים אותו ענו כמדות האן ויש
 במדות החיות ורעבתן ככלב וקל כעוף והדומה לזה והכחימו בעבוד
 אלה העניינים שהלה המדות לא היו בבני אדם עד שפיה בהם
 מרוחות הבהמות • וזה ירחמך האלהים מודה על דוב
 שכלותם כי הם חושבים שבוף האדם מהפך הנפש מעצמותה עד
 שיסימנה נפש אדם אחר שהיתה נפש בהמה • ועוד שהיא
 מהפכת אותו מעצמותה עד שחשים מדותיו כבהמות אף על פי
 שזרחתו בבני אדם ולא די להם ששמו עצם הנפש מתהפך ולא
 קיימו לה עצם אמתני עד שסתרו דבריהם וסמנו מהפכת הבוף ו
 ומסנה אותו והבוף מפך אותה ומסנה אותה וזאת היא היבולה מן
 המושכל והשלישי שמביאים דבריהם על דרך הטענה
 ואומרים כיון שהכורא סופט בדיק לא היא
 מביא יקודין על העוללים כי אם על חטא שחטאו נפשותם בעת
 שחיו בבוף אשר קורם גופם ויש על זה תשובות רבות •
 תחלתם שהם שבתו שער הבמול אשר זכרנו • ועוד
 כי אנהו כשאל אותם על ענין הראשון רובם לומר תחלת בויית
 הנפש אז כזה אותה כוראה בעבודה מן העבודות אם לא ואם יאמרו
 לא בנה אותה בטלו הענינים כלם מפני שלא היתה מבווה מתחלת
 ואם יודו במקרה הנפש בעת שהיא לא הקבלת לא מיתה

וכבר הודו שהארץ יצוה לעתיד לא לחולף בלכד וישובו אל מאמלינו
 בתמורה וישובו הפכתם על שאין יסורין אלא על מה שתלף •
 והרביעי שהם נתלים בספקות מן המקרא ראינו לזכור מהם הקתם
 ואמר שמעם דברי משה כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום ואמרו זה
 מורה על סדנות האחרונים הם רוחות הראשונים ועל כן הם הנמצאים
 והם שאינם נמצאים ופסע הפסוק מבטל מה סבדונו כי הוא אומר
 שהנמצא זולת שאיננו נמצא ופרשו איננו כי הם שחייב מי שיבען
 אליו דברי משה שיקבלם כקבול הנמצאים אתו • ומעם אשרי האים
 אשר לא הלך בעצת רשעים ואמרו כי מפני שאמר לא הלך ולא אמר לא
 ילך למדנו שהענש על דבר שעשה נפסו בגוף הראשון וזו מהם תכלית
 הטעות כי הכתוב לא חייב לזכר אשרי כי אם אחרי שלא הלך ולא חייבו
 לו הודם שלא הלך והנראה מהכתוב תשובה עליהם ואלו היה כמו שאמרו
 היה הגמול על הזכות הבאות לא על החולפות מפני אמרו אחריו ובחוריתו
 יהם ולא אמר הנה כאשר חייבו הענש על העונות החולפות ולא על
 הבאות מאמרו לא הלך ולא אמר לא ילך • ומעם אמרו תתחפר
 בחמר חותם ויתייבו כמו לבוש וסבדו כי אמרו תתחפר על הכנס ואמרו
 זה מורה שהיא מתהפכת בארס ובבהמה תמיד ולא הבינו הפתאים שהיא
 לא אמר כי אם על הארץ מפני שהקדים לפניו לאחורו בכנפו הארץ ועליה
 אמר שזיא מתהפכת ברשעים בחמר חותם והם שוקדים באלוהיא לבושם
 לא יוכלו להעתיק ממנה עד שתשלם בזרת האל בהם • ומעם דברי
 הנביא כפשי יטובב וחטבו וזאת השכה מגוף אל גוף ולא הבינו הפתאים
 כי היא מנוחה ומרגוע והסקט מצער שחיתו בו ואיננה השכה אחרי יציאת
 וזה בלשון אבותינו מבואר גלוי שאמרו על שמסון בעת שבמא והסקט
 בודאו מים ותשב רוחו ויחי ולא יצאה כבר ואמרו על המצרי כאשר רעב
 ואחילנו דוד ותשב רוחו ואמרו על הציר כאמן ציר כאמן לסולחיו וכפס
 ארונים ישיב ואמרו בחכמה תורת יי' תמי' משיבת נפש ואני מנסא דברי
 מקלות דעתם וארומם מפחיתותם לולי יראתי מן השלש • ובסוף
 דבריהם אומרים מארבע רוחות באי הרנוח ופחי בהרובים האלה ויחי
 ואומר ואי זו דבר בכרי יש בזה כי לא אמר זה כי אם מפני שהרוחות להם
 סקט למעלה ולמטה ובאי זה מקום שהי' משני הצדדין ומארבע רוחותם
 תבא סבדורא קורא לה כמו שאמר החסיד תקרא ואנכי אענך •

בשלם המאמר הששי מן ספר

המאמר השביעי בתחיית המתים

והוא הנכבד שכתבנו בני ישראל אשר יעדים הכולאים בעת הישועה

אמר יהודה בן שאול אמר המתבר

יתברך ויתעלה האל אלהי ישראל המאמת דבריו הצדיק במעשיו
 ויחריבן אומר שמצאתי המון בני ישראל מאמינים כי
 חבורא יתברך ויתעלה יחיה מתיחה בעת הראולה ומצאתים שמפדשים
 כל פרעה שיש בספרים שגראה ממנה תחיית המתים בעת הישועה
 כפשוטה ועוון ריסי זה בדברים מקובלים כוללים כרושי המין ההוא ומצאתי
 אנשים מעטים מן האומה שאינם מודים שזו יהיה בעת הראולה ואומרים
 שזה יהיה בעת היציאה אל העולם הבא וכמוכים בזה על שבוס חלם
 קצתו שמעתי ומהם והקצתו ראייתי ולהם באפסר ומפני סחיה חובה לכל
 צדיק שייעלה בלבן תחלה הדבר הנרצה וידחה מעליו הדברים החפוכים
 באשר אמר הכתוב שפתי צדיק ידעון רצון ועליו עוד להודיע לאומם
 ולהקריבו להבנתם ושישיבנה מדברי הפתאים כמו שאמר עוד שפתי
 צדיק ירעו רבים ואוילים בחסר לב ימותו ויהיה ראוי בעבור בקשתי הצדק
 א' ע' פ' שלא אבטתי אליו שאטגיח על הכפר הזה ודיקרוהו הגחמה רבה עד
 שייעלה לי תחלה הדבר המבואר בתכלית מה שאפסר ואחר כן אכתבה
 לאומתינו לחיות לה מיסיר תעזר בו על עבודת אלחינו ועל הכל מה שהוא
 בו מן הגלות ונחבתי בו הדרך אשר בזה בהכורא לבנות בסבל באמרו
 חזקו יודים רפות וברכים כושלות אמצו אמרו לכמהרי לב חזקו אל תיראו
 הנה אלהיכם וגו' וכאש' הסתכלתי בזה כדי שיתבא לי היס על מה שסנכר
 ההמון מתחיית המתים בעת הראולה טענה ועיינתי בענין ומצאתי
 שהמוצאים אשר יעלו תחלה בראשונה אשר יבאו מהם משכי הטענה על
 זה ארבעה איין להם חמישי וראיתי כל שבוס שמעתי או חשבתי בו שיקח
 טענה על האמונה אחת ועמדתי על שבר חכל וכוונתו והפסדו ואז התקיימה
 האמונה קזאת בראיות מן השלטה ענינים אשר מהם ימשכו המאמינים
 ראיותם והמוצאים הארבעה אשר חקרתי עליהם לראות היס על האמונה
 הזאת בהם תשובה הסמוכה הטבע והסכל והכתוב והקבל והחליתי מן
 הטבע מפני שקדימתו קדימה עצמית ואמרת אולי יתחייב המנע
 הקורא בתחיית המתים מפני המנע הטבע לעשות זה מפני שאין כמו

מגדלים בכלי חיים בטבע וסבים קצתם בטבע ומתים צקבע יחיו
 גם צן אחריםמות בטבע וכלכר הינדוננתי במחסבה הזאת הנחסבה
 פכאיתיה שחוק כתיים בהכי הם האומרים בקדמות אובשניים מצגי סלא
 יתכן אלכלם שיהיו הדברים הנא על דרך המנהגים הנחובים הנודעים
 אלכ המיחרים המאמינים שקבורא מסנה מנהגי בטבע וישתם בכל
 עת שרצה כאשר ירצה אי הפטר להם להקמע מחודות ביהיית המתים
 מצד הטבע שכלם תודים טסנה אליהם כביחיו וביקס אותות מלאות
 וגרול מזה כדחתו היטודות הרחשוכו לא מדבר ויסיבאלור המאמר חזק
 טגי שמרתיק תחיית המתים בעת היטועט מכני שהטבע לא ישפה זת
 יתחייב להרחיק לעמתו ספוך המטה תכין והמים דס ועמוד מי היס
 וקפסאס ועכוב התנועה הגרולה המזותי עד שארך בה עמידת הסמש
 עז הארץ ושאר התחנות בהחיות אשר זכרו ההפדים שהבורא עשאם
 על ידי כביחיו עד שיכחש האומרה בכל הנביאים ויתחייב עוד להרחי'
 בריא דבר לא מרבר עד שיכסור כבורא ויצא מכלל המאמיני ותחיית
 המתים אלל העיון הסלם יותר קל יותר קרוב מכריאת דבר לא מרבר
 וכבר התבאר כימי שידה שבורא התחיל הנמצאות לא מדבר ואמץ
 כביחיו באהות מלאות לא יוכל להרחיק תחיית מתים ולא להתלות
 לעצו בטבע כל סכן עם הודאתו שהאכה הסוכמת חחיה הבורא כנת
 בעולם הזה כמו שאין ספק בזה אלל עמנו ועוד שניתי כחקיקת
 הזאת ואמתי אולי ייתקשר רחוק אשר הנחנו מדברים בומן הדברים
 ההבל ייחשר לא יכשר להאמי שתפול חיכולת עליהם כמו השבת אתמוול
 נסוס החמש יותר מן העשרה והיא לפני העברת זה על לבי שאמתי
 כשהגבנהו יחרמותו כבר נמקו קחלקים אשר היו בומן היכודות
 שארבעה אשר הגיע כל חלק מהם יסודו מרשי ונמוג בו והאר כן
 בהתברו חלקים מן היכודות הסס וכתיבב מהם גוף שני והאר כן נמקו
 במותו וסבורא מוצאיהם והאר כן בתהברו כעס סליטית והתרכב
 מהם גוף אחר והאר כן נמקו במותו היציה שהראשון על שלמותו והשני
 על שלמותו והסליטי על שלמותו וחלקי כל אחד מהם כבר נכסמו באח'
 בעת שהתרכב וכאשר וקקתי הרעיון והעליתי מיץ ההכרה מצאתי זאת
 הסכריא המתעט שאיכני חמא והוא סיכודות גוף כאשר נמקו
 וקגיע כל אחד מהם אל מוצאו מהם וקר ולא ויבט אלל לא היה
 במובח המרשי מה שיתרכב ממנו גוף שני כי אם מה שנתק מן
 גוף הראשון לא היה הפטר סיכריא בני אלל על אחר משני פנים
 אלל

אם תהיה חלקיו חלקי הראשון או סיכורא בריאה ועל שני הפנים
 יחדיו יבטל מנות הגופים אחד שנמקו אך מפני שכיו המוצאים אתר
 גדולים מחלקי כל המורכבים כפלים רבים אשר לא ימנעו מרוב
 כי החכמים יודעים שהאוויר אשר בין הארץ ובין תחלת סלה מן ה
 המקום כמו כל הארץ כלה ועפרה והריה ומינה ומתניה ובעלי חיים
 שבהם אלה פעם ותעשה וסמוכים פעם מפני שהוא מוכה שלשתו שלמים
 בשלטה ושלמים • וכיון שהדבר כן על הרוב הזה יכול בורה
 הגוף השני לשום חלקיו חלקים מן היסודות אשר לא שמע בהם בגוף
 הראשון וכן ירכיב השלישי מחלקים לא היו נמזגים בסני וכן
 ואביר הרביעי מחלקים לא התערבו בשלישי מפני רוב עולמי
 היסודות ומוצאיהם ויעזוב נמקי הגוף הראשון והשני והשלישי ומע
 האחריהם בעצמם לא ישמע בהם בחבורים פעתידים עד שהיו
 מוכנים לחבר מהם חלקי כל גוף ויסיבחו בעת סירבה ומא שמקל
 את זה עוד ומקרב כי המחויים בחמתם אלפים שנה אינם על דרך
 הקירוב כי אם חמשים בת מבני אדם ואין שיעורם בלם חלק אחד
 מחלקי הארץ • ואם ישאל שואל על מי שאכלהו החיות
 איך יחוייה והוא כבר נשתנה אל גופות אחרים • נסיב כי
 שאומר המאמר הזה אומר כי הגופים האכלים הם כלים ומשתנים הם
 בגופים אשר ככנהו עליהם וראוי שנסיבכו אל שני הדברים יהי
 במרם אשר אנחנו קהל המיחדים מאמינים בו ונדעחו כי אין לגוף
 מן הכדוראים לכלות גוף אחר בשום ענין אפילו אם ירממו באש
 לא יוכל לכלותו לעולם כי לא יוכל לכלות הדברים עד שישובו לא
 צבדו בי אם מי סכראם לא מדבר ושמע נמצאים אכל כל הכדוראים
 אינם יכולים כי אם להפריד חלקי הגוף בלבד עד שהאש כשהיא
 בוערת בגוף מן הגופים אין דרכה כי אם להפריד אבריו וישוב ה
 החום אשר בו אל מוצא האש והלחות והקור אל מוצאיהם ותשאר
 העפרורית אפר מבלתי שיכלה מחלקי היסודות וכאשר תעשה
 שאש גדולה לעין כן תעשה האש אשר בעלי חיים כדבר •
 שאכל • וכאשר יאכל החי תפנו
 על דרך הרמז יפרדו חלקיו
 וינבב האויר מחלקיו מה
 שדרכו לנגב מחלקי
 חמשת תמי

ומה שאלו לא מצא לנו מחלקי התפוח שהמנגב כמוהו מגוף החי הוא תמיד עד שלא ישאר בוכי אם העפרורית בלבד וכמו שהמאמר בתפוח הנאכל בן המאמר ב'הרס הנאכל' כי האויר מנגב החלקים אשר משלמה היסודות מגוף החי אשר אכלו וישאר החלק העפריניורד למטה ואין הפרס ביניהם אלא שהחלקים אשר טבו אל האויר מן התפוח הנאכלים כבר היו ערכו ביסודות השרשיים והחלקים אשר עלו אל האויר מגוף האדם הנאכל הם שמורים בלתי מתערבים ביסודות השרשיים למינות מוכנים לעת הפקידה כאשר הקדמנו וכאשר העברתי הדברים האלה על לבי הרו מעלי בספקות שהם והתאמצה אמונתי בדעת הזה והחזקתי בו ואמרתי ישתבח היכול על כל דבר • ואחר כך חקרתי במקום השני אשר הוא המחשב בסכל ודרשתי אם אמצא לאמונה זאת מה שיבטל אותה ולא מצאתי מה שמפקד בהביאם שלשה דרכים האחת מהם שתהיה היכולת על תחיית המתים מן האשקרו וכבר עמדתי על שאיננה כן כאשר בארתי • ומשנית שיהיה יכול על זה לא שבטיחם בו ומצאתי ששבטיח בו במקומות דברים מן המקרא א' ש' פ' שיתכן לקבור בהם ספרות רבות עד שיעהקו מענני תחיית המתים אל ענינים אחרים לא ראיתי העיון מחייב דחות הכרחה מהם בעבור שיתכן שתטבלחו הטברא וחאו שאנחנו כל בני ישראל מאמינים כי כל אשר בקפריה נביאים הוא כאשר נראה ממסמנו וקידוע ממלותיו אלא מה שהנראה והידוע ממנו מביא אל אחד מארבעה דברים אם להכחיש מוחם כמו שאמר על חוה בי היא היתה אם כל חי או להשיב מה שיש בסכל כמו שאמר כי י' אלהיך אם אוכלה או להתוד דבר אחר כתוב כמו כ' א' ובחוננו נא אחר האמר לא תנחו את י' אלהיכם או להכחיש מה שהבול והקדמונו כמו שאמר הרבעים יכנו לא יאמינו ואמרו רבותינו שהם שלשים ותשע מכה • והדרך בכל אלה שיבוקס להם סער עובר בלשון ממה שמנגב הלשון לשמש במלות ההם בו עד שיבכים לענני הקוה ולא יחלוק עליו כי זה ימצא בליפק במצאנו למאמר אם כל חי מדבר מבני אדם ובמצאנו לאמרו כי י' אלהיך אם אוכלה על דרך הדמיון והקירוב אומר כי עכסו באם אוכלה שחיא שורפת מהרה כמו שאמר כי אם קדחה באפי וגו' • ובמצאנו לאמרו ובחוננו נא בוא את אחר אמרו לא תנחו את י' הפרס והוא שהבחינה על שני פנים אחד מהם יכולת הבווא היוכל על הדבר אם לא וזה הוא האסור כאשר אחר וינסו אל כלבבם וגו' היוכל אל לערך שלחן במדבר • והשני בחינת האדם ענינו קבל חבורא היש לו אכלו מעלה יתירה אם לא אהא

סמא מודה שהוא יכול על המעשה ההוא וזה מותר כאשר אמר בגדעון
 ויאמר בגדעון אל האלמים אם ישך מושיע את ישראל בירי אנה נא ית
 גפנעם בגזע וגו' והוא כמו שאמר ובחכוכי נא בזאת • ומצאנו לאמר
 ארבעים יבנה הוא סוד למה שהעתיקו רבותינו ז"ל שהוא ל'ט' והוא שאלת
 שהשלי' הג'ט' ושם ארבעים כמו שהשלי' הג'ט' שנה שלכו במדבר
 ושם ארבעים כמו שאלת במספר ימים אשר תרתם את הארץ ארבעים
 יום יום לשנה תשארו את עונותיכם ארבעים שנה ושנה הראשונה כבר
 עברה בלא הענש שהיא ואלה התוצאות אנו נוהגים בהם וכל המענינים
 באשר יבדחונו דבר מאחת מאלה הארבעה אשר זכרנו אבל בשאין צורך
 דוחק כל דבר כתוב ומקובל וכשמע מכל אחד מאלה השערים הארבעה
 אשר זכרנום לא יתכן לבקש תוצאות והעברות אשר בהם מועד תחיית
 המתים עד שנוציאם מפטונם אך ראוי שנגיחם כאשר הם כשהאומר אותם
 הוא יכול ויועד יחד • והשלישי שהיו מעיפים מתתעפים מהשרם
 פוזת מפסידים אותו כשיעלם אדם על לבו וכאשר אי אפשר לשרם בלתי
 קסעפיפם שהם ואי אפשר להם יתחייב בהכרח השרם המביא אליהם •
 והמצריך להם וחקרתי ולא מצאתי שעיף אחר המאמר ר' האלה ואבאר איך
 הלכום ויושר אפניהם בעזרת האל • ואחר כן חקרתי במובא
 השלישי והוא הכתוב במקרא והתכלתי אולי יש בה מה שמונע תחיית
 המתים בעולם הזה ומצאתי שפקות שאפשר שנתלים בה המרחיקים את
 זה וראיתי לזכרם הנה ולבעלם • מהם וזכור כי בכך המה רוח הולולא
 ישוכ ואמר עוד אנוס כחציר ימיו וגו' כביץ יבא וימל וגו' כי רוח עברה בו
 ואיכנו וגו' ואמר עוד בלה עכנ וילך וגו' לא ישוב עוד לביתו וגו' ואמר
 עוד ואיש שכב ולא יקום ומה שדומה לזה והתבוננתי כל זה היטב ולא
 מצאתי אחד מהם שהפץ בו שבורא אמת שלא יחיה את המתים אבל
 כל זה ספור שאין אדם יכול לקום מן הקבר אחר רדתו אליו ואינו יכול
 להנער מן העפר ולשוב אל ביתו • ומה שהיה מהמאמרים האלה
 דברי בני אדם הוא שמתחננים בו לפני בוראם ושואלים ממנו לרחם
 עליהם מפני שהם בענין הזה והוא שיש דברי הבורא הוא ספור אחת מן
 החובות אשר בס' ירחם עליהם ויחנם והוא שהם בענין החלוש הזממעות
 הכוללת וכל אשר יופיפו הפריש לזכור שהמת לא יוכל לתחיות את עצמו
 ולא יקום ממטבו תוסיף יכולת הבורא אבלנו גדולה כי הוא יכול לפרוד
 את בני האדם ולהחיותם ותהיה זאת חפלי יאה גדולה כמו שאלת על מעמד
 קר עני כי שאל נא לימים ראשונים אשר היו לכנין נגו' הנקיה כדבר

הגדול הזה או השמטת כהנו וכן שאר האותות והמופתים אשר הם נפלאים
 בציני בני אדם אך היו • וכן האותות העתידיים נפלאים בציני האדם
 אך יחיו כמו שאמר מי שגזע כזאת מי ראה כאלה ומהם מה שאמר הכתוב
 כימי אשר יחובר אל כל החיים יש בטחון וגו' כי החיים יודעים שימותו
 וקמתים אינם יודעים מאומה וגו' גם אהבתם גם שנאתם גם הנאתם
 כבר אברה וגו' • וצינתי בפרוש הפסוקים האלה והם כאש'אני מספר
 כי מי שיחבר אל החי' יש לו בטחון ולכלב החי טוב מן האריה המת והוא
 שהחיים יודעים שימותו והמתים אינם יודעים מאומה ולא כשאל להם
 סדר כי נשכח זכרם עד שאהבתם ושנאתם והנאתם כבר אבדו כלם
 וחלק אין להם עוד לעולם בדבר שיעשה תחת הגבל • ואמרתי
 פואת הפסיקה חזקה אשר שכתלים בה עוד מחזיקי הדעת הזה והכתלתי
 כמה שיש לפני זה ומכאן חכמה שהקדים שהמאמרים האלה אינם דבריו
 על עבמו ואלה הם ספור דברי הכסילים ומה שעולה בלבם כאשר אמר
 למיני מאמר מפורסם וגם לב בני האדם מלא רע וחוללות בלבבם
 בחייהם ונאחריו אל הציתים ופרושן שלכות בני האר' מלאים רע והחורדים
 ואמר בי מי אשר יחבר כי החיים יודעים שימותו וגם אהבתם גם שנאתם
 גם הנאתם כבר אברה וזה כמו שאמרה התורה ויאמר פרעה מי י' אשר
 אשמע בקולו והוא דברי הכסילים ואתר טקרא חכמה המאמרים האלה
 רע וחוללות יהיה ענין מי שהחזיק בהם ראוי שלא יקביל פני סכינת בוראו
 כי כבר באר כי אנשי רע וחוללות לא יתיצבו לנגדו ולא יגורו אצלו כמו
 שאמר לא יגורך רע לא יתיצבו הוללים לנגד עיניך ויהיה ענינו ענין
 הנכרת בפרעה אשר אמר בו ויאמר פרעה מיני' ושאל העסוק המקום
 יבילנו מכל אולת • ואחר כן מצאתי הכתוב מפורסם כמה שיערנו בוראו
 אמרו כי כאשר בני ישראל אומרים יבשו עצמותינו אברה תקותנו אמר
 להם חכמיא כח אמר י'אני פותח את קברותיכ' ואוביא אתכם מקברותיכם
 עמי ואביא אתכם אל ארמת ישראל ונתתי רוחי בכם וגו' יודעת כי אני י'
 יערתו אתכם והקמותי מה שיערתי אתכם והוא אמרו ויאמר אלי בן אדם
 העצמות האלה כל בית ישראל חמה הנהאומרים יבשו עצמותינו וגו' לכן
 סנכ' ואמרת אליה הנה אני פותח את קברותיכ' וגו' ותחיים הקדמתו הנס
 אומר יבשו עצמותינו על מה שידע שיעלה בלבבו • ואחשוב בו ונאמר
 אך יחיה העצמות אחר יבסם ויסיב הלחות אחר מורם ויחבר ביניהם
 וכן הנפס אחר הפרדה • (יהי אצלנו וקבלתי אתכם מקברותכם
 קבאל

מבאר שזה מועד לכני ישראל לבדם ויהיה אמרו והבאתי ארבע את אדמת ישראל לאמת אבלנו שזה המועד בעולם היה שלא נחשוב שהיא בעולם הבא • ויהיה אמרו וידעתם כי אני יי' בפתחי את הקברות יבס ובהעלותי אתכם מקברותיכם עמי אשר הוא כמו שנוי שכל אחד מהם כשיחיה יתברר לו כי הוא הוא אשר היה חי והוא אשר מת והוא בעצמו אשר חיה • ויהיה אמרו וכתתי רוחי בכם וחייתם וגו' וידעתם כי אני יי' דברתי ופעשתי נאם יי' להתברר אבלנו סימיה שופעה יהיה להם אריכות בעולם הזה ומבאתי עוד ישעיהו אומר יחיו מתיד נבלתי יקומו וגו' מסכים להוכחות לו והוא שפרשו יחיו מתיד ויקומו גויותינו כסתאמר הקיצו ורננו סוכני עפר כי טל אורות טלף ואל הארץ תפיל המתים ויחיו מתיד הוא דומה לאמרו חנני פותח את הקברות יבס אך נבלתי יקומו הוא דומה למה שאמר סם והעליתי אתכם מקברותיכם ומה שאמר הקיצו ורננו סוכני עפר הוא דומה לאמרו וידעתם כי אני יי' בפתחי את הקברות יבס כי המקיץ מספר בהקיצו מה שראה בחלומו וידע כי הוא הוא אשר היה יסן והוא אשר נעור • ואמרו כי טל אורות טלף דומה לאמרו סם יבסו עצמותינו אבדה תקותינו נגורנו לכוזה הרעבה לחם וחרוס לחות אבל אורות רומז בו אל הכפס וסם אותה אורות רכות ולא אמר אור אחד בעבור שהחות הרבים אשר לה והס ששה עשר בחות באשר בארתי במעשה בראשית והוא דומה למה שאמר אבדה תקותינו • ומבאתי עוד מאמר דניאל ורבים מיטיני עפר יקיצו וגו' • וזה מאמר מהמלאך לדניאל הוא בעולם הזה בלי ספק והוא סכל העתידות אשר הודיעו הס שבעה וארבעים פסוק • חפוקה הראסון מהס במלכות פרס והוא אמרו ועתה אמת אביד לך חנה עוד סלסה מלכים והפסוק לו פסוק אחד מפני שהיתה סוף מלכותם • ואחר כן סלסה עשר פסוק במלכות יון והוא מאמרו ועמד מלך גבור עד ועם הבא אלינו כרצונו • ואחר כן עשרים פסוק במלכות רומי והס מאמרו וישם הבא אליו עד ועשה כרצונו המלך • ואחר כן עשרה פסוקים במלכות סערב והס מן ועשה כרצונו המלך עד ובעת ההיא יעמוד מיכאל • ואחר כן סלסה פסוקים בישועה ובעת ההיא יעמוד מיכאל ורבים מיטיני אדמת עפר יקיצו • והמסכילים יזהירו וקבל עניניהם דניאל מפני סבכר הסלים באולם בספר ישעיה וירמיה ויחזקאל • ואלה הסבעה וארבעים פסוק באמרו יחד מארע אחר מארע על הסדר •

וכמו שמלכי פרס ויון והרומי' וספרד בעולם הזה לא ברא גם כן ורבים מישיני ארמת עפר יקיצו בעולם הזה לא ברא ואזרו ורבים רוצה בו רבים מרבים מחסה והוא כן כעבור שאמר מישיני ארמת עפר וזו כולל כל בני אדם על כן יחד באזרו ורבים ליחד בו בני ישראל בלב' ומקיים לאזרו מקברותיכם עמי ואזרו יחיו מתיך ואמרו עפר עד שידמה ליבסן עממותינו ויחיה בכבוד כיטל אורות טלך' ואמרו יקיצו לרמות לקיצו ורכנו ולחדמות אל וירעתם כי אני יי' בפתחיה את הקברותיכם אבל אמרו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות אינו רוצה לחלק המחויים עד שיהיחמם עם בגן עדן ועם בגיהנם אבל רצה לחלק העם אשר בקברות והרבים חתם אשר יקיצו חלחי עולם והאחרים אשר לא יקיצו הם לדראון עולם וכאשר מצאתי הסוקים האלה והרומים להם חשבתים היטב אחר כן ואמרתי אולי יתכן להכבד בסוקים האלה הכרות אחרות עד שיסובו מענין תחיית המתים אל ענין חחיות המלכים והעמדת המלכות וזרף לחכמים המכה הוח הוא ספרמת הספל מענין הסמלות אל ענין הגדולת והרוממות ידומה להרמה מן העפר כמו שאמר מקימי מעפר דל ואמר יען אשר הריו מתיך מן העפר ודמה משהוא בצוק ובצדק למתים כמו שאמר במתים חמשי כמו חללים סוכני קבר וגו' ואמר עוד נסכחתי במת מלב וגו' וידמו תשועתו מקענין ההוא בתחיית כמו שאמר אשר סראיתנו צמות רבות ועשות תשוב תחיינו וגו' ואמר עוד הלא אחס תשוב תחיינו וגו' • והתבוננתי עם סעיין נחתיוב כי אס יתחייב או יכסר סנסבור פרסיות האלה אשר יסבהם תחיית המתים על שרבים האלה עד שנעתקו מענטס מכלי רוחק שיביא אל זה יתחייב וכסר על הדרך הזה לסבור במצות השמעות וההגדות הקדמוניות ואאותות הנזכרות פברו אחרו' עד שלא יסאר מהם דבר כפשוטו אך יעתקו אל עניני' אחר' וארמה מהם קבת מן המצות השמעי' ולא יאכל חמץ אפסר שיסברו בו ולא יהיה ביניכם זכות מפני שדמה אותן בלחם אשר הוא חמץ טאי אפסר שלא לרדקו כאמרם כלם מכאפים כמות תנור וגו' מלוס בצק עד חמדתו ואמרו לא תבערו אש וגו' אפסר שיסברו בו אל תצאו למלחמ' מפני סכבר דמה אותה לאש כאמרו כי אש יצאה מחטבון להבה מקרית טיחון ואמת לא תקח האש על פכנים יתכן לסברו כוכסחכסו את אויביכם לא תחרגו הזקנים עם הבחורים כמו שאמר בסוד שלמן בית ארבל ביום מלחמה אס על בניס רוטסעד שלא תסאר מצוה שמעית ומהגדות הקדמוניות דברי סבד יאף אגרו בראשית ברא אלחיס את השמים ואת הארץ יתכן לחיות

לחיות תקון ענין אומה מן האומות באשר אמר בהפסד ענין אומתינו
 דאיתיות השמים והנה תהו ובהו ואל השמים ואין אורם ואמר בהשבת
 תקונם כי הנני בורא שמים חדשים וארץ חדשה • וכן יסברו
 בתקופת הארץ דשא עשב שלום הגופות כמו שאמר ועצמותיכם בראש
 תפרכנה וכן בפרי עושה פרי המלך הגדול כמו שאמר בחר מרום יסראל
 אשתלנו ונסא ענף ועשה פרי וגו' וכן יהי תאורות תורה ונביאים וחכמה
 כמו שאמר בירד מצוה ותורה אור נר לרגלי דבריך ואור לנתיבותי
 ער שלא תשאיר בריאה ממעשה בראשית שלא תבא מכסותו של ענין
 אשר הוא הבריאה והצורה • ובספור האותות והמופתים יסברו גם כן
 ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה והמים להם חומה מימינם ומשמאלם
 סבאו בתוך חיל פרעה והם עומדים מימין ומשמאל יבשים כי החיל ידומה
 למים כמו שאמר בהסחריב ולכן הנה יי מעלה עליהם את מי הנהר
 העצומים והרבים את מלך אשור אף בפרעה עצמו אמר בטורם יכה פרעה
 את עזה כה אמר יי הנה מים עולים מצפון והיו לנחל סוף • ויסברו
 בוידוע שהשם יורח עמד בהראות המלכות ורוממותה כאשר דמה הכרת'
 וחלשתה בבא השמש באמרו ובהא השמש על הנביאי' וקדר עליהם חיוס
 ואמר עוד באה שמשא בעוד יומם ואמר בחקן זה והיה אור הלכנה באור
 חמה וגו' ער שלא ישאר מופת ולא אות שלא יבא מסוטו ויבטלו •
 ומרע מי שמחייב אומכסיר לסבור בספור תחיית המתים שהם משלים
 מפני שיתכן שיסברו בס דרך אחרת שמתחייב לחייב ולחכסיר לסבור
 בספור מעשה בראשית ובכל האותות והמופתים וכל המכות שהם עושות
 ער שישמם כלם משלים כי אפשר שיסברו בס סברות ואם יקבל זה על
 עצמו יבא מכלל תורת ישראל ואם ימאן לעשות כן יבטל מה שהקדם
 עלינו ובכמותו בתחיית המתים • ואחר כן התבוננתי בתורה
 בשירה אשר שמה לעד לו על בני ישראל כאשר אמר למען תהיה לי
 חסירה הזאת לעד בבני ישראל ומבאתי בה זכרון תחיית המתים בעת
 הישועה והוא מביאה על סדר • ספר החלה חסדו על עצמו באמרן
 הלא הוא אביך הקד הוא עשך ויכוונך ער ודם ענב תשחה חמר • ואחר
 כן ספר בעטם וכחשם וישמן יסורן ויבעט ער מכעם בניו ובנותיו
 ואחר כן ספר קצפו עליהם וענשו להם באמרו ויהמר אשתירה עמי מהם
 אשביחם מאנוש זכרם • ואחר כן ספר חמלתו עליהם בגבור האויב
 עליהם וחתומו באמרו לולא כעם אויב אבוד • ומה שעתד
 לאויב מן חנקמה והשלום באמרו הלא הוא כמות עמדי ומרחמי על עמו

בפת רוב חולמתו ומיכונן יכלתו באמרו כי ידן י' עמו פד יחי עליכם
 התרה ויחר כן יעד בהגלותו להכילו ולגאול אותו באמרו ראו עתה כי
 אני אני הוא ואסוב בזה על ארבעת מיני המכחישים הראשונים מהם מי
 שאמר כי אין בורא הסיב עליהם באמרו ראו עתה כי אני אני הוא ומהם
 מי שאמר שהוא בורה אך שתף עמו הסיב עליו ואין אלהים עמדי והשלישי
 מי שהכחיש תחיית המתים הסיב עליהם באמרו אני אמית ואחיה וכעבור
 שידע שקיהמי שיהמר כי רוצה באמרו אני אמית ואחיה שהוא ממת דור
 ומתית דור אחר אחריו חבר אגיו מחבתי ואני ארפח לברר אצלנו כי
 באשר קנרפח הוא אשר מחץ בן המחויה הוא אשר המית • והרביעי מי
 שהכחיש החשבון והענס הסיב עניו באמרו ואין מידים צל ואחר כך בדר
 שאר עניני השועה באמרו אם סנותי ברה חרבי הסכיד חני מדם הרבינו
 גוים עמו וכל זה בעולם הזה באשר פרשתי ובחתי ואחר כך לא נמנעתי
 מהקור במוצא הד' אשר הוא העתה הנכביאים והבלת החכמי' אמרתי אולי
 אינני בן תשובה על תחיית המתים כי דברי יאס ז'ל מלאים מזכרה וספורת
 נראית לזכור מהם דברים מעטים תחיה במזכרת לזה בעבור מה שרבו
 ומטאלות המלכים להם על שנין הזה והסיב כל אחד מהם כפי דעתו
 מה שסאלו אותם עמי הרץ שבעמנו ואשיבו אותם על דרכים רבים אבל
 אומר מפני שאמר הכתוב הנה אני סולח לכם את אליה הנביא ואמר עוד
 וקהמונו עליו שבע' רועים וד' נביאי אדם סאלו על אלה הז' רועים מי הם
 ואמרו קבלנו דוד באמצע שת ומתוסלח מימינו אברהם ויזחק ויעקב
 ומשה משאלו וסאלו אותם עוד על ח' נביאים מי הם ואמרו קבלנו ישי
 סאל וסאל עמום בפניה חזקה אליהו ומשיחה הנה אמרו בסי' בהמתים
 עמדו בעת השועה ואמרו עוד קבלנו כי מי שימות בז' סניגוב לא יעמוד
 בתחיית המתים כי היא נהגת אבלס מנהג הקריחה הקודמת לחתנו' סמי
 שאוכל בה אוכל בחתונה ומי שאינו אוכל בה אינו הוכנ בחתונה וכן אמרו
 חז' יונה המת בז' סניגוב לא יזכה לימות המשיח וסימני דעביד פרטביא
 אבל מטתיתא ואמרו עוד מי שספר בתחיית המתים לא יחיה לימות המשיח
 אע פ' שסיה מעשיו טובי מפני שהו' מדהכנב מדה מי שספר בדב' מונעין
 אותו ממנו כגו' סקיה מענין השלישם יחורם בן אחאב מפני שהכיהם דבר
 חל סע ומה שספרם בו מהסובע אחר הרעב הודיעו שלא יחנה ממנו אבל
 יראה חתו בעיניו ומסס נא יחכמו שאמ הוא ספר בתחיית המתים לניכך לא
 יחנה לו וזנה בתחיית המתים סכל מרותיו סל הק' ב' מדה כנדר מדה סנאמ'
 יען השליש אשר למלך כסען על ידו את איש האלחים וגו' ואמר הנך רואה
 בעיניך

בענין דב' ואמרו עוד כיהמתי יעמדו בתכריכי האמרו עתידים הבדיקים
 לעמוד בלבוסיהם ואין האבות בדיהם יותר קשה אבל השכל מהסבת
 גופותיהם ורוחנותם כאשר פשט באומה הכליגו בתכריכיהם עד שהביאו
 הרב' לורי רעה גדולה סכל מי שלא חיתה ידו משגת הכיח מתו וכורח עד
 שתקן רבן גמלי' א' זכיה סילכי שוחו שני בגדי פשתן מבוחצין ונהגו כל העם
 אחריו ואחר סדרה קתי אלו סדרה קתי' התעסקתי לחקן על סעיפי האמונה
 חזאת ופארותיה וראיתי לבתו אמה שנזדמן לי מהם ישאלות ואשיב עליה
 מהסבתו וחסכל וקבל' • השאלה הראשונה אם ישאל שואל מי ומי יחיו מן
 האומה בעת היסוע' אשיב ואומ' כל בדיק ובעל השוכה כי מי שימות מבלי
 תשובה הוא מהענושים וכן ראוי בשכל כי כבר הכטיח מכדרא אחת השב
 סיקבלו בכתובים רבים וכבר התחייבו כל אלה המועדי לכל שב מדבר
 רבותי אחר שמנו מיניחהט' אומה ד' מעל' עבר אדם על מצו' עשה והחר
 כן עבר על מצות לא תעש' ואח' כ' ברתו ומיתות כד' ואח' כ' מי שניחל בו
 שם שמים ואמרו אח' כן אויכול סכפרה לו מיתות ת' ל' הכה הני פותחת
 הקדו' תי' והנה בתחייבה תחיי' המתי' לכל שב ואני אומ' כי מעט הם מבני
 פמנו שמתי' מבלי תשובה • והב' סימותו אח' כן ואשיב כי לה ימותו
 אבל מעתיקים אותם מימו' המשיח אל נעימות השול' הבא זכיה אמ' רבותי'
 מתים סתק' ב' עתיד להחיותם טוב אינן חוזרים לעפרן • והג' התכיל
 אותם הארץ ואומ' שמעת שיבאה אומתינו לכני העולם אלפים ומאתי קנה
 ועוד יהיו כמו שנים ושלישים דור כל דור ק' רבבה אנשים ונסים על
 דרך הקירוב ואם נאמ' אם כלם שנים וכלם יחיו אין ממלאים מן הארץ כי
 אם חלק ממאה וחמשים חלק על שנים לכל אח' יותר מד' אמר לקהמו
 ולזריעתו ולדרכיו ולבהמותיו וזולת זה כי כל אנשי חרנו' יהיו מאת ופערי'
 רבבה בשנים ושליש' על הקירו' יהיה הכל שלשת אלפי רבבה ושמנה מאות
 וארבע' רבבה וכאס' נגזר להם מן הארץ מאתי' כרבה על מאתי' אשר הם
 חלק ממאה וחמסי' מן הארץ ונמדוד אותם אמות בכל פרבה שלבה
 מילים וכל מיל ד' אלפים אמה וכל אמה אשר היא אמת יסוחני' ושלשים יבי
 לכל אדם רחב במקומו ר' פ' ח' אמות ואז זה דבר יש בזה סתבלכל
 בו החכמים • וקד' אם עירוס אנשי ביתם וחרוביהם מן החיים ואומ'
 כי הנביאים והרועים והנביכים כסמתחייב שיכירוס בני האדם יתחייב
 לעמת זה שיכירוקחתם את קצתם ושיחוכר כל אדם אל שבגו באס' הוא
 מאמתכו' אכסדרו הסכט' כהפ' יתוק' אל וזולתו • והה' מי שימות מהם והוא
 פומ' או עב' מ' אכריו או בסאר הסבשים וסמנין מה יהיה מענינו •

ואמר שיחיה תחלה במוסד ההוא עד שיכירוהו בני אדם שהוא הוא ואחרי כן יפארוהו הבור ותיקיה אות גמורה כמו שאמרו רבותינו עומדין במומן ואמר בן מתרפאין אתרו ועל כן הקדים איני אמית ואהיה מחבתי ואני ארעא וכבר אמרו אז תפחחנה עיני עורים ואזני מרשים תפתחנה אז ידלג כאל פסח ותרון לשון אלם • והששית אם יאכלו וישתו וישאו נשים ואומר בן כמו שבן הכרפית אשר החימו הכורא על ידי אליהו ובן הסוגמית על ידי אלישע אכלו ושתו ויתכן שנשא נשים • והשביעית איך ישתקו אל העול' הבא אשר אין בו אכילה ולא בעילה וכבר נאגו בס בעולם הזה ויחיו ואומר כמו שנהג משה רבינו עליו השלום האכילת והשתיה והבעילה ועמד בלעדיהם ארבעים יום בהר כיני שלסא פעמים וחי בתו שכתוב בתורה • והשמינית כיון שמחוייבים בימי היסועה הם מונחים לבחירתם בעבודה שמה יבחרו במרי ולא יהיו בעולם במול' אשיב בזה שמשיבים כל עמנו המון המאמינים בענין הצדיקים בעולם הבא כיון שהם בוחרים בעבודה ולא במרי שמה יבחרו במרי ואומר כי היודע מה שיהיה קודם שיהיה לא הבטיח הצדיקים שבועלם הבא במול' המתמיד אלא לדעתו שהם בוחרים בעבוד' ולא במרי כן אומר אחר שהוא יודע מה שיהיה לא הבטיח תחיית המתים לצדיקי ישראל' עד שידע כי בימות המשיח יבחרו בעבודה לא במרי • והתשיעית אם יש להם על העבודה היא אשר בימות המשיח במול' ואומר בן כאשר יש לצדיקים בעולם הזה במול' על עבודתם כן יהיה לאנשי ימות המשיח במול' על עבודתם שלא יתכן שתהיה עבודה שאין עמה במול' וכאשר יש סם לצדיקים תוספת על מה שראוי לזכויותם הקודמי' כן מה שיעשו בימות המשיח תוספת על מה שראוי לזכויותם הקודמות כן מה שיעשו בימות המשיח • והשאלה הששית על העם אשר באם היסועה בחייהם מה יהיה מעינם וכן הילודים בזמן היסועה ואשיב בעבור שהכתוב לא דבר בזה ולא רבותינו לא קבלו בזה קבלא נחלקו בזה על שלשה דרכים ישמי שאומר שאין מתים כלל ונתלה באמרו בלע המות לנצח • וישמי שאומר ימותו ויחיו כדי לקשות עם המחוייבים החיים וישמי שאומר יחיו שנים רבות וימותו ולא יחיו עד העולם הבא ולבי האלהים ייסירך נוטה אל זה המאמר השלישי מפני שלא מצאתי תחיית המתים הובטחה בימי היסועה אלא למי שהיה בגלות ולא ראיתי להוסיף על זה דבר מלבד שכן שהעלה בתחיית המתים אשר מתו בגלות היא שלא תמנע מהם זאת היסועה הגדולה אבל מי שקרא אותה מן החיים (קיסרים)

והישראלים כבר הניע לחכמו אך ימיהם יחיו ארוכים כגון ארבע מאות
 שנה וחמש מאות שנה עד שיהיה המה בן מאתיים בדור ההוא כמי שהיה
 בדור הזה בן עשרים כמו שאמר כי הנער בן מאה שנה ימות והחוטא בן
 מאה שנה יקולל ומי שחטא על בני אדם והוא בן מאה שנה יקולל ויהיו
 הימים כימי הבנינים והנטעים הגדולים כמו שאמר לא יבנו ולאחר יסב
 לא יטעו ולאחר יאכל בימי העץ ימי שמי וגו' וכאשר
 צמדתי על הרבויים האלה רביתם בלבי לאמונה וכתבתים על הכר
 להיות לבני ישראל לבטחון והוא שארתי שהאומה התישב בהם בעבוד
 סבעה דברים מכני שתחיית המתים אות גדולה מאתות הכבוד הגלות
 ובבטחון בחיותה תוספת בהאמין ביכלתו וכי בלהבאים מתקבצים בה
 והנה אנחנו טוים מתאווים לראות אחד מהם כל שכן כלם וכל המלכים
 הצדיקים והחכמים הגדולים מתקבצים בה עוד אשר אנחנו נכפדים ל
 לראות אשר מהם וסקרובי כל אחד מהם אשר התאבל עליהם וראג להם
 יחברם ויראה הבן אביו והאח אחיו והאחוב אוקבו והחכם תלמידו ושאר
 הקרובים והרבה לרבלי הנפס אשר הנפשות תלויות בהם יגלו לנו כשיהיה
 נוספרו לנו מה שעבר ומה שהיה מאיכות ענין מותם ושכרם וקומם
 וסכל דורות בני ישראל אשר הם הרבבות אשר הקדמתי זכרם יבאו יחד
 ויהיה לקבוצם ההוד וההדר הגדול ושהוא סבה מחיבת להאמין בעולם
 הבא יותר שאמר כמו שיתקיים זה המועד יהקמו כל מועדי העולם
 הבא ונקום אותם על דרך הבחינה במושאמר ביום ההוא שנה אלהינו זה
 קוינו לנו ויושיענו ומה נכבד מועד יתקבצו בו כל אלה הטובות הגדולות
 ואלה הטובות חייבות אותי לקיים אמתתנו ולהושיע לאומה ולהשיבה בן
 וכתפתי שאזכה להיות מן הראים בחיות או בחיות גמול על הישרים
 ויתברך האל הנאמן במועדיו וישתבח

בסלם מאמר השביעי מן הספר

המאמר השמיני בגצולה האחרונה
 אמר יהודה בן שאול אמר מחבר
 הודיענו על פינביאיו סיגאלנו הכל בני ישראל מן סעודי

אשר אנחנו בו ויקב' כפיבותינו ממזרח וממערב ויביאנו אל עיר הקדשנו
נישכיכנו ונהיה סגולתו ונחלתו באמרו הסני מושיע את עמי מאר' מזרח
ומאר' מכוף השמש (הבאתי אותם ושכנו בתוך ירוסלים והרחיבו נביאיו
בענין הזה עד שבזכו בו פצרים רבים ולא הגיעתנו הידיעה הזאת מ
מהנביאים האחרונים בלבד אבל מהנביא הראשון משה רבינו עליו השלום
עמדנו על המועד הזה שאמר בתורה ושב יי' אליהם את סבוחך ורחמך
נשאר מה שבזכו בפרשת עד הופה והעמידו האותות והמופתים על זה
וקבלנוהו והתקלתי בענין הזה בדרך העיון ולא היה בו דבר שצריך
לדקדק ולחלק כי אם ענין אחד אזכור אותו באמצע המאמר הזה אבל
שרש האולה הוא חייב מפנים רבים מחס קיום אותו משה אשר חלל ובשר
בהם • והאותות אשר יתקיימו ליטעיה וזולתו מהנביאים אשר בסרו בהם
ונשולח אותם משלימם בלי ספק כמו שאמר מקים דבר עבדו ועשת
מלאכיו ישלים • ומחס שהוא צדיק לא יעול וכבר הביא על האומה
הגולה הגדולה הזאת אבלנו הארובת וכלי הפק כי קצתה לענש וקצתה
לנכיון ולכל אחד משני הענינים מדה בתכלי' (לא יתכן שיח' ה באין תכלי'
וכאשר תכלה יתחייב שירפנו מאלהו שישלם גמול אלה כמו שאמר כי נרבה
עונה כי לתה מיר יי' כפלים בכל חטאתיה ומחס שהנכאמן בכל מועדיו
יקים דברו וישמיד מבותו כמו שאמר יבש חציר נבל ציץ ודבר אלהינו
הקום לעולם • ומחס שבהים המועדים האלה למועד הראשון
שיערכו בהיותנו במצרים שיערכו סירין את לוחצינו ומעשידינו ושייתן
לנו רכוש גדול בלב' והוא אמרו וגם את הגוי אשר יעבודוך אנכי נאחר
בן יצאו ברכוש גדול • וכבר ראו עינינו מה שעשה לנו מקריעת
ים סוף והמן והשלום ומעמד הר סיני ועמידת השמש והדומה לזה כל סבן
שיערכו בדברים הגדולים העבומים מהטובה וההצלחה והגדולה והנכח
ומכבוד אשר שמש כפל מה שהגיענו מן הטוב והשפלות באמרו תחת
בשתכם משנה וכלמה ירונו חלקם לכן בארצם משנה יירשו ודמה מה
שעבר עלינו לרבע קטון ומה שיבמלנו עליו רחמי הגדולים כמו שאמר
ברבע קטון עובתיך וברחמים גדולים אקבכך ועל הנסיון והבחי' במת
שעבר הוא עתיד לעשות לנו כפלים על מה שיערכו מה שלא יוכל לפטרנו
מחרה כמו שאמר נהטיבך והרבך מאבותיך ובעבו זה שונס לנו זכריציאת
מצרים במקומות רבים מהתורה ומזכירנו מה שראינוהו ואם נשאר דבר
ממה שעשה לנו בגלות מצרים שלא חזקו בו פי' בגאולה הזאת הוא נכנס
תחת מאמרו כימי באתך מארץ מצרים אראנו כסלחות ועל כן אנחנו
אובלי'

נובלים ומיחלים מה שיעדנו לא נקוץ ולא נקבץ אך נוסף חוזק ואומץ
 כמו שאמר חזקו ויאמ' לבבכם כל ימיחלים ליי' ומי שראה אותנו בעיני
 הזה הוא תמה עלינו אז חושב אותנו לכבילים מפני שלא נכה באשר נמינו
 ולא האמין באשר האמנו והוא כמי שלא ראה זריעת החטה ובטהור הוא רואה
 מי שמשליך אותה בבקעת האדמה לצמח יחזיקנו לכביל ואיננו מכיר כי
 הוא הכביל ולא בעת הקציר כשתשוב המדה עשרים או שלשים וכן דמה
 הכתוב ואמר הזרעים בדמעה ברכה יקצרו וכמו מי שלא ראה מעולם
 גדול כמים והוא לועב למי שהוא דואה שמגדל בן ופובל כל טרחיו ואומ'
 אי זה דבר יקוה מזה וכאש יגדל וילמד החכמות ויהיה מלך ויגהיב החילי'
 ידע האדם ההוא כילכפשו לעב וכדמות הענין אשר נקוה לבן זכר הוא
 מה שאמר בערים יבא חבל להוהמליטה זכר : ואחר בן אומר
 ומי ששעור השמים אכלו כשיעור זרת ואל דרך הקירוב איך יקשה לסלוח
 הנבואה אלינו מהם ומי שמדת המים אכלו כפרישת כף איך יקשה עלט
 לקבץ פזורנו מתוכם ומי שעפר הארץ אכלו כדבר מדוד איך לא יהיה
 יקל אכלו להבין נדחנו מאפסיה ומי שההרים אכלו כדבר הגהול איך לא
 יתיה קרוב אכלו לבנות הר קדשנו ועל בן קדם בתחלת הנחמות מי מדד
 בשעלו מים וגו' ומי שכל הגוים אכלו נטפי מים מהדלי וכאבק המאזנים
 איך לא ישפילם לכנינו כמו שאמר הן גוים כמר גדלי וכשחק מאזנים
 נחשבו ומי שנעיריתם מן הארץ אכלו וכאשר בקבץ כנפות האמהות ונכער
 אותה כמו שאמ' לאחוז בכנסו' האר' וינערו רשעים ממה נאלו הייתי אומ'
 מי שברא דבר לא מדבר היה מקפיק לי בזה אך הצעתי אלה העניני' מפני
 שהציעם הוא ית' ולא יתכן שנעלה על לבנו שאיננו יודע מה שאנחנו בו ולא
 שאינו כפרע לנו ולא שאיננו מרחס וכמו שהוכיחנו והמ' למת תאמר יעקב
 ותדבר ישראל כהתרה דרבי מי' וגו' ולא שאיננו יכול להושיענו ולשמוע
 יתפללנו כמו שאמ' הן לא קברה יד יי' מהושיע וגו' ולא שמאנו ועזבנו אך
 כמו שאמ' כי אל רחוש י' אלהיך לא ירפך ולא יעזבך אבל ירחמך האל הדב'
 אשר באמין שהוא שם לששועדנו ב' זמנים אחד מהם זמן השוכחה והב' זמן
 הקץ ואי זה מהם שיקדים תחייב בה הגאולה ואם תסלם תשובתנו איך
 מבטיחין אל הקץ אבל יהיה כמו שאמ' הכתוב בתורה והיחייב יבאו אליך כל
 הדברים האלה חכמה והקללה וסבת עד יי' אלחיד ושמעת בקולו וסב מי
 אלחיד וגו' ושאר הי' פסוקים ואם תקצר תשובתנו נעמוד ערסלמת הקץ
 ויהיה קצתנו ענוסי' וקצתנו מנוסי' כאש הוא ידוע בכל יעה שתבא בכל
 בכל חלקי האומן ברעב והחרכ והדבר שהיוקבת בקי אדם ענוסים במס

וקצתם מנולים עד שהצבול לא נמלט שלא היה בו פוללים וטף מנוסים
 זככרים וכמו שאין אזלי הפק שאבותינו במצרים היו בהם צדיקים
 רבים ועמדו במסיון עד שנשלם הקץ ההוא על כן אלי יאמר לנו אומר לנו
 פיו בכם צדיקים היתה באה לכם הגאולה כי הנה מסה ואהרן ומרים
 עמדו בסעבוד יותר משמיים סנה עד שנשלם הקץ וכמוהם מצדיקים
 וצריך שאזכור מדת הקץ ואומר שלא הינו יתברך הראה לנו כי רניאל
 סגה מלאכים האחד מהם שומד ממעל למי חרקל והסנים האחרים ע
 פומדים על שתי השפתות ושואלים את השומד למעלה מהמים מהי תהיה
 הגאולה וזוא אמרו רייתי אני רניאל והנה סנים אחרים שומדים אחד
 הנה לשפת היאור ואחד הנה לשפת היאור והחל המלאך השומד ממעל
 למימי היאור וכשבע על קין שקבצו וא'פ' שלא סאל ממנו להשבע ואמר
 רניאל ואמצ את האים לכוס חברי אשר ממעל למימי היאור וירס ימינו
 וסאלנו את השמים ויטבע בתי העולם כי למועד מועדים וחצי וסני ח
 האלכים שאצו מתנו מועי מועדי והספיק להם בוח וכאלו ידעו פירושו
 אבל רניאל לא ידע מה פירוש מועד מועדים וחצי וסאל הוא את המלאך
 השומד ממעל למימי היאור על זה כמו שאמר ואני שמעתי ולא אבין
 ואותה ארני מה אחרית אלה ונחל המלאך עוד והקדים לו השלך אשר
 בעבורה סתם חרבך קודם שיפיש לו המענה ואמר לנו המתני חרבך כדי
 שלא יעמדו עליו השתאים והכסילים ויקונו כי אינם מתאווים ויראים את
 שהחכמים מתאווים ויראים והוא אבנול העולם הבאה תיים המתמידים אבל
 הם מתאווים מהרה מלכות העולם וכבודו אבל החכמים יעמדו עליו כמו
 שאמר לך רניאל כי סתומים וחתומי הרברים ונ'יתבררו ויתלככו ויזרפו
 דכים וגו' ואחר כן שירס אותו לו שהס אלף ושלם מאות ושלם יוחצם סנה
 באצרו אשרי המהבה ויביע לימים אלף שלם מאו' ושלטים וחמשה ומלת
 ימים תקופת סנה כמו שאמרה חתורה ימים תהיה גאולתו והמך לו והאם לא
 יבאל עד מלאת לו סנה תמימה ומצאנו כל קץ פסם אותו למלחמה מן
 המתלכות הם סנים לא ימים ויש שיזכרם חסנים והיה מקץ שבעים שנים
 יפקודו את בור ואמר עוד מקץ ארבעים שנה אקבץ את מצרים וים
 שיזכרם בלסון ימים והם סנים כמו שאמר ליחזקאל ואני כתתי לך את
 פונם למחבר ימים שלם מאות ותשעים יום וקבץ לסון סנים ולסון יום
 הראה בוח כי ימים הם סנים וכן במקום הזה ורניאל הכיין איך היה פירוש
 מועד מועדים וחצי אלף ושלם מאות ושלטים וחמשה סנה ולא הוסיף לסאול
 ואכתנו ייסיך קאל צדיקים להשתדל ולחקור על פירוש מועד מועדים
 (חצי)

וחצי עד סיהיו כגון אלף ושלש מאות ושלשים וחמש שנה כי אמרו למנוע
 איננו כי אם לסמוס הרברים כאמרך למנוע חדש האביב והעקר מועדי
 וחצי וחקרתיו ומבאתי זה מסכים שכלאמן שהארונה במאמר מועדים שני
 מלכות ישראל ויהיה הקץ כשני מלכותם וחצים בלי פסק והוא שכל עתי
 המלכות שמנה מאות ותשעים שנה ת' פ' קודם כנין הבית ות' י' בבית ו
 וחצים ת' מ' יהיה הכל אלף ושלש מאות ושלשים וחמש בלי תוספת וכלי
 חסרון ויהיה אמרו ומעת הוטר התמיד ולתת סקוץ שומם ימים אלף
 מאתים ותשעים מעת מאורע שאירע בבית שני בתחלת בנינו תהיה אחר
 העת אשר אמרו המאמר הזה לרביאל חגם וארבעים שנה ויהיה אמרו
 עד ערב בקר אלפים ושלש מאות ונצדק קדם צריך סיקח ממנה החצי
 מפני שהביע הימים ושנים לילה ויום ויהיה החצי אלף וק' ויהיה זה מאחר
 העת אשר נאמרו לרביאל העאמ' הזה ק' פ' יביע כוף הב' זמני אל שנה א'
 בעצמה ואחר כן אומר ובעבורה דמות הספק בשלשה הזמנים בקץ הזה
 המושג לטעם בודנו זה עם אלהינו כשני קצי השני שעבודים הראשונים
 דמות הספק גם כן שלא נחש' הספק אירע בקץ הזה לבדו מפני שאינו
 אמת וכאשר נראה שני הקצים הקודמים אשר כבר ידענו אמתם נמצא
 בהם כמו זה יסיר הספק מל'נותינו ואכזר זה ואומר שהספק בשעבוד
 מצרים הוא שפעם הוא ארבע מאות שנה גרות זרע אברהם ועבדותם
 ועניים כגון שאמר כי בר יסיה זרעו בארץ לא להם ועבדום וענו אותם
 ארבע מאות שנה וזה מעשה שנולד יבחק ופכס הוא ארבע מאות ות' שנה
 יבננו בהם שני גרות אברהם כי יציאת אברהם מחרן אל ארץ כנען
 מפורסת ויציאתו אל חרן איננה מפורסת ותהיה גרות אברהם שלשים
 שנה כגון אמר ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים כלש' שנה וארבע
 מאות שנה אבל אין נקרא אברהם בני ישראל ואין נקראו חרן וארץ
 כנען מצרים יש להם פירושים הינן מקומו ועם זה בלמה שיסבו
 במצרים ר' שנה ולא יוכל אדם לאמרם שבו עם ארבע מאות שנה •
 בעבור שימיקתה ועמרם ומשה מונעים ואין זה מקום באורו וכבר שבו
 שלשה זמנים ארבע מאות וארבע מאות ושלש' ומאתים ועשר שנים אבל
 שעבוד בכל יסלו שני זמנים האחד נ'ב' שנה והוא אמרו לפי מלאת
 לבעל שבעים שנה אפקוד אהם והשני שבעים שנה והוא אמרו למלאה
 לחרות ירושלים שבעים שנה והיה בין מלכות בבל וחרבן ירושלים
 שמה עשר שנה כמו שנאמר ובהדש החמיסי בעשור לחדש היא שנת השע
 קשרה שנה למלך כבוכדנצר והוא כמו שנים וחמשים עד מלכות בורש

ונתן להם ישות לבנות וכנו בשנה הריא וסבתה מלאכת הבנין י' שנה
 עד השלמת השבעים כמו שאמר בטילת עבדות בית אלהא די בירוסלם
 והות בטלל עד שנת תרתי למלכות דריוס וכאשר לא הזיק בקץ הראסון
 השתנות שלמה זמנים ארבע מאות וארבע מאות ושלשים ור' ולא הזיק
 בקץ השכי השתנות שני זמנים לב' וע' כן לא יזיק בקץ השלישי השתנות
 שלשה זמנים אלה ומאה וחמשים ואלף ור' ואלה ושלש מאות ולה' כבוד
 סחנן אלהים את עמו מהחכמה מה שיכירו בה הכל * וכיון
 ספרתי הקבצים האלו ובארתיים אומר עתה כבר ידענו שאם לא תשלם
 תשובתנו נעמוד עד השלמת הקץ ואם ישלם הקץ קודם שנסוב לא
 יתכן שתקיה היסועב ואנחנו חוטאים שהוא הגלנו מבני חטאינו ו
 וכאשר ארך גלותינו ולא סבנו ישיבנו קודם שנתקן יהיה זה בשוא
 אבל קדמונו זכרם לברכה קבלו שתקריאנה אותנו צרות רבות ורעות
 שגבחר בעבורם התשובה ונחיה ראויים להבאל * והוא מה שאמרת
 אם ישראל עושי תשובה בגאלין זאם לאו הקרום כרוך הוא מעמיד
 עליהם מלך שבזרותיו קשות כהמן ואם עושי תשובה ובגאלין ואחר
 סבת זה עמידת איש מבני יוסף בחר הגליל ויתקבצו אליו אנשים
 מבני עמנו וילך אל בית המקדש אחד שיהיה ברשות אדום ועמוד
 סם עמם זמן ואחר כן יעלה עליהם מלך ששמו ארמילוס וילחם בהם
 וילכוד העיר ויהרג ויטבח ויעונה ויהיה האיש אשר משבט יוסף בכלל
 ההרעים ויהיו עמנו בצרות גדולות והקשה שבצרות הפסד ענינם עם
 כל המלכיות וקתבאשם בס' עד שיגרסום אליה מדברות עד אשר ירעבו
 ויצמאו ומחוק הצרות הנזכרות יצאו רבים מהם מתורת' וישארו הנשארים
 פצת בררים המזוקקים ואז יראה להם אליהו ותיבא הגאולה ואחד ששמעתי
 אלה הצרות התבוננתי בכתוב ומצאתי בומקום לכל דבר מהם ותחלתם
 שאדום כבשו בית המקדש בעת הגאול' יאמר בו ועל מושיעיה בחר ביון
 לשפוט אתה רעשו וסילהם בס' אחד מבני רחל אמר בזה לכן שמענו
 עבת יי' אשר ישע על אדום ומחשבותיו אשר חשב על יושבי תימן אם לא
 יתחבסו בעיריה באן ושאנשים מעטים מן האומה יתקבצו אליו לא רבים
 אמר בו ולקחתי אתכם אחד מעיר זשנים ממשפחה * ושהעולה
 עליהם יתפסס וישבס ויהרגם אמר בו הנה יס בל ליי' וחלק
 שלך בקרבך ואספתי את כל הבוים אל ירושלים למלחמה וכלכדה העיר
 ונשבה בתים ושהחיש אשר מלך יהיה מן הנהרגים ויכבולו ויפדוהו
 אפר בו וסביקו אליו את אשר דקרו וספרו עלינו כמסר על גיהנום ושאר
 הענין

הענין ושצרה גדולה תמצא האומה בעת ההיא אמר בו והיתה עת צלה
 אשר לא נחיתה מהיות גוי עד היום קמו ונסענא גרולה תתחדש בין
 רבים מהם ובין האומות עד שיגרסום אל המדברות הרבים אמר בו
 והבאתי אתכם אל מדבר העמים ונספטתי אתכם שם ושיעבבו ושיבמאו
 ויתענו כאשר אירע לאבותיהם אמ' אחריו ונספטתי אתכם שם פנים אל
 פנים כאשר נשפטתי את אבותיכם • וסיתבררו שם ויבחנו
 איך קבלם וחזוק אמונתם אמר אחריו והעברתי אתכם תחת
 קטבם והבאתי אתכם במדבר חבית • וסאלה הדברים
 גורמים למי שאמונתו חלושה לצאת מדתו שיאמר זה הוא אשר היינו
 מקוים וזה הוא אשר הגיע אלינו ממנו אמר בו אחריו וברוהימכם
 המורדים והפושעים בי • ושהנשאר יראה להם אליהו ויטיב
 את לבם אמ'ו הנה אני שולח לכם את אליהו הנביא והשיב לב אבות על
 בנים והנהעניני הדברים האלה מפורשי במקראוהוסיפו לנו הקדמונים
 סודרוס דבר אחרי דבר כאשר נכתבו ויסתבחו מי שהגביר חסדו עלינו
 בהקדמת זכרון הצרות האלה שלא תפגענה אותנו פתאום ותיאטט' ואתנו
 נבהתחדש אמר עוד מכנה הארץ זמירות שמענו עד הוף הפרסה •
 ואומר אחריו כי על שני שעניני יחד רבני לומר אם לא נחזור בתשובה
 ניהיו המאורעים של בן יוסף ואם נחזור בתשובה ולא יניו יראה לנו
 משיח בן דוד פתאום ואם יהיה משיח בן יוסף קודם לנו ישיח כשליח לו
 וכמתהן האומה וכמסקל הדרך כמו שאמר הנביא סולח מלאכי ופנה דרך
 לפניו וכמדרך באם לבעלי החטאים הגדולים וכמכסה בבזכות לבעלי
 חטאים הקלים כמו שאמר אחריו ומי מכלכל את יוס בואו ומי
 קעומד בהיראותו כי הוא אש מצדד וכבזרית מכבס' ואם לא יבא ויבא
 בן דוד פתאום כמו שאמ' ופתאו' יבא אלהיכלו הארון אשר אתם מבקש'
 ויבא עמו עם עד אשר יגיע אל ירושלים • ואם תהיה ביד ארמילום
 יחזרו אותו ויתפסכה • וחוא מה שאמר ונתתי בקמתי בהדום
 ביד עמי ישראל • ואם תהיה ביד זולתו יהיה גם כן מאדום •
 וכיון שלא בא בן יוסף יפגעו מבן דוד מה שיאמץ לבס וירפא ש
 סדרם ויגביה נפסס כמו שאמר רוח יי' אלהים עליען משחיי אותי
 לבשר ענוים סלחני לחפוש לנשברי לב לקרא לסבבים דרוד וגו'
 לקרא סנת רצון ליי' • ופירש הנה מיני הגמול מה גדולה
 והקבוד ונתפארת באמדו אחריו לסוס לאבילי בין לתת להם סאר החת
 אמר וינטיבו הארץ ויטכנו בה כמו שאמ' אחריו ונכו ממך חרבות עולם

אז ישמעו אנשי ג' את שמע בן דוד ועמו וטוב הרצם ורוב הונם וסרס
 יגזרים לכבש בלי מכבר וכלי חומה והדומה לזה ויעלה בלבבם לתפסה
 בעו שאמר כבוב ואמרת העלה על ארץ פרוזת אבא הסוקטים יושבי
 לבטח כלם יגזרים באין חומה ובריח ודלתים אין להם ויהבון אליו עם
 רב מאומות רבות ויעבור בארצת רבות עד שיגיע אליהם כמו שאמר
 ובאתה ממקומך מירבתי ארץ אתה ועמים רבים אתך ויהיו הנקבצים
 אליו שני מינים האחד מהם רשעים גדולים מתמכרים למות והשני עם
 לתקנים להכנס בתורת ישראל והמומתים הם אשר אמר בס' וקבצתי את
 כל הגוים והורדתים אל עמק יזעופט ואמר עוד הראו זאת בגוים קדשן
 קלמה הבות ואתיכם לחרבות עושו וכו' וכל הגוים יעורו ויעלו וגוים
 שלחו מגל בגל קציר המונים בעמק חרוץ • והמתקנים
 הם אשר אמר בהם כי אז חפוך אל עמים ספה ברורה לקרא כלם בסם
 יי' וגו' ויבאו על הרשעים ביום הקול ארבעה מינים מן המגפות קצתם
 ימותו במה שימטר עליהם אשופרית ואכזבים כמו שאמר ובס' שוטף
 ואכזבי אלגבים אשופרית וגו' • וקצתם ימותו בחרב איש ברעהו
 כמו שאמר וקדחתי עלין לכל הדי חרב נאם יי' אלהים וגו' וקצתם ימות
 סיתק בשרון ויתפרדו אבריו כמו שאמר וזאת הקיס המגפה אשר יגוב יי'
 וגו' המתק בשרון והוא עומד על רגליו עד שאסיבא אחד מהם להחזיק ידו
 ביד רעהו ועלה בידו כמו שאמר והחזיקו איש יד רעהו ועלתה ידו על
 יד רעהו והשאר יהיה בהם כימני מכות סתבאנה עליהם כנקירת עין
 וגדיעת אף וכריתת אכבע ויבאו אל קצוי הארצות ויבפרו מה שראו
 ביום שאמר ושמתו בהם אות ושלחתי גיהם פלטים אל הגוים והמתקנים
 גם כן על ארבעה מינים מהם מישיעבוד את בני ישראל בבתיהם והם
 הגדולים כמו שאמר והיו מלכים אומניך ושדתיחם מניקותיך ומחם מי
 שיסכוד אותם בעבודת המדינות והכפרים • כמו שאמר בית ישראל על
 ארמת ה' לעבדים ולספחות • ומחם מי שיסכודם בסדות
 ובמרברות כמו שאמר ועמדו זרים ורעו צאנכם ובני נכר אכזבים •
 וכדומים זה הארץ יסובו אל ארמקס והסתתה יד ישראל ויגזור עליהם
 בן דוד לבא בכל שנה לחוג את חג הבכות כמו שאמר וקיה כל חנותי
 מכל הגוים הבאים על ירושלים ועלו מדי שנה שנה להסתחות למלך יי'
 בבאות וגו' • וכל אומה סלה החוב בו לא ירד עליהם מקל
 כמו שאמר וקיה אשר לא יעלה מכל מפחות הארץ אל ירושלים וגו' •
 ואם יאמרו הקבדים אינהו אין אנהנו כנבים למען כי יארכו משהקח את
 ארצנו

ארצנו לא יעלה יאורם כמו שאמר זאת משפחה מזרע לא תעלה ולא
 באה וגו' ואז יראו האומות כי הדבר הגדול שיוכלו להקרב אל בן דוד
 הוא שיטאו אליו מי שהוא מעמו למנחה כמו שאמר ולקחום עמים
 והביאום אל מקומם וכל אומה תעשה בזה כפי יכולתה כי עשיריהם ישאו
 בני ישראל על הסוסים ובפרדים ובצבים ובכיריות דרך גדולה וכבוד
 כמו שאמר והביאו את כל אחיכם מכל הגוים מנחה ליי וגו' והעניים
 שבהם ישאו על בתמיהם ובניהם בהצנע כמו שאמר והביאו בניך בהצנע
 וגו' ומי שיהיה מהם ביניהם באייהם ישאו אותם בהפיכות עם כסף
 וזהב כמו שאמר כי לי איים יקוו והגיות תרכיש וגו' ומי שיהיה מהם
 בארץ כוס ישאו אותם בערבוב של גומא עד שיביעו למזדים כי במקו'
 הגבוה היוצא במים לא יוכלו הדוגיות לעבור בו שלא יסברו אך
 ערבות הגומא העשו' בשעוה אם יגעו בהר תכסף ולא תסבר כמו שאמר'
 יהי ארץ בלבל כנפי אשר מעבר לנהרי כוס וענין בלבל כנפי ארצות'
 גמסככים ונסתרים מהרבה בני האדם ואמר השולח בים זרים זכלי
 גמא ואמר בסוף הפרסה בעת ההיא יוכל סילי זבאות וגו' ואמר גם
 מעבר לנהרי כוס עתרי בת פוזי ויכלון מנחתי ומי שנשאר במדברות
 תישראל או במקו' שאין עם מי שיטאנו מן מאמו' כי יהוה ואלהינו במהים
 באלו העבים נושאים אותם כמו שאמר מי אלה כשב העופנה או באלה
 הוא עוף כמו שאמר וכינים אל ארובותיהם או כאלו הרוחות נושאות
 אותם כמו שאמר אומר לבפון חני ולתימן אל תכלאי וגו' וכאשר יתקבצו
 החיים מישראל המאמינים כאשר זכרתי תהיה אז תהיה המתים כאשר
 בארתי במאמר הקודם לזה ויהיה בן יוסף בראשם כי הוא איש צדיק
 ומנוסה ויגמלהו הבורא בטוב או יחדש הבורא בנין מקדשו כמו שאמר
 בני בנח יי בנין בראש כבודו ומגדלות והיכלות כאשר פרש יחזקאל
 בויחיי בעשרי' וחמש סנה לצלותנו עד אחרית הפרש זבאכנים היקרות
 כמו שאמר יעשהו ושתתי כדכד שמשותין ושעדין לאבני אקרה ותתישב
 כל הארץ עד שלא ישאר במקום חרב כמו שאמר והיה הסרב לאדם
 שצמאון למבועי מים או יראה אור השכינה זורח על בית המדרש עד
 שיהיו המאודים נגדו כהים כי כבר פרשתי במאמר השני שהוא מאור
 יותר מכל אור כמו שאמר קומי אורי כי בא אורך וגו' עד שיהיה מי
 שאיננו יודע דרך בית המקדש ילך דרך האור החוה כי הוא מן השמים
 עד הארץ כמו שאמר והלכו גוים לאורך וגו' אז תחול הנבואה בהון
 מקנו עד שבנינו ועבדינו יתגבאו כמו שאמר וקיס אחרי כן אטפוך את

צוהי על כל בשר ובכחו ובגותיכם וגם על העבדים והשפחות עב
 סאם ילך אחד מבני ישראל אל אחד הארצות ויאמר בי אני מישראל יאמרו
 לו אמור לנו מה יהיה למחר או מה יהיו אתמל ממה שהיה קודם אבלם וכאשר
 יאמר להם יתברר להם שהוא מישראל כמו שאמר ונודע בגוים זעם
 ובאזיחים בעמים ויעמדו על העבין הזה כל ימי העולם לא ישתגעו עינם
 כמו שאמר ישראל נזעע ב"י תשובת עולמים ועלה בלבי כי לא אמר
 המלה הזאת שז"א עד עולמי עד במקום הזה משאר המקומות כ"א לאמת
 אבלנו חוזה הישועה בחזק סמבאל בלשון ולדחות דבריו מי שאומר שיש לס
 קץ ותכלית והודיענו כי העם יבחרו בעבודה ולא במריבאם הוא מכורס
 בפרשת ומל י' אלהיך את לבבך ובפרשת ונתת ללבם לב חדש עד סופה
 ובחורים כזו בכמה פנים האחד מכני סהם דואים אור השכינה והאל
 הנבואה עליהם ושהם במלכות ובטוב ובנעימים ואין מי שיכריחם
 ואינם חורים דבר וכל עניניהם בחלחה • וחודיענו שכל דבר
 וכל נבא וכל מחלה יסורו כלם מקרבנו וכן כל אבל וכל יגון וכל סנאה
 אבל יהיה להם עולם שכלו שמחה וששון עד באלו שמיים וארצם התחדש
 להם כמו שכאר בפרשת כי חנני בוליא שמים חדים וארץ חדשה כי לב
 שישו ושחחוגו ילו עדי עד וגלתי בירנאליס ומה נכבד עולם כלו שמחה
 וששון כלו עבודת האל ויראתו וכלו גמול ושכר טוב וכזה אומ' אשר בנינו
 בנטיעים מזוינו מלאים אלופינו משובלים ואחר הפרושים האלה אדבר
 על מי שגויעני כיום אנשים סנהראים יהודים חושבים כי אלה המועדים
 בלם ואלה הנחמות היו כלם בבית שני ועברו ולא נשאר מהם דבר וסוף
 סממורשים מופסדים ובנו עליהם דבריהם והם שאמרו שזאת החלפת
 שאנחנו דואים ליטוע' כמו לא יבא עוד שמסך וירחך לא יאטף ואמ' לא ינתס
 ולא יהיה לעול' הכל הו' בתנאי אם תשלם עבודת העם אמרו זה דומה למח
 שאמ' משה לישראל למען ירבו ימיכם וימי בניכם וגו' וכאשר חטאו בגמרו
 ימיים וסרה מלכותם כן היו קצת המועדים האלה בבית שני וסרו וקצתם
 לא היו בעבור שחטאו ולקחת ייטירך האלמים מכות דברי האנשים
 האלה אשר היא התנאי והבאציה במלאכת הרקדוק ומאצתיה מופסדת
 בטלם מכמה דרין אחד מהם שמועדי משה פרס' בס סהם על תנאי
 סחא אומר כי אם שמור השמרון את כל המצוה הזאת והודיע י' את
 כל הגוים האלה • ואמר והיה אם שמוע תשמעו בקולי יואיבתי את
 אויביך וזה עקב תשמעו והדומה לזה • ואלה הנחמות
 אין בהם מהתנאי הזה תיאצת אבל הם מועדים פסנטיס • ועוד כי

משה לא די לו שהתנה על עמו באם שמור ואם שמוע ושיטיבם בהם
 זה אל שכלם ושאלם לא יקיימו לא יקום להם עד שהפך להם הענין וביאר
 להם שאלם לא יקיימו לא יקום להם והפך עליהם הענין כמו שאלמר והיה
 אם שכחם שכח את יי אלהיך כגויים אשר יימאכיד מפניכם בן תאבדון
 ואלמר עוד ביתוליד בנים קעידותי בכס הים • ובאלה הנהמות לא
 חתה ברבר כל ספן שיהפכס ומהם טמס אלה המועדים כמו מכול
 נח ואלמר כמו שאלם יחטאו הכרואים לא אביא עליהם עוד המכול
 בעבור סנשבעתי עליו שלא יהיה עוד אבל הייתי עונם אותו בזולת
 בן אתם לא אקיר מלכותכם בעבור סנשבעתי על זה ואלמר אמרו כי
 מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבור מי נח עוד ואלו היו חוטאים היה
 שונם אותם במה סירבה לא בהפלת מלכותם וממם סבבר הודיע כי
 פעם יבתרו בעבודתו לא בהמדותו באמר פרטנו והוא ירע כל מה
 שיהיה באשר הקדמנו וכטל שיהיה עם חטא או עון שלא ירענו •
 ובאמר לא יהיה חטא אפילו אם היה תנאי לא היה מזיק להם כל שבן
 שאין עם תנאי ועוד סבהורה שמחו כמו החרשות אשר גזר בהם באמר
 ביארנו במאמר הסמי באשר נשבע וגזר ואלמר כי אמר אל כמים ירי אם
 סנותי ביקר חרבי אטכיר חגי מרם הרנינו גויס עמו ועם כל אלה
 הבאורים יבוטלמה סדרמה להם ומה שהבילו בו מסער בתנאי וכיון
 מעקרתו יכוד בנינם אטיב עליהם אחר בן בחממה עשר שער ה' מהם
 בראיה מן הכתוב וחממה מן הגדה וחממה ממה סיוסג בראות וחממה
 אשר מן הכתוב תחלתם בנחמות האלה שישראל יקובצו כלם אל
 בית המקדש ולא ישאר מהם אחד בידות כמו שאלמר וכנכתים על
 ארמם ולא טב מהם בבית שכי כי הם שנים וארבעים אלה ושלם
 מאות וששים כמו שאלמר בלהקהל באחד ארבע רבוא אלפים שלם מאות
 וששים • והסניס יקובצו מאייהים כמו שאלמר מהמת ומאיי היבולא הלכו
 בגלות הראשונה אל יקום מן כאיים כל שבן שיטובו מהם • והשלישי
 סה שמים יבנוחומות בית המקדש כמו שאלמר וכנו בני נכרחומוחך ולא
 די שלא בנו לנאומה בבית שכי אלא שמכעו אותנו לכנו' וקיינו במלחמ'
 תדירא בכנין כמו שאלמר ובהונים בהומה באלה ידועוה במלאכה ואלת
 מחזקת שלח • והרביעי שסעריה מדיה ינופתוחים לילה ויומם
 מהבטת הנכבדים והיבואי' כמו שאלמר ופתחו סעריך תמיד יומסו לילם
 לא יטגרו ומכאיתם כביס שני סוגרים אותם קודם באכסמם ולא היו
 פותסי אותם שכי קיסם בעושאל' ואומ' להם לא יפתחו סעריהן ואל' ונא'

והחמישי לא תז' אומה שלא יהיו תחת עבודת' כאמרו בו הגוי והתמלל
 אשר לא יבדורו יאבדו ומת' סחין בו ספק שהם וסדותיהם היו מסופדי'
 למלכים בבית שני כמו שאמר הנה אנחנו קיום עבדים ונאמר אשר
 נחת לאבותינו • ואלה המצוה באורים אשר מן הכתוב והחמשה אשר
 מבר' הגברת תלתם שבעים יבערו חס' ען הצבי אשר יהיו בכלי' מלחמת
 גוב שבע זבי' יבאו יושבי ערי ישראל ובערו ונסיקו בנסק בקשת וחבלי'
 ובקלעיד ובר' מצוה בערו בהם אש שבע שנים • והטני סיפור מזרים
 יחרכ' ס' קום אחד ונהר פרת כשבעה מקומות כמו שאמר והזרים יי
 אצל טון ים עברים ובל' • והטני אשר הזזים יבקע החביו מורח
 וימז' גר שיחלק ויהיה חביו חל הפסון וחביו אל הדגב ויהיה בניהם גיא
 גדולה כמו שאר' ונבקע הר הזתים ובל' • והרביעי בנין בית המקדש
 ככתוב בבורת הבית מחלת הער' סופה • והחמישי סיבה מעין מבית
 המקדש ואחר כן ירחם עד שיהיה כהר גדול שלא יוכל אדם לעבור בן
 כגון שאר' והנה מים יובאים מצחת מצתן חבית עד טוף הפרטה ועל
 סני' שפזות הכהר כל עץ מאכל שפריו מתמיד ועלהו קים ממנו מון
 ומצנו כפואה כגון שאר' ועל תכל' יעלה על ספתו מזה ומזה ובל' ולא
 הגר לנו סחי' אומה מאלה החמשה אבל הגברת מחיבת שלא היה מס
 דבר בטום פנים • והששית האחרים אשר ישיגם הראות תחלתם
 סדוראים כלם יאמינו ויודו כי הבורא אחד ביום הקוא יקיה יי אחד
 חנה אנהבו דואים אולם בתעוהם וכפירת' • והטני שמירת בני ישראל'
 שלא יהנו עוד מם ולא כושאי מתון ולא תבואה לזולתם כמו שאמר נסבע
 יי בימינו ובר' זעו' אים אתן את דגכ' עוד מאכל לאויביך ובל' ואנחנו
 דואים כל אומה נותנת מם ועוברת גאומעת לאומה אשר היא תחת ידה •
 והטני שיתקלקלה תלחמת עד שלא ישא אדם כלי מלחמה כמו שאמר
 וכתתו תרכותם לאתים לא ישא גוי אל גוי חרב ואשר אנתבו רואין ספק
 זה • והרביעי שבעלי חיים ישלימו קצתם את קצתם עד שירעה האב
 והכבש ויאכל האריה החבן וישחק היונק בפתן וכאפעה כמו שאמר ובר'
 זאב עם כבש ובל' ואנחנו רואין אותן שהם על טבעם ודעתם לא נשתכ'
 מהם דבר ואם יסבור עוד קובר ויאמ' איני כורוח אל שישלימו האנשי'
 הרעים עם הטובים ולא יזיקו אין הרבר כי אים בהסך והם היום יותר
 ממה שחיו מקדם מן חמם וחשול מהחזק לחלם • והחמישי יסוב פדום
 לקדמותה כמו שאר' ושבתי אצל שכותיהן ובל' ואחותיך כד' וכנותיה תסכו
 לקדמותן • וכבר ספרת חתורה סימה של פדום היתה מתוקה וחי' מסקין
 תמלל

ממנה ברוב באמרו וישא לוע את עיניו וירא את כל כבוד הירדן כי בלח
 מסקה ואמר כגן יי' בארץ מצרים כאשר אמר ובהר יובא מעדן להסקות
 את הגן ואתרה בארץ מצרים כמו שאמר אשר תזרע את זרעך והסקית
 ברבך כגן הירק והיא היום חרבה מוצא מלח וימה מלוח כאשר היא ו
 ואלה הענינים כלם מורים ראייה גמורה על שהנחמו' האלה לא היו עדין
 וכל אשר תשיבוכיבו על אלה היא תשובה על הנוצרים חוץ ממה שזכרנו
 מכנין בית שני כיהם הינם אומרים שהמעדים החלומן העתה היא אבל
 ישימוס קודם חרבן בית שניק ל' סנהוית יחרו הנוצרים האלה בתשוב'
 אחרת והיא מה שזכר הכני' בפירשת שבועים שבועים והוא שפרושה אלכנו
 שהם הרבע מאות ותשעים שני מעת שבלו העם עד שהחלו בכנין חבית
 השני כאשר אמ' ותדע ותסקיל מן מוצא דבר ומחס הרבע מאות ול' סנה
 זמן בנין הבית יהיה בקצת בטול והפסק ועכוב הכנין כמו שאמ' ושבעני'
 וששים שנים תשוב וכבנתה רחוב וחרוץ וכבוק העתים והוא מה שזכרנו
 בפירשת בארץ בטלת עבדות בית אלה והשבוע האחרון קצתו שלוש בין
 האומה ובין קצת האלכים וקצתו מלחמה עמם והכרת ברית כמו שאמר
 והגביר ברית לרבים שבוע אחד ותסם חרץ ויאכדו רבים מאבטיה כמו
 שאמר ועד כה שקוצים משומם ועד בלה ובחרבה הזה הכלל הוא שבועים
 שבעים מקבצים טובה והטבת ענין והסרת המלכות והכנה והנביאים
 כי אמר בתחלתם לבלה הפסע ולהתם חטאת ולכפר סון וגו' וזה באמר
 האומ' עמדתי בחוס' ובחוליו ובפחור נ' יום מקבצי טוב ורע ואח'כן יפרוט
 אותם והגיד שבכופם יכרת כל כחן משיח ולא ימצא כמו שאמר וההר
 השבועים ששים וסנים יכרת משיח ואיננו רוצה במאמר הזה איש אחר
 בעכמו אבל הוא רוצה כל בהן משיח כמו שאמר בתורה אם נכחן שמסית
 והביא הכהן המסית והקדוש לזה וככרת מן העם בהן גדול אחר חומן הזה
 פמן שהודיענו ונחשבו העם הזה שאמרו יכרת משיח הוא רוצה איש אחר
 ידוע וזה מופסד מכמה פנים מהם שמתלת משיח אין מתיחד בה איש ידוע
 אבל היא נוספת על כל בהן ומלך ועוד שמתלת יכרת כשהיא היא בה איננה
 באמרת כי אם על מי שיחרב כדין כמו שאמר כל אכליו יכרת • ועוד כי
 זה הענין הוא עם קרבן חבית כאשר סמך אלין והעיד והקדש ישיחית
 עם נביד הבאוי אחר מכוואר מזה כלו שמעת שאלמר זה לדינאל עד העת
 אשר אמרו איננו כפי אשר רמ' ה' שנה והכלל הוא הרבע מאות שנה מהסע'
 קודם בית שני ומזה הרבע מאות ושעשים ייסובו • ומבארני השם הזה
 לא היתחלקם תחבולת אלא שטענו תוקפת במהפך ואתרו שמתלכות בדם

מאכה על ישראל קודם יון בשלש מאות שנה ושמהפל מלכיהם בימים האלה היו שבעה עשר מלך והשבותי עליהם מהכתוב כהפך דניאל שלא יתכן שהיה בין מלכות בבל ומלכות יון ממלכי פרס בארץ ישראל יותר מארבעה מפני שאמר המלאך לדניאל ואני בשנה אחת לדיוש המדי עמדי למחויק ולמצונו לו ועתה אמת אגיד לך הנה עוד שלשה מלכים עומדים לפרס * אלה השוכות עליהם מלכד מה שיש עליהם בכתוב פתחה ומלכד מה שיש עליהם בשער היחוד חוץ מהדברים האחרים אשר לא היו ראויים להביאם בסדר הזה

בשלש המאמר השמיני מן הספר

המאמר * התשיעי בגמול ובעונש
אמר יהודה בן שאול אמר המחבה

הוריעני אלהינו יתברך ויתעבי ככל קבע זמן לבמולחזריקים וכו' יבריל ביניהם ובין הכופרים כמו שאמר והיו לי אמר יי' בבאות ליום אשר אבי עושה בגלה וגו' ושבתם וראיתם בין ברים לרשע בין טובד אלהים וגו' . והעמידו לנו הנביאים האותות והמופתים וקבלנוהו וברך סנהדרים שנוכח מחובות הזמן הזה הנקרא עולם הבא מן הראיות המושכלות ושבתובנות ומקובלות ואומר תחלה כי כאשר התאמת במאמר השלישי והרביעי והשמיני והארץ ומא שיש ביניהם לא כראו כלם כי אם בעבור האדם ועל בן שמהו באמצע וכל הרברים מקיפים ועל כן נתן לכפשי ירון מעלה בשכל ובחכמה ועל כן חייבה במכות ופאהרות הכינתם לחיים התמידים והחיים שאלה באש' ישלמו ישי הארברי אשר חייבה חכמתו לברואותם ויטכנת עולם אחר ויגמלנה בו והבאתי על פענימי האלה מן הראיות המושכלות והכתוב והמקובלות שם מה שהא הקדמוהענה למאמ' הזה מה שיש בודי וראיתי לחבר אליו מה שיעזרהו ויוסיף לו באור מהג' מסכים הנזכר' ואומר פמה שמשייבאותו השכל עוד 'סהבוראית' כפי מה שזכרה לנו מחכמתו ויכלתו והטבתו אל ברואיו לא יתכן להיות שיעוד הטובה אשר כוון בה לבפש הזאת הואמה שהיא מובאה בעולם הזה מטובותיו והראיות בכל טובה כיש בעולם יש עמה דעה ועם כל הכלה פמלועם כל הנאחד על פם בל שמה חבל וכל חלקיו שוים והקבועה לפענימים המעצביים על המעמחים

המשמח' וכיון שזה מבוא' ואין בו ספק מן השוא' סיהיה החכם מטיס הסלית
 תועלת הנפש הזאת הענינים האלה הנהפכים אבל ראוי סיהיה מומן לה
 מדור שיס' בו החי' הקבמורי' וההבל' המיוחד' ימצאוה אות' ועו' כי' אינ' מוצא
 כל' המפסו' אשר ידעתי' אינן כחות בעול' הזה ולא בוטחו' אבי' אס' הגזעו' אל
 הגדול' שבמלכויות ואל' שעליונה שבמעלותה ואין זה בטובה כי' אס' בעבור
 ידיעתה כי' יש מדור יותר נכבד מכל' טובות המדור ויא' נכבדת לו ועיניו
 בופי' אליו ולולי' זה חיתה נרה ושוקטת ומזה שקו' גנה לסכל' האדם דברו'
 מטבעו מתאוה להם מהזנות והבגדה והעזות והנקמה והרומה לזה וכאשר
 ישמר מזה ימצאנו עבד ובער ודאגה וצטער ויכאב לבו ולא היה עושה בו
 כל' זה לולי' שחאו' במל' אנתו עליו טובה וכן שייפה לשכלו' הד' ואינו' זלזלות
 בטוב ולא הור' מן הדע' וקניס' את כל' אלה ותשיגו' שכאת בני' אדם כשיפרע
 לקצתם מקצתם וכאשר יבנוס' ויזהירם להכדיל' בינם ובין' האותם ואפס' ש
 סיגד' טוהו' ויכחו' ואפס' ש' ימיתוהו' ולא היה מביא' אות' אל' כל' אלה במה שייפ'
 לשכלו' ולא שקו' עתיד' לגמלו' עליו גמול' גדול' ומזה עוד' מה שאנו' רואים
 מחמוק' קצת בני' אדם את קצתם ויהיה החומק' והחמו' בטוב או ברע ואחר
 כן' ימותו וכיון' שהנא' ית' שמו' שופט' ברה' מן הדין' סיהיה מכין' להם מדור'
 סני' ידין' בו' בין' שני' שבדק' ויסיב' לוק' במולו' כפי' מה שהגיע' אליו מצער'
 החומק' ויביא' על זה מן העכס' כפי' מה שמצא' מן הערבות' בחמוס' ועסקו'
 ומזה עוד' כי' אהנו' רואים כופרים בנשימ' בעולם הזה ומאמיני' בצער'
 בו ואי' אפשר' שאין' לאלו' לאלו' עולם אחר' שבמלי' אותן' בו הצדק' והמשפט'
 ומזה עוד' שאנחנו' מוצאים' מי' שהרג' נפש' אחת ומי' שהרג' עשר' נפשות' יומת'
 וכן' מי' שנהאף' פעם אחת ומי' שנהאף' עשרים פעם יומת' וכן' כל' מי' שנהג'
 המנהג' הזה ואס' יאמר' אומר' והלא' היה טוב' שיכרא' הצור' את האדם הזה
 בעולם האחר' מתחלתו ויפיר' מעליו' כל' אלה בצעדים' נטיב' אות' כבמו'
 מה שהקדימו' ביאורו' במאמר' השלישי' ואז' מקום הכתובים' במקום הזה
 י' ג' ענין' תחלתם ענין' יבחק' ראית' אותו' שמה' עבמו' לשחיטה' ולקרוב'
 לעשות' מצות' בוראו' ואלו' היה' אכלו' שהגמול' איננו' כי' אס' בעול' הזה כל' בד'
 אינה' דבר' היה' מקנה' סיהי' גמולו' אחרי' מתו' גס' חבור' עוד' לא היה' מנחמו'
 בזה כיון' שלא' יהיה' לו' עליו' גמול' ומצאתי' עוד' חנניה' מי' שאל' ועזרי' גמולו'
 נפשות' לאס' שלא' יעבדו' הכלם' ואלו' היו' יודעין' שהגמול' איננו' כי' אס' בעול'
 חזק' איזה' דבר' היה' נשאל' אס' שתשרפ' האס' שיקוו' אותו' ומצאתי' בדניאל'
 שממר' עבמו' לארי' בעבו' שתפל' בהיה' מתפלל' לבוראו' ואס' קיים' יודע' שהגמול'
 איננו' כי' א' בעול' הזה מה היה' נשאלו' לקו' אחר' שיאכלו' האר' אלק' המדבר'
 ידמך' האלמים' מורים' כי' הנכב' האים' מקפ' ימים' כי' הגמול' איננו' בעול' הזה

ואם יאמר אומרין לא נמצא מה שזכר בחזקת מן הגמול כי אם בעולם
 שזה כלבד והוא מה שכתוב בפרשת אס בחקותי ובפרשת ויהי אס השמוע
 תשמעו . כאמר כי הבורח לא עזבם מכלתי גמול העולם הבא
 באשר אבו עתידים לבחר ולהשיהם פורש בה בהצלחת העולם הזה ו
 ורעהו כי אס נסתי סבות . אחת מהנה שבמול העולם הבא מפני שאין
 עומדין עליו כי אס בשכל באשר בארנו לא זכרתינו חתורה כי אס בקבוצת
 באשר עסקה בו יי' אלהים על ההדס לאמר ולא אמרה אנכי יי' הלקיח
 לא תרבה לא תתקף לא תגנוב כי השכל מורס על כל אלה אבל הדחתה
 ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל מפני שאין השכל מורה עליו וכן לא
 סזכירה גמול החחר בעבור שמכת על השכל שיורה עליו . והסנית כי
 הנכוחה ממנהבה לקרתי בדברים שהצורך מביא אליהם בקרוב ותקבל
 בדברים הרחוקים וכאשר היה בדרך העס בעת שנתינה לנו התורה
 לידיעת ענין ארץ כנען אשר הם באים אליה הרחיבה להם בפרוטו
 ובמה שיס בו מפרי עבודתם וזמרותם ועל כן החילה במטר ובמח
 שבפרשת כי הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה לא כארץ מצרים היא עדי
 הופח ורמזה אל הרחוק באמר קצר לא בפרוש רחב והטענה הגדולה
 בזה מצאנו משה רבינו הגדול שבכדיקים ובעובדים לא סיה לו מעניני
 גמול העולם שזה דבר כמו ונתתי בשמיכם בעתם והשיג לכם דיש ונתתי
 סלוס ופניתי אליכם ואכלתם יסן מפני שלא בא אל ארץ כנען ואלו לא
 סיה לכדיקים כי אס מ . שיס באס בחקותי . סיה מתחייב סיה רובו
 למשה ואין עוד זה מורה קרוב גמול בעולם הבא אן הדברים האלה כפי
 האמות והמופסית באשר בארתי קודם זה . וזוה מה שחודר לנו
 כי אליהו סיה מתפלל שיברך הבורא בקמח ובסמן לזולתו בתפלתו והוא
 עבקש חלת לחם ולא יביע אליה וסאל שעה הוא מתחיים הבורא בעבודו
 הארס אשר הסליכו אל קברו ואלו סיה גמול העולם הזה כלבד לא סיה
 יכול מי סאינו ראו להביע אליו להביע זולתו אל מאומה ממנו . וזוה מה
 שספר לנו על אנשי ברוס שמעת שהגדילו ביעה ובחטא הכך הבורא
 את ארצם וזמטיר על האם וגפרית ואלו לא סיה עונש כי אס בעולם הזה
 סיה יורד על מי שהגדיל להגע אס וגפרית בין רב למעט הכל לפי הטאתו
 ואין אכחנו רואים כן . וזוה שבני ישראל כשעברו וזלתי הסליט
 עליהם וזלתי מן האמות ואסבו אותם והבלוס . וזוה אכחנו רואים
 עמים רבים עובדים וזלתי ואגע כשבים ולא גוליס . ואלו סיה העונש
 בעולם הזה סיה מגיע אליהם כמה . וזוה עוד סקוא כדיק בהסך

צוה בארוב טף מדין והמית טף המכול והנה הנחנו דואיס שהוא מצד
 בטע ומתותם מתחייב שיחיה אחד. גלות ענין סיגישו בראל דמורת מה
 סכטטצדן בו באשר בארנו • וזיין סזכרתי אלס הססה ענינים
 צריך סאהמך להס הספעה האחרים אשר מן סכתוב ואומר כי סס סבעת
 ענינים לכל ענין דמן מן התורה ודאיה ופסאד ספרי סכבאזיס פיהוס
 וביאור סשרס הראשון קריאת מה סמקנל אותו סהכמה ונתורה חיים
 בארנו אשר יעסה אותס האדם וחי באס וקריאת מה סמביעיס אליו
 ספסילים ממה סמקנל אותס ספלותס מות בארנו סנפס סחוטאת היא
 תמות ועוד כי מובאי מבא חיים וחוטאי חומס ספסו וכל סמכאי סכבומות
 ועוד ארס חיים למעלה למסכיל למען סור מסאול מטס ועוד דכי
 סאול ביתס ועוד לולל סחמכתי לראות בטוב יי בארץ חיים ועוד כי לא
 סעזוב נפסי לסאול ותודיעני אורס חיים וכיון סלא היה אפסר לרמוז
 בחיים סאלל אל חיי העולם הזה מפני סהצדיק וסרסע סוים בו סתחייב
 לרמוז בסס אל חיי העולם סכא ותחת כל ספוק דברים ארוכים •
 וסרסע סני סקוראה כי טובה ספונס קיימת לפני סאלהיס לנדקיס
 ודעה ספונס לרסעיס אמר בו סזכר צדיק לברכה וסס רסעיס ידק •
 ואמר נחמיה זכר לי אלחי לטובה וברסעיס אמר זכרה אלחי לטוביס
 ולסככלט כמעסיס אלל • וזה אחר מה סאמר בתורה וצדקה סחילנו
 ולך תהיה צדקה לפני יי אלתי ועוד ואלך לפניך צדק ותחת כל פסוק
 פרוסיס רבים • וסרסע סשליסי הודעה של אלהיס ספריס
 סמוריס יי סהס מעסי הצדיקיס וסרסעיס כמו סאמר משה מחני לא
 סספדך אשר סכתת ואמר ימחו סכפר חיים ועוד ויכב סכפר וצרון לפני
 לירחי יי ולחוסכי סמו ואמר סנו סחובה לפני וכל מאמר כולל פרוסיס
 דבים • וסרסע סשביעי סהתדאל סיס לבודא מעמד יגמול בו
 על כל מעסה אס טוב ואס רע בארנו סלא אס תטיב סאת ויס לא
 תיטיב לסתח סאת רובץ ועוד כי עת לכל ספץ ועלבל סמעסס •
 ועוד סס ספרו פחדו ועוד סס ספלו פועלי און ועוד סס יזעקו ולא יענס
 וכולל כל סאמר מזה פרוסיס רבים • וסרסע סחמיסי עוד
 סרסכת ספריס סהבורא סופט צדק יסלס לכל איס כמעססו וסווא אמרו
 ססור תמיס פעלובי כל דרכיו מספס אל סמוכה ולין עולוגו ועוד צדיק
 יי בכל דרכיו ועוד יי לעולם יסב כונן למספס סכאו וסווא יספוט סכל
 בצדק למספסר עמרו הייס ועוד יתן לו לבטח ויסען ועינהו על דרכי
 קיי ענין על דרכי איס בינכח עיני יי דרכי איס כי אתכל מעסה סאלהיס

ויאמר בן אדם וכל פסוק כולל פירוש גדול • ומתעורר הספד ופולחן
 שיש לבוראיו מוכן לגמול אמר בו כי קרוב יום י' הגדול קרוב ומאד
 מאד יום עברה היום ההוא וחברותי לאדם והלכו כעורים גם כהמס גם
 וזבזב התקוממו וקומו כמרים לדת ה' ולכל פסוק מאלה פירושים
 יאמרו וזכרם קם של יאריך חספור • ומתעורר הספד ופולחן קריאת
 בגמול טוב (ומתעורר איתו מן הרשעים . כאמרו למען ייטב לכם
 ולבניכם לעולם • ועוד מה רב טובך אשר כפנת ליראיך ועוד כי הם
 יודעו אבי אשר יתקו טוב ליראי האלהים וטוב לא מיה לרשע ולכל פסוק
 מאלה זרונים • ואם יתבוד טוב מאלה חספוקים טובלים הכרות
 אחרות מפסידים חספנה בהם לעולם הבא • נבאר שהדבר אינו כמין
 מסבר כי תשכל תייב בגמול בעולם אחר וכל פרוש חספים למה כיש
 בשכל הוא חסמת וכל מה שמבא אל מה שאם חולק בשכל הוא חספם
 [אלה ראיות מן הכתוב בדרכים קצרים אבל הקבלה הדברים בה קהל
 דחקים משיכול אדם לכתבם כלם אך אזכור מה שמבאו דה ראשי דבר
 ואמר קבלו קרמו נכונות ונביא • כי העולם הוא דומה לכני העולם הבא
 כפרודור לפני ארמון המלכים אהל בריך שיתקן אדם עמנו בו דעה
 שהוא ראוי להשתקן קודם שיהיה אל המלך לפני המלך וזה המעמד
 בדבריהם העולם קוד דומה לפרודור לפני העולם הבא שיתקן המלך
 לפרודור כדי שתכנה לפרהקלן • ואמרו שני הדברים שבהם העולם הבא
 יותר מושלם מכל הוא העולם הבא אין בו תשובה אחר בארצו משה
 סכתב על חספם בעולם הזה מקריו וזכרותו אי אפשר להקנות ומצפון
 מנוחה בעולם הבא טוב מכל הי העולם הזה כי נמשחת אליו לא פרו
 נקמות עריו ומשפחת אליו באחר זרעו והוא יקרה יפס ספד אהל
 בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה וכל תי העולם הבא נמשח ספד
 של קורת רוח בעולם הבא מכל הי העולם הזה וקבלו עוד מעולם הבא
 חיים בו באור והקסם מאכל ולא תשתה ולא תהיה ורביה ולא מקחולא
 ממכר ולא דבר מדברי העולם הזה אבל גמול הדריקים מוכבוד סבורא
 הוא אמר העולם הבא אין בו לא אכילה ולא סתה ולא פרוח ורביה
 ולא משא ומתן ולא דריקים יושבים ועבודתיהם הראשונים והם נהנים
 מזיו חספיהם • ואני שתיר לשוכ לבאר איכות גמול הדריקים
 בפרוס ובבאור ומרב חספיהם בענין מה ונכבד קבלו סבל מין
 שאינו מאמין בגמול העולם הבא ובמתן המרים • ומתן בקדלם
 אין לו סלק לעולם הבא ואמרו אם למעין פוברים ומן יאמרו קהין להם
 חלק

חלק לעולם הבא האומל אין תחית המתים ואין תורה מן השמי' ואיך יהיה
 זמנו טבעה סההקיס אכלס סאין להס חלק לעולם אבא זמני סחחתי
 ביה בני אדם וסוכיאוס מעבודת הבורא ולא יכלו לתקן מה סמסידיו וקול
 אמרס סלסה מלכים וארבעה הריוטות אין להס חלק לעולם אבא *
 סלסה מלכים ירבעס אחאב ומנסה וארבעה הדיוטות בלעס דואג
 זאחיתוסל וגיאזי ועוד בסתר גמ' לכו חתולה זמס סוכיאזי זכרו בתרגומס
 תסית זמס רבינו עלין חלום בסתר גמ' וירא ראסית לו ויתקבל
 ב'קדמיתא דיליה ארי תמן באחסניתהיגו' זכרו עוד היי העולם בתרגום
 זמי ראובן ואל ימות אמרן יחי ראובן מיי עלמא' ומותא תנינא לא ימות
 זבתרגו' נביאי' זמנה סלא יוכל אדם לספ' גמול מסוסי העול' אבא ואמר
 ספרסתי מה סקזכר בסלסה המסכיס המוסבל והכתוב וסמקובל מהגמול
 זאענס בעולם אבא אומר זעמנו מהכיימס כלס עלמ' מחכמה מקובלת
 זמס בדברים מבוארס סלא יסכלו סבראלא סנוי ספורסי' יטוב כאסר
 זמרתיי בטמול חתולה זכיון סבארתי בסרסיס האלסהיטוב ותקמית
 זאמר אחר כך כי בכר בארתי וערסתי סאגמול ועענס לגוף ולנפס יחד
 זמני מהס פעל ארז זכן ארז יחיה הבורא המתים זיסבר הנפס
 זמס גוסס בארתי ופרסתי והשיכותי על סאלות סתלויות בענין
 זגליתיה סספקות אסר אזלי זמלו סכוחסירותיס זכרין סנדבר עתה סנה
 זביזוסמסות הגמול ומזוס העכס זכסמור אמקוס אסר יתיאז זכסמור
 זמין אסר יחיה לסס ססתייב התמדה נחית לגמוליס ולענומס ואס
 זמולס וענסי' סויס בענין' ואס יס ביניה' ספרס זכין הראוי התמדי' ואס
 זתיקבו הגמוליס והענומס זאעס זאס יס עליהס עבודה לבורא ואס
 זתכן סיכירו בהמרתו ואס זכדו זמס יביה בגמולס וכאסר אמרס אלס
 זעסדה עניניס זמלס כל מה סצדיק' אלני במיאר הזא ואחל במחלוק
 זודעית מחות זממול וזעגס זכבר זכרתי לפניס עמס קצת אף אוסיף
 זאמס הנס באור' זאמר זחגמול והעמס זני עניניס דקיס יבראס אלסינו
 זבעת המלנס זיביע עמס אל כל אדם סמי אראוי לו זכס מניהס מעצס
 זאמר דומה לכח האס סורפת עזירה זיא עזירה לצדיקים ולא לרסעיס
 זמורפת הרסעיס ולא הצדיקים' זכוכ' אמר סכתוב כי סנה זוס בא
 זוער סתנור זורפס לכס יראי סמי סמס צדיקה זירפא בכנסיס זמס
 זכוכ דמותו אומס בסני עעמי סמס סטרבס יחיה פוס חוס זכס זידי
 זאזר סבזיר זאמרו סיוס זוער וסמס צדיקה זיא מדבר אמר סלא
 זבראס בי סלמאן דמ' זל סמס סעלק זוס באמר זסיוס דל זאמ

קאמלט עוד הנה נא רפה היום לערוב ושרש זאת אשר יחדסנה טבורא
מדומת לשמש אלא שיש בינה ובין השמש שרש כי השמש חומה ואורה
מתערבים ומשתתפים לא יגבר אחד מהם מן האחר והענש הזה ביכולת
הבורא יתקבץ אורה לצדיקים ויתקבץ חומה לרשעים אם בכח שמיחד
אותה בו אם במקרה שישמור בו אלה מן החום וכתיר בו האור מאלת
והשברא השנית יותר קרוב וכתוב ראינו שעשה כן במצרים שקבץ האור
לישראל והחסך למצרים במקרה במצותו וכיון ששמי זה השרש אומר
עתה כי בעבור זה קוראים השמים כל גמול הצדיקים אור וכל ענש
הרשעים אש כמו שהם אומרים בגמול כי עמד מקור חיים באורך נראה
אור . ועוד אור זרוע לצדיק אור צדיקים ישמח להשיב נפשו מני שחת
לאור באור החיים וכמו שאומרים בפסוק הרשע והיה החסון לנעורת
נפשו לו לניצוץ ובערו שניהם וגו' ועוד כי ערוך מאתמול תפתה ועוד כי
עדת תבה בלמוד ואש אכלת אהלי שחר ועוד אם לא ככחד קימנו ויתירם
אכלה אם ועוד כל חשך עמוך לצפוניו תאכלהו אם לא נפח . ועוד תהרן
חשש תלדו קש רוחכם אש תאכלכם ועוד אף אש בריד תאכלם ועוד ימטר
על רשעים פח' אש ובפרית ימוטו עליהם בחלים באש יפילם וחדומה לזה
ואם ידרוש דורש לחמשיל לו איך יחיה בוף בלי מאכל וכלי משתה תמיד
קמשיל לו במשה רבינו עליו השלום אשר התיחא הבורא ארבעים יום שלש
עשרים בלא מאכל ובלא משתה כמו שאמר ויהי שם עם יי' ארבעים יום
וגו' אך היה באור אשר ברואו לו וכתנו על פנינו כמו שאמר ומסת לא ידע כי
קין אור פניו עם זה אור והקרבה אל שכלנו שנעמוד על חיות הצדיקים
באור לא כמוזן וכן אמר לו נבד כל עמך אעשה נפלאות וגו' וזה באמר
לצדיקים ומעולם לא שמעו ולא האזינו עין לא ראתה אלהים וולתך יעשת
למחכה לו אבל איך יחיה הבורא הענוש תמיד העומד נצח באש לא מצאנו
במה שקדם מי שארע לו כזה שממשיל בו וכאשר נא נמצא זכרו הכתוב
בפירוש ואמר כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה וזה המאמר
מחייב שיהיו נפשותם שמורות בגופם בענין דק חוץ מן החום המכאיב
עד שיחיה החום המכאיב ענש להם ויהבלוהו וישר עוד שישמור נפשות
הצדיקים בענין עד שתהיה האורה המגבת אליהם מערכות מתמדת חוץ
מ'ענין אשר בו יעמדו אלא שהצדק להאמין בזה הענין הדק השומר הוא
בשערי הצנועים יותר בריד ממה שצריך בשער הגמולים הלא תראה
שהמלכים כשהם רוצים לענוש האדם זמן ארוך נותנים לו לאכול ולשתות
קודם שישלם בו חפצם מן הענש כי הם עושים זה מתחת הטבע אבל
הבור'

ובורא עושה ממעל לטובע יעמיד ויסמור בלא מאכל ונקרא הגמול גן
 ערן בעבור שלא נמצא בעולם שיותר נכבד מן הגן והוא אשר הספין בו
 אדם ונקרא חננש גי הנס מפני שהכתוב קראו תפתח והוא שם מקום
 קרוי לבית המקדש יאמר לו תפתח בגי' הנס ויאמר לו בספר יהושע
 גי' הנס ועל גן טשכן' בו אדם כושאים המטל הנכבד באמרו כגן ערן
 הארץ לפניו ועל מקום תפתח כושאים המטל הפחות כמו שאמר והיו בתי
 ירושלים ובתי מלכי יהודה במקום תפתח טמאים • וכיון שבארתי שתי
 המדות האלה צריך על השאלה השלישית והוא המאמר במקום אלה
 הגמולים והענושים כיון שהם אדם גופים וגופות ואי אפשר להם בלי
 מקום יגורו בו ומקור שיקיפם יברא להם הבורא וישכנם בס' והמאמר
 הוק' מביא אליו כרך הנבראים ועס' שספרי הקדש זכרו אותה אך קראוהו
 שמים וארץ להקריב אל הכנתו מפני שאין אלו רואים כי הם שמים וארץ
 והוא אמרו כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה •
 ואומר בשער זכרון המקום מה לפני החכמה בשמי' חדשים וארץ חדשה
 ולמה לא נמלס במקום הזה הירוע • ואבאר ואומ' מפני שהארץ לא הוכנה'
 כי אם לצרכי המזון ועל כן יש בה שדות לזרוע ובנות ונהדים ואפיקים
 להשקות קאילני' והבהמות והים והחילים למטר ולטף ומדברות למרע'
 החיות ודרכים לחולכים והצרכנו למדור הזה לכל אלה המותרים כלם
 בעבור צרכנו למזון ולהקנין אבל מדור העולם הבא אין בו לא מזון ולא
 הקנין ואין צורך לשדות ולא לצמח ולא לנהרות ולא להרים ולא לנחלים
 ולא לכל מה שדומה לזה ואין צורך לבני אדם בעה' היא כי אם מתקע
 ומקיה בלבד יבראחו להם כפי אשר ירצה והוא המוסב ומקיה אותו ואין
 דומה פרוש כי כאשר השמים ופרוש אמרו כי הנני בורא שמים חדשים
 וארץ חדשה כל הפסוק הוא בעה' חיסועה וכאלו חדש להם העולם על
 דרך המטל כל שכן שאמר אחריו כי הנני בורא את ירושלים גילה ועמה
 משוש ואיכנו רוצה שיחדש בריאת ירושלים רבל יחדש לה השתחא פי
 השלמתו גילה ועמה משוש וכאלו בראש בשמה כי כאשר השמים ה
 החדשים כיון שהוא בעולם הבא הוא מקום ומקיה באמת יבראם לבני
 אדם וימחה המתקע הזה והמקיה הזה וישימם לאין כאש פירש שם לפנים
 הארץ יפדת ומעשה ידיך שמים המה יאברו ואתה תעמוד ואתה הוא
 ושכתיך לא יתמו בני עבדיך ישכנו ואמרו ישכנו אחרי המחת
 השמים והארץ מחייב בריאת מקום אחר ישכנו בו • ועוד בעבור
 פאיר אשר בין שתי קצוות האלה כבר התברר לנו שגא מושך גופותינו

וזה שהצרכנו אל תמורה תחתיו מהמזון ומפני שהיו בני אדם בעולם הקודם
 אינם צרכים מזון כתחייב טיהור האוויר להם שלא בטבע האוויר הזה על
 שלא יצטרכו אל המזון וכאשר ישושתיהקכוות בטבע האלה בזה שהאוויר
 המצומצם בעיקר איננו זה האוויר ולא בטבעו אך איך יקרה המזון אשר הוא
 המצומצם האלה הרביעית אשר בני זמן כלו אור בלי חשך רצוני לומר שלא
 היוו עתה מערות זו אחר זו לילה ויום כי הלילה ומעט אסביה חכמת
 בשהשכיבו בני אדם בארץ בעקום סיביו במעט המעט והקושיה לפיות
 שיום לחתמקט בו בעתים ודרכיהם וללילק למנותה ולבטקט ולמטקט
 ולמקטודר בעצות וכדומה לזה אבל העולם הבא יתקטט עמל זה מאומה
 ואיננו צריך הליכה בלי חשך ללילס ויום נכן לענות עממדים והמקנים כי
 זה איננו בעולם בי אס לחשבון ולטכירות ולצמח הארץ והדומה לזה אלא
 המלק מה המזון יקרה לו אות יהיה עליהם עבוד'אשר אני עתיד לבאר
 אבל הסתי'סאלות הממסית והממסית אשר המס'סרבות וכו' גמול כדריקיה
 ועמס'סרעיס אדבר בזה מדרד'גמולסכל ואומר כי כאשר הייב חבורה את
 האדם כעבודתו היא ראוי לעורר המצו עליה בגדול סבדכ'הממסוריים
 את החפץ כי אס היה קושך המצו בדכדים מעטים ולא היה עובד אותן
 שיש יכול האומר לומר אולי אס היה מיהלו ביותר מיהל חיה עובדו וכאשר
 יחל אותה בכל לא תסאל לו עענה וכאור זה אס קומס זמן גמולסכריקיה
 אלא מנה היה אפשר לומר כי לא המצובה קבת בני אדם בעבור מעוט
 המנים נכן סבי'אלפיים וסלסת אלפיים וכל מה שהוקצבו ימצא בסבל סיעור
 אחר למקלה ממנו וכאשר יסיס גמולס בלי תכלית ובלי חפץ וטובותם
 לא תמוסנה לא כאשר מקום לטוען לטעון ואולי יאמר אות'כ'הממסוריה
 בגמול עתה נכון כי היא טובה וסבלתה וחסד אבל ביאורי' והסתמדה באש
 ד'ה'אני סוק עזיבת הרע'ים זכב'וריות ומה שה'כ'נוד'ומת'למד'ותיו יתבר'
 ואמר בזה עוד דבר עניני כי כאשר סתחייב ליהל אותם יחול סאין גדול
 מענוכן התחייב לממס'ר' הפחד סאין גדול ממנו כי אס היה ממס'ר'
 ביהורי' אלא מנה היה יכול להוצ'ר לומר אלו היה מקיים אותם אלפים
 היו ממס'רים יותר ואס היה מקיים אותם אלפים היה יכול לומר אלף
 היה מקיים אותם רבבה היו ממס'רים יותר על כן מס' סבד'רין באין
 תכלית סיהיס עמס'ר' בגדול סב'מס'ר' שלא ימס'ר' עמות'אנכס לסוס אדם
 וכאשר ייראם כיריקה קממול' ולא ימס'ר' לא היה נכון להמיר מה סמס'ר'
 ויבויב קממול' אך כעבו'סמ'ר'יק'מ'מ'ר'וד'כ'רו ראוי סמ'מ'ר' עלי'ה'ס'מ'ר'
 וסעמס'ר' על נפס'ס'כ'י'מ'ר'ו'כ'ס'מ'ר'ו'ל'ול'וס'מ'ר' סמ'מ'ר'יל'ע'ליה' כפחד סמ'מ'ר'
 למק'ס'ר' ל'מ'ר'ו'ק'ע'י'ן'ד'מ'ס'ר' א'כ'ר'ים' א'ס'ר'כ'ר'ל'ס' ס'א' ס'ב'ק'מ'ס'

ואם שבים לשעור בחטאי אחר' כמי שיצא בלי להוילד לבור ויאכל המאכל
 בלא עתו ונסתהרפא כמה שמזיק והרופא לוח' ואחר כך אומר בספר קן
 סכתוב שהוא מתמיד לשר תחלה אלס לחיי עולם ואלה לחרמות לדריאן
 עולם ואומר עוד נשימות בימינך נבא ואמר עוד עד נבא לא יראו אור
 וכאשר אמר ואתה הוא וסקותיך לא יתמו אחר אחריו כמי עבדיך יכונן
 וזרעם לפניך יכונן וחייב במאמ' מזה סבתו סתו ית' קיים לעד לכלי פסקת
 בן במידת הכדיקים מתעדת בליה פסקה ואם יטעון טוען ויאמר כאמר
 סכסרת עמיית הכרואים עמו באחרית הזמן באין תכלית יכשר גם כן
 סיהיו הכרואים עמו בתחלת הזמן באין תכלית אני עבאר הספרס אמר יס
 בין חבי הדברים ואוקר כי המן מן הסתא סיהיה הכברא לא סר עם בווי אמ
 בלא תכלית כי כל עושה כעצרת הדברים קודם למעשהו אבל כשהוא
 מתקיים ונפסק איתו בכל יום סאכחנו רואים אותו כסכלנו יכול לקיימו כן
 לראת אותו גם סן יכול לקיימו אחר וכאשר יכעיהו סיעשה לזכר סוף
 עניה לו כל יום ביום וכל עת כעת לא ירחיק הסכל מזה מאמ' אבל תכסי'
 אנתו ואם יאמר מה יתרון בעתה היא לכורא על הכברא כאמר זהה אמר
 אין כריד תסוכה ואין ידמה הגוף וסרוח כריד אל זמן ואל מקום הכבנה
 סאכנהו והנהו כריד אל עמידס סיעמידהו למי סהתעל' מכלה סנינים
 סאלה והדורה להם אבל סוף לפניו כמי סעיניו ונכסות לזכות למה סידרסהו
 לו ונמו סתו' וזרעם לעניך יכון אבל חסובה סאלס אם גמולס וענשם
 סיהי בתכין או כמן סלא יכלה גמול אלה זכות כן לא יכלה גמול זכות אחת
 זכמן סאלף חכמה לא יכלה ענשה כן חוכה אח' לא יכלה ענשה אלא סגמול
 והכנה א' כפי סהס לכנה לענשה אחד ולא יכלה מעשה ענין כל אחד ימים
 כפי מעשהו ומי סעושה זכות אחת או עמר אומתה או אלה יכיה ענינו
 גמול כפי מה סעשה אלא סהוא לכנה כאמר אנו רואים בעולם כזה
 אכשית תכלית טובתם סאנחה בלבד ואכשית מהם עס כענוחה אובלים
 וסותים ואכשית אחרים סקס עס כל זה לזכסם הכבדים סחמורות ואמרי
 עס כל זה יסלהם עעלות גדולות כן בעולם סכאכשית כאלר ככללהם
 אי כסרי יסכון לכנהו ואחרים בכל כנסיד יסכיון ואחרים יכויון מדטן
 ביתה ואחרים סהלבם אותו סחלנות ואחרים ונתתי לך מהלבים בן
 הצובדים האלה דמו בו אל המלאכים אמר גאמר סרפית סעומדים
 אמטל לו וכן מי סעובר עבירה אהת או עסרה או מאה או אלה יכיה
 ענינו כפי מה סעשה אלא סהוא עומד לכנה כאמר אנתו
 ג'א'ים בעולם סהו אכשית סעגסם סוהמנו כעמק

ואחרים שגורדיש פס זה בחבלים ואחרים עם כל זה קטורים וכמותה
 ואחרים עם כל זה אכורים בזיקים ובבלים ואחרים עם כל זה מכים אותם
 בזה שמאכילין כן בעול. ובא חנסי שניח' ביטוריהם ואקפו אפסה חסיר על
 בור וקברו על תגבר ואחרים עונותיו ילברונו את הרשע וכחבלי חמלתו
 יתמן ואחרים ואם הקורים ב' יקים והאחרים ובעד מתגורר על ראש
 דשעים יחול. • אבל השאלה השניית היא בענין הצדיקים
 יתרון זה על זה וכן בענין חרשים כבר נכנס שרש תשובתה במאמר
 הזה הקודם אבל רואה אני להטריש משרש אשר להם יתרון שבעה
 סביבים. אומר כי ממה שמורה שיש לצדיקים מעלות בגמולם שכל אחת
 יתרה על חברתה תתלה מה שמתייב אותו השכל ואחר כן שמצדו
 בשמים שבע מעלות זו למעלה מזו הראשונה שקצתם יהיה לו אור
 כזריחת היר השמש אמר בו זריחה לכם יראי שמי שמש בדיקה וקצתם
 יהיה לו עש צרבות בניכוביה פמו שאמר ומרפא בכנפיה וקצתם
 יתקיים לו האור כדבר הכטוע כמו שאמר אור זרוע לצדיק וקצתם יוקף
 לו האור פמו שאמר אור צדיקים ישמח וקצתם יהיה אורו כאור אנגל
 אמר בו והמסכילים יזיירו בזה הרקיע וקצתם יהיה אורו באור הכוכבים
 חוץ מן השמש אמר בס' ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד וקצתם
 יהיה אורו לפאר ענם הנפש ובהם אמר ואהביו ככאלה השמש בבבורתו
 וכמו שידענו שמש רבינו עליו השלום חיו פלוג מלאים הוד ופניו יושע
 פחות ממנו מפני שאמר בו ונתת מהודך עליו ולא ימד כל הודך ופני
 שבעים זקנים פחות מהם בעבוד שאמר ויאכל מן הדוח אשר עליו ויתן
 על שבעים איש הזקנים וכאשר תהיה עלת מהודך עליו למען ישמעו
 כל עדת בני ישראל. וזקנים בכלל העם ומה שיוזר ענ' בי העונות
 כן יש להם מעלות זה על זה מצדו בפריש לשם זכרון שבע מעלות
 בלבה האם מהם מי שאש מלאכת פניו עד שיאדימו וכמוהם ימד פני
 להבים כניהם ומהם מי שיטחירו פניו פשחות הקדירה וכמוהם אמר
 כל פניו קבצו פארוז. • ומהם מי שיביעהו ממנה כמו בליה ובשול
 ובהם הוא חומר ההי'וס באבוער כתנוד. • ומהם מי שיביעהו ובמי
 שתחלתו האש ובהם הוא אומר תהבלהו אש לח נפת. • ומהם מי
 שיביעהו באשר אוכלת בענים ובזה הוא אומר מדורתה אש ועבים. •
 ומהם מי שיביעהו באשר אוכלת העבר והאבנים ובכמוהם הוא אומר
 ותחבל הרץ ויבולה. • ומהם מי שיביעהו באש אוכלת עד מעמקי
 ארץ כמו ששוקים חוננות ובהם הוא אומר בי אש חיה עד הכרון תחבל
 באשר

באשר ירענו כי מכת מצרים היתה כוללת ומגיע לכל אחד בפי מדתו כמות
 שאמר יפלא נתיב לאפופרוש יפלא יסקלנו במסקל כמו שאמר פלא
 ומאזני משפט לוי • אבל תשובת השאלה הנשיעה מי אשר נוס
 ראויים ליבורים האלה נאמר הכופרים והמסתפים ובעלי העבדות
 החמורות אשר לא עשו תשובה אך הכופרים והמסתפים הוא אשר אמר
 בהם ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים כי ובעלי העבדות החמורות
 הם אשר נכתב בהם כרת או מיתות בית דין כי כאשר יכרתו מהעולם
 הוא יוצאו אל הכרת בעולם הבא מבין הצדיקים גם כן מפני שלא עשו
 תשובה ואם לא יכרתו אבל השלימים ימיו כדי שיאריך לנו ועם כל זה לא
 עשה תשובה יהיה ענשו יותר קשה והכרתו מבין הצדיקים יותר ראוי
 מפני שהאריך לנו ולא שב ואם לא יהיה מכל אשר ספרנו מאומה מה שהוא
 זולתם הם קלות ויכופרו לנו • ואם יאמר אומר באי זה דבר יכופרו
 לנו מבלי תשובה • נאמר הלא הרמזנו מאמר שאין לנו כי אם קלות
 ואמרנו שזה מחיב סבכר נזהרו מן החמורות ולא נהגו מהם עד שקימו
 סכנדרם ולא כפרו אבל האמינו ולא שתפו אבל יחדו ולא רצחו ולא נבנו
 ולא נאפו אבל עשו כזרק ובמשפט ומי שהוא על הדרך רוב מעשיו זכויות
 והעבירות המעטות הם כנגד אלה ישלמו לו עליהם בעולם הזה ויצא
 בקי כאשר בארתי במאמר החמשי אבל השאלה היא חיתקבץ קצתם על
 קצתם אומר בפי אשר התכלתי ומבאתי כי הצדיקים והשנים רואים
 קצתם את קצתם בראות בלבד כמו שאמר בצדיקים ויצאו וראו בפגרי
 האנשים הפושעים ביוכל אשר יתברר להם יסורים יאמרו ישתבח מי
 שהכילנו מן היסורים האלה הני שמחו ויגילו בעינים וכמו שאמר על
 חרשעים פחדו בציון חטאים אחזה רעדו חכמים יתמהו על הצדיקים איך
 יעברו על האש היוקדת ולא תזיקם ויאנחו על מה שאבד מהם מהבמול
 וכאשר דמח אותם שמה באנשים נקראו לאכול לטעודה ואחרים שזמנו
 ליבורים הם רואים אותם ונאנחים הוא אמרו לכן כה אמר יי' חנה עבדי
 יאכלו ואתם תרעבו וגו' אבל הצדיקים קצתם עם קצתם מי שמעלתו
 מהם קרובה למעלת אחר יגבענו ואם תהיה רחוקה לא יגבענו ועלה
 בדעתי כי העונשים ככל שנים מהם שתהיה מעלותם קרובות זו לזו אינם
 כפגשים מפני שהיסורים פוקקים ביניהם וטירתם בהם • אבל
 השאלה היא לאלוהים עליהם עבודה אומר בן שלא יתכן שיעשה בדבר
 הזה שיפגוע בכל שלם בלי צוי והזהרה ואלו היה ככך לעשותו בעולם
 הבא היה עושהו בעולם הזה אך יש לנו בו חכה עליהם שיאמינו כאלהות

הפך לחסד והיזח לרס ומי שהסביל לכפשו יהיה מן המסבילי ומי שתקן בני אדם לעבודת אלהיהם וילמדם מה שיביעו בו אלהיה יהיה ממזדיקיה הרבים ובעבור זה יבואו כל חסד על השגחה וכל מקור בני אדם והישרים

חמאמר הגשירי במה הטוב לאדם לעשותו בעולם הזה

אמר יהודה בן שאול אמר המחבר

הקדמת העאמר הזה אשר דברו בו אנשים רבים ומעט מי שהגיע בו אל העבד המסובח אומר בפתח דבריו כי בורא הכל ית' מכניס ציה אח' בעצמו התחייב סיקון וכוונתו רבים כאשר בארתי ונאמר הנה כי האחד הכראה אי זה אחד סיהיה איננו אחד כי אם בדרך המספר אבל כאשר יבחנוהו בחוץ על דרך הדקדוק ימצאו עניני רבים וזיתו פשוט מהכלל קוץ שהמכאזת כלן כשיבחו כל גוף מהם ימצאו חום וקור ולחות ויובס וכאשר יבחו גוף האילן ימצאו בו עץ זה העיפים ועלים ופרי ומה בכלות אל זה וכאשר יבחו גוף האדם ימצאו בו עמק בשר ועצמו וזרעו ודמיו וקרום ומיתרים ומה שכל אל זה ומה משאין בפה בידיעתו ולא נדחה במציאתו אבל אם היה בחקיה הבריאה כפי האחר דמ עשור רבי' וכמו שאמרתי קפידים מה דכו מעשירי כלם בחכמה עשית וגו' אפי' השמים יש בהם מן החלקים הסובים זה מזה והשיעורים והכחות והמראים והתנועות מה שלא נכלל לספור וכן הם כמו שאמר עושה עש כהיל וכימה וחברי תימן וכאשר הקדמתו המאמר הזה אומר שתה כי בן האתונות אהבה לדברים וסגלה לדברי' כמו שאמר רבות מתסבנות בלב איש ועבת יי' היא תקום וכאשר הבופים אינם קיימים כי מקור מר' הקודו' וגוף האילן אינו קיים בחלק אחד ממעשוריו וכאשר אינו חי בבשר או בעצמו כל בד' גם חסני' אינם מאירי' בכוכב אח' בן האדם לא יתקנה כל ימיו במדה א' אבל מתקבצו מהם זכרונם בכל שעה על רוב מדבר אחד ומעט מאחר ישלם כל הזכר' בן מהתקבצו מדות האר' באה' ובשנאה על רב ומעט ישלם לו תקון עניניו ויחיה כאלו הביאם לפני הדיין ודן עליהם וכמו שאמר טוב אי ש חונן ומלוהי כלכלו ונ' או כאלו שקלם במשקלן וחלק אותם חלקי' וכמו שאמר שלם מעגל רבליך וכאשר יעשה בן יחיו כל עניניו שוים ומתוקני' ואשר חייב שאשים חסערה הזה החלת המאמר הזה הוא אשר איתי' אנשים חושבים ומאמיני' כי חובש סתנאב האדם במדה אחת כל ימיו יגביר להבת דבר' על שאר האתונות וסגלה דבר על שאר הקנאלי'

בדאגה ובאבל והבכתלתי במחשאתי העם הזה ומצאתיו רובו אמת אך
 טען בעצמית הישוב וכני ארם כי עזבו זכרון מה שלא יוכל אדם לעמוד
 בלעדיו מן המזון והכחות והמחשבה וגם הניחו זכרון נפסס כי עזבו ליבא
 נשים וכרות הזרע אלו היה טוב היו מתנהגים בו כני ארם כלם ובטל
 מין המדברים ובטולו תבטל החכמה והתורה ויום הדין והשמים והארץ
 ותהינה הנפשנות בבכנת בין המוות והאלמות והנחשים והחוס והקור
 והשבעים ואף עביאשבע והסגעון וקרנף הרעת בהעדר המאכל הטוב
 והמים הקרים והפסד הדם והמיתת המרה הכחורה עד שיבטרו אל ארץ
 תישוב לרפוא ארם שיועיל להם ואפסר שלא יועיל וזיו משתוממים
 האנשים מבני ארם עד שיחשבו שיהרגו אותם ויש שיכחשו כל היותם
 עוהוקים אבלם לרעים וחטאי עד שיתירו לעצמם שפיבן דמם ויש שיסובו
 במדות הבכמות ויצאו מן האנוכות כמו שאמר בה עמיל לבזע כענינים
 במדבר ואמר בערוץ נחלים לשכון חורי עבר וכפיים בין שיחים יבנה
 יפסירו נפסס לגמרי אבל הכרימות טובה לאדם כשיתנהג בהם
 במקומה והוא כשיודע לומר המאכל והמשתה האכור והמסגל האכור והממון
 האכור ישלח המדה האחת עד שתחמיקהו מכל זה כמו שאמר כי מקונש
 לאדם בכל עמלו כי כל ימיו מאוהבים וכעס ענניו

חשני שניר האבילה והשתיה

ראו קצת בני ארם כי
 הראני שיתנהג בו האדם

סער האבילה והשתיה ואמרו כי המזון בו קיימת הבוים והנפשות ועם
 זה יש בו ערכות גדולה והוא כבת גידול הבוים ובוים והעמדת הזרע
 וזנה אתה רואה האדם יבנם יום אחד יחלש אור עיניו ושמעו ומחשבתו
 ונברונו ורעיונו וכאשר יאכל ישובו כל כחוריו כבתחלת יום עת שיניע
 ניכסור באלהיו ולא יבין מה שיתפלל אליו והנה אתה רואה ישוב הארץ
 בלו איננו מושם כי אם במקום הנהרות בעבוד הזרע ושחת המים וכן
 מהם המלכים וכן מתנות שחילים ואלהים יגיע המלל באמור כל אדם
 זה לחמי ותראה מבטיחים הפורים בהם הצדיקים כאמרם ושבדהם
 את יי אלמיכו בדרך את לחמד ואת מימד וכן ועשתה ארץ פריה ואקלתם
 לשבע והדומ' לזה הרבה ושכל אירוסין וחתונות ולידה ובריית ומועד
 ונחוך לאישלס דבר מה כי אסור וכן החכמה והרעות בין האוהבים
 ואמרו שייך מראשו נחמד נביחו טוב וטעמו ערב ושי' ארואג שמח ואכילי
 כדיח ודך הלכב גבור וכבר קבצם הפכוק בשכח באמרו ויין ישמח לבב
 אנוש להכחיל פנים משמן וגו' וסתכונתי במאמרו זה ומצאתי רובו טעות

ועוד כי גם הכיבוד כל ע. בהתנו ולא הכינו אל רעותיו והוא שרוב המאכל
 בודרם הקבוצה ומכבוד חזיכרים וממלא הראשונה עינים ומביא ליד גיוע
 ב. וננו ויושג הלב נמהר וישנה מרות האדם ויטה אל תהות המהכל
 ולהרבות המנון עד שלא יזכור הטבע וידמה למדות הבהמות והכלבים
 ובתו שאמר והכלבים עזי נפש לא ידעו טבעה גם ישוב כמו האש אשר
 מה שחבא אליהתאכלנו מבליהר בשכמו שאמר ויהי העם כמאכלת אש
 גם ישוב כמות אשר יחסוף אליו כל הבריות ולא יאמר די כמו שאמר אשר
 הרחיב כסאול נפשו וה' כמות ולא ישבע גם ישוב כארבע סבות החסרון
 והם האדם והמים והמות והקהר כמו שאמר לעלוקה שתי בנות הב שאלו
 ועוזר רחם חרץ לאשבעה מים והש לא אמר הון עד שתהיה עיבור רעה
 במי שיאכל ממנו חלת לחם הכילו הש יחיה עשיר ואם יראה לו זה יהיה בלי
 לב וכמו שאמר כי כמו שער בפשו כן הוא אכול ושתה יאמר לך ולבו כל
 עמד וכאשר יראה זה ממדותיו ימאסוהו המלכים וגדולי בני אדם
 ותשכיליהם ולא ישוב עמו כי בהשרי הכל ימהר ואם יראה חתיכה טובה
 יקפוצ עליה והוא רחמית מי שישלח ידו לאכול והאחרית מי שישאנה ועינו
 אל מה שיבארן המאכל מהגר לבו אליו וכמו שאמר כי תשכ ללחום את
 מושל בין וזבין את אשר לפניך ושמת הכין בלועיך ועוד כי יכוין להפנות
 עד שיוכל לאכול שנית מהחיותו לו ובחלו הוא משפך שופך מלמעלה ויודד
 מלמטה וכמו שאמר כי כל שולחנות מלאו קיא צוהה בלי מקום ועוד כי
 בא להקיא מרוב המאכל באשר לאתכילנו האבומכא כמו שאמר אכלת
 תקיאנה ויהי עבי הלב עד שיעזוב תורתנו וישכח אלנו כמו שאמר
 כמרציהם וישבעו וירס לבם כל כן שכחוני ושכחו ממעשה היין
 כגוב קמוח אש ישתהו חי והרטבתו אש ישתהו מזוב ואיך התגברותו על
 הסכל והפטרן את החכמה וכמו שאמר לץ היין הומה סכר כל סוגה בו לא
 ישכח ואיך הרפותו את הגידים והרעשה והמית הדם והדחת הדם
 והמורעות והמטות ובהות שטמה הצטומכא והכסת הכבד וגריד שריקת
 המעים והמכחוכים הגדולים וכמו שאמר למי הזי למי אבוי למאחרים
 על היין ואיך העכרות והתועבות ליפות כל בגות והתר כל איבוד והוא
 מתהלך בגוף האדם מעט מעט וכמו שאמר ואחריתו כנהש ישך וכפצעוני
 יפריש עיניך יראו זרות והיה הריגת הכפס והמכות והמאמר והככל ו
 והעכש הלא בו והיה כל דרכי ההנאה והתחבולות והאכרין כי אש בו ומי
 שהרגיל את עצמו להתנון על המהכל והמטות מהתירס ולא יגיע אליהם
 יקום מאשר ימצא כמו שאמר כי לחמנו לחם רשע ויין חמסים ישתו אבל

בסוכים נחרם לקחת מהם מעט כפי מה שיצמיד גופו כמו שאמר
 שדיק אוכל לסובע נסמו וכאשר יראה בשכלו מקום לזה יסלח תאות
 השאכל והמסתה ובאשר יהיה לו מזונו יעבדנה •

השלישי מעד המסגל דאו אנשים כי המסגל ראוי שיהיה
 נבחר על כל אהבות העולם וכי יס לו

ערבות יותר גדול מכל ערבות שבעולם כי לכלי שרבר שיצמוד במקומו
 וזה אין דבר שיצמוד במקומו והוא מוכיף בשמחת הנסם ויחזקנה ומקל
 מלאות כל סכן מן הראש ומן המוח והוא מניח כעם האדם ומעביר מעליו
 הדיבות ומעיל מחלי המרה הסחורה הנקרא מלאככולית והגדול •
 סבדבדיס סחוא סבת היות האדם המדבר החכם ואין סבת התחברות
 בני האדם ודעותם כי אם בו ואלו היה דבר מבוזה היה הכורא מונע
 ממנו נביאיו וסלוחיו הלא תראה כי קצתם אמר הבה את אשתי מאין
 בשת ואחר אמר דואקרב אל הנביאה מאין הכלם • והקדתי דברי אלה
 ומצאתי בהם טעות ועוד כי חכיהו נזקיו ונכותו מהם כי הוא מ' זיק לעיני'
 ומכיר תאות המאכל והמסתה ומפיל הכח והרבה פעמים מביא הסחפת
 וכאב החלצים וחלל חבטן ותורם בגוף ומבלשו מהרה וימחר סוקנה וכו'
 באמר אל תתן לנשים חליך ואיה גודת הלב ובלכול הדעת ועמיתות
 השינים והמית הנפש כי אם עמו וכמו שאמ' זנות יין ותירוס יקה לב ומי
 מלכו עליו לא ינוח להם אסו כי אם בעת הגעתו אל חפצו בלבד ובאשר
 יעסה חפצו תבעד אסו בכתחל' כמו שאמ' כלם מנאפים כמו תנוד בועדת
 תאופס ואיה חטוב ותלכלוך עד אם ירביש ויחיה לו מעש דעת יחיו
 סלמותיו מתעבים אותו אפילו אם התיחץ כל ימיו כמו שאמ' אסתה חצתי
 בתי סלגובו' אין בסחת תאכלני ותעבוכי סלמותי • ואיה חסרתה והכח
 והגב ומא שיסאר זכרו עד אחרית הימים וסוף הזמנים וכמו שאמר כואף
 אזה חסר לב ובו' נגע וקלון ימצאו חרסתו לא תמחה ואיה שיחשוב כל
 בני אדם עוריס וחרמים עד שיחשוב כל זכות בגלות ויחשוב סאיכס
 יודעים וכמו שאמר: אופיר ומצהלותיך ומת ונותר ואיה סייסם ביתו
 תעון לכל לץ ולכל כואף ולכל לפטס ומסחית ואיכנו סופר וכמו שאמר
 ואשביע אותם וינאפו ובית זונה יתגודרו וגורם לעצמו ולכניו סלא יחיה
 לו בן כסר כמו שגרים תואלזולתו מעצמו כזה סהיא מדה כנגד מדה וכמו
 שאמר אם נפתה לבי על אסם תטחן לאחר אשתי ועליה יכרעון אחרים
 זאין התאות האת טובה לאדם כי אם להקים בה דע זכמו סאמר ואתם
 פירו דבו וי' סלחה כדעת בעת שהיא ראית ויעבדנך משרבות •

הרביעי

סער החסד

הסער הזה ואם הוא בנאי לזבואיכנו
 יותר מגומא מדעות הכושפים א'ע'פ'

כן זכרנום להשיב עליהם ויפורספק מן הלב כן נזכור את זה בס' כן
 להשיב עליו ויבורספק מן הלב יש אנשים טרואים שחשקה טוב מכל מה
 סינתהג בן הארס וחושבים כי הוא מזכך הרוח ומג' עד שתשוב הכפס
 וכח כפה על הגוף ומהא ענין דק עד מאר ומשיבי'אותו לפעולת
 חטבע ואומרים כי הוא מסך נצוק אל הלב תחלתו ההבטח ואחר כן
 תוחלת ואחר כן קביעות ואחר כן יעזרוהו משכים אחרים ויתקיים ועל
 מזה למעלה עד שחשיבו אותו לפעולת הכוכבים ואמרו כשיהיו
 עולות בני ארס שונים מביאים זה אל זה משליש או מפתות וימש' על שני
 חלקי האבות כוכב אחד מחייב ביניהם האהבה ומחברת גם עלומו
 עד שאמרו שהוא פעל הכוראיתברך וטענו שהוא ברא רוחות הנכריים
 בכדורים עבולים וחלק אותם לשנים ומסים כל חלק בארס אחד ובעבור
 זה כשימצא כל חלק את חלקו הוא נתלה בוגם עלומו עד ששמונו
 כמו חובה ואמרו כי נסו בני ארס כשער הזה כרי שידעו כניעת האהבה
 ויכנעו לו ויעברוהו • העם הזה בכל מה סוכרו פתאים אין בהם דעת
 וראיתי להשיב עליהם כשער הזה בתחלת תשובה נראית כמה שכוונ
 ואחר כן אראא להם ספר מה שנתלו בו ואמרו כי מת' שאמרו על כבודא
 לא יתכן שיגטת הארס במה שזוהיר ממנו (כמו שאמר ואלוה לא ישם
 תמלה ועוד כי לא אל חסך רשע אתה אבל ענין חלוק הכדורים אשר
 נתלו בו כיון שחשיבונו על מי שאמר בקדמות הרוחניים ובארס
 בינפס כל ארס היא נבראת עם השלמת בורתו בטל השערי הזה ושבור •
 ומח טענו מצד הכוכבים מחפרת שני אמולות ושני החלקים אל
 חית כמו שאמרו לא היה נמצא ראובן שאוב את שמעון שלא יהיה
 שמעון אובד אותו מפני שהם שונים ואין אנהנו מוצאים הדבר כן
 ומח שזכרוהו כי ההתחלה הבטח ואחריה נפילת התחלת כלב אומר
 כי על כן זוכו בוראנו מנסיב לעבודתו העין והלב יחד וכמו
 שאמר תנח בני לךך לי ועיניך דרכי תכונה • והחזירו מהשיבם
 לחמדותו באמרו ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם ואין זה כי
 אם עד שיקבע הענין הזה בלב ויתפסחו וימשול בו ומקצר הארס
 שהוא ממאכלו וממסתהו ומכל תקותיו עד שיהי בסרו וידל גופו
 ומלכונו כחליים גורים • ואיה הלכה והג'יען ק'ג'ון והקצ'ים

ונדנדו הלכ והתעלפות והקיצה והאסמנינות וכמו שאמר כי הרבו
 בזנור לבס בארבעים ויש שיעלה זה אל המוח ומחלים הראות ו
 זכמתסכה והזכרון ויש שמבטל ההרגסה והתנועה ואפסר סיראה
 חסוקו סתאוס ויגוש ותתעלס דוחו בגובו חרבעה ועשרים שעות ו
 זטמא יחטבוהו למת ויקברוהו ואפסר שיבינו אליו או שיטמעו זכרון
 זיתאנה אנהה שימות בה באמת ויחיה חמשל אמת כמו שאמר כל
 דבים חללים חמילה ועצומים כל הרוגיה רגליה יורדות מות ואין
 שהיה האדם חסיק הוא ודעתו עד שלא ידע לעצמו אלוה ולא ענין
 ולא עולם זה ולא עולם בא זולתו וכמו שאמר וחנפי לב ישימו אף
 קאים חכניעק והעבודה לו ולכל הכלויס אליו ויחסיבה על חפתהיס
 וחסקידה על כל כנה וכמו שאמר סאי פיניך על ספייס וראי
 זאיפה לא סככת על דרכים ישבת להם וזאה הקליבה בליה
 והעמידה בשחרים והסתרות מכל חי פן יבגעה וימות מיהות רבות
 בכל בלמה וכלמה וכמו שאמר ועין כואף סמרח נסף לאמר לא תסורני
 עין וזאי הריגת החוסק או החסוק או אחת מן הכתות הכלוות אל יחס
 או אותם ואת הכלנים אליהם וטמא רבים מכני ארס עמס וכמו שאמר
 המסל בי נואפות הנה ורס בידיהם זחס יביע יוס מן ימיס אלמה
 זכקש ויביע לתולדת מה סבעבורו חייבה נכסו כל הצער ההא תשוב
 זתחרטת מתעבת עואסת למי סחיתה אזהבת יותר מאהבתה אותה
 זכמו שאמר ויסכאח אמכזן סנאה גדולה מאד ויכיר האדם כי מכר נפשו
 זתורתו וכל הרגשותיו וסכלו אחר כפול החץ אשר אין לו הסכון כמזן
 זאמר הולך אחריה פתאוס וגו' עד יפלה חץ כבדו ואין
 הענין הזה טוב בי אס באשתו סל ארס סיהבה ותאמכה ליישוב
 העולם כמו שאמר אילת אהבים ויעלת חן דדיך ירווך בכל פת
 באהבתה חסגה תמיד ויראחו הארס לאשתו כשכל ובכסודת כפי אשפ
 תכעס חכרתס בה ויעצרה מזולת זה כבבורה ויכולת
 החמישי סערי קבוץ הממון ראו ארסיס כי המוכס יתכנה
 בו הארס בעולם הזה המורס
 בקבוץ הממון וסלמעת הדברים מהס מה שאמרו כי המאכל נכמסתת
 זמסגל אשר בהס תקנת הגוף לא יוסגו כי אס בו וכן בו יניס
 סמקה והממכר והניסואין וכל עקה סחיהס בין בני ארס בו ויחיה עד
 סתמלכילא ימליכוס כי אס בו ואין מקבוס החילים וכוכסיס המכברים
 פן אס כזכרון ולא יססרן חקנאויס חקמנוים בי אס למקדיל אותו מהס

ואין סהליכה אל בתי הצעירים וחלות פניהם כי אם בעבורו ואין סהליכה
 והכבוד והדרה וזודות כיהאם להם וכמו שאמר רביס יתלו פני כריב
 ומגלת בגוים רביס וזאת הממשלה בממון כמו שנאמר עשיר בדקוים
 ימשול . והסתכלתי בדבריהם וראיתי שאמנם ממנו עומח סוכא
 לאדם מבלי קרה ועמל אבל מי שסתכל לדרסו הוח ביביעה ובמחשבת
 ובקוצר קרוה ובכרדוים בלילא והיביעה ביום עד שאם יביע למה סירכת
 ממנו לא תתישב סתנו לעתים רבנות וכמו שאמר מתוקה שנת העובד אש
 מעט ואם הרבה יאכל והסבע לעשיר איכנו מניה לו ליהון וכאשר יסימה
 האדם כונתו ימשול בו ויתאוו כאשר זכרתי כשער האכילה והשתיה
 סימיה כאש וכמות וכעבור רחם גם יותר מהם כמו שאמר בזה סאל
 ואבדון לא תשבענה זעיני האדם לא תשבענה ואיה המריבה והתגרת
 ושסנא וחמלחתה כאשר יעשו הזאבים והכפירים עד ש' טרפן סרף וכמו
 שאמר ארית סורף בדיבורותיו ומחנה ללכאותיו וגו' ואיה סבל בעקת
 היתומים והאלמנות והעניים וסאר העשוקים ואיכנו פונה אליהם כי אם
 מי שיאחב הבוכי הממון וכמו שאמר ותנה דמעת מעשוקים ואין להם מנחם
 ואיה לקיחת הממון והסכר הכבוד ואבוד האמונה וגלות כל מתור וכן
 אמר ונגלה עון אמרים ורעות סומרון כי פעלו סקר וגנב יא פסט גרוד
 בחוץ ואיה הסכרת המועדים וסכבות הסקר עד שייער סכרד לגמרי
 כמו שאמר אכדה האמונה וכרתה מפיהם וכאשר יא לו הממון כהפסד
 בוסה בו וסוכה אליהו וכופר במי שתגנו ממון כמו שאמר וכסף וזהב
 ירכש לך וגו' ורס לכבך וסכחת את י' אלחף ייספעמים רבות סיפיים
 הממון סכת קריבו ואבדו אם בלססים או בסלטון והדומה לזו יסאר
 הוא וכניו סכרי כל וכמו שאמר עושר שמור לבטליו לרעתו כאשר יא
 מבטן אמו גסו ויעה חולה ואם יסאר בידו עד פת פותו יסא האב עין
 הממון עמו אל הקבר ויבול אמתו כמו שאמר כי פסק עוסק וגו' ויכית
 לבן פחות אשר לא יקיה לו ברכה כמו שאמר נחלה מבוהלת בדאסונס
 ואשריתק לא תבורך אבל הוסס האדם לאהוב הממון לסמור מה סחננו
 סבורתולא יאכדהו לזולתו כמו שאמר ברכת י' היא תעסיר ולא יוכיף

עצב עמה

הששי סעל סכניס ראו אכניס אחרים שסתדלו בכתת
 סכניס ואמרו שיש בזה סתה לנפס
 ומחמד לעין וססון וגילס ולגלי סכניס לא היו בני אדם ולא יתקיים סעולם
 והס סגולה לאדם לעת סקנה והזכרים אותו כטוב אחר מותו וסחניס
 והרמתי

והרחמי' אינם כי אם להם והכבוד והיקר להם ודיכי כל נכבד מן הנביא'י'
 סוף אותם באשר תמצא אברהם אומר הן לי לא נתת זרע ואמרה התורה
 וישתר יבחק ליי' לנוכח אשתוכי עקרה היא ואמרה רחל הבה לי בנים
 ואם אין מתה חכבי ופשמים מלמדו האב תורת האלהים יתברך ויתעלה
 וחקיו ומדותיו יקנה בסכר באשר אחד אב לבנים יודיע אל אחתך •
 והסתכלתי במה שאמרו וראיתיו נכון כבנים סיחנס הכוראלעבדו
 ברצונו ותקום טעות אלה שמחייבים כונת זה השער לברו מבלי שאר
 הדברים ואומר מה תועלת יש באם אם לא יהיה להם מאן וכמות ומחסה
 ומה טוב יש בגדולת אם לא יהיה להם חכמה ומדע ומה היא חכמתם
 והחלה עש השדר אלח הדברים רק תוספת בצער האבות והנה הוא י
 יקדם וכבודם שיקום מהם דבר בשלא יהיה להם הקדמות • ואיה צער
 סדריו וחבלי חלודם ומה שיקרה מן חלודו וכמו שאמר בעצב תלדי בנים
 ושמא תמות בעת לדתה וסוד השמחה לאבל כמו שאמר ויהי בצאת נפש
 כי מתה ואיה יגיעת האב ועמלו והקצתו ככל סגנה כי אם על מזון
 בניוכא שאמר ואפרוחיו יעלעודם • ואיה צער הגדול והנהגת החלי'
 ותקון הרפואות ושמירת מיהשעוריים וחכמת המסקים כי אם עמם ברוב
 כל שכן שאחרית העיני' למות ולסכול והוא האוי והאביו כמו שאמר כי אם
 יגדלנ את בניהם וסכלתים מאדם ואם יחיו ספרד ממה שיחדטוהו חוכרי'
 מקם איננו מניח לליטון וכמו שאמר מסדר אב יבטיח אם בן מביס
 ומחטיר ופחד ממה שיתחדש על הנקבות מהם הוא בלימת כולם וחי' סח
 פנים כמו שאמרו רבותינו מפתחה לא ייסן בליחא ועל כלל אם יחיו ממדים
 תאבד התוחלת כל סכ' אם יסיו מרעים ועליהם אמר דוד אביו יקלל
 ואז אמר לא יברך אבל שם האב לאהוב את הבנים לחזיק במה שהננו
 בוראו בהם ולא יקוץ בהם כמו שאמר קנח נחלת יי' בנים סכר פרי הבטן
השביעי פעמי יסור העולם ראו הנשים אחרים כי יטוב

טוב בכל מה שיתעסק בו ה
 האדם ואמר וכי יטוב הבית הוא דבר סדריך כי לולא הוא לא היה לאדם
 מקום יהיה לו מחסה מן החום והקור ויתקבצו אליו כל חלולים אליו אך
 יטוב חסדות כרכס למזון שאי אפשר לעמוד בלעדיו וכלם מהדשים
 לאדם השמחה והחב' הלב והחריצות והגילה וכמו שאמר ויתרון ארץ בבל
 הוא מלך לשדה נעבד וכי טוב ובנינים מתפארים האלמים והסרים כמו
 שאמר עט מלכים וזעזי ארץ הבונים חרבות למן וכמו זה יעד
 היאייים כמו שאמר וכתיים מלאים כל טוב אשר לא קלאת והתבוננה

בעתה ותוצאתם סטעו כאשר חייבו עינת כל הדברים והתעסקה צפצפה
 הארץ וארץ יוכל אדם לישב מאומה מכל זה כי אם בהכמה ועצה ובידיעת
 המדות והשערי נאם לא יהיה באמצע מדע רחב לא יביע דבר מהמבוקש
 הזה ואם יצריח אדם עצמו בסער היישוב יוכל ביגיעה ובעמל והדאגה
 והתוהו והנזלת הנמון משלו ומשל אחרים מתאותו להשלים מה שהחל
 מתנו וכמו שאמר חז"ל בוכה ביתו בלא צדק ועליותיו בלא משפט ברעגו
 יעבוד חנם ואם ישלים מה שהחל ויראה בו דבר שלא יישר בעיניו לא
 יפנה כל מה שטרע בעיניו מאומה ויהיה עמלו ויגיעתו לריק וכמו שאמר
 ויצא חירם מבור לראות את הערים אשר נתן לו שלמה ולא ישרו בעיניו •
 ואיה חובן המתמיד וקוצר רוח כי אם עמו • ואיה קנאת בני אדם
 וכעס המלכים והבאת הפגעים בי אס עמו וכמו שאמר בתי גזית בניתם
 ולא תטבון פס ואם יהיה הישוב סדוה לא יבחנו נטעיהם כרצון החדם
 אך הם נומחים כרצון בוראם והדאג' על זה מתמדת ואם יעקרו ויעמיד
 אחרים תחתם תפול ראגתו והתוהו על העצב המטרד יותר גדולה וכן
 במלאך ובקוצים ובירקון והאלפיה והשסף וכמו שאמר לעב כי יהיה
 בארץ דבר כיהיה סדעון ירקון ארבה ועול המלכים וחמת עבדיהם עדי
 שיהיה מה שיפשו הסדות להם ולא יגיע מהם ליד בעליהם מאומה וכמו
 שאמר ברבות הטובה רבו אוכלי הארץ יתרון לבעליה כי אם ראות עיניו
 ואם יגדל מה שזרע ויאקנה את תבואתו תהי' כונתו וחסנו כיוקר השפעים
 וזבוק הצעיתם פדטיקח מה שסיכיד הענייט והדלים כמו שאמר לקנו' ככסף
 דלים ואכיון בעבור נעלים ומפל בר נסביר • ולא נתנה אלהת היישוב
 בלב האדם כי אם לתקן בו צרכו בלבד כמו שאמר ויטב פס דעביט
 ויכוננו עידי מוטב וזרעו סדוה ויטעו פרמים ויעשו פרי תבואה •
חשביני פער קחיים ראו אחרים כי הטוב סידרום האר' בעולם
 הזה ההשגה על אריבות ימי חיו ואמרו כי
 אררתיים בו יגיע האדם אל כל אשר יחכוץ מעניני התור ועניני העולם
 ואם לא יסדר' האר' על זה איזה דבר ישמור ובה יעדו הספרי' באמר למען
 יאריכון ימיד למען תהיו ימים רביל נסבות החיי' אבל אלה התמדת האכילס
 והשתי' וסלא ידבק במטבל ושיסתדל לסמחת נפשו וסימנע מהכנס
 באכנות ובסחורים כל עניני התור ועניני העולם ואמת חז' כי הענינים
 האלה מתקנים הבנה אבל אינם טבות חחיים כי אכחנו מונאי' הרבה מבני
 האדם הם על הענין הזה והם קדרי חיים ואחרים בהפך הענין הזה וחיייהם
 סדוכים ותראה גומים סכנינם חזק יחרפו תהי' • ואחיי'

כנינס מלוש יעמדימיים רבים ואם היה הענין באשר אמרו היו המלכים מאריכים ימים יותר מכל אדם בעבור שהם יבלתם על המזונות והתענוג ועוד אזכור כל מה שהניחו בשם הזה כי האדם כל אשר יאריכו ימיו ירבן יגוינו ורדאבותיו וברותיו וכמו שאמר ברות לכבי הרחיבו וירכו עליו העונות והחטאים ויאריך חשבונם ומנינם וכאלו הם מתחדשים בכל יום כמו שאמר אכן השכימו משחיתו כל עלילותם ובעוד שהיא בענין הילדות הוא סכל לא ידע מאומה כמו שאמר אולת קשורה בלב נער וכאשר יגיע אל ימי הנערות ישתק אל ההפקד ואל ההפקד כמו שאמר נער מבולת מקים אמו וכאשר יגיע אל הבחרות יכנס בעמל וביגיעה וכמו שאמר נפש עמל עמלה לו כי אכף עליו פיהו וכאשר יגיע אל הזקנה יגדל כל עמם שהתאות ויתיו חיוו עליו לטרחתו שאמר עד אשר לא יבאו ימי הרעם ונחישו ימים אשר תאמר אין לי בהם חפץ ויחמר זיוו ולחו ופרישתו ונבחרתיו וישוכ בעב אשר נמם ממנו המטר וכאשר עשנו כיבש אשר אין בו תועלת כמו שאמר אחריני עד אשר לא תחטן השמש והאור והירח והכוכבים נשבו העבים אחרי הגשם ושאר הפרעה עד הנפת והארם הצדיק לא יאהב חיי העולם הזה כי אם בעבור שהיא מדרגה יגיע בה ויעלה ממנה אל העולם הבא לא בעבור עצמם ולא נתנה להבתם בלב האדם כי אם שלא ימית את עצמו כשת'עליו צרה וכו' שאמר אין את דמכם לנפשותיכם אדרום **התשיעי** באהבת השמים דאו אחרים הגדול שבמם שמתעסק בואדם בעולם

תה הגאון והגדולה והשלמה ואמרו שהנפש חטה אחרי הגדולה ואחרי שהיא עליה חספלות אל אדם אחר וליהודות לו ותמצא **השני** מהות אותה ומרומתה והוסף לה חריבות והתפסות וכן הצווי והאחר יגיע רבו לה ולולא השררה לא היה העולם מקורר ולא נשלמו תקנותיו המלכים מנהיגים המלחמות והשמירה והסופטים ישפטו בין הבנועים מבני אדם והשופרים ומתקנים עמים שבהם ובא בדרך קצת הצדיקים את קצתם כמו שאמר יעבדוך עמים אבל מה שזכרוהו מקדור העולם בשמירה וכמספנו וכמנוי איננו נדרתה אבל הוא מאמרנו וכונתנו אך הם סאלות סאלת נעזרנו על דעתם כי ברור העולם לא יהיה כי אם בחכמה והם חשילנו מעלת החכמה ושמה לשררה לעצמם וברוך שאובו מה שבבחו אותן מנזקי הגאון והשררה מהם כי האדם כשיתגאה והגדל נפשו בעיניו יצא משטתו ויתגאה על הקרובים והרחוקים ויראם עצמן כאלו הוא ישיך ברורו ויבנו לעצת כל אדם

ויתקשה וידחה כל מאמר יבמו שאמר לתאוה יבקש נפרד בלב. וכל
 נתגלגל וחולק על חוקי' כמה שנבדקו בארץ ימיהם והכינו אותם ברבילות'
 ולא יסמע לפצתם ולמכותם וכמו שאמר דרך אויל ישר בעיניו ויספדו לו
 פניו עולמומה פיתקנו לו מהם ייחסם אל כחו ויכלתו והנחנתו והכרתו
 ובתו שאמר אפקוד על פרי גודל לבב מלך אסור ועל תפארת רוס פניו כי
 אמר ככה ידי עשיתי וגו' • ועולה מזה לחלוק עם האומנים באומנותם
 ויחסכו אותו לפתי וילעגו לו ולחלוק על החכמים במלכותם המדעית
 יקתדל לסבור אותם והפסיל חסותק ים לותקנה ממנו וכמו שאמר ראיית
 ואים חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו ויבא עמו לדבר במלכים ובסרים
 ולא תבשר בעיניו ענתם ולא תיסר אכלנו הנהגתם וכו' כאמר חכם עבד
 בעיניו • תשבעה מסיכי טעם ויפליג בזה עד שידבר בחכמות הכנורא יתב'
 וידיעתו וירחיק הרוב בהם ויבנהו וכמו שאמר ואמרו איכה ידע אל ויש
 דעה בעליון ויביאחו וכלבא בכל עמל ונכנס ופחד מבפוחו כי ענתו
 תגלגלו והיא הכסילתהו וכמו שאמר מפר מחשבות ערומים ולא תעמינה
 ידיהם תושם ואם לא תשלם לו הסדרה והמלכות אז יראו מקנאיו וימחהו
 משנאיו אע"פ שלא ידע להם כי אם התחלח כמו שאמר בלי עון ירונן וגו'
 אבל בתחלת ראוהם עמולך עליהם חפצים ל' רבו וכמו שאמר ועתה לבו
 ונהרגו והוא תמיד לא יאכל כי אם חתום ולא יפתח כי אם סמור וכאלו
 יושב תחת חורו של הרב וכאלו חיו תלוים בשערה כמו שאמר כי כפפע
 ביני ובין המות ויבדילו אגסיו בינו ובין הדיון באמת ויביאוהו אל החשדים
 ואל הפקות ויחזקו עליו דברי בני ארם ויתקפה עליו תביעת הכנורא
 אזונו כמו שאמר ובית המלך האינו כי לכם המשפט ולא נטע הכנורא ית'
 בנשם האדם האמת חסרדה והגאולה כי אם בעבור שתכסף בהם לגמול
 העולם הבא כמו שאמר לא יבדע מדדיק עינו ואת מלכים לכסף ויוטיבם
 לנצח ויבכחו

העשירי פער הנקמה ראו אחרים כי הסוב כמה סמכוין

הארם בעולם קוה סינקס מאויביו

ואמרו שהנקמה ממידה הראבה מהנפשו ויסתלק מעליה היבון אשר היתה
 בו ותעבא ערבות כמה שקוא רואה באויבה ותניח מן הכעס ותסיר ה
 המחשבה הרבחה ותתנע אויב אחר פעטות מה שעשה הראבון שלא תראה
 כי הטוב מה שנאמר למאמינים מן יבושו ויכלמו כל הנחלים כך תבקסם
 ולא תמכאם אנשי גדותך • והתבוננתי כל מה שזכרו והנה הסבו
 מנכילים כי כל אשר זכרו לא עשה בנפשם קמעשה חזקה אלא בעבור שכל
 לא

זה מאליו לא עשתה היא בו כלום אבל כשהיא נופלת בעצמה ומחשבה על האויב היא נופלת בים השחור ובכל יום תתחדש לה עצמה אחרי ענה וכמו שאמר אסר חסדו רעות כלב וימלא הארס לבו שלא יפגע אדם ולא יחמול ולא יחון ולא יקבל תחנה וכמו שאמר נפש דעש אותה דע לא יוחן בעיניו רעונו ועל הוצאת כל תמונו וכל הונו בנקמה שהיא וכמו שאמר חנני מעיר עליהם את מדי אסר כסף לא יחסכו וזה לא יתענו בו וא' ע' פ' שלא יגיע להרוב האויב שה' כ'י אס בהרוב אף אוהב או בהרוב עצמו לא ירביש לזה וכמו שאמר תמות נפשי עם פלטים וא' ע' פ' שלא יגיע אל זה ביום בעזיבת אלהיו ועבודתו לא יחסנו בזה וכמו שאמר ועדת עריבי' בהקו נפשי ולא סמוך לנגדם וכאמר יסכול כל אלה הענינים אפסר שלא יגיע שמש אל אה שהוא מבקש וכמו שאמר להקיע אל מלך ארום ולא יבולו ואפסר מהפך עליו ויארב הוא וכמו שאמר כורה שחת כח יפול וגו' ואם ינצל ויסלם לו מה טבקה כבר הפיל נפשו בענם חזק מאת אבדורא אסר לא יבילנו ארס ממנו אלא במחיל' מי שהרע אליו וכמו שאמר ארס עסוק בדם נפש עד בור ינום אל יתמכו בו ואיזה התקו לפמוד כנגד חזון על דעת אנשיו והתקו לפמוד כנגד המזלות כדברי בליה' והתחול' והנכונה לפמוד כנגד בורא השמים והארץ כדברינו ואנחנו אנשי הארץ והם חושבים בים חוף להגנתו וכמו שאמר ריחוקו למנו דבר רב ואיך שנאת בני אדם ואיבה אברואים וסיפקיד בלב מה סיקנאו בו על הטוב ויסמחו לאידו וכמו שאמר ויכטילוהו עלימו לסוכס ולא ימצא דואב גרדגתו ולא כואב למפלתו אלא הכל טמחים לסכרס כמו שאמר אין כהם לפסברך נחלת מכתך כל סומעי שמעך וגו' ואפסר סיהיה טרס הטנאס הזאת מחמתם זה מתתקם באחרונה כמו שאמר וסנאת חמת סכאוני אל חחון כל בוגרי און סלה אבל נטעה בכפס אהבת הנקמה להחת דין הבול' מן אפסחיתים בארבות כרי סיתקנו בני ארס כמו שנאמר לבהקיע אצמית כל דעשי ארץ להכרית מעיר יי' כל פועלי און

האחד עשר עשר החכמה מתלמידי החכמים מי שאמר כי אין ראוי לאדם להתעסק בעולם הזה כדבר חוץ מן בקשת החכמה ואמרו כי בה יגיע אל ידיעת מה שיש בארץ מהטובים והחמורים ואל ידיעת הבורא כמה שבסמים מ מהכוכבים והגלגלים ויש לה ערבות ותענוג לנפש כמו שאמר ודעת לנפשו ינעם ורמזה סתרטא אותה מהכללות כמו שאמר רפאות תמי למרד ובלו היא קנאתו בסוון כמו שאמר וסקני לעצמותן ואינו כפ

בב

שבו יולדו ופגעינים על האלכים כמו שאמר כי לויית חזקם לראשך וענקי
 לגברותיך ומי שאיננו מקוין אליה ולא מבינה כאלו היננו מכני הדם
 וכו' שאמר כי לא יבינו אל פעלותי ואל מעשה ידיו • ומזהו כל מה
 שאמרו אמת חבל מקום הטעות בו הוא תה שאמרו שלא יתעסקו בדבר
 זול זה ואם לא יתעסקו עמה במזון ובמחש' ובמכתור תבטל כי אין עמיד'
 זולתה ואם ישליך את עצמו בדרכו אל על הכסים אחרים יתה נכוח
 ואין סוגיין עליו ולא מקבלים דבריו וכו' שאמר וחכמת המהבן בזוית
 ודבריו אינם נשענים ואם יספיקו המזון העבה היכבדו ויבדו עמו כבו
 ויבדו טבעו ויבדו תבטל זכות ההכמחוקתה וכו' שאמר תפוחי זהב
 בנשכיות כסף דבר דבור על אשכני חלא תרחק בני ישראל במדבר ונס
 חבורא במזון דק רובה לומר חתן כדי שילמדו חכמה כמו שאמר ויבא
 העסולקטו דבר יום ביומו למען אנחנו הילך בהיותי אס לאורא עוד
 בני לוי שהיה חלקם אחד משלש עשרה מן התבואה מפני שהם שבט משלם
 עשר שבטים ושם להם שמעשר כדי שישימו מוונם דקאלו היו מבכמים
 בני אדם על מה שאומר יאלה בטל' חכמת חיביר' בהכרת הזרע ובעז' ב'
 הנשואין ואלו היו מתעסקין בחכמת חגיגה לברה בטלה חכמת ה'
 חזורה ולא נטע בלכס אהבת העולם אלא לחיות עזר לזאת וינעמויחד
 וכמו שאמר לתודיעך קטט אמרי אמת להסיב אמרים אמת לשלוחך
השנים עשר עשר העבודה ימצאו אנשים רבים שאמרו
 כי הטוב כמה שיתעסק בו ה'
 פארם בעולם הזה עבודת אלהיו בלבד והוא שיבוס ביום ויקום כלילת
 לשבח ולהודות ויניח כל עסקי העול' כלם כי אלהיו ימלא לו ספוקו ממזון
 ורפואה ושאר דרכיו וקנה אכחנומבא' בעבודה תענוב גדול כמו שאמר
 כי נע' נאום חלקל וקשון ושמחה כמו שאמר עבדו את יי' בסמחה
 ומשין אבל הכורא לעת הגמול כמו שאמר וחמלתי עליהם כאשר יחמול
 איש על בנו העובד אותו • אלה ירחמך האלהים כל מה שסכרו בעבוד'
 בוראבו אמת וכו' וכל המדות לא יגיעוהו כמו שאמר גדול יי' מחול' ארץ
 ולגדולתו אין חקר אך מקום טעותם הוא ההתבודדות בה לברה והאדם
 כי לא יתעסקה אדם בזולתה ואם לא יתעסק במזון לא יתקייס הגוף ואם
 לא יתעסק במריה לא תהיה העבודה כל עיקר כי אס היו מבכמים על זה
 אכסידור מן הדורות כלם וימותו אחר כן היתה העבודה מתה עמהם אבל
 העבודה לאבות ולבנים ולבני בנים כמו שאמר למען תירא את יי' אלהיך
 לשאור את כל הקינותי א זק ובכך ובן בכך כל ימי חייך ואחר כן נבלה להם

מה שנעלם מהם כי העבודה היא בכל המצות הסכליות והבמעיות כמו
ועתה ישראל מה ייאלחץ שואל מעמך כי אם לירא את יי' אלחץ לסמור
את מצותיו ואי זה דבר יקיים קמתבורד ממצות המדות והסקלים שאמר
מאזני צדק אבני צדק וגו' ואי זה דבר יקיים ממצות גדינין באמת
ובמספט כאמרו לא תטה מספט ולא תכיר פנים ואי זה דבר יקיב באסור
והתר כאבילת הכסר והדומה לזה כאמרו זאת החית אשר תאכלו ואי זה
דבר יקיים ממצות טומאה וטהרה כאמרו להבדיל בין הטמא ובין הטהור
ועוד להורות ביום טומא וכיום הטהור וכן בענין הזריעה והמעשר
והצדקות והדומה להם ואם תאמר ילמד כל זה ויורה בו לאנשים אחרים
ויעשוהו אם כן הם העובדים לא הוא כי בהם נשלמה עבודתו כבוד
לא בו אבל מה סוכרו מהבטחון על כבודו בתקון הגוף ותקון המזון הוא
במו שאמרו אך נשאר להם דבר והוא שסם ית' שמו לכל דבר טבה ומנהג
צריך שיבוקם מחפנים ההם, ואם הם אומרים אמת, בהבטחון כולל, יבטחו
עליו בסער העבודה גם כן, סיגינם אל גמולו, בלא עבון הוא לא יכסר
ואם פני שסם העבודה בכה לבמולו לא יהיה אכסר מבלי הקנין והספואין
ואם שפחות אשר שסם טבה לתקון בני אדם, אלא שפעמים עומה הבורא
הצת סאלה, על דרך האות והמופת, בלא עסק אדם, אבל ישימקו מנסג
שיטנה הטוב אשר הטביע

חשלושה עשר סער המנוחה אמרו אנשים כי המנוחה

טוב מכל מה שימנהג בו האדם בעולם הזה כי היא סבת לרפואת הנפש להעביר ולעדרן בוסת
ולסמור חוטיה וכל אשר ייבע האדם עיניו תלוי אל המנוחה והיא מנוחה
וחלא תראת שהמלכים הם במנוחה יותר מכל אדם ולולי בהענין הזה הוא
טוב לא חיו כוחרים בו - ואיה כוח הגוף ושזיבתו היצו והמחירות והיגון
והראגת עד שתורת האמת כשבוחר לבה מדמים אותה בה באמרו ומצאו
מרבוע לנפסכ' וכוה במכוח' בסבתות ובמועדים והסקפתי על פצת ה' א
ומצאתים סכלים מכל אדם ואמרו מה סלא ירעו כי המנוחה לא המלס
לאדם אלא אחר ההסגח' הגדול ותקון צרכיו והכנה כל רודותיו ואח' ב' גוח
ויסקוט כמו שאמ' סכן בחוץ מלאכתו ועתיד בשדה לך אחר וכניה ביתך
אבל המנוחה לבדה מבלתי דבר מאלה איננה כי אם מנוחה בסר והפעולה
מעניינח הוא העצלו' ואל תשאל על העצל מה היא כי האד' כושת עליו והעצל
יבואהו הרס ויחסר כל טוב כמו שאמר מעט סנות מעט תנוקות מעט
חבוק ידים לשכב וכא' במהלך דיסך ומחוקך באים מגו

וכאשר יתעצלו ולא יכין לזמון ולא כסות ולא מחסה יחיה ביוון כל ימיו
 עד שימיתוהו תאוותיו ומסאלות לבו כמו שאמר תאות עצל תמיתנו כי
 מאנו ידיו לעשות עד שהיא תכיה התפלה והצום והעמידה והתנוע' במדות
 ובכל תועלת ועל כן הפך ענין בדקה כי ענין העצלות עוד נופל על
 הרשעות ואמר בל היום התאוח תאוה ודריק יתן ולא יחסוך ואיה הרפיון
 והכבוד והנפח והחלישות והסרפין וכאב התחתית והפורגרא וגיד הנפש
 וחכלות וחלי הפיל והרבת מן הגבעי' כיהם על הבטלה ואפילו מי שהפקו
 על אחרים אין ראוי לו להתבטל וכמו שאמר בופיה חליכות ביתה ולחם
 עצלות לא תאכל אבל אנחנו מוכאים הנפש נוטה אל חמנוחה ושכוראה
 שמה לח הנחמה בהשקט ובבטחה אשר בעולם הבא והנחילה בה כמו
 האמר והיה מעשה הדדקה שלום ועבודת הדדקה השקט ובטח עד עולם
 ויטב עמי בנות שלום וכבר התבאר ממה שהצעתיו ובארתי למי שקורא
 האמר סכלי שרופח להתנהג בענין מן השלטה עשר ענינים האלה תחית
 בטלה עצתו ולא נכונה עפני שהוא מחייב להתנהג בו לבדו והניח לשתף
 עמו זולתו ותעשות לו מחסנו והצר להביע אל מה שאב כאשר הקדמתי
 ממאמר שלמה כי כל דבר מעוות וחסרון אבל כשיקובצו הענינים האלה
 כלם הוא הנכון הנמור ואין ראוי גם כן סיוקח מכל אח' מהם חלק מסלסח
 עשר בסוק אך יתח מכל מין מהם הסייעור אשר הוא ראוי לקחת כפי מה
 שתחייבהו החכמה והתורה וכאשר יקובצו סורי אלה השלטה עשר ענין
 תהיה חמאת חמיץ שיביע האדם מן המאכל והמסתה והמסבל מה שיעמיד
 בו בוסו וזרעו וכאשר יתבא זה מהתרו ישלח בו תאותו עד שתקח ממנו
 בחתך ואם תרצה להרבנות או לקחת מזולת חתירו והמכנה וימנענה ואם
 לא תרצה להתנע בחפצו ישלח בס מדות הפרישות עד שתמאם בכל ענין
 וישמור מה שחנכו הבול' תמון ובניס כפי אהבתו בהם ויעבו' האדמ' כפי
 צרכיו ואם תמנו' בו התאו' שתביאחו באיסו' ישלח בה הפרישו' עד שימנע
 מזה ויאחב חיי העולם הזה בעבוד העולם האחר ביה הוא הטריקלין שלו לא
 בעבוד עצמו ואל יחפץ במאומה מן השדרה והנקמ' ואם יבא לו זה מאלו
 יקבלנו לקיים בו משפטי התורה וייסיר בכי אדם ולא יתנחב במאומה מן
 העצלה כלל ומה שיסאלו לו מעשותיו אחר זמן מוזנותיו ישיב הסבתו
 בס אל העבודה והחכמה וכאשר יקבץ אל אלה המעשים כאשר זכרנו
 יתיה משוכח בסני העולמים וכמו שאמר מכל משמר נצוד לבך כי ממנו
 תוצאות חיים וישוכו המעשים דומים לבופים המורכבים מארבע טבעים
 ולכל גוף שהוא שרשים מחוכרים וברפואו' אשר המנהג בהם טיהח מאחד

מהם מסתלק סלסה וזוים ויהיה בומסקל זון מדבר אחד, מדבר אחר ד' גרות ומחשבי זון ומאחר בגרות ומאחר גרה וחבי ומאחר ליסור ולא יתכן סיקחון אותם חלקי'סוים • וראיתי להתנרב בסוף המאמ הזכר מזגי המוחשים קבתם עם הקצתם להיותותווספת בסדר ובכחינה למה טסקרדמנו ממזג המרות ואומר הירוע כי המוחשים חמסה נטעמים וכרחים נ:סמעי' ומורחים וממוטטסים ואניח השנים מהם והם הממוטטסים כי אינם מביאים לידי ערכות כיאם בדרך אחד והוא הרך ואחר כך הטעמים כי הרכבותם ירועה כמו הרכבת ספאלודג מהנשא והסוכר והסרכוס וזולתם וכן כל הטעמים מן המזונות והתכסילים ואכויץ בדברי אל שלפת המוחשים האחרים (ואומר כי המראה הנפרד מלובן או אודם או ירוק או שחור מנהגן להחליט החוש כשיביטו אליו כאשר יבהה הראות מן ההכטה אל השלב וכאשר יזיק האודם לעין ויחלט כח הראות מן השחרות והדומה לזה והיא עם זיאכנס מביאים לידי ערכות ושמה רבה אבל כשימגזו קבתם עם קבתם יתחדש מהם אספניה ערכות ותנועה רבה לכחות הנפש ואומר כי האודם המתערב עם הירוק יניע המרה האדומה ומדויתיה ויראה מהנפש תווק העוון והירוק מתערב עם השחור יניע כח הלחה הלבנה ותראה הנפש כח השפלות אך אם יתקבץ השחרות והלובן והירוק והאודם יניעו כח הדם ויראה מן הנפש כח המלכות והתמסלה וכאשר יתחבר הירוק עם סיקרתי יניעו כח המרה השחור ויראה מן הנפש כח המורץ והאבל וכן אם יספף או יחדר בהמזג המרחים יתחדש לכפס מכחות כפיהם וכן הקול הנמרד והנעימה הנפרדת והנגינה לא יניעו ממדו' הנפש כי אם דבר אחד בלבד ופעמי' יקוה אבל המזגם ישוה מה סירא ממדותיה וכחותיה וראוי לך לרעת מעשיהם נפרדים עד שיהיה כפיהם וכאמר כי הנגינות שמנה לכל אחת מהם ס' עור מה:נעימות (אראסון) מהם טעור השלש נעימו' המוכו' אחת נעה ואח' נחה והשני שלש נעימות ואחת נחה ואחת נעה ואחת הסתי פגינות מניעים כח האדם וכח המלכות והממסלה • והשלישית טעורה סתי נעימות המוכות איץ ביניהם זמן נעימה ואחת נחה ובין כל השכל והגבוה והשפל זמן נעימה וזאת לבדה מעייה המרה האדומה והגבוהה וחזוק חלב ומה טרומה לחם • והרביעית טעורה שלש נעימות המוכות לא יקיה ביניהם זמן נעימה וכן כל שלש ושלים זמן נעימה וזאת לבד' מניעם הלחה הלבנה ותראה מהנפש כח השפלות ויכניעה והמורץ והדומה לזה • וחסמישית טעורה נעימה נפרדת וסתיים טוכות א מוז איץ ביניהם זמן נעימה ובין הגבוה (השפל זמן נעימה • וגשמישית טעורה שלש נעימו' מתנוסעות

ושכפית סעוריה סרי נעימות המוכות אין ביניהם זמן נעימה וזין כל
 סתים וסתים זמן נעימי' והסמיני' סעורת סתי נעימו' המוכו' אין ביניהם
 זמן נעימה וזין כל סתים וסתים זמן סתי נעימות ואלה הארבע כלם
 מניעים המרה השחורה ומראות מן הכפס מדות נחלקות פעם אל המהם
 ופעם אל הראגה וממנהב המלכו' למוגב הקתס עם הקתס עד סתסתיני'
 ויטיה מה סתניענח ממדות כסמעס אותס כפי מה סייגוב כפסות' להנהגת
 המלכו' ולא יוביא' אל הרכווי ברהמילאו באכזריו' ולא בבכור' ולא במרד' ולא
 בתוסל' ובחשק' בסמח' ועל זה יהיה ענין גריח הנפרד לכל מריח מהס כח
 זכאס' ימגוב הקתס בקתס יקנה ענין כפי רוב המגוב ומעוטו ומזה כממל
 דרור חס יבש והכפור קר דק והזעפרן חס יבש והאגלו' קרי' ולח' והענבר
 חס ממוצע ומימי חורדי קרי ודקי' וכאסר יעודכ כל המסס כלאחר ימגוב
 בחותיו ויתקנו לתועל' בני אד' וכינן סההסנייה בכל המוחס' יותר מועיל'
 לאד' כשסאות מדותיו ואהכותיו סתה' מועיל' לנו יותר וסעול' מן הכל' הוסיח
 סייס' חאר' קונה בעול' היה כפי תקונו ויאכל ויסתה בהת' כפי צרכו ויסיב
 סגנתו ועל סהכמה וסעבוד' וססס סטוב ויקח מכל אחד מהאככות סגבור'
 כפי מה ססדרטו כל דבר כעתי' וזאת היא כחירה סמסוכ' וקיא סמאת
 מה סזכרו סלמה בספרו' בג' מקומות ואחד מהס אין טוב באדם שיאכל
 וסתה וקד' אהת נפשו טוב בעמלו' וגם זה ראיתי אני כי מיד האלמים הוא
 ואמריו שיאכל וסתה סעד המזון ואמריו בעמלו' בעד הקנין ואמריו מיד
 האלמים רוצה בו מהתרו ממה סחכנו בודאו לא ממה סקוה חומה וגזול
 ואמריו וסר' אהת את נפשו טוב סס סענה ענינים מכפר עליהם ככפרו סקס
 טוב וססניגוס כל האדם שיאכל ויסתה ודאה טוב בכל עמלו' מתת' אלמים
 הוא וזה עורכו' כל ארבעה ענינים המזון מאמריו שיאכל וסתה וקנין
 מאמריו בכל עמלו' ומן ההת' באמריו מתת' אלמים הוא ודומן אל ססכסס
 ענינים באמריו ודאה טוב' זה סליסי' סנה אסר דאיתי' אני טוב אסר
 יסהל' אכול ולסתי' סס כוס' ארבעה ענינים אסר זכרנו והוס'ף עליהם
 אסר יפה ורומן בזה סתה' כל אחת מהמדות וקאהכות בעת' הראויה לק
 לא בזולתה כמו שאמר מפורס' בספר הזו' אה' וכל עשה יפה בעתו וענין
 טובה סזכורה בססוק' זה יסבו סלכה פניס מן החכמ' כאס' פרוסס ככפר
 הזה ואמר טובה חכמה מכלי קרב טובה חכמה מגבויה טובה חכמה עם
 נחלה ולכל פסוק מהס מדה מיוחדת אף טובה חכמה עם נחלה הוא
 מיוחד בחכמת הטבעים ויכירת העולם מפני סכופו ויותר לרוא' סססס
 ואמרנו טובה חכמה סגבורה הוא מיוחד בהנהגת' סתלכות כי סגברת'

זמלא יקללוהו ולא יספרו עכו"ם המדות המבוכות ומה כדומה לזה אלומד דר
 הסכליות הגמורים וזה דבר שאי אפשר וולתה וזכרו הפריס עבודה אחרת
 שמעיה והוא סיבותי לכם מה' מארבע יתייבס בו סיבותו אליו בכל פעם
 הוא להם כיום השבת וראש חדש אלכלנו עתה ויעבדוהו סס במה סיבות
 אותם עד שלא יעזבם בלי עבודה כמו שאמר ויהי מדי חדש כחדש
 ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להסתחות לכניאמר ה' ובאמר
 ישלימו יבאו ויראו מענושים כמו שאמר ויבאו ויראו בפגרי האנשים מעני
 שאמר יבא כל בשר ויאמרו קדמוננו בהצדיקים היין עומד בלי עבודת
 בעולם הבא באשר הם בעולם הזה אמרו תלמידי חכמים להם מנחת
 לא בעולם הזה ולא בעולם הבא אבל מענושים לא יתכן שיבאו בעבודת
 בעבור היגרון ובעבור בהיתה מעתיקה אותה מענינים המתמיד באחד
 הקדמוני • אבל תשובת הסתי האלות האחרונות אשר אלהת מהנהג הם
 יעבדו מה יהיה גמולם והאחדת אס הם לא יעבדו מה ישיה מענינם
 כברה שיבתי עליהם בסוף המאמ השמיני ואמרתו שלא יעבד להם הגמול
 הנכחי כי אס בעבור שידע שהם יבחרו בעבודתו ולא בהתירוהו ופי
 באשר יבחרוה יוקה לה ביתרון הטובה באשר בארנו • וכיון שיבאו
 שתי אלה עם הראשונה אשר קדם באורחם ארו עשר כלל זראוי שאחבר
 אל המאמר הזה מה שאומר אבל עין הגמול על כל מצוה ודת וחסדלות
 מה הוא וכן עין הענש על כל מצוה ודת וחסדלות כי לא יעבד זה ככולם
 הזה לכמה פנים מן החכמה אחד מהם כי שרש העון אשר בו הגמול והענש
 לא ראינוהו אב' הגיענו בדרך הקירוב וההכנה והיך נעמוד על השיפית
 אשר הם יותר דקים ועוד שלא יארכו הרברים וירחבו המאמרים וירבו
 החרות ועוד שלא נכתמה סכרצה מן העבודות בשנדע גמול כל אחד
 מהם ועוד כי הטורדה הגדולה שכלל בהתינו הוא הדבר הקרוב אלינו ככני
 לאמר ענין היסועה וכל כן הרחיבו בו הפריס ובראו אבל אני מקוה
 שיפורשו לנו מיום הגמול לכל עבודה ומדיני דרכי הענש על כל עבירה
 בזמן היסועה כשיגלח הענין הזה ויפנו הלכות לבקש החכמה ויודרכו
 האכעיס לקבל התבונה כי קרובה היא ומזמנת לזאת אל העולם הבא
 ואומר שעל כן אמר שהבואה תהיה כוללת הכל באמרו ווקה אחרי כן
 אשמוך רוחי על כל בשר כי לא יתנבאו כי אס במה שהוא ואשר יהיה עתיד
 בעת ההיא הוא גמול העולם הבא וכנסו וכאשר יודיעם זה יתן להם עליה
 אלתות ומופתים כמו שאמר אחריו ונתתי מופתים בשמים ובארץ ואחרי
 כן אצד אחריו כי הדברים האלה יהיו קודם תחיית המתים כשאמר עשמש

והסתכלתי בעצה הזאת והנה היא מתכלית הטעות מכמה פנים אחת
 מהם כי סבחת דבר אחד והגברתו אלנו היה יוקל תקון לא היה כוטעם
 הכורא בגדות האדם אהבת שאר דברים ואלו היה הדבר כן היה אפשר
 לבראו מיבוד אחד וטיבראנובזרה אחת יהיה כורא כן שאר כל הנמצאות
 ויהיו על הענין הזה הלא תראה שחלקי השפע לים לא יבשר בהם השתמש
 דבר אחד לברו כל סכן כלליהם ומזו אלנו בנה בונה בית מאבנים בלבד
 או מצבים בלבד או מצבאלאות בלבד או ממקרים בלבד לא יהיה
 תקון כמו שהיה אם היה בונה מאלה מקובצים ודומה לזו יאמר בתבטיל
 ובזבל ובמשתא ובתלבוס ובשמוט ושאר החפצים ואין לא יפתח האדם
 עיניו כזה הוא רואה כל אלה חלקים אינם קווים מדבר אחד והם הוכונו לו
 לשמש ולתקנתו כל סכן עניני נפשו ומדותיה וצריך שאבאר כי הדושי
 הכחיקה זאת אין רעה מעטה אך היא גדולת כמו שאני מדמה ואומר
 מהם מי שחבר לשוט כהרים וחוביאו זה השבעון ומהם מי שחבר הרבות
 האכילה וחוביאו אל האחרים ומהם מי שחבר הנקמה ונקם מעצמו ומה
 שדומה לענינים אלה מהם שאני עתיד לבאר באמצע האמר הזה
 בעזרת האל אבל אקדם הנח ואומר כי על כן צריכים לחכמה
 בחקירת אדם ומעלכויות ויד כחושאמר בהתמלך תנחה אותך והשרש
 בשער חנה שהיה האדם מושל במדותיו ושלט בהם שהיה כהו וישנאהו
 כי לכל אחד מהם שקוא אהב ושונא מקום ראוי שישתמש בו וכאשר יראה
 המקו אשר ראוי להשתמש בו במד'הי' ישלחנ'בסיפ'ו עד שיסלי' המע'ס'
 המ' וכאשר יראה המקו אשר ראוי לעבור המדההי' יעצרה עד שיעבור
 מעליו הרוחה היא וכל זה בישוב ויכולת לפנות בעת שירצה ולתפוס בעת
 שירצ' וכמו שאמר טוב ארך אפים מבבור ומושל ברוחו מלוכר עיר וכבר
 הקרמתי קודם זה כי לכפש שלשה כחות התאווה והכעס וההכרה וכח התאווה
 הוא אשר יביא האדם לכסוף למאכל ולמשתא ולמשגל ושייטבו בעיניו
 הצראים הנאים והריח הטוב ותמשושים הרבים וכח הכעס הוא אשר יביא
 האדם על התגבורת והשרית ועזר לאחרים והנקמה והגאווה והעזות
 והדומ' לזה אבל כח ההכל'הוא אשר ידון על הכחות האחרים ואיזה מהם
 ירמח האד'או ענה מענפיה'או יתעסק בכח ההכל' להתבונ' בהם ולבחנם
 ואם יראה אחריתו והפוט ככולים מפגע או ייעץ בו כ'ס' שתהיה אחריתו
 משוכחת ואם יראה כבר מצדדיו פגע מן הפגעים ייעץ בעזיבתו וכל
 אדם שיקים השער הזה וימשיל הכרתו על תאוותו וכעבו יהיה במועד
 החבמים כמו שאת' יראה י' מוקד חכמה וכל אדם שימשיל תאוותו וכעסו
 יראה לא יחיה אלא מועד ואם יער' ענינו זה מוקד שלא כדן הוא מוקד

אילים פאשר אמרו ומוסר אילים ביו ואמר עוד וכעכס אל מוסר אילי ו
וכיון שהקדנתי המאמר הזה שהצורך מכיח אל חכס שיכדר לנו האהבות
והשנאות איך כתבה בענינם אמר שמזאתי החכס שלמה בן דוד
שחתעם קבזה להודיענו מה הוא הטוב ואמר ראיתי את כל המעשים אשר
נעשו תחת השמש והנח הכל הכל ורעות רוח אינו רוצה באמרו הכל הכל
ורעות רוח קבוץ מעשים והתחברותם כי הכורא המביאם נאין חכס
אומר כזה על מה שמכניאו בוראו הכל הכל אבל רצה באז כי כל מעש
סיקחוהו בני אדם לברו כלומר כי כל אחד מן מעשי האדם כאשר יעשהו
נפרד יקיה הכל ורעות רוח ובהפרד אמר עוד מעוות לא יוכל לתקן
וכל אחד מעוות מסתקן מקצר מהשלם אבל בהתחברותם לא יקיה חסרון
כי אם שלמות ותמימות ומחוק הפרוש הזה שהוא כן שהראה שלשה שערים
מאהבות העולם וגור על כל אחד שהוא הכל ופירושו השאם כאמרו
מהקילים המא אחכס משיאים אחכס ואמרו ובגול אל תהכלו ותחליטם
סיתיד בחכמה לברכה ויענוב שאר האהבות אמר בזא ואתנח לבי נדעת
חכמה וזכר העלה בו כי כל אדם כפי שתרכב חכמתו ירבה מכאוביו
כאשר יגלו לוממו והדברים מה שהיה במנוחה קודם נגלותם לו והוא
מא שאומר ויוסף דעת יוסף הכאוב ואחר כן ענה בשמחה ובשחוק
בלבד ואמר אם ישים האדם דעתו לפנות אליה ולהשגיח עליה יהיה לו ח
גם כן הכל כמו שאמר אמרתי אני בלבי לכה נא אנכסה בשמחה וראת
בטוב וזכר העלה בו מא שאר כי האדם בעת שהיא מרגיש מעצמו בעת
השחוק והשמחה פחיתות וגנות וכבר נכנס בתרות ההפמות והוא אמרו
לשחוק אמרתי מהולל ולשמחה ואחר כן שלש בישוב העולם ונדדיע כי
העסק בוגם כן הכל באמרו הגדלתי מעשי בניתי לי בתים נטעתי לי
כרמים עשיתי לי גנות ופירדקים ושאר מה שספר ממעשיו עוד כוף הכרמס
וזכר העלה כשגאתו את כל זה סיניח לו לאדם שיהיה אחריו והתחייביתו
לריק כמו שאמר וסגאתי אני את כל עמלי שאני עמל תחת השמש שהיה כן
לאדם שיהיה אחריו וכאשר ספר אלה השלשה שערים פהק לזכור שהר
אהבות העולם שלא ימנעוהו מזה שהוא בריך לרבר ולגנות אך רמז
בתוך השערים האלה להשוות בין אלה השלשה והוא כן עסק במעט מן
החכמה ומן השענוג ולא יניח לעיין במה שהוא הטוב כמו שאמר תרתי
אני בל כי למסור בנין את כשרי ועלה בדעתי יישרך האלהים לקנין
משרטי אלה האהבות שלשה עשר ואזכור מה שידעתי ממה שרביא כל עם
לכחור העסק בכל אחד מהם לברכה כל ימיהם ואחר כן אבאר אי זה רבר

פנימו ועצבו ומחשבו הוא ואזכור בכל אח' מהם ממקום אשר ראוי להשתמש
 בה אשר לו כדרא והוסס ואקבץ כלל ממה שאניח כל חפץ בכל ספר
 יתיה קבוצ פטר פלישות שלם ואספרם מתחלה ואומכי מקרטי האהבות
 ס' אשה עשר הפרישות והאכילה והמשגל והחטק והבנים והיישוב
 והחיים והזמון והשירה והנקמה והשכורה והחכמה והמנוחה •
 ואחר כן אראה לסבל אחר אחר ואזכור לו לפני החשף בו ואכתוב מה
 שראוי מן הצרישות בו ואיך מקומו הראוי לו ואומר בראשון •
ש"ר הפרישות ראון אנשים בי אשר ראוי להתנהג בו האדם
 בעולם הנה הפרישות וההליכה על ההרים
 ולבכות וכפסוד ולהתאבל על העולם הזה ואמרו הוייבנוה מפני שהוא
 עולט כלית מתהפכה באכסיה איננה קיימת בעור סיהיה האדם שמח בו
 סעחה בהסקא ובשלוח תתהפך עליו ותהיה שגחתו אבל וגדולתו סבלותו
 והבלחתו עמל כמו שאמ' כבוד ישכב ולא יאבק עיניו בקח וזאינו חסיבהו
 בעים בלהות ישארו קרים וילך ואלוהיה האדם משתדל בכל כחו להתחכס
 תכנתהו אולתו או להנקות ינבחתו ענופו או למעית בריא יתלהו מזבו או
 לתלככ יבזילתו לשוננו כמו שאמר אם אבדק פי ירשיעני תם אני וישקבני
 ואין בן אדם שידע מה שיתחדש עליו מחולי ופגע וסכול ודאגה וחטרון
 וש"ר הפבעים ובתו שאמר אל תתהלל ביום מחת כי לא תדע מה ילך יום
 וכל אשר יוסף ממנו רוע יגדל צמאו וכל אשר יוסף להחזיק בו ינתק
 מכאחוכתו שאמר אשר יקטכטלו ובית עכביש מכחחו יסען על ביתו
 ולא ישמוד יחזיק בו ולא יקום ואין ענינו בו כי אם כיוף וסקר וכזכב כל
 יתיו וכמו שאמר ורחם עמל ואון וכמה גבורים השת השפיל וכמו
 שאמר אשתוללו אבירי לב וכמה גדולים הכניע וחלל כמו שאמר
 לחלל גאון כל כפי להקל כל נכבדי ארץ וכמה מיחל סוכו •
 קצירה לו ברע ומה ענמ לראות באזרה והחשכה כפניו כמו שאמר
 י' טוב קויתי ויבא רע ונשען בראבותיו על האדם הזה והסליך על
 חולשתו וכמו שאמר עלי פתכה חנתך ואנה סוכות וקצ' אים •
 ולחשבו וכיסורין והכדל בינו וכין אלקיו עד שיסוב לו כטורף
 באפו ובאזרי אחדי רחמים כמו שאמר כסתל תבורי והסוכ •
 תתפלא ביואמ' פוד הנהיום י' בא אזורי ועברה ומרון אה ואמרנו בריך
 לעזוב בעולם הזה ולא יבנה בית ולא ישע ולא יקח אשה ולא יוליד
 ולא יסוך עם מי סבוחר במעשים האלה שלא ירגילו אורו ותרכך
 בו קצתותם אבל יתבודד בהגים ויאכל קח' עת' מהממה עד שימות

וצא אל המלך גדול וסבב אותה ואמרנו טובה חכמה מבני קרבן הוא מיחד
 בעצמך ובידיה מפני שקובו וחוטא אחד יאבד טובה הרבה לכל ברוחי
 קשבה עליני טוב אשר זכרכו שהם מן הספר מהם הטעם טוב וחזרו הטוב
 אמר בו טוב עם משמח טוב ומקם זכרון המות בעת המקרים ונא יסבב
 אמר לו טוב ללכת אנכית אבל מלכת אל בית משתה ותהיה כבעש ככבוד
 הכורא אמר בו טוב כעם צמחוק ומקם ראות חזרית זה בדיס אמר בו
 טוב אחריה דבר מראשיתו ומקם חבל והמיון אמר בו טוב חרף חיים
 מנבלה יוח' ומא' חלדת החכמים והכדיקים אמר בו טוב לשמוע גברות
 חכם ומחם שיחיון חזר' שיכנו ומלט' מחא' כדי שיכעש בעבורה נשני
 חסיון אמ' כרטי' אשר תאחזו בז' זבס מזה אל תנח ירך וכבר התכחד כי
 החכם בעצ' קר עניניה בול' ק' אל' חלה ת'א' דברי' שבע' קדחם טוב
 ומלשם קראם טובה' והאחד קראו יפ' והוא עשות כל דבר ההם ומקם
 בעתו. ואלה האחד עשר אמנם ישווא אחד לקיחת המזון מהקנין ומותר
 ובמקום אשר כברא לו כאשר בארנו י' ואחרים ק' בתי' השער הזה ככל
 מה שיכולתי מדרכי הקירוב אומר כי כלהפך איכנו מועיל כי אם לזכות
 שלב וכונת תקונו כמו שאמר אם אתם חבינות לכך ואמר ההכנס ככל לבי
 דרשתיך בלבי בפתיאמרת' • וראוי שיזכרו הלכבות ויכנשו לסם
 אלכינו יתברך וכומו שאמר יען רך לבכך ותכנע מפני י' בשמעך אשר
 דברתי על המקום הזה וגו' הלח תראה כי הנאלב והנסקה והנרא' והנסמש
 עושים עם כונת שלב יותר מזה עושים בלעדיה
 ואסאל מהאל יתברך יסימנו מן המאמינים ולא מן התועים וישים בלבנו
 אחתו וינחתו כדי שנגבא לחיי העולם הזה ולחיי העולם הבא

תם וקמלם ספר האמונות תפלה לאל מגלה צמונות

אשר חדר הבאון רבינו עשרים זל שנת ת'רל"ג בלסון הערב והעתיקו
 מחכם הגדול ר' יהודה ב'ל' שאול זל המכונה אבן תכון מקום ספרד
 אל לסון הקודם שנת ת'תק"מ'

בל' ח'איר שנת יסמחוויר'נכו' על ידי בעיר המחוקקים סלמה יעבץ
 בב' מקורר יבחה יעבץ זל'ה בן הרב החסיד כהרריוסף יעבץ מרזם
 נ'כ'כ'א'

RAV SA'ADYA GAON
SEFER EMUNUT VE'DEOT

First Edition. Constantinople 1562

The only complete printed edition untouched by Christian censorship. Includes polemic treatises against other religions — not published elsewhere in all the later editions
of EMUNOT VE'DEOT

Reprinted by
MAKOR PUBLISHING LTD.
Jerusalem, 1972